

Slovenska
škofovska
konferenca

LETNO POROČILO KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI

2 0 2 3

Slovenska škofovska konferenca

**LETNO POROČILO
KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI
2023**

Izdala: Slovenska škofovska konferenca
Ljubljana, december 2023

ISSN 2464-0263

Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2023

Podatke za objavo je zbralo in uredilo Tajništvo Slovenske škofovske konference (SŠK)

Odgovarja: s. dr. Marija Šimenc FMA, generalna tajnica SŠK

Lektoriranje: Simona Gregorčič

Grafično oblikovanje naslovnice: Miha Omejc

Fotografije: arhiv (nad)škofij in njihovih služb, arhiv založbe Družina, arhiv SŠK in spletni viri

Viri podatkov: Tajništvo SŠK, slovenske (nad)škofije, Slovenska karitas, Misijonsko središče Slovenije, Finančna uprava RS, Ministrstvo za kulturo RS, Statistični urad RS, Državni zbor RS, Ministrstvo za notranje zadeve RS

Ljubljana, december 2023

Stanje podatkov: 31. december 2022

Zadnja posodobitev: 1. december 2023

ISSN 2464-0263

Kazalo

KAZALO	6
KRATICE	11
SPREMNA BESEDA PREDSEDNIKA SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE ...	12
UVODNIK GENERALNE TAJNICE SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE	13
METODOLOŠKO POJASNILO	14
1 CERKEV V SLOVENIJI	15
1.1 ORIS ZGODOVINE KRŠČANSTVA NA SLOVENSКИH TLEH	15
1.2 KATOLIŠKA CERKEV V SLOVENIJI PO 15. STOLETJU	16
1.3 CERKEV V SLOVENIJI PO OSAMOSVOJITVI	16
2 SVETI SEDEŽ IN APOSTOLSKA NUNCIATURA	21
2.1 PAPEŽ FRANČIŠEK (2013–)	21
2.2 APOSTOLSKI NUNCIJI V REPUBLIKI SLOVENIJI	24
2.3 ZGODOVINSKI ORIS DELOVANJA APOSTOLSKE NUNCIATURE V REPUBLIKI SLOVENIJI...	25
3 SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA	27
3.1 ZGODOVINA	27
3.2 TAJNIŠTVO SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE	29
3.3 PRAVNA BESEDILA SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE	29
3.3.1 Statuti.....	29
3.3.2 Navodila.....	30
3.3.3 Pravilniki	31
3.3.4 Smernice.....	31
3.3.5 Obrazci	32
3.4 ORGANIGRAM SŠK	32
3.5 PREJEMNIKI ODLIČJA SV. CIRILA IN METODA.....	33
3.6 SVETNIŠKI KANDIDATI V CERKVI V SLOVENIJI	35
4 ŠKOFIJE V KATOLIŠKI CERKVI V SLOVENIJI	38
4.1 METROPOLIJA LJUBLJANA.....	38
4.1.1 Nadškofija Ljubljana.....	38
4.1.2 Škofija Koper.....	40
4.1.3 Škofija Novo mesto	42
4.2 METROPOLIJA MARIBOR	43
4.2.1 Nadškofija Maribor.....	43
4.2.2 Škofija Celje.....	45
4.2.3 Škofija Murska Sobota	46
4.3 SLOVENSKI ŠKOFJE	47
4.3.1 Škofje člani SŠK	47
4.3.2 Upokojeni člani SŠK	49
4.3.3 Slovenci, ki delujejo kot škofje v tujini	50
4.4 KATEGORIALNA PASTORALA	53
4.4.1 Vojaški vikariat.....	53

4.4.2	<i>Policijski vikariat pri Slovenski škofovski konferenci (SŠK)</i>	54
4.4.3	<i>Zaporniški vikariat</i>	56
4.4.4	<i>Pastorala zdravja v Katoliški cerkvi v Sloveniji</i>	58
4.4.5	<i>Pastorala gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)</i>	60
4.4.6	<i>Pastorala slepih in slabovidnih</i>	61
4.4.7	<i>Pastorala Romov v Cerkvi v Sloveniji</i>	63
4.4.8	<i>Jezuitsko združenje za begunce Slovenije (JRS)</i>	64
4.4.9	<i>Družinska pastorala Katoliške cerkve v Sloveniji</i>	66
4.5	DUHOVNA GIBANJA IN SKUPNOSTI KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI	69
4.5.1	<i>Center Kraljice miru Kurešček</i>	69
4.5.2	<i>Delavnice molitve in življenja</i>	70
4.5.3	<i>Družine – oznanjevalci Kristusa</i>	71
4.5.4	<i>Gibanje Pot</i>	72
4.5.5	<i>Katoliška karizmatična prenova</i>	73
4.5.6	<i>Marijino delo – Gibanje fokolarov</i>	74
4.5.7	<i>Neokatehumenska pot</i>	75
4.5.8	<i>Gibanje Občestvo in osvoboditev (Comunione e Liberazione)</i>	76
4.5.9	<i>Slovenska schönstattska družina</i>	77
4.5.10	<i>Skupnost Emanuel</i>	78
4.5.11	<i>Slovenska skupnost krščanskega življenja</i>	79
4.5.12	<i>Skupnost MiR Slovenija</i>	80
4.5.13	<i>Vera in luč</i>	81
4.5.14	<i>Združenje posvečenih Jezusovemu in Marijinemu Srcu</i>	82
5	REDOVNIŠTVO V CERKVI V SLOVENIJI	86
5.1	KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED	86
5.2	METODOLOŠKO POJASNILO	87
5.3	SPLOŠNO O REDOVNIH SKUPNOSTIH	87
5.4	OSEBE	87
5.5	STAVBE	93
5.6	KULTURNA DEDIŠČINA	94
5.7	ŽENSKÉ REDOVNE SKUPNOSTI	95
5.8	MOŠKE REDOVNE SKUPNOSTI	96
5.9	SVETNE USTANOVE	96
5.10	NOVE OBLIKE BOGU POSVEČENEGA ŽIVLJENJA	97
6	PREGLED STATISTIČNIH PODATKOV	98
6.1	SVETOVNA CERKVENA STATISTIKA 2022 (ANNUARIUM STATISTICUM ECCLESIAE)	98
6.2	PREBIVALCI IN KATOLIČANI V SLOVENIJI	102
6.2.1	<i>Naseljenost Slovenije</i>	103
6.2.2	<i>Slovenska demografska slika</i>	104
6.2.3	<i>Družine in rojstvo otrok v Sloveniji</i>	105
6.2.4	<i>Umrljivost</i>	105
6.3	OSEBE V KATOLIŠKI CERKVI V SLOVENIJI	107
6.3.1	<i>Škofje, duhovniki in redovniki</i>	107
6.3.2	<i>Stalni diakoni</i>	117
6.3.3	<i>Redovnice</i>	118
6.3.4	<i>Laiške katehistinje in katehisti ter kateheza v Cerkvi v Sloveniji</i>	120
6.3.5	<i>Župnijski sodelavci, člani ŽPS-jev, ključarji in redno zaposleni</i>	125
6.3.6	<i>Nedeljniki</i>	126
6.4	ZAKRAMENTI	128

6.4.1	<i>Sveti krst</i>	128
6.4.2	<i>Prvo sveto obhajilo</i>	132
6.4.3	<i>Sveta birma</i>	134
6.4.4	<i>Sveti zakon</i>	135
6.4.5	<i>Podeljeni zakramenti v okviru Vojaškega in Policijskega vikariata</i>	139
6.4.6	<i>Pogrebi</i>	140
6.5	IZOBRAŽEVANJE	143
6.5.1	<i>Starši imajo ustavno pravico vpisati otroke v katoliško šolo</i>	143
6.5.2	<i>Vzgojne in izobraževalne ustanove v okviru Katoliške cerkve v Sloveniji</i>	143
6.5.3	<i>Pregled števila vpisanih v katoliške vzgojne ustanove</i>	144
6.5.4	<i>Pregled načinov financiranja katoliških vzgojnih ustanov</i>	146
6.5.5	<i>Seznam katoliških vzgojnih ustanov v Cerkvi v Sloveniji</i>	147
6.5.6	<i>Fakulteta za pravo in ekonomijo pri Katoliškem inštitutu</i>	152
6.6	CERKVENA GLASBA	153
6.7	DOMOVI ZA OSTARELE IN BOLNE	155
6.8	SAKRALNA KULTURNA DEDIŠČINA	157
6.8.1	<i>Državno sofinanciranje obnove katoliške sakralne kulturne dediščine</i>	157
6.8.2	<i>Število cerkva in sakralnih objektov v Sloveniji</i>	159
6.8.3	<i>Muzeji in arhivi</i>	159
6.9	DELO CERKVENIH SODIŠČ	162
6.10	EKUMENSKO DELO V SLOVENIJI	163
6.10.1	<i>Predstavitev razvoja ekumenskega dela v Sloveniji</i>	163
6.10.2	<i>Statistični podatki</i>	165
7	VLOGA ŽENSK V KATOLIŠKI CERKVI V SLOVENIJI	167
8	KATOLIŠKA CERKEV V SLOVENIJI IN SKRB ZA OKOLJE	170
8.1	SVETOPISEMSKI IZVOR PRIZADEVANJA KRISTJANOV ZA STVARSTVO	170
8.2	DEJAVNOSTI CERKVE V SLOVENIJI	171
8.3	VAROVANJE STVARSTVA – PRIMERI IZ SLOVENSkih ŠKOFIJ	174
8.4	REDOVNiki IN VAROVANJE STVARSTVA	176
9	ZAŠČITA OTROK, MLADOLETNIH IN RANLJIVIH ODRASLIH	182
9.1	DELO SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE NA PODROČJU ZAŠČITE OTROK, MLADOLETNIH IN RANLJIVIH ODRASLIH	183
9.2	KONTAKTI ŠKOFIJSKIH URADOV ZA PRIJAVO PRIMEROV ZLORAB KLERIKOV	185
10	DOBRODELNOST V CERKVI V SLOVENIJI	187
10.1	PETROV NOVČIČ – DAR KRAJEVNIH CERKVA SVETEMU OČETU	189
10.2	NABIRKA VELIKEGA PETKA ZA SVETO DEŽELO	190
11	CERKEV V SLOVENIJI IN MISIJONI – MISIJONSKO SREDIŠČE SLOVENIJE .	193
11.1	ZGODOVINA MISIJONOV NA SLOVENSKEM IN MISIJONSKEGA SREDIŠČA SLOVENIJE ..	193
11.1.1	<i>Starejša zgodovina</i>	193
11.1.2	<i>Misijonske podporne družbe</i>	194
11.1.3	<i>Prvo slovensko misijonišče</i>	194
11.1.4	<i>Odprtje misijonske pisarne</i>	195
11.1.5	<i>Misijonske razstave, muzeji, praznovanja</i>	195
11.1.6	<i>Pomembnejši dogodki med svetovnima vojnama</i>	195
11.1.7	<i>Misijoni med drugo svetovno vojno</i>	196

11.1.8	<i>Povojno obdobje</i>	196
11.1.9	<i>Prvi narodni voditelj misijonov</i>	197
11.1.10	<i>Časi popuščanja režima</i>	197
11.1.11	<i>Misijonski tisk in Misijonska obzorja</i>	198
11.1.12	<i>Drugi vseslovenski simpozij v Tinjah leta 1986</i>	198
11.1.13	<i>MIVA Slovenija</i>	199
11.1.14	<i>Nov zagon po osamosvojitvi</i>	199
11.1.15	<i>Vseslovenski misijonski kongres 1991</i>	200
11.1.16	<i>Misijonsko središče Slovenije</i>	200
11.1.17	<i>Laiški misijonarji</i>	201
11.1.18	<i>Misijonska molitvena zveza (MMZ)</i>	201
11.1.19	<i>Izredni misijonski mesec oktobra 2019</i>	202
11.2	POSŁANSTVO IN CILJI MISIJSKEGA SREDIŠČA SLOVENIJE (MSS)	202
11.2.1	<i>Temeljni dokumenti delovanja</i>	203
11.2.2	<i>Redne dejavnosti in akcije</i>	204
11.2.3	<i>Organiziranost</i>	204
11.3	STATISTIKA 2012–2022	205
11.3.1	<i>Misijonarji v misijonih</i>	205
11.3.2	<i>Denarna pomoč misijonarjem</i>	206
11.3.3	<i>MIVA v številkah</i>	206
11.3.4	<i>Trikraljevska akcija</i>	208
11.3.5	<i>Adventna akcija</i>	209
11.3.6	<i>Botrstvo</i>	210
11.3.7	<i>Misijonska nedelja</i>	210
11.3.8	<i>Način razdeljevanja zbranih darov</i>	211
11.3.9	<i>Trenutno stanje slovenskih misijonarjev</i>	211
12	SLOVENSKA TER ŠKOFIJSKE IN ŽUPNIJSKE KARITAS	212
12.1	<i>ODHODKI MREŽE KARITAS V LETIH 2011–2022 (v EUR)</i>	213
12.2	<i>MREŽA KARITAS V LETU 2022</i>	215
12.3	<i>DRŽAVNA SREDSTVA ZA MREŽO KARITAS</i>	216
12.4	<i>VIRI ZA REALIZACIJO ODHODKOV V LETU 2022</i>	216
12.5	<i>ZAPOSLENI V KARITAS</i>	217
13	FINANCIRANJE IN PLAČEVANJE DAVKOV KATOLIŠKE CERKVE	218
13.1	<i>NAMENSKA FINANČNA DRŽAVNA POMOČ ZA PLAČILO PRISPEVKOV VERSKIM USLUŽBENCEM</i>	218
13.2	<i>PRIHODKI VERSKIH SKUPNOSTI OD DONACIJE 1 % DOHODNINE V LETU 2022</i>	219
13.3	<i>OBDAVČITEV CERKVENIH USTANOV IN VERSKIH DELAVCEV</i>	220
14	KRISTJANOFBIJA IN KAZNIVA DEJANJA ZOPER KATOLIŠKO CERKEV V SLOVENIJI	223
14.1	<i>EVIDENTIRANI PRIMERI KRISTJANOFBIJE V SLOVENIJI V LETU 2022</i>	223
14.2	<i>ROPI, TATVINE, VLOMI IN DRUGA KAZNIVA DEJANJA ZOPER OBJEKTE ALI OSEBE KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI</i>	226
15	CIVILNA ZAKONODAJA IN CERKVE TER DRUGE VERSKE SKUPNOSTI V SLOVENIJI	229
16	KATOLIŠKE LAIŠKE ORGANIZACIJE	232

17 NASLOVI NEKATERIH POMEMBNEJŠIH USTANOV KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI	235
18 SLOVENSKE KATOLIŠKE MISIJE V TUJINI	237
18.1 ARGENTINA	237
18.2 AVSTRALIJA	237
18.3 AVSTRIJA	238
18.4 BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG	238
18.5 FRANCIJA	238
18.6 HRVAŠKA	239
18.7 ITALIJA	239
18.8 KANADA	239
18.9 NEMČIJA.....	240
18.10 SRBIJA	240
18.11 ŠVEDSKA	241
18.12 ŠVICA IN LIECHTENSTEIN.....	241
18.13 VELIKA BRITANIJA.....	241
18.14 ZDA.....	241
19 KOLEDAR SVETOVNIH DNEVOV, PRAZNIKOV, GODOV IN DOGODKOV KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI – 2024	242
<i>ADSUMUS SANCTE SPIRITUS – MOLITEV ZA SINODO O SINODALNOSTI .....</i>	246

Kratice

CM	Congregatio Missionis
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
JRS	Jezuitsko združenje za begunce Slovenije
KI	Katoliški inštitut
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MOL	Mestna občina Ljubljana
MSS	Misijonsko središče Slovenije
Mt	Evangelij po Mateju
n. p.	Ni podatka
OFM	Ordo Fratrum Minorum
PGNS	Pastorala gluhih in naglušnih Slovenije
PU	Policijska uprava
RS	Republika Slovenija
SJ	Societas Iesu
SK	Slovenska karitas
SPŠK	Slovenska pokrajinska škofovska konferenca
SŠK	Slovenska škofovska konferenca
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SV	Slovenska vojska
SZJ	Slovenski znakovni jezik
TEOF	Teološka fakulteta
TO	Teritorialna obramba
VV	Vojaški vikariat pri Slovenski vojski
ZCP	Zakonik cerkvenega prava

Spremna beseda predsednika Slovenske škofovske konference

Katoliška cerkev v zadnjih desetletjih doživlja preobrazbo, kakršne prej ni bila deležna v več stoletjih. Te spremembe naslavlja tudi sinoda o sinodalnosti, ki poteka na svetovni ravni in je povabilo vsakemu katoličanu, da stopi na pot in si odgovori, kako živi svojo vero, kako živi Cerkev.

Cerkev ni ena izmed nevladnih organizacij ali človeška ustanova, ampak je Kristusovo telo, ki ga sestavljamo vsi krščeni. Ta vidik je na poseben način izpostavil sveti oče Frančišek na svetovnem dnevu mladih v Lizboni avgusta 2023. V svojem govoru ob prihodu v portugalsko prestolnico je papež dejal: »Na ladji Cerkve mora biti prostor za vse: vsi krščeni so poklicani, da se vkrcajo na ladjo, vržejo mreže in se osebno zavežejo oznanjevanju evangelija. In ne pozabite te besede: vsi, vsi.«

Deveta številka *Letnega poročila Katoliške cerkve v Sloveniji* orisuje delo in prizadevanja katoličanov v Sloveniji, ki so se vkrcali na ladjo, ki jo omenja papež Frančišek; vsak od njih si na svoj način, s svojimi talenti ter po svojih zmožnostih in omejitvah prizadeva oznanjevati evangelij. Vsak od nas se srečuje s številnimi izzivi in željami, ki nas ženejo, da na različne načine uresničujemo svoje krstno dostojanstvo. To se povezuje tudi s sinodo, s katero smo povabljeni, da kot občestvo in kot posamezniki živimo Cerkev. Preobrazba Cerkve in njenih struktur je proces, ki se ne more ustaviti in se dotika vsakega vernika.

Vabim vas, da v luči sinodalne poti, Cerkve kot ladje, na kateri je prostor za vse, in pomena krstnega dostojanstva berete podatke, zbrane v tem letnem poročilu. Za vsako številko je prizadevanje posameznika in skupnosti, da bi odgovorila na Kristusovo poslanstvo in oznanjala njegovo veselo novico vsem narodom (prim. Mt 28,19). Čeprav letno poročilo prinaša pogled v preteklost, pozoren bralec ne bo spregledal trendov, ki se nakazujejo za prihodnost: Katoliška cerkev se preobraža v vedno bolj ekumensko, vključujočo, pozorno do bivanjskih obrobij, policentrično in z izrazito vlogo laikov.

Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji je dragocen popis služb in dejavnosti, ki jih katoličani opravljamo v naši domovini. Obseg tega dokumenta dokazuje, da smo vtankani v slovensko družbo in želimo še naprej prispevati k napredku in skupnemu dobremu.

Ob tej priložnosti se najlepše zahvaljujem vsem duhovnikom, redovnikom, redovnicam in laikom, ki na različne načine pomagajo graditi Cerkev, v kateri bo lahko vsak našel svoj prostor in vlogo. Hvala vsem, ki kljub bolezni ali preizkušnji pomagajo po svojih močeh in dajejo zgled požrtvovalnosti za skupno dobro. Hvala ustanovam, ki so zbrale in posredovale podatke, ter Tajništvu SŠK, ki je uredilo to publikacijo.

Msgr. dr. Andrej Saje
Predsednik
Slovenske škofovske konference

Uvodnik generalne tajnice Slovenske škofovske konference

Spoštovani bralci, v rokah imate *Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2023*. Poročilo vsebuje pregled osrednjih podatkov o vernosti v Sloveniji za obdobje 2012–2022, določena poglavja pa zajemajo daljša obdobja. V letošnji podatkovni zbirki predstavljamo statistiko in trende, ki so zaznamovali celotno zadnje desetletje, ko smo morali sobivati tudi z epidemijo covid-19. V letu 2022 lahko iz podatkov opazimo delno izboljšanje razmer v pastoralni, kljub temu pa se vrednosti še niso vrnila na raven iz leta 2019.

Katoliška cerkev je stopila na pot sinode, poslušanja in iskanja izvirnih načinov, kako še bolj učinkovito vključevati različne posameznike in skupine v svoje občestvo. Na tej poti je na novo ovrednotena vloga laikov, ki v sodelovanju s škofi in duhovniki gradijo občestvo Kristusove Cerkve. Zato smo v letošnji številki na novo predstavili ekumensko delo Katoliške cerkve v naši domovini ter družinsko pastoralo, ki poteka po naših župnijah in skupnostih. To sta dve poglavji in dva vidika pastore, ki si zaslužita več prostora v tem poročilu, pa tudi v vsakdanjem življenju naših župnij.

Obseg te podatkovne zbirke dokazuje, da je Katoliška cerkev v naši domovini dejavna in živa, njeno delo pokriva številna področja, se dotika mnogih življenj in omogoča različne oblike pomoči. Pomoč želimo dajati tudi v prihodnje, saj se verske skupnosti v Sloveniji zavedamo, da moramo biti vedno na strani ljudi, v skrbi za duhovno življenje in karitativno dejavnost.

Iskreno se zahvaljujem škofom, da so tudi letos izkazali zaupanje Tajništvu SŠK in podprli nastanek *Letnega poročila*. Zahvaljujem se tudi pastoralnim službam, redovnim skupnostim, uradam in zavodom, ki so posredovali podatke, da smo jih lahko uredili v tej zbirki. S tem so omogočili, da kot katoliška skupnost v Sloveniji ovrednotimo preteklo delo ter s pomočjo številke pogledamo v prihodnost. Številni izzivi nam ne jemljejo volje do dela, ampak so izhodišče za nove rešitve in iskrišča novega upanja. Med glavnimi izzivi je iskanje soglasij in možnosti za skupno hojo, ki bo presejala delitve in omogočala vsakemu verniku, da v Cerkvi najde svoj prostor.

S. dr. Marija Šimenc FMA
Generalna tajnica SŠK

Metodološko pojasnilo

V *Letnem poročilu Katoliške cerkve v Sloveniji 2023* so strnjeno predstavljeni podatki o osebah in ustanovah Katoliške cerkve v Sloveniji. Krajšemu predstavitvenemu opisu kategorije ali poglavja sledita shematični povzetek podatkov v tabeli in grafični prikaz podatkov v preglednici. Če ni drugače označeno, *Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2023* zajema podatke za desetletje 2012–2022. Podatki redovnih skupnosti ter škofijske pastoralne in verske statistike (osebe, zakramenti ...) izražajo stanje na dan 31. december.

Ponekod statistični podatki zajemajo daljšo, drugod krajšo dobo. Pri njihovi uporabi in prikazu smo bolj kot časovni obseg upoštevali kakovost. Podatke, ki niso zanesljivi ali bi prikazali le delno sliko, smo izpustili ali označili z opombo. Podatki so bili v želji po čim večji pristnosti in verodostojnosti večinoma navzkrižno preverjeni pri sekundarnih virih, vendar je mogoče, da je prišlo do napak pri njihovem pošiljanju, prepisovanju ali štetju. Nekateri župnije podatkov ne oddajajo na škofijo, zato v nekaterih primerih – predvsem na področju pastoralne statistike, zakramentov in kateheze – odražajo dejansko stanje približno 85%. Pri Škofiji Celje opažamo za leto 2016 splošno povečanje vseh vrednosti, kar izhaja iz dejstva, da je statistične podatke oddalo več župnij; odstotek tistih, ki ne oddajo podatkov, se giblje med 10 in 15 %. Od leta 2020 podatkov o župnijski pripravi na zakon ni več, ker te rubrike ni več v obrazcu za statistiko. Pri Škofiji Koper podatki na splošno nekoliko odstopajo od prejšnjih let, ker so v letu 2019 zbirali podatke na nov način in dejansko prejeli podatke vseh župnij. Odstopanje v letu 2018 je povezano s preureditvijo župnij in različnimi upravitelji nekaterih podružnic. V letu 2015 so skušali statistiko v škofiji zbrati z digitalnim sistemom PaSis. Zaradi napak pri vnosih in delno ročnim oddajanjem so bili nekateri podatki netočni in jih ne navajajo. V letu 2017 je prišlo do spremembe števila prebivalcev in katoličanov glede na leto 2016, ker so župnije začele uporabljati natančnejši sistem vodenja statistike. Pri Škofiji Murska Sobota podatki niso popolni, ker statistike oznanjevalno-karitativnega dela za leti 2016 in 2017 ni oddalo šest župnij.

Vir podatkov so spletne strani (nad)škofij in letna poročila s statističnimi podatki, ki jih škofije vsako leto oddajo Svetemu sedežu. Število prebivalcev, navedeno pri posameznih škofijah, je pridobljeno iz škofijske pastoralne statistike in zajema prebivalce po župnijah, kar se ne ujema z mejami občin, zato se razlikuje od uradnega štetja prebivalstva, ki ga opravi Statistični urad Republike Slovenije (RS).

Podatki za leto 2020 in delno za leto 2021 ponekod močno odstopajo od prejšnjih let zaradi posledic epidemije COVID-19 ter omejitve javnega življenja, ki je prizadela versko in pastoralno življenje katoliških vernikov v Sloveniji.

1 Cerkev v Sloveniji

Zavetnik slovenskih dežel: sv. Jožef (goduje 19. marca)

Narodno svetišče: Brezje (bazilika Marije Pomagaj)

Prebivalci v Sloveniji (stanje 1. januarja 2023):¹ 2.107.180

Katoliški verniki po državnem popisu leta 2002: 1.135.626 (57,8 %)

Katoliški verniki po cerkveni statistiki za leto 2022: 1.490.535 (70,68 %)²

Župnije: 685 teritorialnih župnij in dve personalni župniji: v Ljubljani bolniška župnija ter v Mariboru univerzitetna župnija

Cerkve: 2386

Kapele in znamenja: 515

Skupaj cerkev in znamenj: 2901

V šestih (nad)škofijah je leta 2022 delovalo 13 nadškofov in škofov, 976 škofijskih in redovnih duhovnikov, 430 redovnic, 633 laičkih katehistinj in katehistov ter 40 stalnih diakonov. Katoliška cerkev v Sloveniji je imela 44 misijonarjev in misijonark v 27 državah na štirih celinah. Leta 2022 je bilo v Sloveniji krščenih 9648 otrok in odraslih; 8344 oseb je prvič pristopilo k svetemu obhajilu; 8817 oseb je prejelo zakrament svete birme; sklenjenih je bilo 1805 cerkvenih porok. V letu 2022 so v Sloveniji v okviru mreže Karitas delovali krovna organizacija Slovenska karitas, šest škofijskih Karitas, 453 župnijskih in območnih Karitas ter dva zavoda, ki izvajata socialnovarstvene programe na področju pomoči ženskam v stiski in pomoči odvisnikom. V Karitas je v letu 2021 delovalo več kot 9000 prostovoljcev, ki so skupaj opravili 543.300 ur prostovoljnega dela.

1.1 Oris zgodovine krščanstva na slovenskih tleh

Na današnjem slovenskem ozemlju je krščanstvo potrjeno vsaj od konca 3. stoletja dalje. V rimskih naselbinah po Sloveniji so arheologi odkrili vrsto škofijskih sedežev (Tergeste, Capris, Emona, Celeia in Petoviona) ter številne kulturne objekte, ki so bili v veliki meri uničeni v obdobju preseljevanja narodov. Naši predniki so se s krščanstvom seznanili po krščanskih staroselcih, ki se niso odselili, in po občasnih potujočih misijonarjih. Misijonska akcija širših razsežnosti se je začela z odločitvijo karantanskega kneza Boruta (+749) za krščanstvo. Menihom iz samostana sv. Petra v Salzburgu je omogočil organizirano misijonsko dejavnost na širšem območju takratne Karantanije. Okrog leta 753 je salzburški pokrajinski škof Modest za svoj sedež izbral Gospo Sveto na Koroškem. Manj znana je dejavnost oglejskih misijonarjev tistega časa.

Po posredovanju Pipina Malega in Karla Velikega leta 796 oziroma 811 je bila reka Drava določena za mejo med oglejsko in salzburško nadškofijo. Salzburški nadškofje so obsežno ozemlje svoje nadškofije upravljali s pomočjo generalnih vikarjev s škofovskim posvečenjem (»lastniške« škofije Krka na Koroškem, Seckau in Lavant), oglejski pa s pomočjo samostanskih središč (Stična, Gornji Grad in Kostanjevica). Škofje v Trstu, Kopru in Pičnu so bili sufragani oglejskega patriarha. Osrednji cerkveni središči izven slovenskega narodnega prostora sta onemogočili, da bi dediščina svetih bratov Cirila (ok. 826–869) in Metoda (ok. 812–885) na našem ozemlju pustila trajnejše sadove. Zaradi političnih interesov habsburških vladarjev pa tudi razmeroma velika ljubljanska škofija,

¹ Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

² Vir: Letna poročila slovenskih škofij.

ustanovljena 1461/62, ni mogla v celoti prevzeti vloge osrednjega cerkvenega središča v slovenskem prostoru.

1.2 Katoliška cerkev v Sloveniji po 15. stoletju

Kritičen odnos protestantizma do prenove cerkvenega in verskega življenja ter oblikovanje knjižnega jezika v 16. stoletju pomenita za Slovence kakovostni napredek. Politična rekatalizacija in katoliška prenova sta omogočili oblikovanje višjega šolstva (jezuitski kolegiji) ter skladen razvoj izobraževalnega sistema, ki je Slovence enakovredno vključeval v takratno kulturno Evropo. Cerkvene reforme Marije Terezije (1717–1780) in Jožefa II. (1741–1790) so poenotile in racionalizirale cerkveno upravo. Ljubljana je po teh reformah za kratek čas (1788–1807) postala nadškofija in sedež metropolije za jugozahodni del Habsburške monarhije. Obenem je v tem obdobju prišlo do razcveta slovenskega slovstva (Marko Pohlin, Jurij Japelj, Blaž Kumerdej, Tomaž Linhart in Valentin Vodnik). 19. stoletje sta zaznamovali svetniška osebnost škofa bl. Antona Martina Slomška (1800–1862; prenos sedeža škofije v Maribor, pedagog, pisatelj in pesnik) in osebnost Antona Alojzija Wolfa (1782–1859; Alojzijevišče, financiranje prevoda Svetega pisma in slovarjev). Intenzivnost verskega življenja sredi 19. stoletja dokazujejo mnogi slovenski misijonarji, ki so po zgledu Friderika Ireneja Barage (1797–1868) in Ignacija Knobleharja (1819–1858) odhajali v Severno Ameriko in Afriko. Na prehodu v 20. stoletje so se na slovenskih katoliških shodih izoblikovala družbena prizadevanja z namenom uveljaviti katoliške vrednote na vseh področjih javnega življenja.

Obe svetovni vojni sta boleče zarezali v versko, cerkveno in kulturno življenje slovenskega naroda. Prva je usodno razdelila slovensko ozemlje in ga prepustila nasilnemu potujčevanju italijanskih fašistov in pozneje nemških nacistov, druga pa je med Slovenci usodno poglobila idejno razdelitev. Meje škofij so se po drugi svetovni vojni sčasoma prilagodile državnim mejam. Leta 1961 je papež Janez XXIII. (1958–1963) Ljubljano povzdignil v nadškofijo, Pavel VI. (1963–1978) pa leta 1968 v metropolijo s sufragansko škofijo v Mariboru. Po določitvi meje med Italijo in Jugoslavijo leta 1977 je papež Pavel VI. koprsko škofijo združil s tržaško in ji pridružil povojne apostolske administrature za ozemlja goriške, tržaške in reške škofije.

1.3 Cerkev v Sloveniji po osamosvojitvi

Slovenski škofje so na pobudo nadškofa msgr. Alojzija Šuštarja leta 1983 znotraj Jugoslovanske škofovske konference ustanovili Slovensko pokrajinsko škofovsko konferenco. Njen prvi predsednik je bil nadškof Šuštar. Sveti sedež jo je leta 1993 potrdil kot samostojno Slovensko škofovsko konferenco. 3. januarja 1992 je Sveti sedež priznal samostojno državo Slovenijo in 24. junija 1992 imenoval msgr. Piera Luigija Celata za prvega apostolskega nuncija.

Slovenijo so na poseben način zaznamovali trije papeži na začetku 21. stoletja: sv. Janez Pavel II. (*1920, papež 1978–2005, za svetnika razglašen 2014) je dvakrat obiskal Slovenijo (1996, 1999); njegov naslednik Benedikt XVI. (*1927, papež 2005, odstopil 2013) je leta 2006 preoblikoval cerkveno upravno ureditev Slovenije; Frančišek (*1936, papež od 2013) pa je na njemu svojski način Cerkev v Sloveniji opozoril na upravljanje s svetnimi dobrinami.

Cerkev v Sloveniji je z vseslovensko sinodo (1999–2002) pod vodstvom ljubljanskega nadškofa metropolita dr. Franca Rodeta premislila prehojeno pot in načrtala smernice za življenje in delo katoličanov v 21. stoletju. Sklepi sinode, objavljeni pod naslovom *Izberi življenje: Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem*, so bili po odobritvi Svetega sedeža slovesno razglašeni na Brezjah spomladi leta 2002.

Sveti sedež so v Republiki Sloveniji po letu 2000 zastopali papeški nunciji msgr. Edmond Farhat (1995–2001), msgr. Marian Oleš (2001–2002), msgr. Giuseppe Leanza (2002–2003), msgr. Santos Abril y Castelló (2003–2011) in msgr. Juliusz Janusz (2011–2018). Leta 2016 je bila dokončana nova stavba nunciature na ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani, kamor se je nuncij preselil iz dotedanjih prostorov na Krekovem trgu 1. Na naklonjenost Svetega sedeža do Slovenije kažejo tudi obiski nekdanjega državnega tajnika Svetega sedeža in dekana kardinalskega zbora kardinala Angela Sodana. Predsednik Republike Slovenije je leta 1992 kardinalu podelil častni znak svobode Republike Slovenije »za zasluge in osebni prispevek pri vzpostavljanju, razvijanju in uveljavljanju Republike Slovenije«. Kardinal Sodano je spremljal papeža Janeza Pavla II. na obeh obiskih v Sloveniji (1996 in 1999), sam pa je Slovenijo obiskal leta 2012 ob dvajsetletnici in leta 2016 ob petindvajsetletnici samostojne države. Papež Janez Pavel II. je med obiskom Slovenije leta 1999 za blaženega razglasil mariborskega škofa Antona Martina Slomška.

Na čelu Cerkve v Sloveniji je bil od leta 1997 ljubljanski nadškof in metropolit msgr. dr. Franc Rode (1997–2004), ki je bil tudi predsednik Slovenske škofovske konference. Leta 2004 je bil imenovan za prefekta Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega delovanja, leta 2006 pa za kardinala. Svojo tesno povezanost s papežem so slovenski škofje potrdili s predpisanim obiskom *ad limina* 2001, 2008 in 2018.

Leta 2001 je bil sklenjen *Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih*. Zaradi zahteve v državnem zboru je bil poslan v ustavno presojo in ratificiran šele leta 2004.³

Do celostne preureditve cerkvene uprave v Sloveniji je prišlo 6. aprila 2006. Mariborska škofija je bila povzdignjena v nadškofijo in sedež metropolita za novoustanovljeni škofiji v Celju (prvi škof dr. Anton Stres) in Murski Soboti (prvi škof dr. Marjan Turnšek). Ljubljanska nadškofija je ostala sedež metropolita za koprsko in novoustanovljeno novomeško škofijo (prvi škof msgr. Andrej Glavan). V letu 2006 je v Sloveniji potekalo tudi srečanje generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc, v škofa pa je bil posvečen msgr. Peter Štumpf, ki ga je leta 2009 sveti oče Benedikt XVI. imenoval za murskosoboškega škofa.

Leta 2008 je v Celju potekal slovenski pastoralni dan pod geslom *Za življenje – za družino*, leta 2010 pa prvi slovenski evharistični kongres, med katerim je bil za blaženega razglašen prvi slovenski mučenec Alojzij Grozde (1923–1943). V letu 2008 je bil za blaženega razglašen tudi Božji služabnik Francesco Bonifacio, rojen v Piranu.

Republika Slovenija je leta 2007 sprejela *Zakon o verski svobodi*, ki na novo ureja pravni položaj verskih skupnosti v Republiki Sloveniji. Istega leta je Vrhovno sodišče Republike Slovenije razveljavilo sodbo zoper ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana (leta 2013 so njegove zemeljske ostanke iz Lemonta v ZDA prenesli v ljubljansko stolnico). Leta 2009 se je iz zdravstvenih razlogov upokojil ljubljanski nadškof Alojz Uran. Celjski škof dr. Anton Stres je bil leta 2009 imenovan za mariborskega nadškofa koadjutorja in nato že novembra istega leta za ljubljanskega nadškofa metropolita. Nadškofijo je prevzel 12. januarja 2010.

³ Uradni list RS, št. 13/2004, 12. 2. 2004.

Za mariborskega nadškofa koadjutorja je bil 28. novembra 2009 imenovan murskosoboški škof dr. Marjan Turnšek. Po upokojitvi nadškofa Krambergerja je Turnšek 3. februarja 2011 postal mariborski nadškof metropolit. Leta 2010 je bil imenovan za celjskega škofa msgr. dr. Stanislav Lipovšek, leta 2012 pa je msgr. dr. Jurij Bizjak nasledil msgr. Metoda Piriha na mestu koprškega ordinarija.

Leta 2011 so bile v Sarajevu za blažene razglašene drinske mučenke, med katerimi sta tudi dve Slovenki: bl. s. Marija Krizina Bojanc in bl. s. Marija Antonija Fabjan.

Leta 2014 je papež Frančišek imenoval msgr. Stanislava Zoreta za ljubljanskega nadškofa metropolita, 2015 pa msgr. Alojzija Cvikla za mariborskega nadškofa metropolita.

3. februarja 2016 je kardinal državni tajnik nj. em. Pietro Parolin slovesno odprl in blagoslovil nove prostore apostolske nunciature v ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani. Svečanega dogodka so se poleg apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji msgr. Juliusza Janusza udeležili slovenski škofje, predsednik republike Borut Pahor, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milan Brglez ter člani diplomatskega zbora. Kapelo nunciature krasi mozaik, delo jezuita p. Marka Ivana Rupnika. Glavni motiv je podoba usmiljenega Jezusa, ki na ramenih nosi človeka, povzeta iz logotipa jubileja usmiljenja.

29. julija 2016 so se v Ljubljani na ekumenskem pogovoru srečali predstavniki Ruske in Srbske pravoslavne cerkve ter Katoliške cerkve v Sloveniji. Pogovora so se udeležili metropolit Hilarion Alfejev, protodiakon Vladimir Nazarkin, ierodiakon Nikolaj Ono in Aleksander Eršov iz Rusije, metropolit Porfirje Perić in irej Aleksander Obradović iz Srbije. Na ljubljanski nadškofiji jih je gostil ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, ob njem pa so bili tudi člani ekumenskega sveta pri SŠK. Ob tej priložnosti so predstavniki krščanskih Cerkev podpisali skupno izjavo z naslovom *Da bi Evropa ohranila svojo dušo*.

12. septembra 2016 je bila na Občini Kamnik podpisana darilna pogodba, s katero so sestre uršulinke Občini Kamnik podarile samostan v Mekinjah z zemljiščem znotraj obzidja. S tem so po 112 letih sklenile svoje bivanje v mekinjskem samostanu, enem največjih ženskih samostanov v Sloveniji, spomeniku duhovnosti in kulture, ki je bil leta 1300 zgrajen za sestre klarise.

Skupno katoliško-evangelikičansko obhajanje spomina na petstoletnico reformacije je v nedeljo, 6. novembra 2016, potekalo v evangeličanski cerkvi Martina Luthra v Murski Soboti pod geslom *Od konflikta do skupnosti – združeni v upanju*. Udeležili so se ga predstavniki različnih veroizpovedi: poleg predstavnikov Evangeličanske cerkve v Sloveniji ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek, soboški škof msgr. dr. Peter Štumpf in nj. eksclenca dr. Juliusz Janusz, apostolski nuncij v Republiki Sloveniji. Ekumenskega bogoslužja so se udeležili mnogi katoliški duhovniki in redovnice ter evangeličanski duhovniki, predstavniki Pravoslavne cerkve in Islamske skupnosti ter Binkoštna cerkve. Skupne molitve se je udeležil tudi predsednik Republike Slovenije g. Borut Pahor, ki je podprl pobudo za leto reformacije. Navzoči so bili tudi nekateri poslanci in župani.

13. marca 2017 so člani SŠK na 99. redni seji, ki je potekala v Kopru, ob navzočnosti apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji msgr. Juliusza Janusza izvolili novega predsednika in podpredsednika SŠK. Novi predsednik je postal ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM, podpredsednik pa mariborski nadškof metropolit

msgr. Alojzij Cvikl. Nadškof Zore je kot sedmi predsednik SŠK službo nastopil 26. marca 2017 za dobo petih let.

4. septembra 2017 se je tajnik za odnose z državami Državnega tajništva Svetega sedeža nadškof msgr. Paul Richard Gallagher v nadškofijskem dvorcu v Ljubljani srečal s predsednikom SŠK in ljubljanskim nadškofom metropolitom msgr. Stanislavom Zoretom OFM ter s člani SŠK.

Slovensko praznovanje 100. obletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi je potekalo 14. oktobra 2017 v cistercijanski opatiji v Stični. Na praznovanje so slovenski škofje povabili tudi vernike iz sosednje Hrvaške. Romanja se je udeležilo več kot 6000 vernikov iz obeh držav.

1. marca 2018 se je papež Frančišek v okviru obiska *ad limina apostolorum* srečal s slovenskimi škofi. Škofje so se papežu Frančišku pridružili pri jutranji sveti maši v kapeli doma sv. Marte, nato pa jih je sprejel v zasebno avdienco. Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore se je v imenu škofov zahvalil za podporo, ki jo papež Frančišek izkazuje slovenskim katoličanom in Cerkvi v Sloveniji. Obenem je papeža seznanil z najpomembnejšimi izzivi, s katerimi se škofje soočajo pri svojem delu: s sekularizacijo, nerešenimi vprašanji med Cerkvijo in državo, pomanjkanjem duhovnih poklicev, izzivom dela z mladimi v luči prihodnje sinode škofov ter podporo družinam in krščanskim zakoncem. Škofje so papežu predstavili delo Cerkve na karitativnem področju ter na področju vzgoje in izobraževanja. Posebej so izpostavili prizadevanja Cerkve za pravico staršev, da svoje otroke vzgajajo v skladu s svojo vero in prepričanjem.

Papež Frančišek je 19. marca 2019 imenoval nadškofa msgr. Jeana-Marieja Speicha za novega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji in predstavnika Svetega sedeža na Kosovu.

17. junija 2019 je Slovenijo obiskal veliki mojster Suverenega malteškega viteškega reda. Med obiskom se je srečal z ljubljanskim nadškofom metropolitom msgr. Stanislavom Zoretom in se udeležil narodnega romanja bolnikov in invalidov na Brezjah.

V konferenčni dvorani v Vatikanskih muzejih je bilo 27. junija 2019 odprtje razstave *Plečnik in sveto – Jože Plečnik, slovenski arhitekt in oblikovalec*. Jože Plečnik je prvi slovenski umetnik, ki mu je bila posvečena razstava v uglednem okolju Vatikanskih muzejev.

17. avgusta 2019 je v Beltincih potekala sveta maša ob 100. obletnici združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, ki jo je ob somaševanju škofov in duhovnikov daroval ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore. Svete maše se je udeležilo več kot šest tisoč vernikov, s škofi iz Slovenije in iz sosednjih držav pa je maševalo okrog 110 duhovnikov. Zbrane vernike je v pridigi nagovoril soboški škof msgr. dr. Peter Štumpf.

Mednarodni simpozij ob 1600. obletnici smrti sv. Hieronima z naslovom *Hieronymus noster* je v dvorani SAZU v Ljubljani potekal med 24. in 26. oktobrom 2019. Organizirali so ga Slovenska akademija znanosti in umetnosti, univerze iz Ljubljane, Zagreba, Gradca in Varšave, Srednjeevropska univerza na Dunaju (CEU), mednarodna mreža Europa Rascens, projekt DANUBIUS (Université de Lille) in Institut des Sources chrétiennes. Pobudnica simpozija je bila Teološka fakulteta UL, ki je prevzela tudi koordinacijo organizacije.

Inštitut Stanka Janežiča za dogmatično, osnovno in ekumensko teologijo ter religiologijo in dialog ter Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa sta ob 800. obletnici srečanja svetega Frančiška Asiškega in egiptovskega sultana Al-Kamila v Damietti na robu delte Nila v Egiptu organizirala mednarodni znanstveni simpozij, ki je potekal od 1. do 3. oktobra 2019 v Ljubljani. Predavatelji iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Turčije, Irana, Izraela, Italije, Francije in Amerike so spregovorili o dialogu med kristjani in muslimani v preteklosti in danes.

28. novembra 2019 je Slovenijo obiskal prefekt Kongregacije za katoliško vzgojo nj. em. kardinal Giuseppe Versaldi. Udeležil se je slovesne akademije ob 100. obletnici Teološke fakultete UL z naslovom *Vera iŝče besede – prvih sto let Teološke fakultete UL*, ki je potekala v Slovenski filharmoniji.

V letih 2020 in 2021 je versko življenje slovenskih katoličanov močno zaznamovala epidemija nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (covid-19). Slovenski škofje so upoštevali določila o omejevanju izvajanja kolektivne verske svobode Vlade Republike Slovenija in priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje z namenom varovanja človeških življenj in ohranjanja zdravja. Slovenska škofovska konferenca je izdala vrsto navodil in priporočil vernikom, kako v času zaprtja javnega življenja živeti svojo vero.⁴

Cerkev v Sloveniji je skupaj z vesoljno Cerkvijo 17. oktobra 2021 stopila na sinodalno pot pod geslom *Za sinodalno Cerkev: občestvo, udeležba, poslanstvo*.⁵ Slovesno odprtje škofovske sinode je potekalo med 9. in 10. oktobrom 2021 v Rimu ter 17. oktobra 2021 v vsaki lokalni Cerkvi oziroma škofiji. Eden izmed temeljnih mejnikov obhajanja XVI. splošnega rednega zasedanja škofovske sinode, ki je potekalo oktobra 2023 v Rimu, bo obdobje uresničevanja sklepov. V sinodalni proces je v Sloveniji vstopilo vseh šest škofij. K sodelovanju so bile povabljene vse župnije, redovne skupnosti, cerkvena gibanja, skupnosti, organizacije in vsi ostali, ki so želeli prispevati svoj pogled na življenje Cerkve. V okviru Slovenske škofovske konference sta bila ustanovljena tajništvo za koordiniranje sinode in posebna svetovalna študijska skupina za sinodo. Odgovorni škof za sinodo je celjski škof msgr. dr. Maksimilijan Matjaž. V sinodi je v različni meri sodelovala polovica župnij in drugih cerkvenih skupnosti. Več tisoč posameznikov je odgovorilo na posebne spletne vprašalnike.

---

⁴ Vsa gradiva o tej temi so objavljena na spletni strani: <https://katoliska-cerkev.si/covid19-meni-ssk>.

⁵ Vsa gradiva o sinodi so objavljena na spletni strani: <https://katoliska-cerkev.si/oznaka/skofovska-sinoda>.

2 Sveti sedež in apostolska nunciatura

2.1 Papež Frančišek (2013–)

Jorge Mario Bergoglio, član Družbe Jezusove, se je rodil 17. decembra 1936 v Argentini. Leta 1998 je postal nadškof v glavnem mestu Buenos Aires, 2001 pa kardinal. 13. marca 2013 je bil izvoljen za 266. papeža Katoliške cerkve. Petrov sedež je tako zasedel prvi jezuit in Neevropejec. Izbral si je ime Frančišek.

Rodil se je v Buenos Airesu staršem italijanskega rodu. Študij kemije je končal z diplomom. V Villa Devotu je vstopil v bogoslovje, 11. marca 1958 pa v noviciat v Družbi Jezusovi. Humanistične študije je leta 1963 končal v Čilu. 1964–1965 je poučeval književnost in psihologijo, 1967–1970 pa je v San Miguelu študiral teologijo. Duhovniško posvečenje je prejel 13. decembra 1969.

31. julija 1973 je bil izvoljen za provinciala argentinskih jezuitov; to službo je opravljal do leta 1979. Leta 1980 je bil premeščen v San Miguel, kjer je bil šest let rektor semenišča. Obenem je bil župnik v kraju San José v škofiji San Miguel. Marca 1986 je odšel na študij v Nemčijo. Po vrnitvi v domovino je bil v Cordobi duhovni voditelj in spovednik.

20. maja 1992 je bil imenovan za pomožnega škofa v Buenos Airesu, posvečenje v tamkajšnji stolnici pa je prejel 27. junija 1992. Za nadškofa pomočnika iste nadškofije je bil imenovan 3. junija 1997. Ob smrti kardinala Antonija Quarracina je 28. februarja 1998 postal krajevni nadškof. Hkrati je bil tudi ordinarij za vernike vzhodnega katoliškega obreda, ki so prebivali v Argentini in niso imeli stika s svojim škofom.

Papež Janez Pavel II. (1978–2005) ga je 21. februarja 2001 imenoval za kardinala. V letih 2005–2011 je bil predsednik Argentinske škofovske konference. Odločno se je zavzemal za kulturo življenja in nasprotoval evtanaziji.

Kardinal Bergoglio je v rimski kuriji opravljal različne službe. Bil je član Kongregacije za kler, Kongregacije za bogoslužje in disciplino zakramentov, Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, Komisije za Latinsko Ameriko in Papeškega sveta za družino.

Kardinali so kardinala Jorgeja Maria Bergoglia 13. marca 2013 v petem krogu glasovanja izvolili za 266. rimskega škofa in pastirja vesoljne Cerkve. Izbral si je ime Frančišek.

8. decembra 2015 je razglasil izredno jubilejno leto usmiljenja, ki ga je z zapiranjem svetoletnih vrat bazilike sv. Petra slovesno sklenil 20. novembra 2016, na nedeljo Jezusa Kristusa, Kralja vesoljstva.

Kmalu po izvolitvi je papež Frančišek napovedal reformo rimske kurije, imenoval zbor svetovalcev kardinalov, ki mu pri tem opravilu pomagajo, ter z dvema motuproprijema omogočil poenostavljen postopek za ugotavljanje ničnosti zakonske zveze.

12. februarja 2016 se je kot prvi rimski škof po razkolu iz leta 1054 srečal s patriarhom Kirilom I. na letališču v Havani na Kubi.

31. oktobra in 1. novembra 2016 je sveti oče Frančišek opravil apostolsko potovanje na Švedsko. Povod obiska je bila skupna luteransko-katoliška spominska slovesnost ob 500. obletnici reformacije.

V soboto, 13. maja 2017, je papež Frančišek na trgu pred fatimsko baziliko ob praznovanju stoletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi daroval slovesno sveto mašo, med katero je za svetnika razglasil Frančiška in Jacinto Marto, preprosta otroka, ki se jima je 13. maja 1917 prikazala Božja Mati.

28. oktobra 2017 je sveti oče v Rimu nagovoril več kot 350 udeležencev srečanja Komisije škofovskih konferenc Evropske unije (COMECE) pod geslom *(Re)thinking Europe*.

1. marca 2018 se je papež Frančišek v okviru obiska *ad limina apostolorum* srečal s slovenskimi škofi. Škofje so se pridružili papežu Frančišku pri jutranji sveti maši v kapeli doma sv. Marte, nato pa jih je sprejel v zasebno avdienco. Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore se je v imenu škofov zahvalil za podporo, ki jo papež Frančišek izkazuje slovenskim katoličanom in Cerkev v Sloveniji. Obenem je papeža seznanil z najpomembnejšimi izzivi, s katerimi se škofje soočajo pri svojem delu: s sekularizacijo, nerešenimi vprašanji med Cerkvijo in državo, pomanjkanjem duhovnih poklicev, izzivom dela z mladimi v luči prihodnje sinode škofov ter podporo družinam in krščanskim zakoncem. Škofje so papežu predstavili delo Cerkev na karitativnem področju ter na področju vzgoje in izobraževanja. Posebej so izpostavili prizadevanja Cerkev za pravico staršev, da svoje otroke vzgajajo v skladu s svojo vero in prepričanjem.

Papež Frančišek je 30. maja 2018 sprejel predsednika RS Boruta Pahorja, ki se je udeležil dobrodelnega dogodka v podporo delovanju misijonarja Pedra Opeke. Sveti oče je izrazil hvaležnost Monaku, ki je Opeki na Madagaskarju pomagal zgraditi trideset šol, in Sloveniji, ki je glede na število prebivalcev najpomembnejša podpornica misijonarjevega humanitarnega dela.

Od 21. do 26. avgusta 2018 je v Dublinu na Irskem potekalo deveto svetovno srečanje družin pod geslom *Evangelij družine: veselje za svet*. Slovesno sklepno sveto mašo je 26. avgusta v parku Phoenix v Dublinu daroval papež Frančišek.

Od 3. do 28. oktobra 2018 je v Vatikanu potekalo petnajsto redno generalno zasedanje škofovske sinode na temo *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti*. Izbrana tema je izraz pastoralne skrbi Cerkev za mlade in nadaljuje smernice zadnjega predsinsodalnega zasedanja in posinsodalne apostolske spodbude *Amoris laetitia*.

Papež Frančišek je od 23. do 28. januarja obiskal Panamo, kjer se je udeležil 34. svetovnega dneva mladih.

Od 6. do 27. oktobra 2019 je papež Frančišek vodil posebno zasedanje škofovske sinode o Panamazoniji na temo *Amazonija, nove poti za Cerkev in za celostno ekologijo*.

27. marca 2020 je papež Frančišek zaradi izrednih razmer, ki jih je povzročila pandemija covida-19, katoličane po vsem svetu povabil, naj se mu pridružijo pri adoraciji Najsvetejšega zakramenta. Papež je vodil bogoslužje Božje Besede in adoracijo Najsvetejšega ter nato podelil blagoslov *urbi et orbi*, mestu in svetu, z možnostjo prejema popolnega odpustka. Papež Frančišek je med molitvijo na praznem Trgu sv. Petra po prebranem evangeliju o viharju na morju iz Markovega evangelija razmišljal o viharju sedanjega časa in o tem, kako nas Gospod sredi našega viharja vabi, naj prebudimo in poživimo solidarnost ter upanje.⁶

Papež Frančišek je 3. oktobra 2020 podpisal okrožnico *Fratelli tutti* o bratstvu in družbenem prijateljstvu, ki sta poti za graditev boljšega sveta, bolj pravičnega in mirnega, s prizadevanjem vseh ljudi in institucij. V njej je ponovno odločno izrečen »ne« vojni in globalizaciji brezbrčnosti.⁷

Z apostolskim pismom *Patris corde*, ki je izšlo na praznik Brezmadežne, 8. decembra 2020, se je sveti oče Frančišek spomnil 150. obletnice razglasitve sv. Jožefa za zavetnika vesoljne Cerkve, zato je do 8. decembra 2021 potekalo posebno leto sv. Jožefa.⁸

Ob peti obletnici objave apostolske spodbude *Amoris Laetitia* – o lepoti in veselju družinske ljubezni je papež Frančišek 19. marca 2021 začel leto družine *Amoris Laetitia*, ki ga je sklenil 26. junija 2022 na 10. svetovnem srečanju družin v Rimu.⁹

Sveti oče Frančišek je sklical izredno (2014) in redno (2015) zasedanje škofovske sinode o posredovanju vere v družini, v oktobru leta 2018 sinodo o poklicanosti mladih pod geslom *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti* ter leta 2018 sinodo o Amazoniji, ki je potekala leta 2019.¹⁰ Med letoma 2021 in 2023 poteka škofovska sinoda z geslom *Za sinodalno Cerkev: občestvo, sodelovanje, poslanstvo*, ki jo je sveti oče Frančišek razglasil 24. aprila 2021. Posebnost zadnje sinode je njen začetek na škofijski oziroma lokalni ravni, ki vključuje sodelovanje Božjega ljudstva. Slovesno odprtje je potekalo med 9. in 10. oktobrom 2021 v Rimu ter 17. oktobra 2021 v vsaki lokalni Cerkvi oziroma škofiji. Oktober 2023 je bil temeljni mejnik obhajanja 16. splošnega rednega zasedanja škofovske sinode, sledi obdobje uresničevanja sklepov, ki bo ponovno vključevalo krajevne Cerkve.

Papež Frančišek je 19. marca 2022 podpisal apostolsko konstitucijo o rimski kuriji in njenem služenju Cerkvi in svetu z naslovom *Praedicate evangelium*. Ob invaziji Ukrajine s strani Ruske federacije je sveti oče pozval vse škofe sveta, da 25. marca 2022 skupaj z njim opravijo dejanje posvetitve Rusije in Ukrajine Marijinemu brezmadežnemu srcu.

V letu 2023 je papež Frančišek objavil apostolski konstituciji *Laudate Deum* (4. oktober 2023) in *In Ecclesiarum Communione* (6. januar 2023), apostolsko spodbudo *C'est la*

---

⁶ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-03/papezevo-povabilo-k-molitvi-25-in-27-marca.html>;

<http://www.vatican.va/content/francesco/it/events/event.dir.html/content/vaticanevents/it/2020/3/27/uniti-in-preghiera.html>, pridobljeno 30. novembra 2020.

⁷ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-10/fratelli-tutti-vsi-bratje-socialna-okroznica-papeza-franciska.html>, pridobljeno 30. novembra 2020.

⁸ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-12/papez-z-apostolskim-pismom-patris-corde-napoveduje-leto-svetega.html>, pridobljeno 30. novembra 2020.

⁹ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/vatikan/news/2020-12/posebno-leto-ki-bo-spodbujalo-k-pricevanju-druzinske-ljubezni.html>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

¹⁰ Prim. [http://www.synod.va/content/synod/it/assemblee-general.html](http://www.synod.va/content/synod/it/assemblee-generali.html), pridobljeno 20. junija 2020.

confiance (15. oktober 2023) ter apostolsko pismo *Sublimitas et miseria hominis* (19. junij 2023).

Papež Frančišek je v svojem pontifikatu na osmih konzistorijih imenoval 131 novih kardinalov: 98 volivcev v konklavu in 33 brez volilne pravice. Kardinalski zbor šteje 241 kardinalov, od katerih je 136 volivcev v primeru konklava. V kardinalskem zboru so kardinali iz 91 različnih držav, 70 držav ima vsaj enega kardinala z volilno pravico. 57 jih prihaja iz redovnih skupnosti.¹¹

Papež Frančišek je od izvolitve opravil 80 apostolskih potovanj: 36 po Italiji in 44 v druge države, napisal tri okrožnice (*Lumen fidei*, 2013; *Laudato si'*, 2015; *Fratelli tutti*, 2020), izdal sedem apostolskih spodbud (*Evangelii Gaudium*, 2013; *Amoris laetitia*, 2016; *Gaudete et exsultate*, 2018; *Christus vivit*, 2019; *Querida Amazonia*, 2020; *Laudate Deum*, 2023; *C'est la confiance*, 2023) in 48 motuproprijev.

2.2 Apostolski nunciji v Republiki Sloveniji

Nadškof msgr. dr. Jean-Marie Speich
Apostolski nuncij
Ulica Janeza Pavla II. 21
1000 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (0)1 433 92 04
Faks: +386 (0)1 431 51 30
E-pošta: na.slovenia@diplomat.va
Spletna stran: <http://katoliska-cerkev.si/sveti-sedež>

Apostolski nuncij msgr. Jean-Marie Antoine Joseph Speich

Msgr. Jean-Marie Antoine Joseph Speich se je rodil 15. junija 1955 v francoskem mestu Strasbourg. Leta 1979 je v Strasbourgu diplomiral iz teologije, leta 1982 je v Rimu diplomiral iz dogmatične teologije in leta 1983 iz kanonskega prava prav tako v Strasbourgu. V duhovnika je bil posvečen 9. oktobra 1982. Med letoma 1982 in 1984 je opravljal duhovniško službo v župniji St. Vincent de Paul v Nadškofiji Strasbourg. Izobraževanje za vatikansko diplomatsko službo je začel leta 1984 in ga sklenil leta 1986; med tem je leta 1984 pridobil magisterij, leta 1986 pa doktorat iz kanonskega prava. Med letoma 1986 in 2008 je služboval na apostolskih nunciaturah na Haitiju, v Nigeriji, Boliviji, Kanadi, Nemčiji, Veliki Britaniji, Egiptu, Španiji in Andori ter na Kubi. Od leta 2008 je bil odgovoren za frankofonski oddelek pri Državnem tajništvu Svetega sedeža. Papež Frančišek mu je 24. oktobra 2013 podelil škofovsko posvečenje in naziv naslovnega nadškofa kraja Sulci (Italija) ter ga istega leta imenoval za apostolskega nuncija v Gani. Papež Frančišek je na praznik sv. Jožefa, moža Device Marije, 19. marca 2019, imenoval nadškofa Speicha za novega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji in predstavnika Svetega sedeža na Kosovu.

---

¹¹ Prim. <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/documentation/cardinali---statistiche.html>, pridobljeno 25. oktobra 2023; prim. https://www.vatican.va/roman_curia/cardinals/index_it.htm in <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/documentation/cardinali---statistiche/composizione-per-area.html>, pridobljeno 25. oktobra 2023.

Apostolski nunciji, ki jih je Sveti sedež imenoval od osamosvojitve Slovenije do danes:

- nadškof msgr. dr. Jean-Marie Speich (2019–),
- nadškof msgr. dr. Juliusz Janusz (2011–2018),
- nadškof msgr. dr. Santos Abril y Castelló (2003–2011),
- nadškof msgr. dr. Giuseppe Leanza (2002–2003),
- nadškof msgr. dr. Marian Oleš (2001–2002),
- nadškof msgr. dr. Edmond Farhat (1995–2001),
- nadškof msgr. dr. Pier Luigi Celata (1992–1995).

2.3 Zgodovinski oris delovanja apostolske nunciature v Republiki Sloveniji

Apostolska nunciatura v Ljubljani je diplomatsko predstavništvo Svetega sedeža v Republiki Sloveniji. Papeško predstavništvo ima diplomatski značaj in status veleposlaništva. Apostolski nuncij je osebni in stalni predstavnik papeža tako v Katoliški cerkvi kot pri oblasteh Republike Slovenije. Poslanstvo apostolskega nuncija je, da tesneje in bolj učinkovito izraža skrb rimskega papeža za dobro Slovenije. V soglasnem delovanju s škofi bdi nad poslanstvom Cerkve, s tem da vzdržuje stike s civilnimi oblastmi, Cerkvijo ter drugimi krščanskimi in verskimi skupnostmi.

Državljeni Slovenije smo leta 1990 izrazili željo po neodvisnosti, ki je bila ustavno določena tudi z referendumom leta 1991. Mednarodna skupnost je izbiro Slovencev priznala v skladu z Listino Združenih narodov in Helsinškimi sporazumi. Sveti sedež je neodvisnost Republike Slovenije uradno priznal 13. januarja 1992. Temeljna izhodišča za ta korak so bila spoštovanje pravice narodov do samoodločbe, zavračanje uporabe sile ter sprejemanje dialoga kot edinega sredstva za doseganje pravičnih in mirnih rešitev. Odločitev Svetega sedeža je k takšnemu razmišljanju pomagala tudi drugim državam.

Papež Janez Pavel II. (1978–2005) je za prvega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji 24. junija 1992 imenoval msgr. Piera Luigija Celata, naslovnega nadškofa v Doclei in tedanjega nuncija na Malti ter v Republiki San Marino s sedežem na Malti. Obiski predsednika Republike Slovenije Milana Kučana (1992), predsednikov vlad (1992 in 1993) in drugih ministrov v Vatikanu so okrepili odnose med državama. Sveti sedež je 19. februarja 1993 potrdil statut samostojne Slovenske škofovske konference.

Po premestitvi nuncija Celata februarja 1995 je v kratkem obdobju *ad interim* posle neposredno iz Vatikana vodil msgr. Xavier Desire. Papež Janez Pavel II. je 26. julija 1995 za prvega stalnega nuncija v Ljubljani imenoval msgr. Edmonda Farhata, naslovnega nadškofa v Biblu, do takrat apostolskega nuncija v Alžiriji in Tuniziji ter apostolskega delegata v Libiji.

Tretji apostolski nuncij v Republiki Sloveniji msgr. Marian Oleš je službo nastopil 17. decembra 2001, vendar zaradi zdravstvenih razlogov na tem mestu ni ostal dolgo.

Papež Janez Pavel II. je 15. maja 2002 za četrtega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji imenoval nadškofa Giuseppa Leanzo, 9. aprila 2003 pa za petega nuncija naslovnega nadškofa v Tamadi in dotedanjega apostolskega nuncija v Argentini msgr. Santosa Abrila y Castellója. Slednji je bil hkrati imenovan tudi za apostolskega nuncija v Bosni in Hercegovini.

Papež Benedikt XVI. je 10. februarja 2011 za šestega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji s funkcijo apostolskega delegata na Kosovu imenoval msgr. Juliusza Janusza, naslovnega nadškofa mesta Caorle in dotedanjega apostolskega nuncija na Madžarskem, ki je to nalogo opravljal do 21. septembra 2018.

3. februarja 2016 je kardinal državni tajnik nj. em. Pietro Parolin slovesno odprl in blagoslovil nove prostore apostolske nunciature v ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani. Svečanega dogodka so se poleg apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji msgr. Juliusza Janusza udeležili slovenski škofje, predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milan Brglez ter člani diplomatskega zbora. Kapelo nunciature krasi mozaik, delo jezuita p. Marka Ivana Rupnika. Glavni motiv je podoba usmiljenega Jezusa, ki na ramenih nosi človeka; povzet je iz logotipa jubileja usmiljenja.

Papež Frančišek je 19. marca 2019 za sedmega apostolskega nuncija imenoval nadškofa msgr. dr. Jeana-Marieja Speicha, naslovnega nadškofa mesta Sulci (Italija). Pred prihodom v Slovenijo je deloval kot apostolski nuncij v Gani. Škofovsko posvečenje mu je papež Frančišek podelil 24. oktobra 2013.

Ob 30. obletnici diplomatskih odnosov med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem je apostolski nuncij v Ljubljani msgr. dr. Jean-Marie Speich 29. junija 2022 pripravil sprejem, na katerem je izpostavil sodelovanje med Katoliško cerkvijo in slovensko družbo.

3 Slovenska škofovska konferenca

Škofovska konferenca, ki je trajna ustanova, je zbor škofov Katoliške cerkve določenega naroda ali ozemlja, ki po določbi prava skupno izvršuje nekatere pastoralne naloge za vernike svojega ozemlja v pospeševanju večjega dobrega, ki ga ljudem izkazuje Cerkev.¹² Slovenska škofovska konferenca (SŠK) predstavlja najvišjo ustanovo Katoliške cerkve v Republiki Sloveniji. Predstavlja krajevno Cerkev v odnosih do države, Svetega sedeža in drugih krajevnih Cerkev ter v mednarodnih organizacijah. Njeno ozemlje sovпада z državnimi mejami.

3.1 Zgodovina

Slovenski škofje so bili do ustanovitve samostojne SŠK 19. februarja 1993 z drugimi škofi na območju nekdanje Jugoslavije povezani v Jugoslovansko škofovsko konferenco, znotraj katere je bila 20. junija 1983 ustanovljena Slovenska pokrajinska škofovska konferenca (SPŠK).

Slovenski škofje so na seji 25. julija 1992 pripravili osnutek statuta samostojne SŠK. Papež Janez Pavel II. (1978–2005) je po pridobitvi pozitivnega mnenja Kongregacije za škofove in Urada za odnose z državami pri Državnem tajništvu Svetega sedeža 19. februarja 1993 v skladu z normami in določbami cerkvenega prava potrdil statut samostojne SŠK, 20. februarja 1993 pa je Kongregacija za škofove izdala dekret o njeni ustanovitvi. S tem je Cerkev v Sloveniji dobila večjo pravno trdnost in samostojnost. Statut SŠK ureja njeno naravo in namene, plenarna zasedanja, določa stalni svet škofov, naloge tajništva ter druge službe in komisije, ki po presoji konference zagotavljajo bolj učinkovito delovanje. Dopolnjen je bil v letih 1999 in 2010.

Papež Benedikt XVI. je 7. aprila 2006 v Cerkvi v Sloveniji ustanovil tri nove škofije (v Celju, Murski Soboti in Novem mestu). Dotedanjo mariborsko škofijo je povzdignil v nadškofijo in metropolijo ter tako preoblikoval enotno cerkveno pokrajino v Sloveniji. Novoimenovani škofje so bili maja in junija 2006 tudi umeščeni.

---

¹² Prim. ZCP, kan. 447.

Prvi predsednik SŠK je bil ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Alojzij Šuštar (1993–97), drugi pa ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Rode CM (1997–2004), poznejši prefekt Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja. Tretji predsednik je bil od 7. decembra 2004 mariborski škof msgr. dr. Franc Kramberger, ki je leta 2006 ob ustanovitvi nove nadškofije in metropolije postal nadškof metropolit. Četrti je bil od 16. marca 2007 dalje ljubljanski nadškof metropolit msgr. mag. Alojz Uran, peti pa od 11. januarja 2010 do 31. julija 2013 ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM.

31. julija 2013 je bil za predsednika izvoljen novomeški škof msgr. Andrej Glavan, ki je svoj mandat sklenil 26. marca 2017. Med letoma 2017 in 2022 je SŠK vodil ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM, podpredsednik pa je bil mariborski nadškof metropolit msgr. mag. Alojzij Cvikl SJ.

Slovenski škofje so na 129. redni seji SŠK, ki je potekala v Vrbju pri Žalcu 14. marca 2022, izvolili novo vodstvo SŠK. Za predsednika je bil izvoljen novomeški škof msgr. dr. Andrej Saje, za podpredsednika murskosoboški škof msgr. dr. Peter Štumpf ter za člana Stalnega sveta celjski škof msgr. dr. Maksimilijan Matjaž. Novo vodstvo SŠK je nastopilo petletni mandat 24. marca 2022.

Slovenski škofje so leta 2018 opravili obisk *ad limina apostolorum*, na katerem so se srečali s svetim očetom Frančiškom.

Slovensko škofovsko konferenco leta 2023 sestavljajo naslednji člani:¹³

- msgr. dr. Andrej Saje, novomeški škof in predsednik SŠK,
- msgr. dr. Peter Štumpf SDB, murskosoboški škof in podpredsednik SŠK,
- msgr. dr. Maksimilijan Matjaž, celjski škof in član Stalnega sveta SŠK,
- msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski škof,
- msgr. mag. Alojzij Cvikl DJ, mariborski nadškof metropolit,
- msgr. dr. Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof,
- msgr. dr. Franc Šuštar, ljubljanski pomožni škof in
- msgr. Stanislav Zore OFM, ljubljanski nadškof metropolit.

Generalna tajnica SŠK je s. dr. Marija Šimenc FMA.

Nekdanji člani SŠK:

- msgr. Andrej Glavan,
- msgr. dr. Franc Kramberger,
- msgr. dr. Stanislav Lipovšek,
- msgr. dr. Anton Stres CM,
- msgr. dr. Marjan Turnšek,
- nj. em. kard. dr. Franc Rode CM.

Nekdanji generalni tajniki SŠK:

- msgr. dr. Anton Štrukelj (1993–2002),
- msgr. dr. Andrej Saje (2003–2013),
- p. dr. Tadej Strehovec OFM (2013–2023).

---

¹³ Stanje na dan 1. december 2021.

Pokojni člani SŠK:

- msgr. Jožef Kvas,
- msgr. mag. Metod Pirih,
- msgr. dr. Jožef Smej,
- msgr. dr. Alojzij Šuštar,
- msgr. dr. Franc Perko,
- msgr. mag. Alojz Uran.

3.2 Tajništvo Slovenske škofovske konference

Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990

1001 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (0)1 420 47 55

E-pošta: ssk@rkc.si; info@rkc.si

Spletna stran: <https://www.ssk.si>

Facebook: <https://www.facebook.com/skofovskakonferenca>

Twitter: [@katoliskacerkev](https://twitter.com/katoliskacerkev); Instagram: [@katoliskacerkev](https://www.instagram.com/katoliskacerkev)

3.3 Pravna besedila Slovenske škofovske konference

Škofovska konferenca predstavlja sinodalnost škofov v lokalni Cerkvi ter njeno prilagajanje oblikam človeške družbe.¹⁴ Prva naloga škofovskih konferenc je skupno upravljanje pastoralnih vprašanj s splošnimi odloki, ki so zavezujoči tako za pastirje kot za vernike določenega ozemlja.¹⁵ SŠK z različnimi pravnimi besedili, kot so statuti, navodila, smernice in pravilniki, ureja delovanje katoliških pravnih oseb v Sloveniji, duhovnikom in vernikom pa omogoča podporo pri pastoralnem, karitativnem in oznanjevalnem delu. V nadaljevanju so zbrani veljavni statuti, navodila, pravilniki, smernice in obrazci v Katoliški cerkvi v Sloveniji, ki jih je sprejela SŠK.

3.3.1 Statuti

Statut Slovenske škofovske konference

Papež Janez Pavel II. je po pridobitvi pozitivnega mnenja Kongregacije za škofove in Urada za odnose z državami pri Državnem tajništvu Svetega sedeža 19. februarja 1993 v skladu z normami in določbami cerkvenega prava potrdil *Statut Slovenske škofovske konference*. Prenovljeni statut je začel veljati 8. septembra 2010.

Statuti komisij, uradov in koordinacij SŠK

Leta 2018 so slovenski škofje potrdili nov organigram SŠK in statute posameznih delovnih teles.

Pravilnik o verski dejavnosti

Pravilnik opredeljuje pastoralno dejavnost Katoliške cerkve, verskega uslužbenca

---

¹⁴ Prim. Congregazione per i Vescovi, *Apostolorum successores – Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, Libreria Editrice Vaticana, 2004, 22.

¹⁵ Prim. Congregazione per i Vescovi, *Apostolorum successores – Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, Libreria Editrice Vaticana, 2004, 28; Zakonik cerkvenega prava, kan. 455.

Katoliške cerkve, versko institucijo Katoliške cerkve in prispevke, ki ob tem nastajajo oziroma se zbirajo izven trga blaga in storitev. Pravilnik velja od 9. maja 2018.

3.3.2 Navodila

Izredno pastirsko pismo slovenskih škofov *Telesne drže pri sveti maši* (2003)

Slovenski škofje so v pastirskem pismu poenotili bogoslužne telesne drže pri sveti maši.

Navodila Slovenske škofovske konference za službo izrednega delivca obhajila (2013)

Izredni delivci obhajila izvršujejo svojo službo na temelju zakramentov svetega krsta in svete birme ter posebnega pooblastila, ki jim ga podeli krajevni škof. Župnik je odgovoren, da je v župniji dovolj izrednih delivcev obhajila (moških in žensk), ki prinašajo obhajilo bolnim in ostarelim ter pomagajo obhajati pri bogoslužju, ko je to potrebno.

Navodilo o oskrbi starejših duhovnikov v duhovniških domovih in drugih domovih za ostarele (2015)

Namen navodila je enotna in primerljiva ureditev oskrbe ostarelih in bolnih duhovnikov v Cerkvi v Sloveniji. Vsak duhovnik ima pravico, da sam odloča o svojem bivanju v času starosti oziroma bolezni. Dolžnost ordinarija je, da v skladu z ZCP-jem ustrezno poskrbi za čas duhovnikove starosti ali bolezni.

Navodilo za župnike in redovne predstojnike ob uveljavitvi Splošne uredbe EU o varstvu podatkov (2018)

Slovenski škofje so na 106. redni seji SŠK, ki je potekala 7. maja 2018 v Ljubljani, potrdili dopolnjen *Pravilnik o verski dejavnosti*, ki vključuje dodatna določila o varovanju osebnih podatkov. S 25. majem 2018 je začela veljati uredba Evropske unije o varstvu podatkov, ki posega tudi na področje varovanja podatkov znotraj Katoliške cerkve.

Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab (2019)

Navodilo od vseh verskih delavcev zahteva prijavo suma kaznivega dejanja spolne zlorabe na policijo oziroma državno tožilstvo.

Navodilo SŠK o računovodenju sestavnih delov Katoliške cerkve v Sloveniji (verskih organizacij) pri opravljanju nepridobitnega dela verske oziroma pastoralne dejavnosti (2020)

Navodilo izhaja iz določb *Pravilnika o verski dejavnosti* z namenom natančnejše opredelitve računovodenja v sestavnih delih Katoliške cerkve v Sloveniji pri opravljanju nepridobitnega dela verske oziroma pastoralne dejavnosti, ki se na trgu ne opravlja zaradi pridobivanja dobička in s katero se ne konkurira na trgu z drugimi osebami ter se ne izkrivlja konkurence. Gre za praktične rešitve o strokovnem ravnanju na področju računovodenja verskih organizacij z lastno državnopravno osebnostjo *sui generis* in z določenimi posebnostmi pri poslovanju, ki jih trenutna slovenska zakonodaja in računovodski standardi ne zajemajo oziroma ne urejajo dovolj natančno.

Navodilo za snemanje ali fotografiranje cerkvenih javnih dogodkov (2020)

V cerkvenem prostoru (cerkev, dvorana, dvorišče pred cerkvijo), kjer bo potekalo snemanje ali fotografiranje javnega dogodka, mora organizator (župnija, samostan, izobraževalna ustanova, katoliški zavod, romarsko središče) vse prisotne o tem primerno obvestiti.

3.3.3 Pravilniki

- **Pravilnik o uporabi gradiva škofijskih arhivov (2017)**
- **Pravilnik o izdajanju katehetskih pripomočkov (2018)**

3.3.4 Smernice

Smernice za formalnopravni izstop iz Katoliške cerkve (2013)

Pri formalnopravnem izstopu vernika iz Katoliške cerkve je treba upoštevati predpise *Zakonika cerkvenega prava* in dokument *Papeškega sveta za razlago pravnih tekstov* z dne 13. junija 2006. Vsak izstop vernika iz Katoliške cerkve iz katerega koli razloga je težka odločitev za posameznika in za Cerkev ter ima teološke, pravne in pastoralne posledice.

Smernice Slovenske škofovske konference o rabi cerkvenih zvonov (2013)

Raba cerkvenih zvonov je starodavni običaj, ki ima v Sloveniji poleg verske tudi posebno kulturno, etnično in umetniško vrednost. Smernice je SŠK sprejela na 76. plenarni seji, ki je potekala 25. in 26. novembra 2013 v Ljubljani. Objavljene so v *Sporočilih slovenskih škofij* 1/2014.

Narodne smernice za oblikovanje in službo stalnih diaconov v Sloveniji (2014)

SŠK je na 52. redni seji, ki je potekala 11. januarja 2010 v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano, potrdila *Narodne smernice za oblikovanje in službo stalnih diaconov v Sloveniji*. Z dopisom dne 26. septembra 2014, prot. št. 20134374, jih je potrdila Kongregacija za kler. Katoliška cerkev latinskega obreda je po II. vatikanskem cerkvenem zboru znova vzpostavila stalni diaconat kot samostojno in trajno hierarhično stopnjo. Življenje stalnega diakona je hoja za Jezusom Služabnikom, v nenehnem prizadevanju za spreobrnjenje in zvestobo poklicanosti k služenju.

Pastoralne smernice za krščanski pogreb in žarni pokop (2019)

SŠK želi s *Pastoralnimi smernicami za krščanski pogreb in žarni pokop* ponuditi duhovnikom, pastoralnim delavcem ter vernemu občestvu učinkovit pripomoček, ki jim bo ob veljavnih določilih (KKC, ZCP, obrednik *Krščanski pogreb*) pomagal pri spremljanju umirajočih, pogrebih in pri oznanjevalnem delu. Pastoralne delavce spodbujamo, da že pri katehezi otrokom in staršem približajo drugačen pogled na umiranje in smrt, kot ga ponuja trenutna potrošniška kultura.

Smernice za zagotovitev požarne varnosti v cerkvenih objektih (2020)

Večina sakralnih objektov v Sloveniji je bila zgrajena v različnih zgodovinskih obdobjih, malo pa je novogradenj. V cerkvene objekte redno vstopajo obiskovalci, zato je treba sprejeti ukrepe varstva pred požarom in zagotoviti požarno varnost objektov, premoženja in oseb. *Smernice za zagotovitev požarne varnosti v cerkvenih objektih* vsebujejo temeljna priporočila lastnikom in upravljavcem stavb, da s preventivnimi ukrepi izboljšajo požarno varnost sakralnih objektov.

Smernice za bližnjo in neposredno pripravo na zakrament svetega zakona (2020)

Smernice za pripravo na zakrament svetega zakona temeljijo na dokumentih II. vatikanskega koncila, *Katekizmu Katoliške cerkve* (1601–1658), rimskem obredniku *Sveti zakon*, pokoncilskih dokumentih (izdanih do maja 2020), *Sklepnem dokumentu*

Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem in na spoznanjih škofijskih zborovanj. Škofje so jih potrdili na 117. redni seji SŠK, ki je potekala 9. marca 2020 v Murski Soboti (prim. SSŠ 2020/05, 96).

Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji (2020)

SŠK si že vrsto let dejavno prizadeva zaščititi otroke, mladoletne in ranljive odrasle pred zlorabami in vsako obliko nasilja. Prve *Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem* je SŠK sprejela leta 2006. Upoštevajoč dosedanje izkušnje, obravnave spolnih zlorab, delo Ekspertne skupine za zaščito otrok in mladoletnih pri SŠK in dopolnjeno zakonodajo Svetega sedeža za to področje, slovenski škofje določajo, da se s tem dokumentom nadomestijo smernice iz leta 2014. Novo besedilo smernic velja za celotno območje SŠK in zajema klerike, redovnike in redovnice ter laike, ki delajo v cerkvenih službah.

3.3.5 Obrazci

Prošnja za izdajo dovoljenja za opravljanje duhovnih predavanj in seminarjev na ozemlju SŠK (2017)

Slovenski škofje so leta 2017 sklenili, da morajo škofje, duhovniki, redovnice ali redovniki in laiki iz tujine pred izvajanjem duhovnih seminarjev ali predavanj pridobiti dovoljenje SŠK.

Vloga za pridobitev *nihi* obstat za izdajo katoliškega besedila (2021)

Slovenski škofje so na 25. seji Stalnega sveta SŠK, ki je potekala 23. novembra 2020, sklenili, da morajo katoliške založbe pred natisom knjig z versko ali moralno vsebino pridobiti *nihi obstat quominus imprimatur* cenzorja SŠK. Krajevni ordinariji in škofovske konference imajo pravico podeljevati dovoljenje za izdajo besedil v skladu s kanonskim pravom (prim. ZCP kan. 823, § 2). Dovoljenje za izdajo morajo pridobiti založbe oziroma posamezniki ob izdaji knjig ali ostalih besedil, ki obravnavajo verske vsebine in so namenjena javnosti (prim. ZCP kan. 824, § 2).

Vloga za pridobitev *nihi* obstat za izdajo molitve/glasbenega dela za uporabo pri bogoslužju (2022)

Slovenski škofje so na 133. plenarni seji Slovenske škofovske konference (SŠK), ki je potekala 28. novembra 2022, sklenili, da morajo založbe oziroma avtorji, ki pripravljajo molitvenike ali glasbena dela, posebej če so ta namenjena javni uporabi pri bogoslužju, pred objavo svojega gradiva pridobiti dovoljenje Slovenske škofovske konference. Oceno (*nihi obstat*) del pripravi Slovenska liturgična komisija s svojimi strokovnimi sodelavci. Krajevni ordinariji in škofovske konference imajo skladno s kanonskim pravom (prim. kann. 823–826, 830, 838–839 Zakonika cerkvenega prava (ZCP)) dolžnost skrbeti, da so molitve in pobožnosti v skladu z določbami Cerkve.

3.4 Organigram SŠK

a) Komisije

Komisija Pravičnost in mir

Komisija za doktrinalne zadeve

Komisija za ekumenizem in medreligijski dialog

Slovenska liturgična komisija
Komisija za odnose z državo
Komisija za šolstvo
Komisija za arhive in sakralno kulturno dediščino

b) Uradi

Slovenski katehetski urad (SKU)
Urad za družino
Urad za mlade
Urad za pastoralno poklicanosti in duhovne poklice

c) Koordinacije

Koordinacija za Slovence v zamejstvu in po svetu
Koordinacija katoliških medijev
Koordinacija voditeljev karitativnih ustanov
Koordinacija voditeljev kategorialne pastorale
Koordinacija katoliških duhovnih gibanj
Koordinacija voditeljev škofijskih gospodarskih uprav
Koordinacija voditeljev škofijskih pastoralnih služb
Koordinacija voditeljev vikariatov

d) Druge ustanove

Svet za cerkvene arhive
Misijonsko središče Slovenije
Zavod Katoliška mladina
Zavod Biblično gibanje
Skupnost slovenskih katehistinj in katehistov
Rafaelova družba
Katehetsko-pastoralna šola

3.5 Prejemniki odličja sv. Cirila in Metoda

Člani *Slovenske pokrajinske škofovske konference* (SPŠK) so 18. junija 1985 sprejeli sklep o cerkvenem odlikovanju za zvesto služenje Cerkvi v Sloveniji. Odlikovanje, sestavljeno iz okrogle bronaste plakete z reliefno podobo sv. Cirila in Metoda in diplome, se podeljuje osebam ali ustanovam, ki so se izkazale s posebej zvestim služenjem Cerkvi med Slovenci. Odlikovanec ima pravico, da eden od slovenskih škofov zanj opravi pogrebno sveto mašo po krajevni navadi in vodi pogrebne obrede, če svojci pravočasno obvestijo škofa, v čigar škofiji bo pokop.

Odličje sv. Cirila in Metoda so prejeli:

1. Stiška opatija – 1985;
2. dr. Janez Oražem, ravnatelj ljubljanskega bogoslovja in profesor na TEOF – 1985;
3. Papeški slovenski zavod Slovenik – 1985;
4. akademik dr. Anton Trstenjak, profesor na TEOF – 1986;
5. dipl. ing. Jožef Kregar, arhitekt – 1988;
6. g. Hubert Patzelt, podpornik stiškega samostana – 1988;
7. g. Jožef Požauko, gradbeni tehnik – 1989;

8. msgr. Lojze Kozar, pisatelj in župnik v Odrancih – 1990;
9. g. Hinko Podkrižnik, restavrator, kipar in pozlatar – 1990;
10. akademik dr. Primož Ramovš, skladatelj – 1991;
11. dr. Marijan Zadnikar, umetnostni zgodovinar – 1991;
12. dr. Julij Savelli, zborovodja v Buenos Airesu, Argentina – 1992;
13. Mohorjeva družba Celje – 1992;
14. msgr. Franc Bole, urednik mesečnika *Ognjišče* in direktor Slovenske karitas – 1994;
15. p. Miha Žužek DJ, družinska pastoralna – 1994;
16. g. Vili Rogelj, zborovodja v Belgiji – 1995;
17. g. Andrej Šter, voditelj in koordinator Vlade RS za organizacijo obiska papeža Janeza Pavla II. leta 1996 – 1996;
18. g. Janez Zagorc, graditelj Slovenskega verskega središča v Adelajdi – 1998;
19. ga. Chiara Lubich, ustanoviteljica Marijinega dela – 1999;
20. msgr. Jože Trošt, skladatelj, zborovodja in vzgojitelj, ravnatelj Orglarske šole ter profesor na TEOF – 2000;
21. g. Anton Jenko, orglarski mojster – 2001;
22. g. Marijan Rebernik, knjižničar na Papeški univerzi Gregoriani – 2001;
23. g. Jože Kopeinig, voditelj doma duhovnih vaj (Katoliški dom prosvete) v Tinjah in predsednik Mohorjeve družbe v Celovcu – 2001;
24. Frančiškovi bratje (frančiškani) v Avstraliji – 2001;
25. don Pierino Gelmini, ustanovitelj skupnosti Srečanje – 2001;
26. g. Stane Jarm, akademski kipar – 2001;
27. msgr. Maksimilijan Jezernik, prvi rektor Papeškega slovenskega zavoda Slovenik – 2001;
28. Družba sv. Uršule (uršulinke), vzgojno-izobraževalno in katehetsko-pastoralno poslanstvo – 2002;
29. katoliški tednik *Družina* – 2002;
30. s. dr. Mirjam Praprotnik HKL, misijonarka v Albaniji in na Kosovu – 2002;
31. prelat prof. Franc Kralj, Malo semenišče v Vipavi in Škofijska gimnazija v Vipavi – 2002;
32. prof. Jože Mlakar, Škofijska klasična gimnazija v Šentvidu nad Ljubljano – 2003;
33. ing. Brane Košir, Škofijska orglarska delavnica Maribor – 2005;
34. p. Vital Vider DJ, ustanovitelj gibanja Najina pot – 2005;
35. dr. Štefan Falež, prvi veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu – 2006;
36. dr. Edi Gobec, Slovensko raziskovalno središče v Ameriki – 2007;
37. prof. Angela Tomanič, organistka in zborovodkinja – 2007;
38. s. Karmen Ocepek OSU, Skupnost slovenskih katehistinj in katehistov – 2007;
39. g. Janez Krajnc, organist in skladatelj – november 2007;
40. akademik Jože Maček – november 2007;
41. misijonar Pedro Opeka – december 2008;
42. dr. Rafko Valenčič, urednik Cerkvinih dokumentov – marec 2010;
43. dr. Marijan Smolik, liturgik, bibliotekar itd. – marec 2010;
44. g. Miha Legan, restavrator in rezbar – marec 2010;
45. g. Anton Homar, ekonom Zavoda sv. Stanislava – 2010;
46. dr. Ivan Rebernik, za izredne zasluge na področju diplomatske, vzgojne in bibliotekarske dejavnosti – 2011;
47. don Boskovi salezijanci za projekt Oratorij – 2011;
48. g. Alojz Rebula, pisatelj, esejist in prevajalec – 2014;
49. g. Silvester Čuk, soustanovitelj in urednik revije *Ognjišče* – 2014;
50. Slovenska katoliška misija v Münchnu ob 70-letnici delovanja – 2015;

51. zakonca Alfred in Jeni Brežnik, dobrotnika in podpornika slovenske katoliške skupnosti v Avstraliji – 2015;
52. zakonca Dušan in Saša Lajovic, dobrotnika in podpornika slovenske katoliške skupnosti v Avstraliji – 2015;
53. Slovenska karitas ob 25. obletnici delovanja – 2015;
54. p. dr. Anton Nadrah OCist, nekdanji stiški opat, teolog, kulturni delavec – 2017;
55. dr. Stane Granda, zgodovinar in publicist – 2017;
56. Tomaž Tozon, cerkveni zborovodja – 2017;
57. mag. Gregor Pavlič, profesor, pedagog in pastoralni delavec – 2017;
58. Kongregacija šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja, redovna skupnost – 2019;
59. zakonca Dani in Vilma Siter – 2019;
60. zakonca Marjeta in Metodij Rigler – 2020;
61. Mirsad Begić – 2021;
62. Matija Suhadolc – 2021;
63. Janez Zajec, zdravnik – 2022;
64. Družba Marijinih sester čudodelne svetinje – 2022;
65. Lojze Petrlje, politik, pisatelj, publicist – 2022;
66. akad. Jože Krašovec – 2022;
67. Jožica Marija Ličen – 2023.

3.6 Svetniški kandidati v Cerкви v Sloveniji¹⁶

V Cerкви v Sloveniji je v letu 2022 potekalo devet postopkov za razglasitev blaženih oziroma svetnikov za skupaj 37 kandidatov. Za enega kandidata se postopek še ni začel in je v pripravljalni fazi. Skupaj s postopki, ki se vodijo za Slovence v tujini, je svetniških kandidatov 50.

Cerkev v Sloveniji

SŠK je na 15. redni seji 28. oktobra 2002 določila uradni začetek postopka za beatifikacijo slovenskih mučencev dvajsetega stoletja (iz več slovenskih škofij). Od leta 2013 je postulator p. dr. Metod Benedik OFM^{Cap}. Večina kandidatov je predstavljena v knjigi z naslovom *Palme mučeništva: ubiti in pomorjeni slovenski duhovniki, redovniki in bogoslovci in nekateri verni laiki* (avtorji so Anton Pust, Zdravko Reven in Božidar Slapšak; Celje 1994). Mučencev dvajsetega stoletja je 29. Delo za postopke se nadaljuje. Sodnika, ki ju je imenoval ljubljanski nadškof Stanislav Zore, sta pregledala vsa pričevanja. Člani zgodovinske komisije iščejo in zbirajo neposredne vire – dokumente o kandidatih. Ker je slednjih veliko, je študijsko delo časovno obsežno. V letih 2019–2021 se je upočasnilo zaradi epidemije covida-19. Za mučence dvajsetega stoletja potekajo trije postopki: za žrtve fašizma, za žrtve nacizma in za žrtve komunizma.

Nadškofija Ljubljana

Anton Strle (21. januar 1915–20. oktober 2003), duhovnik, teolog, spovednik in prevajalec. Postulator je p. dr. Andrej Pirš FSO. 21. januarja 2021 je potekala sklepna seja škofijskega postopka, nato je bilo gradivo oddano v Rim, kjer so pozneje potrdili škofijski del postopka. Anton Vovk (19. maj 1900–6. julij 1963), ljubljanski škof. Postulator je dr. Gregor Rogelj.

¹⁶ Podatke je pripravil p. dr. Metod Benedik OFM^{Cap}, postulator za beatifikacijo slovenskih mučencev 20. stoletja.

Oktobra 2007 se je končal škofijski postopek; maja 2008 je bilo gradivo predano Kongregaciji za zadeve svetnikov. Magdalena Gornik (19. julij 1835–23. februar 1896), mistikinja. Postulator je msgr. mag. Franci Petrič. Prva seja v postopku za beatifikacijo je bila 14. septembra 2022 v Ljubljani.

Nadškofija Maribor

Cvetana Priol (16. februar 1922–11. avgust 1973), učiteljica glasbe iz Maribora, mistikinja. Postulator je p. dr. Vinko Škafar OFM^{Cap}. Bl. Anton Martin Slomšek (26. november 1800–24. september 1862), škof in prvi slovenski blaženi. Za blaženega je bil v Mariboru razglašen 19. septembra 1999.

Škofija Murska Sobota

Danijel Halas (24. junij 1908–16. marec 1945), mučenec, župnik v Veliki Polani. Postulator je dr. David Kraner. Po končanem škofijskem postopku je bila leta 2014 dokumentacija predana Kongregaciji za zadeve svetnikov. Alojzij Kozar (11. november 1910–29. april 1999), župnik v Odrancih in pisatelj. Postopek za beatifikacijo se je začel 8. decembra 2015. Škof dr. Peter Štumpf je 29. decembra 2015 izdal odlok o začetku škofijskega postopka za beatifikacijo Božjega služabnika Alojzija Kozarja in imenoval člane cerkvenega sodišča, ki že opravljajo svoje poslanstvo (*ne pereant probationes*). Prav tako sta bila imenovana teološka cenzorja; eden od njiju je v tem času že opravil svoje delo. Postulatorka je Klavdija Dominko.

Škofija Novo mesto

Bl. Alojzij Grozde (27. maj 1923–1. januar 1943), laik, mučenec. Za blaženega je bil razglašen 13. junija 2010 v Celju. Postulator je msgr. Igor Luzar. Friderik Irenej Baraga (28. junij 1797–19. januar 1868), misijonar, škof v mestu Marquette (zvezna država Michigan, ZDA). Kontaktna oseba v Sloveniji je Miloš Košir, župnik v Dobrniču.

Redovne skupnosti

Janez Frančišek Gnidovec CM (29. september 1873–3. februar 1939), škof v Skopju.

P. Vendelin Vošnjak OFM (13. september 1861–18. marec 1933), rojen v Konovem pri Velenju, deloval v Zagrebu.

Andrej Majcen SDB (30. september 1904–30. september 1999), duhovnik in misijonar. Kongregacija za zadeve svetnikov je novembra 2008 izdala dekret *nihil obstat*, da se sme začeti škofijski postopek. V letu 2019 se je sklenil škofijski del postopka in naslednje leto je Kongregacija za zadeve svetnikov potrdila veljavnost škofijskega postopka. Vicepostulator je dr. Alojzij Slavko Snoj SDB.

Blažene drinske mučenke: bl. s. Marija Krizina Bojanc (23. januar 1885–15. december 1941) in bl. s. Marija Antonija Fabjan (23. januar 1907–15. december 1941). Med drinskimi mučenkami so še: Hrvatica s. Marija Jula Ivanišević, predstojnica samostana na Palah, s. Marija Bernadeta Banja madžarskega rodu in s. Marija Berchmana Leidenix iz Avstrije. 24. septembra 2011 so bile v Sarajevu razglašene za blažene.

Frančiškanski pater Aleks (Aleš) Benigar se je rodil slovenskim staršem 28. januarja 1893 v Zagrebu, umrl pa na praznik vseh svetih 1988 v Rimu. Leta 1907 je vstopil v frančiškanski red in bil po študiju teologije 30. junija 1915 v nemškem Paderbornu posvečen v duhovnika. Napisal je obsežni teološki deli o bogoslužju in duhovnosti, ki sta bili dolgo učbenik bodočih duhovnikov. Prvo je bilo tiskano v Pekingu, drugo pa v Sapporu na Japonskem. Benigar je bil iskan spovednik in voditelj duhovnih vaj v mnogih redovnih skupnostih. Proces za beatifikacijo vodi Hrvaška frančiškanska provinca.

Tržaška škofija

Božji služabnik Jakob Ukmar (13. julij 1878–2. november 1971), tržaški duhovnik, filozof, teolog in poliglot. Junija 2009 je bila sklenjena škofijska faza postopka, julija 2009 pa je bilo gradivo predano Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Francesco Bonifacio (7. september 1912–11. september 1946), duhovnik, mučenec. Za blaženega je bil v Trstu razglašen 4. oktobra 2008. Ni bil slovenskega, ampak italijanskega rodu. Na seznam smo ga uvrstili, ker je živel v Piranu, ko tam (še) ni bilo slovenske države.

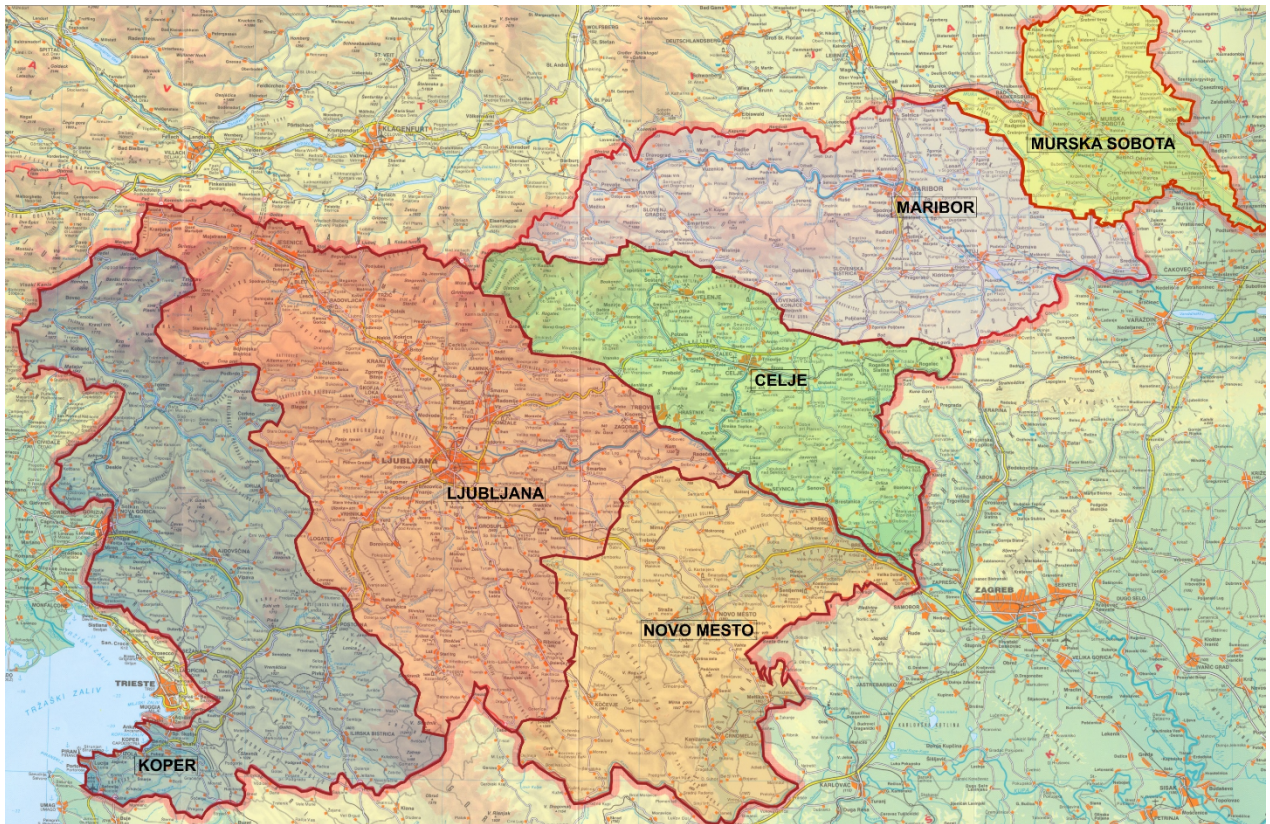
Škofija Krk na Hrvaškem

Škof Anton Mahnič, rojen v Kobdilju v župniji Štanjel na Krasu leta 1850, je bil krški škof 1896–1920. Odlikoval se je z obrambo glagolske pisave in bil ustanovitelj Hrvaškega katoliškega gibanja. Osnoval je tiskarno na Krku in začel izdajati več časopisov. Mahničovo najbolj pomembno udejstvovanje je bilo povezano z zbiranjem mladine in obrambo katoliških moralnih načel v javnosti, ki je bila prežeta z liberalizmom in sekularizacijo. Po prvi svetovni vojni je bil škof Mahnič od italijanskih oblasti s Krka pregnan v mesto Frascati blizu Rima. Tam je hudo zbolel in odšel v Zagreb, kjer je umrl v sluhu svetosti in bil pokopan. Njegovi zemeljski ostanki so bili leta 2002 iz Zagreba preneseni v krško katedralo. Proces za beatifikacijo vodi Škofija Krk na Hrvaškem.

Več postopkov za slovenske kandidate vodijo v tujini: npr. za Friderika Barago, drinske mučenke (s. Krizino Bojanc in s. Antonijo Fabjan), Antona Mahniča, Jakoba Ukmarja, p. Vendelina Vošnjaka. V Cerkvi v Sloveniji se razmišlja o začetku postopka za frančiškana p. Marijana Valenčaka in še enega frančiškana. Pri vodenju postopkov je v pomoč knjiga *Le cause dei santi* (V. Criscuolo, D. Ols, R. J. Sarno, Libreria editrice Vaticana, terza edizione, 2014). Delo povzema vsebino tečajev za postulatore, ki jih vsako leto prireja Kongregacija za svetnike.

4 Škofije v Katoliški cerkvi v Sloveniji

Katoliška cerkev v Sloveniji je razdeljena na šest teritorialnih uprav, (nad)škofije, ki so združene v dve metropoliji: ljubljansko in mariborsko.

4.1 Metropolija Ljubljana

Ljubljansko metropolijo sestavljajo Nadškofija Ljubljana, Škofija Koper in Škofija Novo mesto.

4.1.1 Nadškofija Ljubljana

Leto ustanovitve: 1461

Zavetnika: sv. Ciril in Metod (godujeta 5. julija)

Stolnica: sv. Nikolaj (obletnica posvetitve 8. maja)

Glavna romarska pot: Brezje (bazilika Marije Pomagaj)

Zgodovinski opis

Ljubljansko škofijo je 6. decembra 1461 ustanovil cesar Friderik III. (1415–1493), 6. septembra naslednjega leta pa jo je potrdil papež Pij II. (1458–1464). Cesar si je pridržal pravico imenovanja ljubljanskih škofov in enajstih kanonikov v dvanajstčlanskem stolnem kapitlju. Od leta 1533 so imeli ljubljanski škofje pravico do knežjega naslova. V času jožefinskih reform so bile meje škofije zaokrožene na ljubljansko in novomeško okrožje, škofija pa za kratek čas povzdignjena v nadškofijo in sedež metropolita za jugovzhodni del habsburškega cesarstva (1788–1807). V nadškofijo jo je leta 1961 znova povišal papež

Janez XXIII. (1958–1963), v sedež metropolije s sufraganom v Mariboru pa leta 1968 papež Pavel VI. (1963–1978). Leta 1977 je postala sufragan ljubljanske metropolije tudi obnovljena škofija v Kopru. Ob spremembi cerkvene ureditve v Sloveniji je bila 7. aprila 2006 na ozemlju ljubljanske škofije ustanovljena nova škofija v Novem mestu in skupaj s koprsko škofijo vključena v ljubljansko metropolijo.

Podrobna zgodovina Nadškofije Ljubljana je opisana na nadškofijski [spletni strani](#).¹⁷

Nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM

Imenovanje: 4. oktober 2014

Posvečenje: 23. november 2014

Škofovsko geslo: »Veselite se v Gospodu«

Škof msgr. dr. Franc Šuštar

Ljubljanski pomožni škof (od 2015)

Škofovsko geslo: »Gospod je blizu«

Škof msgr. dr. Anton Jamnik

Ljubljanski pomožni škof (od 2006)

Škofovsko geslo: »Vi ste moji prijatelji«

Nekdanji ljubljanski nadškofje

Msgr. Andrej Glavan, novomeški škof

Apostolski administrator ljubljanske nadškofije (2013–2014)

Škofovsko geslo: »Karkoli vam reče, storite«

Nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM

Upokojeni ljubljanski nadškof metropolit (upokojen 2013)

Škofovsko geslo: »Vse zaradi evangelija«

Nadškof metropolit kard. Franc Rode CM

Upokojeni ljubljanski nadškof metropolit (2004 imenovan za prefekta Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja; povzdignjen v kardinala 24. marca 2006)

Škofovsko geslo: »Stati inu obstatu«

Pokojni ljubljanski (nad)škofje 20. stoletja

- Msgr. mag. Alojz Uran (2004–2009)
- Msgr. dr. Alojzij Šuštar (1980–1997)
- Msgr. dr. Jožef Pogačnik (1963–1980)
- Msgr. Anton Vovk (1945/1959–1963)
- Msgr. dr. Gregorij Rožman (1930–1945/1959)
- Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič (1898–1930)

---

¹⁷ Prim. Nadškofija Ljubljana – Zgodovina: <https://www.nadskofija-ljubljana.si/nadskofija/nadskofija-na-dlani/zgodovina/>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

Kratka predstavitev nadškofije

Ozemlje: 5.608 km²

Število prebivalcev: 822.580

Število katoličanov: 543.470 (66,07 %)

Arhidiakonati: 4

Dekanije: 15 (Cerknica, Domžale, Grosuplje, Kamnik, Kranj, Litija - Zagorje, Ljubljana Center, Ljubljana Moste, Ljubljana Šentvid, Ljubljana Vič/Rakovnik, Radovljica, Ribnica, Šenčur, Škofja Loka in Vrhnika)

Župnije: 221 teritorialnih, 1 personalna

Duhovniki: 256, redovni duhovniki: 126

Redovnice: 260

Cerkve in kapele: 891¹⁸

Kontaktne podatke

Nadškofija Ljubljana

Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990

1001 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (0)1 23 42 600

Faks: +386 (0)1 23 14 169

E-pošta: nadskofija.ljubljana@rkc.si

Spletna stran: <http://nadskofija-ljubljana.si>

4.1.2 Škofija Koper

Leto ustanovitve: 1977

Zavetnik: sv. Hieronim (goduje 30. septembra)

Stolnica: Marijino Vnebovzetje (obletnica posvetitve 7. novembra)

Konkatedrala v Novi Gorici: Kristus Odrešenik

Glavna romarska pot: Sveta Gora (bazilika svetogorske Kraljice)

Zgodovinski opis

Papež Pavel VI. (1963–1978) je leta 1977 koprsko škofijo ločil od tržaške in ji priključil dele goriške, tržaške in reške škofije, ki so z novimi mejami po drugi svetovni vojni prišle pod Socialistično federativno republiko Jugoslavijo. S tem je obnovil že obstoječo koprsko škofijo, ki je nastala v 6. stoletju. Od 8. stoletja do leta 1184 je bil sedež te škofije prazen, upravljali pa so jo škofje iz Trsta. Tudi med letoma 1810 in 1830 je bil sedež škofije izpraznjen; 1830–1977 je bila koprška škofija združena v personalno unijo s tržaško škofijo. Leta 1965 so se v Apostolsko administracijo za Slovensko primorje združile apostolske administrature za slovenski del: goriška, tržaško-koprška in reška škofija.

Papež Pavel VI. je ozemlje dotedanje apostolske administrature, ki je obsegala slovenska ozemlja goriške nadškofije ter tržaške in reške škofije, združil v novo Škofijo Koper, ki jo je pridružil ljubljanski cerkveni pokrajini (metropoliji). Prvi škof obnovljene škofije je postal msgr. dr. Janez Jenko (1977–1987).

---

¹⁸ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 328.

Podrobna zgodovina koprške škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Koper.¹⁹

Škof msgr. dr. Jurij Bizjak
Koprski škof (od 2012)
Škofovsko geslo: »Pogum, vse ljudstvo v deželi«

Pokojna koprška škofa

- Msgr. mag. Metod Pirih (1987–2012)
- Msgr. dr. Janez Jenko (1977–1987)

Pokojni koprsko-tržaški škofje 20. stoletja

- Msgr. Anton Santin (1938–1975)
- Msgr. Luigi Fogar (1923–1936)
- Msgr. Angel Bartolomasi (1919–1922)
- Msgr. Andrej Karlin (1910–1919)
- Msgr. Franc Ksaver Nagl (1902–1910)
- Msgr. Andrej Marija Šterk (1896–1902)

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 4.386 km²

Število prebivalcev: 273.335

Število katoličanov: 172.200 (63 %)

Dekanije: 11 (Dekani, Idrija – Cerklje, Ilirska Bistrica, Kobarid, Koper, Kraška dekanija, Nova Gorica, Postojna, Šempeter, Tolmin in Vipava)

Župnije: 100

Duhovniki: 123, redovni duhovniki: 21

Redovnice: 26

Cerkve in kapele: 557²⁰

Kontaktne podatke

Škofija Koper
Trg Brolo 11, p. p. 114
6001 Koper, Slovenija
Tel.: +386 (0)5 611 72 05
Faks: +386 (0)5 627 10 59
E-pošta: skofija.koper@rkc.si
Spletna stran: <http://kp.rkc.si>

---

¹⁹ Prim. Škofija Koper – Zgodovina: <https://skofija-koper.si/skofija/zgodovina-skofije/>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

²⁰ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 226.

4.1.3 Škofija Novo mesto

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: sv. Jožef (goduje 19. marca)

Stolnica: sv. Nikolaj (goduje 6. decembra)

Glavna romarska pot: Zaplaz (Marijino vnebovzetje)

Zgodovinski opis

Škofijo Novo mesto je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Prvi novomeški škof je postal dotedanji ljubljanski pomožni škof msgr. Andrej Glavan, ki je vodenje škofije prevzel 10. junija 2006. Ozemlje novomeške škofije se je odcepilo od južnega dela ljubljanske nadškofije.

Sveti oče Frančišek je po načinu *nunc pro tunc* 11. septembra 2018 podaljšal službo novomeškega škofa msgr. Andreju Glavanu za eno leto, potem ko je škof, skladno z ZCP-jem, kan. 401, § 1, ob dopolnjenem 75. letu papežu ponudil svoj odstop.

Sveti oče Frančišek je 30. junija 2021 imenoval za novomeškega škofa msgr. dr. Andreja Sajeta, duhovnika ljubljanske nadškofije, ki je do tedaj opravljal službo sodnega vikarja – oficiala Metropolitanskega cerkvenega sodišča v Ljubljani, docenta na Teološki fakulteti UL in duhovnega pomočnika na avstrijskem Koroškem.

Podrobna zgodovina novomeške škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Novo mesto.²¹

Škof msgr. dr. Andrej Saje

Novomeški škof (od 2021)

Škofovsko geslo: »Živimo po duhu«

Nekdanji novomeški škof

Msgr. Andrej Glavan (2006–2021)

Škofovsko geslo: »Karkoli vam reče, storite«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 2.159 km²

Število prebivalcev: 163.826

Število katoličanov: 133.814 (81,68 %)

Dekanije: 6 (Črnomelj, Kočevje, Leskovec, Novo mesto, Trebnje in Žužemberk)

Župnije: 71

Duhovniki: 81, redovni duhovniki: 14

Redovnice: 44

Cerkve in kapele: 535²²

Kontaktne podatke

Škofija Novo mesto

Kapiteljska ulica 1, p. p. 182

8001 Novo mesto, Slovenija

---

²¹ Prim. Škofija Novo mesto – predstavitev škofije: <https://www.skofija-novomesto.si/sl/o-skofiji/predstavitev-skofije>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

²² Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovsko konferenca, Ljubljana 2017, 730.

Tel.: +386 (0)7 384 44 00
Faks: +386 (0)7 384 44 16
E-pošta: skofija.novo.mesto@rkc.si
Spletna stran: <https://www.skofija-novomesto.si>

4.2 Metropolija Maribor

Mariborsko metropolijo sestavljajo Nadškofija Maribor, Škofija Celje in Škofija Murska Sobota.

4.2.1 Nadškofija Maribor

Leto ustanovitve: 1228

Zavetnik: sv. Andrej (goduje 30. novembra)

Stolnica: sv. Janez Krstnik (obletnica posvetitve 19. oktobra)

Glavna romarska pot: Ptujška Gora (bazilika Marije Zavetnice)

Zgodovinski opis

Lavantinsko škofijo je leta 1228 ustanovil salzburški nadškof Eberhard II. (1170–1246). Cesar Jožef II. (1741–1790) jo je ohranil, vendar popolnoma preuredil. Na Koroškem je dobila velikovško okrožje (vzhodni del dežele), na Štajerskem pa celjsko okrožje. Lavantinski škof bl. Anton Martin Slomšek (1800–1862) je pri papežu Piju IX. (1846–1878) in pri cesarju Francu Jožefu I. (1830–1916) dosegel novo ureditev škofije: koroški del je prepustil celovski škofiji, od graške škofije pa je dobil mariborsko okrožje na Štajerskem. Sedež lavantinske škofije je 4. septembra 1859 prenesel v Maribor. Leta 1923 so pod upravo lavantinskega škofa prešle nekatere župnije graške, celovške in sombotelske škofije, ki so po seržemenskem dogovoru pripadle Sloveniji. Sveti sedež je leta 1924 lavantinsko škofijo izločil iz salzburške metropolije in jo neposredno podredil sebi. Leta 1964 so bile lavantinski škofiji pridružene župnije, ki so bile od leta 1923 pod upravo lavantinskega škofa. Tega leta se je lavantinska škofija preimenovala v mariborsko-lavantinsko škofijo. Leta 1994 je pod upravo mariborskega škofa prišlo tudi slovensko ozemlje župnij Razkrižje in Štrigova. Papež Benedikt XVI. je na ozemlju škofije Maribor 7. aprila 2006 ustanovil dve škofiji: celjsko in murskosoboško, mariborsko škofijo pa je povišal v nadškofijo in metropolijo s sufraganskima škofijama Celje in Murska Sobota.

Podrobna zgodovina mariborske nadškofije je opisana na [spletni strani](#) Nadškofije Maribor.²³

Nadškof metropolit msgr. mag. Alojzij Cvikl DJ

Imenovanje: 14. marec 2015

Posvečenje: 26. april 2015

Škofovsko geslo: »Iz teme bo zasvetila luč«

---

²³ Prim. Nadškofija Maribor – Zgodovina: <https://www.nadskofija-maribor.si/web/index.php/nadskofija/kronologija/kronologija-v-20-stoletju>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

Nekdanji mariborski (nad)škofje

Celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek
(Apostolski administrator mariborske nadškofije 2013–2015)
Škofovsko geslo: »V ljubezni in resnici«

Nadškof metropolit msgr. dr. Marjan Turnšek
Upokojeni mariborski nadškof metropolit (od 2013)
Škofovsko geslo: »Bog je ljubezen«

Nadškof metropolit msgr. dr. Franc Kramberger
Mariborski škof (od 1980)
Upokojeni mariborski nadškof metropolit (upokojen 2011)
Škofovsko geslo: »Zgodi se tvoja volja«

Pokojni mariborski škofje 20. stoletja

- Msgr. Maksimilijan Držečnik (1946–1978)
- Msgr. dr. Ivan Jožef Tomažič (1933–1949)
- Msgr. dr. Andrej Karlin (1923–1933)
- Msgr. dr. Mihael Napotnik (1889–1922)

Kratka predstavitev nadškofije

Ozemlje: 7.418 km²

Število prebivalcev: 416.800

Število katoličanov: 336.300 (80,69 %)

Naddekanati: 5 (bistriško-konjiški, koroški, mariborski, ptujsko-ormoški in slovenjegoriški)

Dekanije: 12 (Maribor, Dravograd – Mežiška dolina, Dravsko polje, Jarenina, Lenart v Slovenskih goricah, Ptuj, Radlje – Vuzenica, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Stari trg, Velika Nedelja in Zavrč)

Župnije: 144

Duhovniki: 112, redovni duhovniki: 41

Redovnice: 33

Cerkve in kapele: 354²⁴

Kontaktne podatke

Nadškofija Maribor

Slomškov trg 19

2000 Maribor, Slovenija

Tel.: +386 (0)590 80 100

Faks: +386 (0)590 80 111

E-pošta: nadskofija.maribor@rkc.si, ordinariat@nadskofija-maribor.si

Spletna stran: <http://www.nadskofija-maribor.si>

---

²⁴ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 561.

4.2.2 Škofija Celje

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: bl. Anton Martin Slomšek (goduje 24. septembra)

Sozavetnika: sv. Maksimilijan, sv. Ema

Stolnica: sv. Danijel (obletnica posvetitve 26. decembra)

Glavna romarska pot: Petrovče (bazilika Marijinega obiskanja)

Zgodovinski opis

Škofijo Celje je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Ozemlje celjske škofije je bilo odcepljeno od zahodnega in jugozahodnega dela mariborske (nad)škofije. Prvi škof ordinarij je postal dotedanji mariborski pomožni škof msgr. dr. Anton Stres, ki je škofijo prevzel 21. maja 2006. Škofovski sedež je bil zaradi imenovanja škofa Stresa za mariborskega nadškofa pomočnika in pozneje za ljubljanskega nadškofa od 31. januarja 2009 izpraznjen. Naslednik msgr. dr. Stanislav Lipovšek je bil imenovan 15. marca 2010. Škofovsko službo celjskega ordinarija je opravljal do 18. septembra 2018, ko je papež Frančišek sprejel njegov odstop ob dopolnjenem 75. letu starosti.

20. septembra 2018 je zbor svetovalcev Škofije Celje, skladno s kan. 419 ZCP-ja, za škofijskega upravitelja izvolil g. Roka Metličarja, nadžupnika v Laškem, dekana dekanije Laško in predsednika Škofijske Karitas Celje.

Sveti oče Frančišek je 5. marca 2021 imenoval za celjskega škofa msgr. dr. Maksimilijana Matjaža, duhovnika mariborske nadškofije, ki je bil do tedaj profesor Svetega pisma na Teološki fakulteti UL.

Podrobna zgodovina celjske škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Celje.²⁵

Škof msgr. dr. Maksimilijan Matjaž

Celjski škof (od 2021)

Škofovsko geslo: »Oče, poveličaj svoje ime«

Nekdanja celjska škofa

Škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek

Celjski škof (2010–2018)

Škofovsko geslo: »V ljubezni in resnici«

Nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM

Celjski škof (2006–2009)

Škofovsko geslo: »Vse zaradi evangelija«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 2.711 km²

Število prebivalcev: 277.979

Število katoličanov: 212.886 (76,58 %)

Dekanije: 5 (Celje-Nova Cerkev, Gornji Grad-Šaleška dolina, Kozje-Rogatec-Šmarje pri Jelšah, Laško-Videm ter Žalec-Braslovče)

Župnije: 112

Duhovniki: 87, redovni duhovniki: 31

---

²⁵ Prim. Škofija Celje – Zgodovina: <https://www.skofija-celje.si/index.php/skofija/2016-03-05-20-01-21/zgodovina>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

Redovnice: 31
Cerkve: 366²⁶

Kontaktne podatke

Škofija Celje
Prešernova ulica 23
3000 Celje, Slovenija
Tel.: +386 (0)590 80 600
Faks: +386 (0)590 80 609
E-pošta: ordinariat@skofija-celje.si
Spletna stran: <http://www.skofija-celje.si>

4.2.3 Škofija Murska Sobota

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: sv. Metod (goduje 5. julija)

Stolnica: sv. Nikolaj (obletnica posvetitve 26. julija)

Glavna romarska pot: Turnišče (sv. Marija Vnebovzeta)

Zgodovinski opis

Škofijo Murska Sobota je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Ozemlje murskosoboške škofije je bilo odcepljeno od severovzhodnega dela tedanje mariborske škofije. Prvi murskosoboški škof je postal msgr. dr. Marjan Turnšek, ki je upravljanje škofije prevzel 10. junija 2006. Po premestitvi v Maribor je bil za njegovega naslednika 28. novembra 2009 imenovan dotedanji mariborski pomožni škof msgr. dr. Peter Štumpf.

Podrobna zgodovina soboške škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Murska Sobota.²⁷

Škof msgr. dr. Peter Štumpf SDB
Murskosoboški škof (od 2009)
Škofovsko geslo: »S teboj, Mati Marija«

Nekdanji murskosoboški škof

Nadškof metropolit msgr. dr. Marjan Turnšek
Murskosoboški škof (2006–2009)
Škofovsko geslo: »Bog je ljubezen«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 1.102 km²
Število prebivalcev: 115.319
Število katoličanov: 81.486 (70,66 %)
Dekanije: 3 (Lendava, Ljutomer in Murska Sobota)
Župnije: 36

---

²⁶ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 132.

²⁷ Prim. Škofija Murska Sobota – Splošno o škofiji: http://skofija-sobota.si/?id_strani=117, pridobljeno 2. oktobra 2021.

Duhovniki: 45, redovni duhovniki: 11
Redovnice: 18
Cerkve in kapele: 161²⁸

Kontaktne podatki

Škofija Murska Sobota
Gregorčičeva ulica 4
9000 Murska Sobota, Slovenija
Tel.: +386 (0)590 80 620
Faks: +386 (0)590 80 622
E-pošta: ordinariat@skofija-sobota.si
Spletna stran: <http://www.skofija-sobota.si>

4.3 Slovenski škofje

4.3.1 Škofje člani SŠK

Koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak

Jurij Bizjak je bil rojen 22. februarja 1947 na Colu kot najstarejši sin v družini s štirimi otroki. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1971 v Logu pri Vipavi. Med letom 1976 in 1983 je študiral Sveto pismo na Papeškem bibličnem inštitutu in na Papeški univerzi Urbaniana. Študij je zaključil z doktorsko disertacijo o svetopisemski *Knjigi pregovorov* z naslovom *Sporni pregovori*. Deset let je bil član skupine strokovnjakov, ki je prevedla in pripravila *Slovenski standardni prevod Svetega pisma*. Samostojno je prevedel nekaj starozaveznih knjig. Papež Janez Pavel II. ga je 13. maja 2000 imenoval za koprskega pomožnega škofa, naslovnega škofa v Gergiju. V škofa je bil 5. julija 2000 posvečen v koprski stolnici. Papež Benedikt XVI. je 26. maja 2012 škofa Bizjaka imenoval za 58. rezidencialnega koprskega škofa ordinarija.

Mariborski nadškof metropolit msgr. Alojzij Cvikl

Alojzij Cvikl je bil rojen 19. junija 1955 v župniji Nova Cerkev v Celju. V diakona je bil posvečen 28. marca 1983 v Rimu, v duhovnika pa ga je 3. julija 1983 v domači župniji posvetil mariborski pomožni škof msgr. dr. Jožef Smej. 15. avgusta 1993 je v Dravljah izpovedal slovesne zaobljube. Pomladi leta 1995 je bil imenovan za provinciala slovenske province Družbe Jezusove; to službo je opravljal do leta 2001. Januarja 1996 je postal predsednik Zveze višjih redovnih predstojnikov in predstojnic. V času njegovega predsedovanja se je Zveza leta 1999 preimenovala v Konferenco redovnih ustanov Slovenije. Leta 2001 je postal rektor Papeškega kolegija Russicum v Rimu. Papež Frančišek je 14. marca 2015 p. mag. Alojzija Cvikla DJ imenoval za mariborskega nadškofa metropolita. Slovenski škofje so na 99. redni seji SŠK, ki je potekala 13. marca 2017 v Kopru, nadškofa Cvikla izvolili za podpredsednika SŠK za dobo petih let, do 24. marca 2022.

---

²⁸ Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 684.

Ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik

Anton Jamnik se je rodil 27. julija 1961 v Ljubljani, doma pa je iz župnije Dobropolje - Videm pri Ribnici na Dolenjskem. 29. junija 1987 ga je nadškof metropolit msgr. dr. Alojzij Šuštar v Ljubljani posvetil v duhovnika. Od leta 1990 do 1994 je bil nadškofijski tajnik v Ljubljani. Nadaljeval je doktorski študij in ga leta 1997 končal z disertacijo *Rawlsov poskus etične utemeljitve liberalizma* pod mentorstvom prof. dr. Antona Stresa in somentorstvom dr. Cyrila Barretta s Champion Halla na Univerzi v Oxfordu. Julija 2000 ga je ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Rode imenoval za direktorja Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Leta 2008 je postal redni član Evropske akademije znanosti in umetnosti s sedežem v Salzburgu. Papež Benedikt XVI. je 15. novembra 2005 dr. Antona Jamnika imenoval za ljubljanskega pomožnega škofa. V škofa je bil v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani posvečen 8. januarja 2006.

Celjski škof msgr. dr. Maksimilijan Matjaž

Maksimilijan Matjaž se je rodil 23. avgusta 1963 v Črni na Koroškem. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1989 ter bil inkardiniran v Škofijo Maribor (danes Nadškofija Maribor). Leta 1995 je končal biblični magistrski študij na Papeškem bibličnem inštitutu, leta 1998 pa doktoriral na Papeški univerzi Gregoriana pod mentorstvom prof. Klemensa Stocka s tezo *Pomen motiva strahu v kristologiji Markovega evangelija*. Prof. Matjaž na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani predava predmete s področja eksegeze Nove zaveze ter biblične teologije in antropologije. Njegovo temeljno raziskovalno področje, ki ga opravlja v okviru programske skupine »Judovsko-krščanski viri in razsežnost pravičnosti«, je filološka, literarna in teološka analiza svetopisemskih besedil s posebnim poudarkom na teološki, hermenevtični in antropološki interpretaciji. Sveti oče Frančišek je dr. Maksimilijana Matjaža 5. marca 2021 imenoval za tretjega celjskega škofa. Škofovsko posvečenje je prejel v Gornjem gradu 30. maja 2021. Od 24. marca 2022 je član Stalnega sveta Slovenske škofovske konference za obdobje petih let, do leta 2027.

Novomeški škof msgr. dr. Andrej Saje

Andrej Saje se je rodil 22. aprila 1966 v Novem mestu. Na Teološki fakulteti v Ljubljani je leta 1991 diplomiral iz bibličnih ved pri akademiku prof. dr. Jožetu Krašovcu. Leta 1999 je končal magisterij na Fakulteti za kanonsko pravo Papeške univerze Gregoriana, 21. marca 2003 pa dosegel naslov doktor kanonskega prava s specializacijo v pravni sodni praksi. Po vrnitvi v Slovenijo aprila 2003 je bil imenovan za generalnega tajnika in tiskovnega predstavnika Slovenske škofovske konference, za študijskega prefekta v Bogoslovnem semenišču v Ljubljani, za sodnika Metropolitanskega cerkvenega sodišča v Ljubljani, za asistenta ter 4. maja 2009 tudi za docenta pri Katedri za kanonsko pravo na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani in za člana cerkvene komisije za ureditev odnosov z državo. Sveti oče Frančišek je msgr. dr. Andreja Sajeta 30. junija 2021 imenoval za novomeškega škofa, 26. septembra 2021 pa je v župnijski cerkvi v Mirni Peči prejel škofovsko posvečenje. Slovenski škofje so na 129. redni seji Slovenske škofovske konference, ki je potekala 14. marca 2022, msgr. Andreja Sajeta izvolili za osmega predsednika Slovenske škofovske konference za mandatno obdobje 2022–2027. Svoj mandat je nastopil 24. marca 2022.

Murskosoboški škof msgr. dr. Peter Štumpf

Peter Štumpf se je rodil 28. junija 1962 v Murski Soboti, doma pa je iz župnije Beltinci v Prekmurju. Leta 1989 je diplomiral iz mariologije, 29. junija 1990 pa ga je mariborski škof msgr. dr. Franc Kramberger v Mariboru posvetil v duhovnika. Leta 1994 je pri prof. dr. Francetu Oražmu magistriral iz moralne teologije s tezo *Mladostniki in zakrament sprave*. Leta 2002 je na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani obranil disertacijo z naslovom *Jožef Klekl st. (1874–1948) kot publicist v prizadevanju za ohranitev katoliške vere v Slovenski krajini (Prekmurje)*. Papež Benedikt XVI. ga je 24. maja 2006 imenoval za mariborskega pomožnega škofa. Škofovsko posvečenje je v mariborski stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika prejel 10. septembra 2006. Za murskosoboškega škofa ordinarija ga je papež Benedikt XVI. imenoval 28. novembra 2009. Slovenski škofje so na 129. redni seji Slovenske škofovske konference, ki je potekala 14. marca 2022, msgr. Petra Štumpfa izvolili za osmega podpredsednika Slovenske škofovske konference za mandatno obdobje 2022–2027. Svoj mandat je nastopil 24. marca 2022.

Ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Franc Šuštar

Franc Šuštar je bil rojen 27. aprila 1959 v Ljubljani, doma je iz župnije Homec. 29. junija 1985 je v Ljubljani prejel mašniško posvečenje. V obdobju 1991–1997 je bil ravnatelj v Bogoslovnem semenišču v Ljubljani. Zatem je bil osem let župnik v Grosupljem. Za dve leti ga je nadškof msgr. Alojz Uran postavil za stolnega župnika v Ljubljani in za arhidiakona, nato pa je bil leta 2007 ponovno imenovan za ravnatelja Bogoslovnega semenišča v Ljubljani. Papež Frančišek je msgr. dr. Franca Šuštarja 7. februarja 2015 imenoval za ljubljanskega pomožnega škofa. Škofovsko posvečenje je prejel 15. marca 2015 v ljubljanski stolnici.

Ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore

Stanislav Zore se je rodil 7. septembra 1958 v vasi Znojile v župniji Sela pri Kamniku. 29. junija 1985 je prejel mašniško posvečenje. Bil je definitor, provincialni vikar in dva mandata provincialni minister Slovenske frančiškanske province sv. Križa, predsednik Južnoslovanske konference provincialnih ministrov OFM-ja in član operativnega odbora Zveze manjših bratov Evrope. Dva mandata je opravljal službo predsednika Konference redovnih ustanov Slovenije. Sveti oče Frančišek je Stanislava Zoreta 4. oktobra 2014, na god sv. Frančiška Asiškega, imenoval za ljubljanskega nadškofa metropolita. Škofovsko posvečenje je prejel v ljubljanski stolnici 23. novembra 2014, na praznik Kristusa, Kralja veseljstva. S prejemom škofovskega posvečenja in umestitvijo je uradno prevzel Nadškofijo Ljubljana. Msgr. Stanislav Zore OFM je 36. rezidencialni ljubljanski škof. Na 99. redni seji SŠK, ki je potekala 13. marca 2017 v Kopru, so ga slovenski škofje za dobo petih let izvolili za sedmega predsednika SŠK. Mandat je nastopil 23. marca 2017, sklenil pa 23. marca 2022.

4.3.2 Upokojeni člani SŠK

Upokojeni novomeški škof msgr. Andrej Glavan

Msgr. Andrej Glavan se je rodil 14. oktobra 1943 v župniji Soteska pri Dolenjskih Toplicah. Po maturi je študiral kemijsko tehnologijo na Univerzi Ljubljana in leta 1966 diplomiral. 29.

junija 1972 je bil posvečen v duhovnika. Papež Janez Pavel II. ga je 13. maja 2000 imenoval za ljubljanskega pomožnega škofa. V škofa je bil posvečen 12. junija 2000 v ljubljanski stolni cerkvi sv. Nikolaja. Po odhodu ljubljanskega nadškofa metropolita msgr. dr. Franca Rodeta v službo prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja je 26. aprila 2004 postal apostolski administrator ljubljanske nadškofije. To vlogo je opravljal do 5. decembra 2004. Papež Benedikt XVI. je msgr. Andreja Glavana 7. aprila 2006 imenoval za prvega škofa novoustanovljene novomeške škofije. Škofijo je v upravljanje formalno prevzel 10. junija 2006. Papež Frančišek je msgr. Andreja Glavana po odstopu ljubljanskega nadškofa metropolita Antona Stresa 31. julija 2013 imenoval za apostolskega administratorja ljubljanske nadškofije. To službo je opravljal do 4. oktobra 2014. V obdobju od 13. julija 2013 do 23. marca 2017 je bil tudi predsednik Slovenske škofovske konference. 14. oktobra 2018 je msgr. Andrej Glavan dopolnil 75 let in v skladu s cerkvenimi predpisi papežu ponudil svoj odstop z mesta krajevnega škofa. Papež Frančišek mu je službo podaljšal po načelu *nunc pro tunc*, 30. junija 2021 pa njegov odstop dokončno sprejel in za njegovega naslednika imenoval msgr. dr. Andreja Sajeta. Škof Glavan je do posvečenja novega škofa in njegove umestitve opravljal službo apostolskega administratorja škofije.

Upokojeni celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek

Msgr. Stanislav Lipovšek se je rodil 10. julija 1943 v Vojniku. Po mašniškem posvečenju 29. junija 1968 je postal kaplan mestne župnije sv. Danijela v Celju, leta 1972 pa ga je mariborski škof dr. Maksimiljan Držečnik poslal na podiplomski študij liturgike na Papeški ateneji sv. Anzelma v Rimu. Med bivanjem v Rimu je bil gojenec papeškega zavoda Teutonik. Na Liturgičnem inštitutu sv. Anzelma je bil leta 1976 promoviran v doktorja liturgike. Leta 1982 je bil imenovan za stolnega kanonika in župnika vikarja, leta 1984 pa za župnika v stolni župniji v Mariboru. Papež Benedikt XVI. je msgr. dr. Stanislava Lipovška 15. marca 2010 imenoval za celjskega škofa, saj je bil sedež celjske škofije od 31. januarja 2009 z imenovanjem takratnega celjskega škofa msgr. dr. Antona Stresa za mariborskega nadškofa pomočnika (*episcopum coadiutorem*) izpraznjen. V škofa je bil msgr. Stanislav Lipovšek posvečen 24. aprila 2010 v celjski stolni cerkvi sv. Danijela. Papež Frančišek ga je 31. julija 2013 po odstopu mariborskega nadškofa metropolita Marjana Turnška imenoval za apostolskega administratorja mariborske nadškofije. To nalogo je opravljal do 14. marca 2015, ko je bil imenovan novi mariborski nadškof metropolit. Papež Frančišek je 18. septembra 2018 sprejel odpoved msgr. Lipovška službi celjskega škofa, skladno s členom 401, § 1, *Zakonika cerkvenega prava*.

4.3.3 Slovenci, ki delujejo kot škofje v tujini

Msgr. Vinko Bokalič

Vinko Bokalič CM se je rodil 11. junija 1952 v Buenos Airesu, v družini slovenskih staršev Vinka in Pavle, rojene Igljč, ki sta v Argentino prišla leta 1949; oče je bil doma iz Mengša, mati pa iz Prevoj. Vinko je po vstopu v skupnost lazaristov študiral teologijo v argentinski prestolnici in bil tam 1. aprila 1978 posvečen v duhovnika. Papež Benedikt XVI. ga je 15. marca 2010 imenoval za pomožnega škofa v Buenos Airesu. V škofa ga je 29. maja 2010 posvetil sedanji papež Frančišek, takratni buenosaireški nadškof kardinal Jorge Mario Bergoglio. V tej službi je bil Vinko Bokalič dve leti kot pomožni škof argentinske prestolnice njegov tesni sodelavec. 23. decembra 2013 je postal škof v škofiji Santiago del Estero.

Msgr. Stanislav Hočevar

Stanislav Hočevar se je rodil 12. novembra 1945 v Jelendolu v župniji Škocjan pri Novem mestu. Po diplomi na ljubljanski Teološki fakulteti je bil leta 1973 posvečen v duhovnika. Leta 1979 je magistriral iz teologije. Leta 1988 je bil imenovan za višjega predstojnika slovenskih salezijancev; to službo je opravljal dvanajst let. Vrnil se je torej v domovino. Bližal se je čas velikih sprememb in velikih izzivov. V času njegovega služenja je bila v Želimljem ustanovljena prva zasebna gimnazija v Sloveniji, po večjih salezijanskih župnijah pa so se začeli snovati t. i. salezijanski mladinski centri. Mag. Hočevar je bil 25. marca 2000 imenovan za beograjskega nadškofa koadjutorja, v škofa pa je bil posvečen na Rakovniku v Ljubljani 24. maja 2000. Beograjsko nadškofijo je vodil kot nadškof metropolit do 5. novembra 2022, ko je sveti oče Frančišek sprejel njegovo odpoved službi zaradi dopolnjene upokojitvene starosti.

Msgr. dr. Ivan Jurkovič

Ivan Jurkovič se je rodil 10. junija 1952 v Kočevju. Po končanem študiju teologije na Teološki fakulteti v Ljubljani (1972–1978) je bil 29. junija 1977 v Ljubljani posvečen v duhovnika. Študij je nadaljeval na Papeški lateranski univerzi v Rimu (1980–1984), kjer je leta 1988 doktoriral iz cerkvenega prava. V letih 1980–1984 je opravil diplomatsko izobraževanje na Papeški cerkveni akademiji v Rimu, kjer je diplomiral leta 1984. Msgr. Jurkovič je opravljal naslednje diplomatske službe: 1984–1988 na apostolski nunciatu v Južni Koreji; 1988–1992 na apostolski nunciatu v Kolumbiji; 1992–1996 na predstavništvu Svetega sedeža v Rusiji; 1996–2001 kot svetovalec Državnega tajništva (Oddelek za odnose z državami); 2001–2004 kot apostolski nuncij v Belorusiji; 2004–2011 kot apostolski nuncij v Ukrajini; 2011–2016 kot apostolski nuncij v Ruski Federaciji; 2016–2021 kot stalni opazovalec Svetega sedeža pri Uradu Združenih narodov in ostalih mednarodnih organizacijah v Ženevi ter stalni opazovalec pri Svetovni trgovinski organizaciji. Sveti oče Frančišek je 5. junija 2021 msgr. Ivana Jurkoviča imenoval za apostolskega nuncija v Kanadi.

Msgr. dr. Mitja Leskovar

Mitja Leskovar se je rodil 3. januarja 1970 v Kranju. 29. junija 1995 je v Ljubljani prejel duhovniško posvečenje in bil imenovan za kaplana župnije Domžale. Po dveh letih je bil poslan na nadaljnji študij v Rim, kjer je leta 1999 pridobil magisterij, dve leti kasneje pa še doktorat iz cerkvenega prava na papeški univerzi Gregoriana. Obenem je opravil izobraževanje za vatikansko diplomatsko službo, ki jo je nastopil leta 2001 na Apostolski nunciatu v Bangladešu. Leta 2003 je bil prestavljen na Državno tajništvo Svetega sedeža v Vatikanu, kjer je deloval naslednjih enajst let. Leta 2015 je bil imenovan za svetovalca nunciature v Nemčiji, leta 2018 pa je prevzel isto vlogo na nunciatu v Indiji in Nepal. 1. maja 2020 ga je papež Frančišek imenoval za naslovnega nadškofa Beneventa in apostolskega nuncija v Iraku. Škofovsko posvečenje je prejel v ljubljanski stolnici 8. avgusta 2020.

Msgr. Anton Žerdin Bukovec

Anton Žerdin Bukovec se je rodil 11. junija 1950 v Čentibi pri Lendavi. Anton je stopil v frančiškanski red v Zagrebu, leta 1975 pa je bil posvečen za duhovnika v San Ramonu. 27 let je deloval kot župnik v župniji Atalaya v amazonskem pragozdu. Osnovel je cerkveni radio, ki je program začel oddajati leta 1994. 19. januarja 2002 ga je papež Janez Pavel II. imenoval za škofa v škofiji San Remón v južnoameriški državi Peru. Kot škof še naprej opravlja misijonsko poslanstvo.

Slovenskega rodu po enem od staršev sta tudi škofa Andrej Stanovnik in Alojz Urbanč, ki delujeta v Argentini.

4.4 Kategorialna pastoral

4.4.1 Vojaški vikariat

Vojaški vikariat

Vojkova cesta 55

1000 Ljubljana

Tel.: 01 471 10 49

Faks: 01 471 15 99

Spletna stran: <http://www.slovenskavojska.si/struktura/sile-za-podporo-poveljevanja/organizacijske-enote-pri-gssv/vojaski-vikariat/> ter www.modest.si

Leto ustanovitve: 2000

Zavetnik: sv. Modest

Zgodovinski opis

Delo pripadnikov Vojaškega vikariata temelji na zgodovinskih izkušnjah in bogati tradiciji, ki je slovenski narod gmotno, narodnostno ter duhovno vzgajala in dvigala. Letnica v simbolu VV (745) nas povezuje s krstom prvih karantanskih knezov Gorazda in Hotimirja.

Dan Vojaškega vikariata praznujemo 21. septembra, ker je bil na ta dan leta 2000 podpisan prvi sporazum, temelj rednega dela. Delo na področju duhovne oskrbe sega v čas osamosvojitvene vojne. V sestavo Teritorialne obrambe (TO) je bil vpoklican tudi takratni ljubljanski stolni kaplan msgr. dr. Jože Plut. Štiri projektne skupine so pripravljale pravne in praktične podlage za začetek rednega zagotavljanja duhovne oskrbe v Slovenski vojski (SV). Na podlagi Ustave RS in mednarodno sprejetih splošnih človekovih pravic sta bila podpisana sporazuma med Vlado RS in SŠK s Katoliško cerkvijo in Evangeličansko cerkvijo. Urejata gmotno oskrbo in kadre. Tako kot v vojskah zahodnih držav in članicah Nata je bila tudi v Sloveniji sprejeta odločitev, da je treba vojaku ponuditi oporo na vseh področjih njegovega življenja. Uvedba redne duhovne oskrbe je dobila pravno podlago tudi v *Zakonu o obrambi*, *Zakonu o službi v SV* in v *Pravilih službe*. Konkretno delovanje urejata *Pravilnik o zagotavljanju duhovne oskrbe* in *Direktiva o delovanju Vojaškega vikariata*.

Duhovno oskrbo med uniformiranimi državljani v Sloveniji podpira Društvo sv. Modesta, ki sodeluje pri organizaciji dogodkov, kot so srečanje družin, dan Vojaškega vikariata, romanja h koreninam naše kulture in vere itd.

Vojaški vikar: Matej Jakopič (2015–).

Nekdanji vojaški vikar:

Msgr. dr. Jože Plut (2000–2015).

Kratka predstavitev vikariata

Vojaški vikariat redno zagotavlja duhovno oskrbo pripadnikom SV ter njihovim družinskim članom in s tem pripadnikom SV omogoča življenje, skladno s temeljnimi človekovimi pravicami – pravico do življenja v skladu z vestjo, prepričanjem ali vero in možnostjo izpovedovanja vere zasebno in javno, individualno ter skupaj z drugimi.

V letu 2021 je v sklopu Vojaškega vikariata delovalo 14 oseb: štirje vojaški kaplani Katoliške cerkve, šest pastoralnih asistentov Katoliške cerkve, dva evangeličanska duhovnika EC, administrator in vojak, ki skrbi za skladišča Karitas Vojaškega vikariata.

Naloge Vojaškega vikariata:

- pripadnikom SV in njihovim družinskim članom – ne glede na njihovo vero ali svetovni nazor – zagotavlja doma, v času vojaških vaj v Sloveniji in tujini, na mednarodnih operacijah in v poveljstvih zavezništva duhovno oskrbo, če to želijo;
- pripadnikom SV zagotavlja možnost za pogovor, nasvet ali spoved;
- poveljujočim svetuje glede verskih, religijskih in moralnih vprašanj;
- skrbi za človekovo dostojanstvo v času življenja, umiranja in po smrti;
- organizira duhovna, kulturna, verska in družabna srečanja, romanja pripadnikov SV ter njihovih družinskih članov doma in v tujini;
- zagotavlja zakramentalno podporo pripadnikom SV in njihovim družinskim članom, če to želijo;
- sodeluje z lokalnimi verskimi skupnostmi in ustanovami civilne družbe (vključno z veterani in svojci padlih v vojni za Slovenijo) doma in v mednarodnih operacijah; na misijah ter na področju duhovne oskrbe sodeluje tudi v mednarodnem okolju;
- sodeluje pri drugih projektih s področja skrbi za pripadnike SV in njihove družinske člane.

4.4.2 Policijski vikariat pri Slovenski škofovski konferenci (SŠK)

Policijski vikar Igor Jereb, koordinator duhovne oskrbe

Generalna policijska uprava
Služba generalnega direktorja policije
Litostrojska 54
Ljubljana

Lokacija pisarne: Policijska akademija, Rocenska 56, Ljubljana Šmartno
E-pošta: igor.jereb@policija.si
Tel.: 01 428 54 08, GSM: 030 650 656

Igor Jereb
Na Vidmu 35
4201 Zg. Besnica
E-pošta: zupnija.besnica@rkc.si

Policijski kaplan p. Jona Janez Vene Ocist
Lokacija pisarne: Policijska akademija, Rocenska 56, Ljubljana Šmartno
E-pošta: jona.janez.vene@policija.si, GSM: 030 460 578

Asistent duhovne oskrbe Mirko Klobučar, stalni diakon
Lokacija pisarne: Policijska akademija, Rocenska 56, Ljubljana Šmartno
E-pošta: mirko.klobucar@policija.si
GSM: 030 460 579

Zavetnik: sv. nadangel Mihael
Geslo: Pogumno služiti

Duhovna oskrba v policiji

Policijski vikar Igor Jereb skrbi za verne policiste s poslanstvom, ki mu ga je poverila SŠK. Ima sodelavca Jono Janeza Veneta in Mirka Klobučarja. Opravlja pa tudi poslanstvo koordinatorja duhovne oskrbe v slovenski policiji.

V duhovni oskrbi v policiji deluje tudi policijski vikar dr. Aleksander Erniša iz Evangeličanske cerkve augsburške veroizpovedi v Republiki Sloveniji.

Vsi štirje skupaj opravljajo poslanstvo duhovne oskrbe.

Veren človek časti Boga. Je tisti, ki Boga išče, predvsem pa Bog najde njega zaradi odprtega srca. Veren človek je tisti, ki po veri tudi živi in deluje, ki vrednote osmišlja skozi Božjo navzočnost. Treba je spoštovati njegove poglede, prav tako pa je treba spoštovati poglede ljudi, ki verujejo drugače oziroma so jim v življenju pomembne druge stvari. Vsakemu je namreč nekaj, nekdo ali/in Nekdo (Bog) pomemben. Človek je oseba, ki naj v svojem življenju postane tudi osebnost. Naj se zaveda svoje vrednosti, svojih sposobnosti, svojih želja in hrepenenj ter tudi svojih omejitev. Svoje odnose z drugimi naj živi čim bolj z veseljem. Biti osebnost pomeni, da si vesel samega sebe, da si ponosen nase in na svoje uspehe. Biti osebnost pomeni, da spoštuješ druge in pričakuješ, da tudi drugi ravnajo tako. Biti osebnost pomeni, da imaš o stvareh mnenje in ga tudi poveš.

Policijsko delo je pomembno in odgovorno ter hkrati stresno, zato je v policiji na voljo tudi duhovna oskrba kot ena od oblik pomoči. Duhovna oskrba v policiji je na voljo vsem zaposlenim in njihovim družinskim članom. Sodelavci duhovne oskrbe sodelujejo s policijskimi zaupniki in psihologi ter s predstavniki verskih skupnosti, vse z namenom, da bi posamezniku pomagali reševati življenjska vprašanja in dileme, ki se pojavljajo v njegovem družbenem okolju, ter pri premagovanju vseh težav (stres, izgorelost ...), s katerimi se srečuje v svojem vsakdanu. Na voljo so tudi uslužbencem ter uslužbenkam MNZ-ja in njihovim družinskim članom.

Statistika podeljenih zakramentov se vodi skupaj z Vojaškim vikariatom.

V duhovni oskrbi si zelo prizadevajo za čim bolj jasno strukturno urejenost tega področja.

Naloge sodelavcev duhovne oskrbe

Sodelavci duhovne oskrbe opravljajo različne naloge; med najpomembnejšimi je svetovanje policistom in drugim zaposlenim v p GSM: oliciji na moralnem, etičnem in verskem področju.

Poleg tega so njihove naloge tudi: obiskovanje bolnih ali ranjenih policistov na domovih in v bolnišnicah, pomoč žrtvam, svetovanje policistom glede obvladovanja stresa, etike in družinskega življenja, svetovanje pred upokojitvijo, pomoč ob primerih samomorov, skrb za duhovne potrebe pridržanih oseb, vodenje molitev ob posebnih priložnostih, kot so na primer pogrebi in maše, podelitve priznanj in blagoslavljanje osnovnih delovnih sredstev.

Posebno skrb želijo namenjati ozaveščanju slušateljev na policijski akademiji z možnostmi, ki jih ponuja duhovna oskrba.

Policistom drugih veroizpovedi koordinator duhovne oskrbe omogoči, da lahko dobijo versko duhovno pomoč predstavnika svoje verske skupnosti. Koordinator ima tudi stalno pooblastilo načelnika Upravne enote Kranj za sklepanje civilnih zakonskih zvez, po potrebi pa dobi enkratno pooblastilo tudi na ostalih upravnih enotah.

Sodelavci duhovne oskrbe opravljajo svoje naloge v skladu s *Pravilnikom o organizaciji in načinu verske duhovne oskrbe v policiji* (Uradni list RS, št. 72/07 in 162/21).

Nekdanji policijski vikar:

Janko Novak (2005–2017).

4.4.3 Zaporniški vikariat

Zaporniški vikariat
Smrekarjeva ulica 7A
1000 Ljubljana
E-pošta: info@center-ecce.si
Spletna stran: <http://center-ecce.si>

Zaporniški vikar: Robert Friškovec

Zaporniški vikariat sestavlja osem programov. Slednji nagovarjajo potrebe posameznikov in skupin, ki imajo izkušnjo kaznivega dejanja ali jih kazen zapora v življenju kakor koli zaznamuje. Pastoralno delo prvenstveno ni namenjeno samo eni skupini (npr. zaprtim osebam), marveč z odgovarjanjem na različne potrebe opozarja tudi na prepletenost področja.

Program za zaprte osebe

V programu zaprtim osebam nudimo različne dejavnosti, ki omogočajo znosnejše in bolj smiselno prestajanje kazni ter reintegracijo v družbo. Ponujena je možnost razbremenilnih pogovorov in podpore pri povezovanju z družino ter svojci. V okviru programa izvajamo pastoralno dejavnost (duhovni pogovori, maša, zakramenti, priprava na zakramente). Zaprtim osebam se posreduje literaturo in časopise, organizira se kulturne dejavnosti in natečaje, pripravlja jezikovne ter druge tečaje. Nudi se jim tudi materialno podporo, predvsem v obliki oblačil.

Program za žrtve kaznivih dejanj

Program za žrtve kaznivih dejanj je namenjen žrtvam in njihovim svojcem. V okviru programa je bil leta 2006 ustanovljen zaupni telefon Job za žrtve kaznivih dejanj. Namen zaupnega telefona je omogočiti ljudem v stiski dodatno možnost podpore in širiti pluralnost na področju zaupnih telefonov. Kot pove že ime zaupnega telefona, so uporabniki deležni tudi duhovne razsežnosti svetovanja ob drugih potrebah, ki jih izražajo (fizične, psihične in emocionalne). Prav duhovna podpora je eden od vzgibov za ustanovitev zaupnega telefona.

Program za družine

Dejavnost programa je namenjena tako družinam in svojcem žrtev kaznivih dejanj kot storilcem kaznivih dejanj. Pogosto so družinski člani nove nedolžne žrtve, bodisi ker trpijo skupaj z žrtvami bodisi ker se soočajo s trpljenjem zaprte osebe. Na željo prvih ali drugih se z njimi vzpostavi stik, pogosto ga družinski člani v potrebah vzpostavijo sami. Nudi se

jim duhovno in materialno podporo, posreduje informacije ter išče možnosti stika med družinskimi člani.

Program za prostovoljce – Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu (KPDVZ)

Program je bil ustanovljen leta 2000. Z dejavnostjo prostovoljcev, ki spremljajo zaprte osebe, se soočata življenjska vzorca prostovoljca in zaprte osebe. Ob druženju s prostovoljcem zaprta oseba spoznava življenjske odločitve, ki se razlikujejo od njenih dosedanjih. Namen svetovalnih odnosov je posredovanje pozitivnih izkušenj o odnosih, zmanjšanje čustvene obremenitve, širitev komunikacije ter privajanje na nove vedenjske vzorce tudi po prestani kazni.

Program za osebe po prestani kazni

Program po prestani kazni sprejema in spremlja osebe po prestani zaporni kazni. Gre za začasno bivališče (3–6 mesecev) za osebe, ki zaradi različnih razlogov po prestani kazni nimajo strehe nad glavo. Uporabniki so v sodelovanju s centrom za socialno delo, zavodom za zaposlovanje, podjetji in nevladnimi organizacijami deležni strokovnega svetovanja pri vključevanju v vsakdanje življenje. Uporabnike se spremlja pri urejanju prihodnjega bivanja, zaposlitve in urejanja odnosov s socialno mrežo. Znotraj programa deluje strokovno osebje, ki v sodelovanju z uporabniki načrtuje dejavnosti ter potek reintegracije. Na potrebe uporabnikov se odziva z organizacijo izobraževanj, delovnih in prostočasnih aktivnosti. Duhovnik uporabnikom nudi duhovno oporo, išče pa tudi možnosti povezovanja in vključevanja v domača župnijska občestva.

Program za Slovence, zaprte po svetu

Namen programa je zagotavljanje podpore državljanom Republike Slovenije, ki prestajajo kazen zapora v tujini, in njihovim svojcem. V okviru programa se vzpostavi stik s Slovenci, zaprtimi po svetu, ki izrazijo to željo, stike s predstavništvu Republike Slovenije ter konzularnim oddelkom Ministrstva za zunanje zadeve v Sloveniji in Ministrstvom za pravosodje. Vključuje se možnost sodelovanja s slovenskimi skupnostmi in katoliškimi misijami po svetu. Posreduje se informacije družinam zaprtih pri njihovih obiskih ter pri razreševanju odprtih vprašanj glede prestajanja kazni zapora. Znotraj programa je omogočeno pošiljanje časopisov in literature, prevajanje dokumentov ter povezovanje s sorodnimi organizacijami v tujini.

Program za zaposlene v zaporu

Namen programa je zasledovati potrebe delavcev. Njihovo delo je stresno, zato potrebujejo posebno spremstvo in skrb. Tudi delavci se velikokrat podobno kot zaprte osebe znajdejo v najrazličnejših stiskah. Zaposlenim v zaporu so omogočeni razbremenilni pogovori in duhovna oskrba. V okviru programa izhaja elektronski mesečni časopis, namenjen zaposlenim v zaporu, organizira se tudi srečanja, izobraževanja in romanja za delavce in njihove družine.

Program obnavljalne pravičnosti

Zaporniški vikariat v sodelovanju z inštitutom Najšibkejši člen promovira in izvaja obnavljalno pravičnost (*restorative justice*). Ta ponuja drugačen pogled na kaznivo dejanje, saj so v ospredje postavljene potrebe vpletenih oseb, ki jih lahko te najboljše razrešijo same. V ospredju ni prekršitev zoper zakonodajo, marveč zoper konkretne osebe, prav tako ne kazen, marveč poprava škode ter prizadevanje, da se dejanja ne bi ponovila. Obnavljalna pravičnost pozna več metod uporabe, na primer obnavljalni dialog, mirotvorni krog, konferenco.

Teden zaporov

Vsako leto je tretji teden novembra posvečen molitvi in ozaveščanju o potrebah oseb, ki jih povezuje izkušnja kaznivega dejanja ali zapora.

4.4.4 Pastoralna zdravja v Katoliški cerkvi v Sloveniji

Msgr. Miroslav Šlibar, voditelj za pastoralno zdravja pri SŠK

Ul. Emila Adamiča 60, 1356 Dobrova

Tel.: 386 (0)31 613 378

E-pošta: miro.slibar@rkc.si

Spletni strani: <http://miro-slibar.rkc.si>; <http://katoliska-cerkev.si/pastoralna-zdravja>

Zgodovina

Delo Cerkve na področju pastore zdravja je posebno misijonsko poslanstvo, ki temelji na evangeliju in na tradiciji. Gre za izkazovanje Božjega usmiljenja trpečemu človeku. Cerkev v Sloveniji je do konca druge svetovne vojne za bolnike naredila izjemno veliko – tudi ob Luksemburški deklaraciji, ki pravi, da je dostop do kakovostne zdravstvene oskrbe osnovna človekova pravica, ki jo priznavajo in spoštujejo Evropska unija, vse njene institucije in državljani Evrope, in da bo ves trud namenjen zagotavljanju varnosti bolnikov. Po osamosvojitvi leta 1990 je bila duhovnikom in laikom ponujena možnost, da opravljajo svoje poslanstvo v bolnišnicah, več svobode pa je prinesel Pravilnik o organizaciji in izvajanju duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvene oskrbe, ki je začel veljati 21. oktobra 2008 na podlagi 25. člena o verski svobodi (Ur. list RS št. 14/07) in v zvezi s 13. členom Zakona o pacientovih pravicah (Ur. list RS št. 15/08).

Duhovna oskrba pomembno pomaga pri zdravljenju in spremljanju bolnikov. Pravilnik obsega organiziranje in omogočanje verskih dejavnosti in obredov, obiskovanje in duhovno spremljanje bolnikov, nudenje pogovorov in verske duhovne pomoči oskrbovancem, zagotavljanje obredov ob verskih praznikih, nudenje verskih obredov ob umrlih bolnikih, nudenje verske in duhovne oskrbe v nujnih primerih ter druge naloge na področju verske duhovne oskrbe.

V pravilniku je zapisano, naj duhovniki in drugi spremljevalci opravljajo svojo nalogo tako, da ne motijo in ne ovirajo postopka zdravljenja, zdravstveni delavci pa spoštujejo pravico oskrbovanca do tovrstne oskrbe v dogovorjenem in primernem času ter omogočajo prost dostop do sakralnih prostorov. Po dogovoru je takšna oskrba na voljo tudi v intenzivnih enotah. Danes se iz znanih razlogov trajanje bolnišničnega zdravljenja skrajšuje, kar pomeni nove izzive in oblikuje drugačne odnose, v katere se vpletajo bolnikova družina, civilna družba, cerkvena občestva in predvsem župnija.

Duhovna oskrba v bolnišnicah in pastoralna zdravja

V času bolezni sta za številne preizkušane in trpeče duhovna podpora in pomoč življenjskega pomena.

Bolniška pastoralna je formalno organizirana od leta 1985, ko je tedanji ljubljanski nadškof metropolit dr. Alojzij Šuštar ustanovil Bolniško župnijo Ljubljana, ki pokriva predvsem potrebe Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, Onkološkega inštituta Ljubljana in Bolnišnice dr. Petra Držaja v Šiški.

Cilji

Cilji pastoralne skrbi za bolnike v bolnišnici:

– obiskovanje in spremljanje bolnikov;

- obhajanje zakramentov in liturgična opravila pri bolnikih in v bolniških kapelah (od 26 bolnišnic ima kapelo kar 23 bolnišnic);
- pomoč pri duhovnem in drugem spremljanju, katehezi in oznanjevanju smisla bolezni, trpljenja in smrti;
- organizacija in usklajevanje različnih oblik pastoralnega dela v bolnišnici;
- pomoč in služenje bolnikom ter njihovim svojcem;
- verska pomoč zdravstvenim delavcem.

Povezovanje med bolnišničnimi duhovniki

Ker skrb za duhovno podporo bolnih in umirajočih ni preprosta naloga, je za področje pastore zdravja posebej pomembno tvorno in redno povezovanje med bolnišničnimi duhovniki. V ta namen in v tem okviru potekajo tudi redna letna srečanja v januarju. V letu 2023 je bilo tako srečanje 18. januarja v župnišču na Dobrovi. Osrednja gostja je bila Alenka Rebula. V pogovoru smo si podelili, kakšna je situacija duhovnega spremljanja po bolnišnicah. Srečanja se je udeležila tudi Mojca Purger, predstavnica tednika Družina. Število pastoralnih delavcev v posameznih bolnišnicah je različno, vključeni pa so škofijski duhovniki in redovniki. V Sloveniji prihaja v bolnišnice približno 30 duhovnikov. Njihovi kontaktni podatki so na voljo na spletni povezavi <https://katoliska-cerkev.si/pastorala-zdravja>. Verniki drugih veroizpovedi se obračajo na svoje duhovnike in voditelje, a se z njimi lahko poveže tudi katoliški duhovnik.

Dejavnosti in dogodki pastore zdravja

Posebna pozornost je namenjena svetovnemu dnevu bolnikov, ki ga obhajamo 11. februarja. Osrednji dogodek se odvija v narodnem svetišču Marija Pomagaj na Brezjah, praznovanja pa tudi v bolnišnicah, domovih in župnijah. Voditelj za pastorelo zdravja ob tej priložnosti poskrbi za plakate, papeževo poslanico ob svetovnem dnevu bolnikov in pismo bolnikom ob svetovnem dnevu bolnikov v obliki priloge *Sporočil slovenskih škofij*, ki ga napiše eden od bolnišničnih duhovnikov, duhovniki pa ga po svoji presoji posredujejo župnijskemu občestvu.

Poleg omenjenih tiskovin župnije v novoletnem času prejmejo tudi žepne koledarčke s telefonskimi številkami bolnišničnih duhovnikov.

Vsako leto je bolnišnični duhovnik, voditelj za pastorelo zdravja, povabljen na Srednjo zdravstveno šolo v Ljubljani, da pri pouku etike v drugem letniku v eni šolski uri predstavi delo bolnišničnega duhovnika v bolnišnici in drugih zdravstvenih ustanovah. Ob srečevanjih bolnikov z rakom in njihovih svojcev je voditelj za pastorelo zdravja prisoten tudi pri maši vsak drugi petek v mesecu na Brezjah, podobnega srečanja pa se udeleži ali ga vodi tudi vsako drugo sredo v kapucinski cerkvi sv. Cecilije v Celju.

Izpostavljena dejstva

Voditelj za pastorelo zdravja pri SŠK skupaj s sodelavci v krajevni Cerkvi daje spodbude ter oblikuje priporočila in skupna izhodišča za pastoralno oskrbo bolnikov, starostnikov in zdravstvenih delavcev ter spremlja delo in problematiko v medicini in zdravstvu. Služba verske oskrbe v bolnišnici je del pastoralne dejavnosti na področju zdravja. Število pastoralnih delavcev v posameznih bolnišnicah je različno, v večino bolnišnic pa prihajajo župnijski duhovniki, v nekatere redovniki.

Organizacija dela

Ukrepi po epidemiji covid-19 so se postopno spreminjali. Duhovnik, ki skrbi za koordinacijo pastorelo zdravja, je o srečanju bolnišničnih duhovnikov poslal zapisnik vsem ordinarijem, apostolskemu nunciju in direktorjem bolnišnic. Prejel je številne pozitivne odgovore, ki kažejo na veliko potrebo po duhovni oskrbi v bolnišnicah in domovih za

ostarele. V prihodnje bi morali na tem področju še bolj intenzivno krepite dialog z državo, v proces zdravljenja pa tesneje vključiti duhovnika. S tem bi bolje poskrbeli za duhovno oskrbo bolnikov, zlasti umirajočih.

Informacije na področju pastore zdravja

Koristni podatki s področja pastore zdravja so na voljo na spletnih naslovih <https://katoliska-cerkev.si/pastorala-zdravja>, <https://bolniska-zupnija.rkc.si/index.php> in <http://miro-slibar.rkc.si> ali neposredno pri voditelju za pastorala zdravja pri Slovenski škofovski konferenci na elektronski pošti miro.slibar@rkc.si.

4.4.5 Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)

Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)

Šmartno v Tuhinju 18

1219 Laze v Tuhinju

Vikar: Edi Strouhal

Pastoralna asistentka: s. Helena Eržen OSU

E-pošta: pastorala.gn@gmail.com

Zgodovina

Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS) ima svoje začetke v Verskem centru gluhih in naglušnih VCGN, ki ga je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja v župniji Šiška osnoval p. Jakob Bijol OFM. Po njegovi smrti je VCGN vodil p. Bogdan Knavs OFM. V okviru Slovenske škofovske konference PGNS spada v Medškofijski odbor za pastorala zdravja.

Cilji

Cilj delovanja PGNS je, da bi splošno pastoralno delo na neki župniji v slovenskem znakovnem jeziku (SZJ) omogočili tudi kristjanom, ki se zaradi slišnega hendikepa in govorne motnje, povzročene z izgubo sluha, ne morejo vključiti v redno pastoralno delo župnije.

Glavni projekti in dogodki

Med glavne projekte PGNS sodijo naslednje dejavnosti:

- ozaveščanje laikov in klerikov o pomenu slovenskega znakovnega jezika kot materne jezika za gluhe in naglušne kristjane;
- matičnim govorcem slovenskega znakovnega jezika omogočiti celovito pastoralno in duhovno oskrbo Katoliške cerkve v slovenskem znakovnem jeziku oziroma prejem svetih zakramentov v njihovi materinščini;
- omogočiti kristjanom, govorcem slovenskega znakovnega jezika, dostop do svetih maš v slovenskem znakovnem jeziku ali vsaj do svetih maš, ki bi s pomočjo tolmačev bile tolmačene v slovenski znakovni jezik;
- usposabljanje slišočih oziroma animatorjev za delo z gluhi in naglušni v slovenskem znakovnem jeziku.

Izpostavljena dejstva o ustanovi

Poslanstvo PGNS zajema splošno pastoralno delovanje s katoličani, ki jim je materni jezik slovenski znakovni jezik. Pastoralna gluhih in naglušnih ni vezana na nobeno župnijo. V župniji, v kateri potekajo dejavnosti PGNS, so tako ustanova PGNS kot njeni uporabniki vedno le gostje. Nimajo lastnih prostorov in ne svoje župnije. V župnijo, v kateri deluje

PGNS, prihajajo gluhi oziroma močno naglušni katoličani iz različnih župnij, celo iz več dekanij. Do izbruha epidemije covid-19 je PGNS delovala v dveh župnijah: v župniji Ljubljana Dravlje in v župniji Maribor Pobrežje. V omenjenih župnijah so redno enkrat mesečno potekale svete maše, ki jim je sledilo družabno srečanje s katehezami.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Ker pastoralno delo v PGNS ni vezano na določeno ozemlje župnije in je pogojeno z župnijskimi prostori gostiteljev ter je zasnovano na osebni ravni z gluhi in naglušni, v času epidemije pastorala ni delovala.

4.4.6 Pastoralna slepih in slabovidnih

Dejavnosti na področju duhovne oskrbe slepih in slabovidnih potekajo večinoma na osnovi samoorganiziranosti vernikov, ki za svoje potrebe iščejo pomoč in podporo tako pri matični invalidski organizaciji (*Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije*), različnih duhovnikih in prostovoljcih kot pri drugih organizacijah. V letu 2021 so dobili svojega (slepega) predstavnika v okviru kategorialne pastorale pri SŠK. Vlogo koordinatorice pastorale slepih je prevzela Sonja Pungertnik. Pred tem jih je zastopal duhovnik p. Miha Sekolovnik OFMCap.

Zgodovina

Pred dobrimi petdesetimi leti so pomanjkanje duhovne oskrbe pri ljudeh s težavami vida zaznale sestre skupnosti Družina Kristusa Odrešenika, v katero je bilo vključenih tudi nekaj slepih in slabovidnih sester. Postopoma so pričele v sodelovanju s škofi, posebej z msgr. Jožefom Kvasom, organizirati enodnevna srečanja, v sodelovanju z jezuiti pa večdnevne duhovne vaje. Dejavnosti so vključevale tiskanje brajevega časopisa *Sodelavci v ljubezni* in enodnevne adventne ter postne obnove v Ljubljani. Organizaciji vseh teh dejavnosti se je posebej posvetila sedaj že pokojna s. Cvetka Kufal, ob njej pa drugi prostovoljci in prijatelji oziroma sorodniki slepih. Stroške so večinoma krili udeleženci sami. Duhovne obnove v adventnem in postnem času so se v zadnjem desetletju pričele še v Novem mestu, Vipavskem križu, Mariboru in občasno v Celju. Zaradi epidemije koronavirusa so se tovrstne obnove preselile na splet. Časopis s katoliško vsebino v brajevi pisavi *Sodelavci v ljubezni* še danes izhaja štirikrat letno v približno 40 izvodih, tiska pa ga Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije. Nekaj duhovnim vsebinam lahko slepi prisluhnejo v posebni prilogi zvočnega časopisa, ki izhaja dvakrat mesečno in prinaša duhovne vsebine v najširšem smislu. Nekaj knjig z duhovno vsebino je dostopnih v prilagojenih tehnikah v Knjižnici slepih in slabovidnih Minke Skabrne, a bi si jih želeli še več.

Na Radiu Ognjišče že 27 let enkrat mesečno lahko prisluhnemo oddaji Luč v temi, ki je namenjena ozaveščanju javnosti o življenju in delu slepih in slabovidnih. Pripravlja in vodi jo Sonja Pungertnik. V letu 1990 je Jure Svoljšak, tedaj vzgojitelj in učitelj v Srednji šoli slepih in slabovidnih Škofja Loka, pričel poletne raziskovalne taborne mladih slepih in slabovidnih, ki so se jim po nekaj letih pridružili še zimski tabori. Po štirih letih je pokroviteljstvo prevzela Škofijska karitas Ljubljana, organizatorji pa so prostovoljci. Poleg spoznavanja značilnosti različnih krajev po Sloveniji so v program taborov vedno vključene tudi duhovne vsebine. Leta 1998 je Sonja Pungertnik pričela organizirati posebna romanja za slepe in slabovidne, ki, z izjemo časa epidemije, potekajo vsako leto, nazadnje pod vodstvom Albine Krek. V prvih letih je bil duhovni vodja romanj gospod Alojz Vicman, nato pa p. Miha Sekolovnik, ki že več let vodi tudi duhovne vaje za slepe. Ob 90. obletnici organizirane skrbi za slepe v Sloveniji leta 2010 so na pobudo Marinke Drinovec prvič izvedli zahvalni dan, na katerem se od takrat dalje vsako leto spomnijo vseh dobrotnikov

in se Bogu zahvalijo za vse milosti, ki so jih deležni. Ob tej priložnosti vsako leto blagoslovijo pse vodiče.

V času epidemije koronavirusa so našli novo pot evangelizacije – srečanja na daljavo. Ustanovili so skupino za duhovno rast, ki jo vodi Sonja Pungertnik. Skupina se srečuje enkrat mesečno na spletu. Srečanj se redno udeležuje okoli 20 vernikov. V adventnem in postnem času se jim na duhovnih obnovah pridružijo še drugi.

Pri pastoralnih dejavnostih za slepe in slabovidne poleg laikov sodeluje več različnih duhovnikov, ki jih verniki sami prosijo za sodelovanje.

Cilji

Cilj vseh omenjenih dejavnosti je krepiti vero slepih in slabovidnih, da bi kljub vsem oviram našli smisel svojega življenja in ga z veseljem živeli. Vse dejavnosti so prilagojene njihovim posebnim potrebam. Z ozaveščanjem javnosti o potrebah in darovih slepih in slabovidnih želijo prispevati tudi k večji vključenosti slepih in slabovidnih v Cerkev.

Dejavnosti v letu 2022

V mesecu maju so se odzvali na vabilo Teološke fakultete in študentom petega letnika predstavili pastoralno dejavnost na področju slepih in slabovidnih ter posebne potrebe slepih in slabovidnih vernikov in možnosti njihovega vključevanja v Cerkev.

3. junija so v počastitev tedna slepih in v spomin na dobrotnika Toma Zupana imeli sveto mašo. Maša je potekala v kapeli sv. bratov Cirila in Metoda na Okroglem pri Kranju, prenašali pa so jo po Radiu Ognjišče in spletni strani Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. Ob sodelovanju slepih in slabovidnih vernikov je sv. mašo daroval p. Miha Sekolovnik.

Zahvalni dan slepih in slabovidnih so letos izvedli že trinajstič. Potekal je 3. septembra pri sv. Jožefu v Ljubljani. Sveto mašo je daroval škof Franci Šuštar, zbrane je nagovoril rektor cerkve sv. Jožefa p. Tomaž Mikuš, med mašo pa je bil tudi blagoslov psov vodičev. maši je sledilo družabno srečanje v izvedbi Ignacijevega doma duhovnosti. Zahvalnega dne se je udeležilo okoli 120 slepih in slabovidnih ter spremljevalcev iz vse Slovenije, kar je nekoliko manj kot v obdobju pred epidemijo. Pri organizaciji pa se srečujejo s težavami glede informiranja in prevozov, saj nekatera medobčinska društva slepih in slabovidnih o dogodku niso obvestila svojih članov in tudi niso organizirala skupnega prevoza.

Od 15. do 22. julija je na sv. Mohorju nad Moravčami potekal poletni tabor za slepe in slabovidne, ki ga organizira Škofijska Karitas Ljubljana. Udeležilo se ga je 26 slepih in slabovidnih s spremljevalci. Tabor je namenjen zlasti tistim, ki imajo poleg slepote ali slabovidnosti še druge zdravstvene težave ali so socialno ogroženi.

Enkrat mesečno se redno srečuje skupina za duhovno rast. Srečanja potekajo preko spletne povezave Zoom, udeležuje pa se jih 20 slepih in slabovidnih. V pastoralnem letu 2022/23 potekajo na temo Božjih zapovedi. Srečanja pripravlja in vodi Sonja Pungertnik.

V adventnem in postnem času so izvedli duhovno obnovo preko spleta, ki se jo je udeležilo približno 40 udeležencev. V postnem času so prisluhnili pričevanju zakoncev Romih, v adventu pa jim je na temo duhovnih nevarnosti današnjega časa spregovoril eksorcist Janez Kavčič.

V letu 2023 so izvedli duhovne vaje:

- od 15. do 18. septembra v Nazarjah pod vodstvom p. Miha Sekolovnika (17 udeležencev);
- od 10. do 13. novembra v Ignacijevem domu pod vodstvom p. Mia Kekića in Sonje Pungertnik (15 udeležencev, ki se doslej takšnih dogodkov niso udeleževali).

Duhovne vsebine so bile vključene tudi v redno mesečno radijsko oddajo Luč v temi na Radiu Ognjišče, ki jo vodi Sonja Pungertnik, v okviru Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije so izšle štiri številke časopisa *Sodelavci v ljubezni* s katoliško vsebino v brajevi pisavi in nakladi 40 izvodov; nekatere duhovne vsebine so lahko prebirali tudi v zvočnem časopisu *Obzorje*.

Predvidene dejavnosti v letu 2023

V letu 2023 načrtujejo:

- izvedbo dvojnih duhovnih vaj. Prve bodo potekale v že utečeni obliki z nekoliko težjo vsebino, druge pa bodo uvajalne za vse, ki se tovrstnih programov do zdaj niso udeleževali;
- zimski in poletni tabor pod pokroviteljstvom Škofijske Karitas Ljubljana;
- deset srečanj skupine za duhovno rast;
- postno in adventno duhovno obnovo;
- trinajsti zahvalni dan slepih in slabovidnih;
- sveto mašo ob tednu slepih in v počastitev spomina na dobrotnika msgr. Toma Zupana z radijskim prenosom na Radiu Ognjišče;
- dvodnevno romanje;
- dejavnosti *Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije* – izdajanje časopisov in prilagajanje knjižnih del z duhovno vsebino.

Več informacij:

Sonja Pungertnik

pastorala.slepih@rkc.si

4.4.7 Pastoralna Romov v Cerкви v Sloveniji

Pastoralna Romov v Cerкви v Sloveniji

Peter Kokotec

Kapiteljska 1

8000 Novo mesto

E-pošta: peter.kokotec@rkc.si

V Cerкви v Sloveniji v okviru SŠK že vrsto let deluje pastoralna Romov z odgovornim duhovnikom za to področje. Vključuje naslednje organizirane pastoralne dejavnosti:

- sodelovanje in udeležbo na svetovnem kongresu za pastoralno Romov, ki ga pripravlja Sveti sedež;
- vsakoletno udeležbo na mednarodnem kongresu za pastoralno Romov (CCIT) v različnih evropskih deželah. Na kongresu slovenski udeleženci sodelujejo tako v vodstvenih organih CCIT (duhovnik Marjan Lampret) kot pri dejavni udeležbi s pripravo predavanj (duhovnik Peter Kokotec);
- slovensko srečanje pastoralnih delavcev, ki se pri svojem delu srečujejo z Romi. Srečanje je namenjeno izobraževanju, izmenjavi izkušenj med duhovniki, redovniki,

- redovnicami in laiki ter poglobitvi različnih pastoralnih tem, povezanih z oznanjevanjem evangelija Romom;
- prevod *Zgodb Svetega pisma* (Sveto pismo za otroke) v romski jezik (*Biblija vašu chavora*); prevod Rajko Šajnovič, teološki pregled Anton Gnidovec;
  - dvojezično izdajo *Katekizma in molitvenika* v romskem in slovenskem jeziku (urednik Peter Kokotec) ter v različicah dveh romskih jezikovnih narečij: dolensko-belokranjski (prevod Marina Brezar, teološki pregled Mitja Bulič) in prekmurski (prevod Sonja in Marjan Horvat);
  - pastoralno spremljanje in duhovno oskrbo Romov na Brezjah ob prazniku Marijinega vnebovzetja (15. avgusta). Skupaj z Romi se organizira procesija, ki se je udeleži več sto Romov. Pastoralne dejavnosti se povezujejo z izobraževalnimi vsebinami;
  - pastoralno spremljanje Romov ob Marijinih praznikih v različnih božjepotnih središčih: Novi Štifti na Dolenskem, Turnišču, Brezjah;
  - pastoralno oskrbo Romov v Novem mestu – katehezo in pripravo na zakramente –, ki jo vodi laik Matic Vidic. Rome povezuje tudi z župnijami, v katerih živijo. V pastoralno delo v romskem naselju vključuje praznovanje cerkvenih praznikov s procesijami, pripravo jaslic, prepevanjem.

Pri delu z Romi je še veliko izzivov in možnosti pastoralnega dela.

4.4.8 Jezuitsko združenje za begunce Slovenije (JRS)

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije

Ulica Janeza Pavla II. 13

1000 Ljubljana

Direktor: p. Robin Schweiger DJ

E-pošta: begunci.info@gmail.com

GSM: 031 636 964

Kratka zgodovina nastanka

Organizacija Jezuitsko združenje za begunce Slovenije je del svetovne organizacije *Jesuit Refugee Service* (JRS), ki deluje v več kot petdesetih državah sveta. Začela se je leta 1980, ko je takratni vrhovni predstojnik Družbe Jezusove, pater Pedro Aruppe, videl stisko in dramo beguncev iz Vietnama, ki so deželo zapuščali v čolnih. Vsem provincialom je napisal, kaj naj Družba Jezusova naredi, da odgovori na nov izziv. Odločil se je, da jim pomaga z ustanovitvijo organizacije za pomoč beguncem. Izkušnja se je nato razširila tudi v druge dele sveta.

Dva jezuitska bogoslovca sta pomagala kot prostovoljca v prehodnem domu na Celovski cesti v Ljubljani. Iz potrebe in pozitivne izkušnje v domu je dozorela odločitev, da se ustanovi podoben urad tudi v Sloveniji. To se je 19. marca 2002 zgodilo v jezuitskem centru na Poljanah v Ljubljani, kjer ima urad svoj sedež.

Temeljno poslanstvo in ključni cilji dela

Poslanstvo Jezuitskega združenja za begunce Slovenije se osredinja na tri ključne besede: služiti, spremljati in zagovarjati. Služijo, spremljajo in zagovarjajo pravice prosilcev za mednarodno zaščito, nedokumentiranih tujcev v Centru za tujce, beguncev ne glede na raso, vero ali narodno pripadnost. Pomagajo vsem ljudem, ki so na poti.

Prosilce za mednarodno zaščito spremljajo in jim služijo v Azilnem domu na Viču v Ljubljani, ki je institucija odprtega tipa. V preteklih letih so izvajali naslednje projekte:

- vrtec za otroke, s čimer so razbremenili starše, predvsem matere;
- učno pomoč za otroke s pomočjo prostovoljcev;
- psihosocialno pomoč za odrasle ženske in moške, da jim pomagajo prebroditi razne stiske in težave;
- ustvarjalne delavnice za ženske in družabne dejavnosti za moške;
- učenje slovenskega jezika;
- različne družabne dogodke, kot sta miklavževanje in sodelovanje pri svetovnem dnevu begunca.

Nedokumentirane tujce spremljajo v Centru za tujce v Postojni, ki je institucija zaprtega tipa in ga vodi policija. V njem je bivanje na nekaj kvadratnih metrih za mnoge stresno. V preteklih letih so izvajali:

- psihosocialno pomoč za odrasle (večinoma moške);
- druženje;
- različne dogodke, kot so božično-novoletni koncert, igre brez meja ob dnevu begunca, kulturni večeri v medkulturnem ozračju za dan kulture;
- pastoralno dejavnost za tujce, ki so katoličani.

V urad Jezuitskega združenja za begunce na ulici Janeza Pavla II. 13 v centru Ljubljane prihajajo begunci, da bi se čim hitreje integrirali v slovensko družbo. Psihosocialno pomoč in druge različne vrste pomoči izvajajo tudi za tiste, ki so že prejeli status begunca.

Pomembno delovanje Jezuitskega združenja za begunce Slovenije je ozaveščanje javnosti o begunski tematiki. Enkrat mesečno že več kot petnajst let pripravljajo radijsko oddajo Gradimo odprto družbo (vsako četrto nedeljo ob 18.30) na Radiu Ognjišče, v kateri se lotevajo tem z begunskega, migracijskega in razvojnega področja. O problematiki pišejo tudi članke ter pripravljajo predavanja in okrogle mize.

Poleg opisanega izvajajo raziskave, ki so pomemben vir za spoznavanje določenih tem in spodbujanje priprave pravičnejših zakonov tako na evropski kot narodni ravni. Leta 2008 so izvedli raziskavo o stanju v centrih za tujce v Evropski uniji, ki je vključevala tudi JRS Slovenija. Ob tem je nastala pobuda za organizirano molitev. Vodstvo Centra za tujce je pobudo podprlo in nastala je ideja o »sobi za tišino«, v kateri ljudje različnih veroizpovedi lahko molijo in se umirijo.

Smerokaz oziroma kompas delovanja Jezuitskega združenja za begunce je Konvencija Združenih narodov o statusu begunca, ki pravi, da je begunec oseba, »ki pobegne iz matične države iz utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, vere, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju in ki zaradi takšnega strahu ne more ali noče uživati zaščite te države ali se vanjo vrniti«. S to konvencijo so se mnoge države, tudi Slovenija, zavezale, da bodo pomagale ljudem, ki bežijo pred različnimi grožnjami, preganjanji in si želijo miru. Spodbuja se torej sočutje do vseh, ki jih srečamo v azilnem domu ali Centru za tujce, pa tudi do tistih, ki se želijo integrirati v slovensko družbo.

Statistični pregled delovanja

Nevladno organizacijo Jezuitsko združenje za begunce Slovenije vodi direktor. Prvi direktor je bil p. Marijan Šef, drugi pa je p. Robin Schweiger. Prvih deset let je bila del ekipe tudi socialna delavka, ki je izvajala določene programe v azilnem domu in v Centru

za tujce. V obdobju 2002–2022 so bili pomemben del ekipe prostovoljci (skupno okrog 200), ki so tedensko pomagali socialni delavki ali/in direktorju pri določenih programih. Sedaj JRS nima več socialne delavke, tako da delo opravljajo prostovoljci s pomočjo direktorja.

V času epidemije covida-19 je bila dejavnost Jezuitskega združenja za begunce v azilnem domu in Centru za tujce onemogočena. Zato so poglobili molitveno pomoč in povezanost z ljudmi na poti. Radijska oddaja Gradimo odprto družbo na Radiu Ognjišče, ki je potekala tudi med epidemijo, je bila glas za ljudi, ki potrebujejo pomoč.

Leta 2022 je Jezuitsko združenje za begunce Slovenije praznovalo 20. obletnico delovanja. Po koronakrizi spet lahko izvajajo različne programe na raznih lokacijah. Trenutno sodelujejo tudi pri evropski raziskavi o stanju tujcev v centrih za tujce, ki ga koordinira Evropsko jezuitsko združenje za begunce.

4.4.9 Družinska pastorala Katoliške cerkve v Sloveniji

1) Kontaktni podatki

Urad za družino SŠK
Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990
1001 Ljubljana

E-pošta: ssk-ud@rkc.si
Tel.: 01 234 75 82

Predsednik: ljubljanski nadškof msgr. Stanislav Zore
Tajnik: mag. Luka Mavrič

2) Kratka predstavitev

Zgodovina

Urad za družino (UD) pri SŠK je delovno telo SŠK za področje družine in laiškega apostolata. Ustanovljen je bil januarja 2019. V veliki meri je prevzel naloge prejšnjega Medškofijskega odbora za družino, ki je deloval od februarja 2011.

Člani UD so poleg predstavnikov šestih slovenskih škofij tudi strokovnjaki za področje družine in zakona ter predstavniki ustanov, skupin, gibanj in drugih oblik združenj, ki se neposredno ukvarjajo z družinsko pastoralo.

II. vatikanski koncil (1962–1965) je odprl novo razumevanje zakonske zveze in družine. Papeško cerkveno učiteljstvo je kasneje na tej podlagi poglobilo nauk o zakonu in družini s številnimi okrožnicami, apostolskimi spodbudami, katehezami in pismi. Največ dokumentov je o tem napisal sv. papež Janez Pavel II., njegovo je tudi geslo: »Družina je pot Cerkev«. Osnoval in razvil je teologijo telesa. V zadnjem času pod papeževanjem Frančiška velja omeniti dve sinodi o družini (2014 in 2015) ter posinodalno apostolsko spodbudo *Amoris Laetitia* (2016), v kateri še posebej naglašata »družinsko obličje Cerkev«.

V Sloveniji se je Katoliška cerkev po drugi svetovni vojni soočala z velikimi nasprotovanji s strani države, zaradi česar je bil oviran pastoralni razvoj. Koncil je k nam prinesel nekaj več živahnosti, nastajala so nova gibanja, skupnosti, novi duhovni tokovi, zaživela je

kateheza otrok, mladine, zakoncev ... Sledilo je obdobje prvih poskusov sistematičnega pristopa k pastoralni. Ustanovljale so se komisije oz. odbori za družinsko pastoralo na škofijski in dekanijški ravni. Načrtno so se začeli ukvarjati s pripravo parov na zakon. V osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja so se slovenske škofije lotile sistematičnega pastoralnega načrtovanja. Leta 1994 sta OZN in Katoliška cerkev še skupaj obhajala mednarodno leto družine. V Rimu je v istem letu potekalo prvo svetovno srečanje družin. Pri nas so po vseh škofijah obhajali teden družine, v Stični se je odvijal Slovenski kongres o družini ter za tem Slavje družine. Katoliška cerkev od takrat vsaka štiri leta organizira svetovno srečanje družin v različnih delih sveta, zadnje je bilo leta 2022 ponovno v Rimu.

Na prelomu tisočletja je potekal plenarni zbor Cerkve v Sloveniji, ki je skrb za zakon in družino umestil med najpomembnejše naloge Cerkve. Od tedaj družinska pastoralna še bolj zaseda središnji prostor v pastoralni, saj so skoraj vsi pastoralni cilji neposredno ali posredno povezani z življenjem v družini. Vsaka družina ima pravico do ljubeče in modre pomoči Cerkve. Starši so namreč prvi vzgojitelji v veri, družina pa je označena za kot »domača Cerkev«.

Cilj pastore zakoncev in družin je njihova rast in pomoč, da lažje izpolnjujejo svojo poklicnost in poslanstvo. V zadnjem času se po župnijah vedno bolj širi program družinske kateheze. To je pristop, ki ne nagovarja le otrok, temveč vključuje celotne družine.

Pastorali družin in zakoncev se zavzeto posvečajo številne redovne skupnosti, pa tudi gibanja, društva, skupnosti, združenja in zavodi. Ponekod se na škofijski ravni redno organizirajo razna srečanja za zakonce ali družine. Na vseslovenski ravni imata po plenarnem zboru posebno mesto med dogodki slovenski pastoralni dan (2008), na katerem smo poglobili našo zavzetost za družino in življenje ter slovenski evharistični kongres (2010). Oba dogodka sta potekala v Celju.

Leto družine smo obhajali od marca 2021 in se je zaključilo junija 2022 z 10. svetovnim srečanjem družin v Rimu, na katerem je bila tudi delegacija iz Slovenije.

Naloge

Urad izvaja naloge po naročilu SŠK, analizira dogajanja, pripravlja strokovna mnenja na področju pastore zakona in družine, spremlja in načrtuje razne dogodke ter organizira nekatere vseslovenske projekte. Poleg tega skrbi za izobraževanje sodelavcev na področju pastore zakona in družine. Različnim cerkvenim ustanovam posreduje ugotovitve, strokovne ocene in druge pastoralne predloge. Tako je trenutno aktualna prenova programov priprave na zakon po dokumentu *Katehumenatska pot za zakonsko življenje*. Ta naloga predstavlja velik izziv za prihodnost in se dotika ne le voditeljev posameznih programov, temveč tudi škofijskih ter župnijskih občestev in njihovih pastoralnih načrtov.

Urad sodeluje s cerkvenimi in civilnimi društvi, organizacijami in ustanovami, ki delujejo v korist zakona in družine.

V praksi to pomeni pripravo vsakoletnega Tedna družine, organizacijo raznih vseslovenskih dogodkov in srečanj ter pripravo raznih gradiv ali katehez za določene skupine ali dogodke.

Glavni projekti in dogodki v letu 2022

Med glavnimi skupnimi projekti je priprava na Teden družine, ki ga Katoliška Cerkev v Sloveniji vsako leto obhaja med 19. in 25. marcem. Geslo Tedna družine 2022 je bilo

enako geslu svetovnega srečanja družin – »Družinska ljubezen: Poklicanost in pot k svetosti«. Družine so se po spletu vsak večer povezale v skupni molitvi in pesmi ter prisluhnile pričevanjem družin.

10. svetovno srečanje družin junija 2022 je bilo prvokrat zasnovano multicentrično. Poleg glavnega dogajanja v Rimu, ki so se ga udeležili tudi slovenski delegati, so posamezne škofije, dekanije oz. župnije v tem času poskrbele, da je bilo to sporočilo svetovnega srečanja v središču pozornosti. Tako so ponekod organizirali romanja družin, druge pričevanja, nagovore, družinsko oblikovane sv. maše, pa tudi razne oblike pobožnosti in molitve.

Za zakonske skupine je bil leta 2022 oblikovan priročnik s katehezami papeža Frančiška o razločevanju. Dodana so bila dodana vprašanja za razmislek in pogovor v skupini.

Predstavniki moških skupin v Sloveniji so v sodelovanju z uradom septembra 2022 v Mariboru organizirali tretje vseslovensko srečanje mož, sinov in očetov pod geslom »Moškega in žensko je ustvaril«.

Gibanje za življenje je oktobra 2022 tradicionalno organiziralo Teden za življenje z geslom »Ne zavrzi življenja«. V središču je bilo vprašanje našega odnosa do trpečih in umirajočih zaradi aktualnega dogajanja o vprašanju evtanazije.

V sodelovanju s skupnostjo Srce se je oktobra 2022 v Ljubljani organiziralo 6. vseslovensko srečanje razvezanih v Cerкви z naslovom *Povrnitev dostojanstva po ločitvi*.

Tajnik urada se je maja 2022 v Vilni udeležil srečanja delegatov družinske pastorale, ki ga je prvič organizirala Komisija za družino in življenje pod okriljem CCEE z naslovom *Cerkev v Evropi: družina družin na poti. Junjskemu svetovnemu srečanju na proti*.

4.5 Duhovna gibanja in skupnosti Katoliške cerkve v Sloveniji

Katoliška duhovna gibanja ali skupnosti so združenja laikov, ki na različne načine oznanjajo Kristusov evangelij. V svojem delovanju izpostavljajo karizme in delovna področja – vse od molitvenih do karitativnih ter od izobraževalnih do kontemplativnih.

Katoliški laiki so se že v srednjem veku začeli združevati v organizirane skupnosti (bratovščine ali kongregacije), ki so širile pobožnost do Božje Matere ali do svetnikov oziroma so izvrševale določeno karitativno poslanstvo. Med temi združenji so poznane prve zavarovalnice in zadruge (t. i. *monti di pietà*), ki so jih redovniki ustanavljali za vzajemno pomoč med člani.²⁹ II. vatikanski koncil je z odlokom *Apostolicam Actuositatem* (1965) poudaril vlogo in apostolat laikov, da širijo evangelij v svetu in družbi. *Zakonik cerkvenega prava* iz leta 1983 ureja združenja vernikov in njihovo delovanje (prim. ZCP, kann. 298–329).

V tem poglavju predstavljamo 14 katoliških duhovnih gibanj in skupnosti, ki delujejo v Sloveniji. Pri vsakem gibanju oziroma skupnosti so navedeni kontaktni podatki, kratka zgodovina, cilji, glavni projekti in dogodki, statistični podatki ter opis dejavnosti v času epidemije covid-19 in zapore javnega življenja.

4.5.1 Center Kraljice miru Kurešček

Družabno omrežje: FB Center Kraljice miru Kurešček

E-pošta: kurescek.ckm@gmail.com

Kontaktna oseba: Stanislav M. Maršič

Predstavitev

Temeljni cilj Centra Kraljice miru Kurešček (CKM) je poglobljanje zdrave marijanske pobožnosti, zlasti širjenje Marijinih sporočil s Kureščka, ki jih je v letih 1990–1999 dobival pokojni duhovnik Franc Špelič (1927–2012) (takratni ljubljanski nadškof msgr. dr. Alojzij Šuštar je namreč izjavil, da v njih ni ničesar, kar bi bilo v nasprotju s katoliškim naukom), pa tudi širjenje Marijinih sporočil, ki so cerkveno že priznana kot pristna. Drugi cilji so: podpora nadškofijski komisiji pri raziskovanju pristnosti dogodkov na Kureščku; arhiviranje vsakršnega gradiva v povezavi z domnevnimi Marijinimi prikazovanji očetu Francu Špeliču in njegovim življenjem; skrb za romarje, zlasti notranje ranjene; delo za edinost v Katoliški cerkvi; skrb za nerojene otroke; skrb za družino Marijinega in Jezusovega Srca.

Zaradi svoje predvsem animacijske naloge ima združenje rajši manjše, preglednejše in zato učinkovitejše število članic in članov. Center Kraljice miru Kurešček zbira tudi častilce Marije s Kureščka, ki na romanjih v njeno svetišče ob prvih sobotah dobivajo dodaten navdih za pravo marijansko pobožnost.

Pobuda za nastanek Centra Kraljice miru Kurešček je vzniknila 20. decembra 1999, center pa je bil formalno ustanovljen 19. oktobra 2002. Med ustanovitelji so bili trije duhovniki in deset laikov. Sadovi človeških naporov in predvsem dar Božje milosti na priprošnjo Kraljice miru s Kureščka so: izhajanje dvomesečnika *Glasnik Kraljice miru*; ureditev spletne strani z Marijinimi sporočili s Kureščka v šestih jezikih; stran na Facebooku; izid treh knjig o Kureščku oziroma duhovniku Špeliču; izid sedmih knjig v zbirki *Duh in življenje*; izvedba devetih tridnevni seminarjev misijonarja očeta Jamesa Manjackala na Kureščku, ko se je k poglobljanju v katoliško vero zbralo 10.000 vernikov, festivala mladih s p. Jamesom na Rakovniku v Ljubljani ter (so)izvedba njegovih seminarjev v treh drugih krajih Slovenije;

---

²⁹ Prim. https://en.wikipedia.org/wiki/Mount_of_pietty, pridobljeno 7. novembra 2022.

izid več liturgičnih koledarjev za Marijino svetišče na Kureščku; priprava dokumentarnega filma *Oče Franc Špelič s Kureščka* in izid tega filma z nemškimi podnapisi; priprava in večkratni ponatis zgibanke *Sveta spoved. Moja sprava z Bogom in s Cerkvijo*; v okviru Družine Marijinega in Jezusovega Srca vzpostavitev prve telefonske službe (tel. številka 031 854 446) v Sloveniji za ljudi, ki prosijo za molitveno podporo – 1625 klicev letno; pomoč pri pripravi italijanske knjige o Kureščku *France Špelič e le apparizioni della Madonna a Kurešček in Slovenia* (avtor Luigi Walter Veroi); vodenje molitvenega srečanja pred Najsvetejšim oziroma Marijinih večernic na Kureščku vsako soboto zvečer.

4.5.2 Delavnice molitve in življenja

Združenje Delavnice molitve in življenja
Vipavski Križ 12, 5270 Ajdovščina

Spletna stran: <https://dmz.si>

E-pošta: info@dmz.si

Družabna omrežja:

<https://www.facebook.com/delavnicemolitveinzivljenja/>

https://www.instagram.com/delavnice_molitve_in_zivljenja/

Narodna koordinatorka: Sonja Topler

Lokalna koordinatorka za koprsko škofijo: Davorina Šuligoj Prinčič

Lokalna koordinatorka za ljubljansko in mariborsko nadškofijo: Branka Ožek

Predstavitev

Zgodovina

Delavnice molitve in življenja (DMŽ) so laiško služenje v Cerkvi, potrjeno s strani Svetega sedeža. Svojo pot so začele leta 1984, ko je njihov ustanovitelj, španski kapucin p. Ignacio Larrañaga (1928–2013), zaradi svojega pastoralnega poslanstva obhodil številne dežele sveta in začutil potrebo, da pomaga ljudem vstopiti v osebni odnos z Bogom ter tako iz vsakega kristjana oblikuje Gospodovega prijatelja in učenca. Od takrat so se Delavnice molitve in življenja razširile po vseh celinah. V Sloveniji obstaja to služenje od leta 1994.

Cilji

Delavnice molitve in življenja posameznika učijo, kako s pomočjo različnih molitvenih načinov potrpežljivo in vztrajno vstopati v osebni molitveni odnos z Gospodom, od prvih korakov do nedoumljivih globin kontemplacije. Ob premišljevanju Božje besede, vztrajni molitvi, medsebojni podelitvi mnenj in umiritvenih vajah udeleženci počasi, korak za korakom, preraščajo notranjo tesnobo in nemir, strah in žalost ... Delavnice ponujajo zelo preprosto, vendar učinkovito pot, ki člane posvečuje za podobnost s Kristusom. Delavnice ne predpostavljajo stalnih skupin, ampak nudijo samo omejeno in skromno pomoč pri uvajanju v krščansko molitev in življenje. Velika želja je, da bi postale rodovitno polje apostolskih poklicev in orodje, ki bi pomagalo poživljati Cerkev. Delavnice imajo omejeno število srečanj in so odprte za vse ljudi. Tako ne gradijo le Cerkve, ampak po duhovno zdravih posameznikih tudi celotno družbo. Imajo torej evangeljsko in splošno človeško razsežnost.

Glavni projekti in dogodki

Združenje Delavnice molitve in življenja vsebuje sklope srečanj za odrasle, mlade, mladostnike, otroke, ki pomagajo vstopati v globok osebni odnos z Bogom. Pripravljen je tudi poseben tečaj za zakonce. Vsako leto je v sklopu DMŽ organizirano srečanje

»Izkušnja Boga« (petdnevni odmik v tišini) v domu duhovnosti v Kančevcih, ki ga vodi kapucin br. Štefan Kožuh.

Zanimivosti o gibanju

- P. Ignacio Larrañaga je mnogo let potoval po različnih državah in kontinentih ter odkril, da nihče ne uči moliti, vsaj ne na metodičen, izkustven, postopen, urejen in dolgotrajen način. Sam pravi: »Seveda so bogoslužja, zakramenti, molimo rožni venec, devetdnevnice, toda nikogar ni, ki bi ljudi popeljal v globoko, osebno, intimno srečanje z njihovim Gospodom, z njihovim Očetom, njihovim Bogom, njihovim Vse.«
- Delavnice molitve in življenja so doživele eksploziven začetek. V kratkem obdobju, od 1985 do 1986, so zaživele v sedemnajstih državah.
- Prej kot v letu dni je Sveti sedež 4. oktobra 1997 Delavnice molitve in življenja priznal za mednarodno zasebno združenje vernikov papeškega prava kot pravno osebo.
- Bistvena novost Delavnic molitve in življenja so molitveni načini. Povsod po svetu so udeleženci deležni enakih vsebin.
- V Delavnicah molitve in življenja vsi delujejo prostovoljno. Prav tako so brezplačni tudi vsi programi.

Statistični podatki

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Št. članov *	24	22	20	34	36	40	47	50	49	45	40	37	37

*Člani so voditelji delavnic.

Na svetu (na vseh kontinentih) je trenutno več kot 19.000 članov voditeljev, ki evangelizirajo. V vseh letih delovanja smo v Sloveniji evangelizirali več kot 7000 oseb.

4.5.3 Družine – oznanjevalci Kristusa

Družine – oznanjevalci Kristusa

Hrastje 216, 4000 Kranj

Spletna stran: <https://www.oznanjevalci.net/>

Odgovorni osebi za Slovenijo: Paula in Paul Tootill

Predstavitev

Družine – oznanjevalci Kristusa so mednarodno zasebno združenje vernikov (okrog 75 članov), ki opravlja svoje poslanstvo na vseh petih kontinentih. Združenje poleg zakoncev vključuje tudi skupine za družinske člane, od najmlajših do najstarejših (otroci – oznanjevalci Kristusa, mladi – oznanjevalci Kristusa in mladi odrasli – oznanjevalci Kristusa), neporočene, razvezane, samohranilke in samohranilce ter ovdovele.

Gibanje je bilo ustanovljeno leta 1981 na Filipinih in je danes prisotno v mnogih državah, od tega v 25 evropskih. Gibanje je Papeški svet za laike 11. marca 2000 odobril kot mednarodno zasebno združenje vernikov, ki pomaga pri prenovi Cerkve. Ljubljanski nadškof msgr. dr. Franc Rode je 9. oktobra 2003 sprejel predstavnike gibanja, ki so mu predstavili organizacijo, poslanstvo in vizijo ter ga prosili za odobritev delovanja v Sloveniji.

Njihova želja je, da gradijo trdne krščanske zakone in družine, ki temeljijo na osebnem odnosu obeh zakoncev in vseh družinskih članov z Bogom, zato si prizadevajo za:

- osebno prenovo: vsakemu posamezniku (možu, ženi, otrokom) so na voljo seminarji, tabori, srečanja, ki jim pomagajo graditi in poglobljati osebni odnos z Bogom ter rasti v njem;
- prenovo družine: za zakonce organizirajo duhovne vaje, srečanja, na katerih lahko začutijo, da jih Bog spremlja v vsakdanjem življenju in jim po zakramentu svetega zakona daje moč, da so lahko vsak dan zvesti svoji zavezi in da z njegovo pomočjo gradijo in oblikujejo zdrave družinske odnose;
- prenovo Cerkve: člani (zakonci, mladi odrasli, mladi, otroci ...) se med seboj povezujejo, podpirajo, si pomagajo in delajo v župniji, ki ji pripadajo.

Združenje izvaja tudi duhovne vikende in projekt »Ljubim s čistim srcem«, ki mladim posreduje znanje o spolnosti in ljubezni s krščanskega vidika. Zakonci izvajajo seminarje o veri, duhovne vaje za zakonce in program »Živi in deli Kristusa«, s katerim želijo spodbuditi novo evangelizacijo v župnijah.

4.5.4 Gibanje Pot

Gibanje Pot

Predstavnica: Katarina Zupančič

Duhovni voditelj: Tomaž Kodrič

Spletna stran: pot.rkc.si

Predstavitev

Gibanje Pot je nastalo v letih po II. vatikanskem koncilu. Duhovniki in študenti, ki so na pobudo pokojnega duhovnika Vinka Kobala prebirali prve koncilске dokumente, so želeli predvsem novo duhovnost, ki jo je sprožil koncil v dokumentu *Dogmatična konstitucija o Cerkvi*: po osebni srečanju s Kristusom živeti v občestvu Cerkve. Ime gibanja Pot je vzeto iz Apostolskih del, v katerih je zapisano, da si je Savel »izprosil pisma za shodnice v Damasku, tako da bi lahko vsakega privrženca *poti*, moškega ali žensko, vklenil in prignal v Jeruzalem« (Apd 9,2).

V poletnih mesecih gibanje Pot pripravlja tedne duhovnosti in dneve zbranosti v domu duhovnosti v Stržišču pod Črno prstjo. Pet tednov je namenjenih mladim, podaljšan konec tedna mladim parom, dva pa odraslim in zakoncem. Program tednov duhovnosti je oblikovan v štiriletnem ciklu ob tematikah: srečanje, znamenje, daritev in zaveza. V pastoralnem letu se zvrstijo štiri šole skupnosti, ki so namenjene vsem in odprte za vsakega člana Cerkve in vsakega, ki bi to želel postati. Enako je z mesečnimi in tedenskimi srečanji manjših občestev, na katerih je dobrodošel vsak, ne glede na stan, ki ga trenutno živi.

Poslanstvo gibanja Pot je živeti osebno srečanje s Kristusom v občestvu Cerkve. Gibanje svojo pripadnost Cerkvi in njenim ustanovam razvija s tem, da podpira vse katoliške organizacije in se pridružuje vsaki pobudi za povezovanje med gibanji. S tem more uresničevati Cerkev tukaj in zdaj, tako da odpira Svetemu Duhu vse poti delovanja na svetu.

Gibanje združuje mlade, srednjo in zrelo generacijo. Zbirajo se v občestvih: študentski skupini, šoli skupnosti, zakonski skupini, skupini zrele generacije, večerniški in duhovniški tovarišiji.

4.5.5 Katoliška karizmatična prenova

Katoliška karizmatična prenova v Svetem Duhu (KKP)

Koordinator KKP Slovenija: Andrej Justinek

Duhovni asistent: p. Mio Kekić DJ

Koordinatorji posameznih škofij: Janez Cerkovnik (Ljubljana), Janez Oblak (Maribor), Mojca Krajnc (Celje), Zlata Opalički (Novo mesto), Tatjana Srebrnič (Koper), v Murski Soboti niso organizirani na škofijski ravni

Koordinator CHARIS (Mednarodna služba Katoliške karizmatične prenove) za Slovenijo: Darja Justinek

Za izdajanje in prevode knjig, revijo *Prenova* (mesečno izdajanje), snemanja pesmi, organizacijo seminarjev, romanj ipd. je formirano društvo *Prenova v Duhu*.

Pisarna društva: *Prenova v Duhu*, Obrežna 1, 2000 Maribor

Telefon: +38624201137

E-naslov: prenova.v.duhu@rkc.si

Predsednik društva: Janez Cerkovnik

Spletni strani: <http://prenova.rkc.si/>; kkp.slovenije@gmail.com

Predstavitev

Zgodovina

Katoliška karizmatična prenova se je začela kot eno od več razodevanj Svetega Duha v življenju Cerkve. V začetku 20. stoletja je papež Leon XIII. napisal apostolsko spodbudo (1895) in okrožnico (1897), v katerih je pozval k predanosti Svetemu Duhu za prenovu Cerkve, ponovno združitev krščanstva in prenovu družbe. V tem kontekstu novega zavedanja delovanja Svetega Duha je bil začetek katoliške karizmatične prenove duhovna obnova študentov Univerze Duquesne leta 1967 v ZDA. Udeleženci duhovne prenove so molili za izkušnjo krsta v Svetem Duhu in ga prejeli.

Cilji

Poslanstvo Katoliške karizmatične prenove je popolna predaja Jezusu na vseh področjih življenja in biti v pokorščini tako Božji besedi kot učiteljstvu Cerkve ter slaviti Gospoda in mu služiti.

Glavni projekti in dogodki

Glavno področje Katoliške karizmatične prenove je evangelizacija, ki se izraža v različnih oblikah: molitvena srečanja, seminarji za krst v Svetem Duhu, maše za ozdravljenje in osvoboditev ter molitev za osvoboditev po metodi Neala Lozana (metoda petih ključev).

Zanimivosti o gibanju

Prenova predstavlja možnost za vse: posameznik ne predstavlja dela Prenove, ampak Prenova postane del posameznika, ki sprejema milosti Svetega Duha. Prenova nima članstva, saj gre za tok posameznikov neugotovljivega števila. V svetovnem smislu je več kot 100 milijonov posameznikov doživelo izkušnjo krsta v Svetem Duhu.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Slavljenje je potekalo v obliki spletnih srečanj na ravni molitvenih skupin, molitve za potrebe posameznikov in duhovnih pogovorov po telefonu.

4.5.6 Marijino delo – Gibanje fokolarov

Marijino delo – Gibanje fokolarov

Valjavčeva 15, 1000 Ljubljana

Predsednik: Juan Carlos Oven

Odgovorna za gibanje v Sloveniji: Silvester Gaberšček (moški del,) Marjeta Bobnar (ženski del)

Spletna stran: <https://www.gibanjefokolarov.si>

E-pošta: gibanjefokolarov@gmail.com

Predstavitev

Gibanje fokolarov ima podobo velike in mnogovrstne družine, novega ljudstva, rojenega iz evangelija, kakor ga je opredelila njegova ustanoviteljica Chiara Lubich (1920–2008). Začelo se je med drugo svetovno vojno leta 1943 v Trentu v severni Italiji kot nov tok duhovne in družbene prenove. Prvič ga je Cerkev potrdila leta 1962 z uradnim imenom Marijino delo, danes pa je prisotno v 182 državah in ima več kot dva milijona pripadnikov. Sporočilo, ki ga Gibanje fokolarov želi dati svetu, je edinstvo. Njegov namen je sodelovati pri izgradnji bolj zedinjenega sveta, tako da spoštuje in vrednoti različnosti, saj je Jezus prosil Očeta, »da bi vsi bili eno« (Jn 17,21). Da bi se približalo temu cilju, razvija dialog ter si vztrajno prizadeva za izgradnjo mostov in bratskih odnosov med posamezniki, narodi in kulturnimi okolji.

V gibanju najdejo svoje mesto kristjani različnih Cerkev in krščanskih skupnosti, verniki drugih verstev in tisti, ki nimajo verskega prepričanja. Z gibanjem delijo njegov namen in duha, ostanejo pa zvesti svoji Cerkvi, svoji veri in svoji vesti. Skupnost, v kateri živijo tisti iz gibanja, ki so izpovedali zaobljube čistosti, uboštva in pokorščine, se imenuje fokolar. Člani fokolarov so tudi tisti poročeni, ki ostajajo v svojem stanu in živijo družinsko življenje, z neporočenimi fokolarini pa delijo korenito odločitev živeti za edinstvo.

V Gibanje fokolarov so vključeni vsi: od škofov, pa ne samo katoliških, ampak vseh krščanskih Cerkev, do duhovnikov, redovnikov, zakoncev in najmlajših generacij. Vseh več je 23.

V Sloveniji so s prispevki vseh pripadnikov Gibanja fokolarov zgradili center Mariapoli Upanje v Planini pri Postojni, ki ima namestitveni objekt z 68 ležišči in dvorano z jedilnico za 250 oseb ter je na razpolago za duhovno formacijo ne samo pripadnikom Gibanja fokolarov, ampak tudi pripadnikom drugih gibanj, župnij ...

Ustanoviteljica Chiara Lubich je zapustila bogato dediščino, ki navdihuje posameznike in družbena okolja. Novembra 2019 se je končal škofijski del postopka za njeno beatifikacijo, zdaj se nadaljuje v Vatikanu znotraj Dikasterija za zadeve svetnikov.

Pomembni dogodki:

- redna tedenska srečanja po skupinah vseh ožjih članov Marijinega dela: fokolarini, duhovniki, redovniki in redovnice, Božji prostovoljci, mladi (predšolski otroci, osnovnošolski otroci, dijaki, študenti, mladi v poklicih ...);
- redna mesečna srečanja družin in lokalnih skupnosti;
- enodnevna srečanja enkrat letno;
- večdnevna srečanja mariapoli za vse člane Marijinega dela;
- ožji člani Marijinega dela se enkrat letno udeležujejo večdnevni duhovni vaj na svetovni ravni.

Leta 2020 je bilo 818 članov in 8482 povezanih pripadnikov gibanja.

4.5.7 Neokatehumenska pot

Neokatehumenska pot

Dolničarjeva 1, 1000 Ljubljana

Odgovorni osebi: Jože Lun, Jožef Medved

Spletna stran: <https://neocatechumenaleiter.org/en/>

E-pošta: joze.lun@gmail.com; jozef.medved@gmail.com

Zgodovina

Neokatehumenska pot se je rodila leta 1964 med prebivalci barakarskega naselja Palomeras Altas v Madridu po zaslugi Francisca Joséja (Kika) Gómeza Argüella in Carmen Hernández, ki sta na prošnjo ubogih, med katerimi sta živela, začela oznanjati ubogim evangelij Jezusa Kristusa. Sčasoma se je ta kerigma (vesela novica) udejanjila v katehetski sintezi, ki temelji na trinožniku Božje besede, bogoslužja in skupnosti ter skuša med osebami vzpostaviti bratsko občestvo in jih voditi k odrasli veri. Leta 1968 sta začetnika Neokatehumenske poti prišla v Rim in od tedaj se je Pot razširila po mnogih škofijah sveta.

Cilji

Neokatehumenska pot je itinerarij katoliške formacije, ki »služi škofom kot eden od načinov za uresničevanje krščanske iniciacije v škofiji ter trajne vzgoje v veri«. Neokatehumenska pot, ki živi v naročju župnij, v majhnih skupnostih, sestavljenih iz ljudi različnih starosti in položaja, je postopno uvajanje vernikov v intimnost z Jezusom Kristusom, da bi postali dejavni subjekti v Cerkvi in verodostojni pričevalci vesele novice o Odrešeniku. Sv. Janez Pavel II. je poudarjal bogastvo sadov evangeljske radikalnosti in izrednega misijonarskega poleta, ki jih Neokatehumenska pot prinaša v življenje vernikov, v družine in župnijska občestva, ter bogastvo poklicev za duhovniško in redovniško življenje, ki razodevajo Pot kot »itinerarij katoliške formacije, veljavne za današnjo družbo in čas«. Sveti oče Benedikt XVI. je 12. januarja 2006 članom Neokatehumenske poti zatrdil: »Vaše apostolsko delovanje se umešča v srce Cerkve in je v polnem sozvočju z njenimi predpisi ter v občestvu s krajevnimi Cerkvami, v katerih boste delovali, kar poudarja bogastvo karizem, ki jih je Gospod obudil po začetnikih Poti.« Statut Neokatehumenske poti je bil dokončno potrjen na binkošti, 11. maja 2008.

Glavni projekti in dogodki

Po župnijah, v katerih je prisotna Neokatehumenska pot, se vsako leto organizirajo kateheze za mlade in odrasle. Kateheze se organizirajo tudi po župnijah, kjer župnik sprejme tak način nove evangelizacije. Po katehezah lahko bratje in sestre nadaljujejo pokrstni katehumenat v mali skupnosti. V velikonočnem času organizirajo oznanjanje vesele novice po trgih, zadnja leta v centru Ljubljane, vsako nedeljo popoldne. Sadovi karizme se kažejo v duhovniških poklicih (že posvečeni duhovniki, fantje v semeniščih, sestre v samostanih), družinah in posameznikih v misijonih, sprejemanju življenja (družine z več otroki).

Neokatehumenske skupnosti v okviru svojih zmožnosti sodelujejo pri pastoralni župnije: hvalnice v adventnem in postnem času, procesija na cvetno nedeljo, sodelovanje pri slovesnostih v župniji in Cerkvi v Sloveniji, pomoč pri organizaciji dela v župniji ...

Mladi so v neokatehumenske skupnosti vključeni skupaj s starejšimi. Posebej zanje organizirajo mesečna srečanja, skrutacije Svetega pisma in romanja. Udeležujejo se tudi svetovnega dneva mladih s papežem.

Missio ad gentes sestavljajo navadno tri ali štiri družine, v večini primerov s številnimi otroki, in prezbiter. Družine se odpravljajo v misijone na vabilo škofov, v misijonih jih deluje že več kot 700. Na okolico naredijo vtis, saj družina z vsemi otroki zapusti svoje materialno udobje ter se odpravi živeti v popolnoma novo okolje, včasih ne znajo niti jezika.

Statistični podatki

Ker ne vodijo rednih letnih evidenc, lahko le ocenijo, da je število članov v Sloveniji približno 500.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

V času epidemije so se neokatehumenske skupnosti srečevale, kot so določali predpisi in navodila Cerkve. Ko niso bila možna srečanja v župniji, so se redno srečevali s pomočjo spletnih komunikacijskih sredstev.

4.5.8 Gibanje Občestvo in osvoboditev (*Comunione e Liberazione*)

Gibanje Občestvo in osvoboditev

Odgovorna: Božena Rudolf

Spletni strani: <https://it.clonline.org/>; <https://english.clonline.org/>

E-pošta: clslovenia@gmail.com

Predstavitev

Gibanje Občestvo in osvoboditev v Sloveniji deluje od leta 2001, prej pa je delovalo v okviru gibanja Pot in pod vodstvom Vinka Kobala. Predstavnica gibanja je Božena Rudolf. Poleg nje je v gibanju še sedem dejavnih članov, duhovnik Bogdan Vidmar ter še šest članov, ki se občasno udeležijo različnih dejavnosti.

Temeljna instrumenta šole skupnosti sta »vzgoja in izobraževanje« pripadnikov gibanja, ki temeljita na branju in osebni meditaciji besedil. Sledijo jima srečanja skupnosti, ki potekajo za majhne ali večje skupine, v okoljih javnega življenja ali po domovih. V Sloveniji se srečujejo vsaka dva tedna na domovih članov. Metoda je nenehna primerjava krščanskega predloga z življenjem, da se v luči izkušenj nenehno preverja sposobnost odzivanja na potrebe človeka v vseh vidikih resničnosti.

Don Luigi Giussani je začel »vzgojo za krščanstvo« leta 1954, ko je poučeval religijo na državni gimnaziji Berchet v Milanu, »s srcem, napolnjenim z mislijo, da je Kristus vse za človekovo življenje«. Sedanje ime Občestvo in osvoboditev (CL) se je prvič pojavilo leta 1969. Povzema prepričanje, da je krščanski dogodek, ki ga živimo v občestvu, temelj pristne osvoboditve človeka. Od smrti Giussanija leta 2005 je vodenje gibanja prevzel don Julián Carrón, ki ga je Giussani sam označil za svojega naslednika.

Bratovščina CL je univerzalno združenje vernih, od 11. februarja 1982 s strani Papeškega sveta za laike priznana oblika gibanja. To so odrasli, ki se svobodno zavežejo, da bodo živeli po Kristusu in Cerkvi po metodi, ki jo je posredoval ustanovitelj Giussani.

Gibanje Občestvo in osvoboditev je predvsem predlog za vzgojo v krščanski veri. Vzgoja, ki se ne konča v določeni starosti, ampak se vedno nadaljuje, saj se nenehno obnavlja in pogloblja. To se zgodi z evangelijem, ki ga lahko slišimo tisočkrat, a vedno razkriva nove vidike. To se zgodi v izkušnji človeške ljubezni, v umetniškem ustvarjanju in tudi v preprostem, vsakodnevnem življenju. Iskanje resnice, lepote, pravičnosti in sreče se nikoli ne konča. In tako je tudi krščanstvo: življenjska avantura in ne »priprava« na življenje.

Glavni dogodki:

- enkrat letno maja pripravijo skupaj z brati s Hrvaške duhovne vaje ob koncu tedna, ki jih zadnja leta vodi duhovnik Remigio Bellizio iz Rima;
- v februarju s sveto mašo obeležijo obletnico priznanja gibanja (11. februarja 1982) in smrti Giussanija (22. februarja 2005);
- v postnem času organizirajo križev pot v različnih krajih po Sloveniji;
- konec avgusta se udeležijo srečanja v Riminiju, ki je največji krščanski dogodek v Evropi in vključuje različne razstave, predavanja, soočenja, koncerte, športne prireditve na izbrano temo.

4.5.9 Slovenska schönstattska družina

Slovenska schönstattska družina

Predstavnik: Tomaž Kvaternik

Spletna stran: <https://schoenstattska-druzina.si/>

E-pošta: kvaternik.loz@siol.net

Predstavitev

Zgodovina

Schönstattska družina je nastala 18. oktobra 1914 v Schönstattu pri Koblenzu v Nemčiji. V majhni kapelici so se okrog patra Jožefa Kentenicha zbrali mladi fantje, kandidati za duhovniški poklic. Njihova Marijina kongregacija je z Božjo Materjo sklenila vzajemno zavezo ljubezni. Predloženi ideali patra Jožefa Kentenicha so mlade navdušili. Njihovo vodilo je postalo: »Nič brez tebe, Božja Mati, ničesar ne brez nas.« Kmalu zatem so na bojiščih prve svetovne vojne Božji Materi darovali mnoge žrtve in odpovedi ter tako gibanje ponesli v svet. Danes je schönstattsko gibanje v svetovnem merilu eno največjih in najbolj razširjenih marijanskih katoliških gibanj.

Pobuda molitve rožnega venca ob sliki schönstattske Marije se je razvila v apostolat Marije Romarice, ki se je razširil po vsem svetu kot eden od razpoznavnih simbolov schönstattskega gibanja (v Sloveniji po letu 2009). Gre za majhno leseno samostojno podobo Marije z Jezusom, ki simbolizira kapelico v Schönstattu. Marija potuje po ustaljeni poti znotraj zaključenega kroga največ desetih družin ali posameznikov. Po Sloveniji trenutno roma 110 takšnih malih romarskih svetišč in obiskuje približno 1100 družin ali posameznikov.

Cilji

Cilja schönstattskega gibanja sta: oblikovanje novega kristjana za nov čas ter ponesti veličino in dobroto Božje Matere med ljudi, da bi kakor apostol Peter na gori Tabor zahrepeneli »po postavitvi svojega šotor« pri Njej.

Glavni projekti in dogodki:

- vsakodnevno darovanje naših žrtev v *Zaklad milosti*,
- izdajanje mesečnega glasila *Pisma zaveze*,
- obnovitev zaveze ljubezni z Božjo Materjo vsakega 18. v mesecu,
- širitev apostolata Marije Romarice v Sloveniji,
- letna srečanja.

Zanimivosti o gibanju

Gibanje poudarja, da lahko kristjan, četudi »živi na obrobju«, pomembno vpliva na svetovne dogodke, če po zgledu Marije sprejema življenje iz Božje roke brez pritoževanja in vse izroča Mariji v obliki daru, s katerim lahko ona neomejeno razpolaga.

Marija na našo velikodušnost odgovori s tremi milostmi: milostjo domačnosti v njenem srcu, milostjo naše notranje preobrazbe, milostjo blagoslovljenega apostolata.

V svetem letu 1950 je družinski oče João Luiz Pozzobon iz Brazilije v okviru priprave na razglasitev dogme o Marijinem vnebovzetju začel molitev rožnega venca po družinah. S seboj je nosil sliko Božje Matere iz Schönstatta. To prakso je opravljal 35 let, do svoje smrti leta 1985. Njegov apostolat se je razširil po vsem svetu. Leta 2008 je prišlo prvih 25 podob schönstattske Marije Romarice tudi v Slovenijo. Leta 2022 je v Sloveniji dejavnih 110 podob.

Statistični podatki

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Št. članov:	1040	1128	1134	1133	1178	1173	1164	1158	1103	1080	1091

Ni formalnega članstva. Statistika prikazuje število povezanih gospodinjstev.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

V letih 2020–2022 zaradi koronavirusa niso imeli letnih srečanj.

Mesečno izdajajo listič *Pismo zaveze*, ki je prevod nemške izdaje *Bündnisbrief* in ga prejmejo odgovorni za posamezni krog Marije Romarice. Ostali ga prejmejo informativno po e-pošti ali berejo na spletni strani.

Gibanje pomaga župniji v Keniji, ki so jo v letih 2020 in 2021 prizadele poplave, potres, kobilice in suša, v letu 2022 pa še pomanjkanje hrane in storitev ter posledični dvig cen.

4.5.10 Skupnost Emanuel

Skupnost Emanuel

Ul. Stare pravde 11, 1000 Ljubljana

Odgovorni osebi: Zdenka in Miran Candellari

Spletna stran: <http://www.skupnost-emanuel.si/>

E-pošta: skupnost.emanuel@rkc.si

Zgodovina

Skupnost Emanuel se je rodila leta 1972 v Parizu iz karizmatične molitvene skupine. Po molitvi za izlitje Svetega Duha sta se dva udeleženca med njimi, prej skoraj neznanca med seboj – globoko veren mož Pier Gourasat, takrat že blizu šestdesetih let, in študentka Martine Laffitte –, začutila kot brat in sestra. Odtlej sta iskala, kako bi lahko slavila skupaj in sledila ognju, ki se je vžgal v njunih srcih. Preprosto sta slavila skupaj in pridruževali so se jima novi in novi mladi, ki so čutili isti klic živeti skupnost iz milosti izlitja Svetega Duha. Kaj bo to prineslo, si ni znal nihče predstavljati. Število je zelo hitro rastlo. Člane je družila ljubezen do Cerkve, želja biti skupaj v bratski povezanosti, veselje do slavljenja in želja po evangelizaciji na najrazličnejše načine, da bi dosegli vsakega človeka in mu oznanili, da je Bog Emanuel, ki želi biti z nami v vsakdanjem življenju. Danes je Skupnost Emanuel razširjena po vsem svetu in šteje 11.500 članov, med njimi 275 duhovnikov in 225 sester in bratov v posvečenem življenju. V Skupnosti Emanuel so združeni verniki vseh življenjskih stanov. Prva Slovenka, takrat mlado dekle, je vstopila v Skupnost leta 1991. Od tedaj skupnost raste in živi iz istih milosti tudi v Sloveniji. Vse člane združuje isti klic k svetosti in oznanjevanju evangelija.

Cilji

Cilj Skupnosti Emanuel je posvečevanje članov skupnosti in oznanjevanje evangelija. Živijo iz milosti adoracije Boga, ki je resnično navzoč med nami – Emanuela. Iz adoracije se rojeva sočutje do vseh ljudi, ki umirajo zaradi gmotne in duhovne lakote. Iz sočutja se rojeva želja po evangelizaciji širnega sveta, še posebej najbolj ubogih.

Glavni projekti in dogodki

Poleg tedenskih srečanj, ki so precej interne narave, se skupnost mesečno srečuje na vikendih skupnosti, ki so običajno odprte narave tudi za zunanje obiskovalce.

Redni projekti:

- šola za zaročence,
- duhovne poletne počitnice »Čar preprostega življenja« za družine v Veržeju,
- poletna romanja v Paray le Monial in Altötting,
- duhovni vikendi za družine,
- srečanja za mlade »Lumen«, ki so se razvila iz večerne šole za misijon »Abram«,
- druženja, kateheze in slavljenja za najstnike,
- SOS-molitev po telefonu za vse, ki potrebujejo molitev,
- delovanje Založbe Emanuel, ki letno izda tri ali štiri knjižne izdaje in kakšen CD.

Statistični podatki

Leta 2020 je imela skupnost v Sloveniji 117 članov.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Srečanja – tako vikendi skupnosti kot tedenska srečanja v manjših skupinah – so potekala neprekinjeno v spletni obliki. Za nekatere člane je bilo takšno srečevanje celo lažje, saj vožnja ni več predstavljala ovire.

Veseli so, da so se nekateri bratje in sestre organizirali in skupaj dnevno slavili po spletu; skupina je odprta in pridružujejo se novi slavilci.

Potekajo tudi drugi projekti, kot so šola za zaročence, najstnike in mlade, SOS-molitev in delovanje založbe.

4.5.11 Slovenska skupnost krščanskega življenja

Društvo slovenska skupnost krščanskega življenja

Ulica stare pravde 11, 1000 Ljubljana

Predsednik: Branko Petek

Podpredsednica: Barbara Wohinz

Tajnica: Alja Tekalec

E-pošta: www.sskz.rkc.si; sskz@rkc.si

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/235749993494734/>

Zgodovina

Skupnost je nastala kot neformalna skupina mladih v poznih sedemdesetih letih in si naredila ime Kres. Člani so skupaj obhajali evharistijo in poglobljali svoj odnos z Gospodom predvsem z uporabo sredstev ignacijanske duhovnosti. Leta 1994 so člani skupnosti prepoznali svoj način življenja v gibanju Skupnost krščanskega življenja (SKŽ). Zaradi ureditve formalnega statusa je bilo takrat ustanovljeno društvo, da se je lahko vključilo v Svetovno skupnost krščanskega življenja, ki deluje na vseh celinah.

Cilji

V četrty točki temeljnih načel Skupnosti krščanskega življenja piše: *Našo Skupnost sestavljajo kristjani: moške in žene, odrasli in mladi, ljudje iz vseh družbenih okolij, ki hočejo bolj od blizu slediti Jezusu Kristusu in delati z njim za rast Božjega kraljestva in ki so prepoznali Skupnost krščanskega življenja kot svojo posebno poklicanost v Cerkvi. Radi bi postali zavzeti kristjani, pričevalci tistih splošnih človeških in evangeljskih vrednot v Cerkvi in družbi, ki zadevajo dostojanstvo osebe, dobro družine in ohranitev stvarstva. Posebno se zavedamo kričeče potrebe dela za pravičnost, ki se kaže v prednostni izbiri ubogih in v preprostem načinu življenja, kar izraža našo svobodo in solidarnost z njimi.*

Glavni projekti in dogodki

Glavna oblika dela je redno srečevanje stalnih majhnih skupin, redno pa pripravljajo duhovne obnove, romanja in letno srečanje celotne skupnosti.

Zanimivosti o gibanju

Prednostna vloga skupnosti je zavezništvo v Duhu, člani se molitveno podpirajo, tematika srečanj je poglobljanje duhovnega pogleda, s katerim posamezniki pričujejo o tem, kar so, tudi vsak v svojem okolju.

Statistični podatki

Trenutno okvirno število članov je 140, pri čemer članstvo v SKŽ ni formalizirano s pristopnimi in izstopnimi izjavami ali obrazci. Število članov z leti ostaja približno enako.

4.5.12 Skupnost MiR Slovenija

Skupnost MiR Slovenija

Turno 13, 3263 Gorica pri Slivnici

Predsednica: Terezija Prebil

Spletna stran: www.mir-slo.si

E-pošta: info@mir-slo.si

Družabna omrežja:

<https://www.facebook.com/Skupnost-MiR-Slovenija-397771656957470>

https://twitter.com/intent/tweet?original_referer=http://www.mir-slo

Predstavitev

Zgodovina

Skupnost MiR Slovenija je združenje katoliških vernikov – laikov, ki po vzoru svojega ustanovitelja prof. Tomislava Ivančiča iz Zagreba skušajo živeti in udejanjati karizmo Skupnosti MiR v Sloveniji. Gre za delovno-študijsko skupnost, ki v okviru Cerkve in Skupnosti MiR iz Zagreba deluje na področju evangelizacije in hagioterapije. S strani Slovenske škofovske konference je bila priznana leta 2003 in ima dovoljenje za delovanje po celotni Sloveniji. Registrirana je tudi na civilni ravni kot društvo. Duhovni asistent skupnosti je mag. Miran Kelvišar, predsednica pa dr. Terezija Prebil. Vseh članov je 72.

Cilji

V svojem poslanstvu pomagajo župnijam na področju nove evangelizacije in pri poglobljanju vere odraslih s pomočjo seminarjev ter hagioterapije. Zato izvajajo seminarje in duhovne obnove po župnijah po Sloveniji. Mnogi kažejo zanimanje za njihovo delo ter v

njem vidijo možnost in pomoč pri poglobljanju vere in moralni prenovi našega naroda. Poslanstvo je prvenstveno usmerjeno k človeku v stiski, k človeku, ki trpi in ga zaradi mnogih razlogov boli duša. Njihov glavni cilj je pripeljati posameznika do prepričanja, da je ljubljen, in ga spodbuditi, da prične ljubiti tudi on, da postane človek – svoboden, dostojanstven, odprt k Bogu.

Glavni projekti in dogodki

Pred epidemijo so štirikrat mesečno pripravljali evangelizacijsko-hagioterapevtska srečanja odprtega tipa, izvajali evangelizacijsko-hagioterapevtske seminarje, duhovne vaje, individualne hagioterapije (celoletne), specialne seminarje za duhovno in intelektualno formacijo članov skupnosti, hagioterapevtske večere, oddaje o hagioterapiji na TV-Exodus itd. Izdajajo tudi razne publikacije, interno glasilo *Hagio.si* in zgoščenke s tovrstnimi vsebinami.

Statistični podatki

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. članov	30	45	42	65	57	63	68	69	70	72	70

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Pod naslovom »In bilo je dobro« so izvajali spletna tedenska srečanja za širšo javnost. Potekala so tudi posebna tedenska izpopolnjevanja za delovne člane skupnosti. Na YouTube kanalu skupnosti so vsak teden predvajali »Minute s prof. T. Ivančičem« v slovenščini. V postnem času so izdali križeva pota prof. Ivančiča *Pojdi z menoj* in *Marijin križev pot*, sledijo jim tudi posneti hagioterapevtski večeri iz preteklih let.

4.5.13 Vera in luč

Društvo Vera in luč

Predstavniki: Mitja Mrzljak

Spletna stran: <http://verainluc.rkc.si/>

Predstavitev

Zgodovina

Mednarodno gibanje Vera in luč je lani praznovalo petdeset let. Začelo se je leta 1971 z velikim romanjem družin v Lurd (zbralo se je 15.000 ljudi, od tega 4000 »lučk«, kot imenujejo osebe s posebnimi potrebami v gibanju). Ob petdesetletnici mednarodnega gibanja Vera in luč je predstavnik gibanja na zasebni avdienci 2. oktobra 2021 sprejel tudi papež Frančišek. V Sloveniji gibanje deluje od leta 1983, torej bo leta 2023 praznovalo štirideset let svojega obstoja.

Cilji

Skupnost Vera in luč je mednarodno duhovno gibanje skupin oseb z motnjami v duševnem razvoju, njihovih staršev in prijateljev. V skupnosti osebe z motnjo v duševnem razvoju imenujejo »lučke«, njihove starše in prijatelje pa »lučkarji«. Vera in luč temelji na prepričanju, da je vsaka oseba, tudi oseba z motnjo v duševnem razvoju, poklicana, da v globini zaživi Jezusov nauk, da prejme zakramente in postane vir milosti in edinosti za Cerkev in svet. Osebi z motnjami v duševnem razvoju pripadajo vse pravice: da je ljubljen, sprejeta, spoštovana v svojem bistvu in v svojih odločitvah. Pripada ji pravica do

pomoči na duhovnem in človeškem področju. Pri svoji rasti potrebuje prijatelje, ki jo spremljajo in ji pomagajo odkrivati njene darove. Poslanstvo skupnosti je spoštovati omenjene pravice, skupaj z »lučkami« duhovno rasti ter o bogastvu gibanja seznanjati vse, ki opravljajo duhovne poklice, vernike ter širšo javnost.

Glavni projekti in dogodki:

- »Ohranimo plamen!« – vseslovensko romanje ob petdesetletnici mednarodne ustanovitve skupnosti Vera in luč; sveto mašo je daroval ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Anton Jamnik;
- formacija – vsakoletno srečanje koordinatorjev in duhovnih voditeljev slovenskih skupin ter redni zbor članov društva;
- duhovne vaje, ki tradicionalno potekajo vsako leto v januarju v domu duhovnosti v Kančevcih;
- vseslovensko romanje po Sloveniji in Italiji; obiskali so slovensko Istro, Trst, Vejno in Oglej;
- izvedba duhovno-počitniških tednov, ki se jih je udeležilo več kot 200 udeležencev, od tega 72 oseb s posebnimi potrebami.

Zanimivosti o gibanju

V Sloveniji deluje 38 skupin, ki se srečujejo enkrat mesečno (seznam je dostopen na <http://verainluc.rkc.si/skupine/>). Vsako poletje potekajo tudi duhovno-počitniški tedni v Kančevcih, v Soči, na Pohorju in v Portorožu. Več informacij: vildpt@gmail.com.

Člani društva vse dogodke organizirajo prostovoljno.

	2020	2021	2022
Št. članov	1000	1000	1000

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Posluževali so se spleta, telefonskih klicev, videoklicev, klasične pošte. Srečanja so prirejali na spletu; družine, ki ga niso veščje, pa so poklicali po telefonu. Duhovne nagovore so posredovali po e-pošti ali klasični pošti. Miklavževanje so izvedli od vrat do vrat ali po klasični pošti. Izvedli so tudi spletne duhovne vaje. V času epidemije se je močno povečala aktivnost FB-profila Vera in luč Slovenija, število članov se je potrojilo.

4.5.14 Združenje posvečenih Jezusovemu in Marijinemu Srcu

Združenje posvečenih Jezusovemu in Marijinemu Srcu

Predsednik: Srečko Fras

Tajnik: Severin Maffi

E-pošta: fras.srecko@gmail.com

Predstavitev

Zgodovina

Začetki aktivnosti segajo v leto 1997, ko je Slovenijo prvič obiskal kip Marije romarice iz Fatime. Takrat smo praznovali osemdesetletnico Marijinih prikazovanj trem pastirčkom v Fatimi. Po obisku kipa Marije so duhovniki, redovniki, redovnice in laiki dali pobudo za posvetitev posameznikov, družin, župnij in drugih skupnosti Jezusovemu in Marijinemu Srcu (JMS). Slovenski škofje so na tretjem plenarnem zasedanju 17. novembra 1998 v

Ljubljani sprejeli omenjeno pobudo in naročili, naj župniki posvetitev »priporočajo svojim vernikom in krščanskim družinam. Posamezniki in družine, ki se posvetijo, se s posvetitvijo obvežejo k bolj gorečemu in doslednemu krščanskemu življenju v duhovni blagor Cerkve.« Na prošnjo odbora je SŠK 12. marca 2001 ponovno uvedla junijsko pobožnost vrtnic: »Slovenski škofje z veseljem podpiramo Vašo pobudo, da Odbor za posvetitev Jezusovemu in Marijinemu Srcu ponovno uvede junijsko pobožnost vrtnic. V Sporočilih bo omenjena pobožnost posebej priporočena.«

Od tedaj pa do danes je odbor poskrbel, da so vsako leto izšle junijske vrtnice, večinoma v stiški zbirki *V šoli najsvetejših Src*.

Združenje posvečenih Jezusovemu in Marijinemu srcu (Združenje) je v skladu z *Zakonikom cerkvenega prava* zasebno združenje vernikov in deluje po določilih splošnega prava in statuta, ki vsebuje navodila za način življenja in vodenje članov Združenja. Deluje na teritoriju Slovenske škofovske konference. Sestavljeno je iz odbora, župnijskih animatorjev in vseh posvečenih. Sedež Združenja je kraj, kjer biva vsakokratni predsednik Združenja.

Odbor je vodstveni organ in ga sestavljajo predsednik Združenja, ki je duhovnik, njegov namestnik, tajnik, duhovniki, ki zastopajo slovenske škofije in jih na predlog odbora potrdi pristojni škof, trije drugi duhovniki, ki jih izbere odbor, trije zastopniki redovnih skupnosti in trije zastopniki cerkvenih gibanj, ki jih s soglasjem pristojnih predstojnikov izbere odbor, ter svēt, izbran izmed župnijskih animatorjev.

Cilji

Glavna naloga Združenja je, da uresničuje željo Jezusa in Marije po izročitvi in posvetitvi njunima Srcema, kar je najodličnejša oblika njunega češčenja. Tovrstno češčenje je utemeljeno v Svetem pismu in nauku Cerkve, zlasti v papeških okrožnicah in spodbudah, ter v razodetju svetnikov, ki ga je potrdila Cerkev.

Združenje želi pospeševati češčenje in posebej posvetitev Jezusovemu in Marijinemu Srcu ter življenje iz posvetitve tako med posamezniki kot tudi v družinah, župnijah, redovnih skupnostih, gibanjih in škofijah, ker je v njunih Srcih rešitev človeštva.

Člani Združenja pospešujejo češčenje obeh Src v župnijah in skupnostih ter se vključujejo v življenje in delo župnij predvsem na področju nove evangelizacije. Udeležujejo se molitvenih shodov in letnih duhovnih vaj.

Posebej si prizadevajo za spoštovanje življenja od spočetja do naravne smrti ter za prednostno ljubezen do ubogih, osamljenih in izrinjenih iz družbenega življenja.

Člani Združenja vsak dan molijo, pri čemer je molitev rožnega venca na prednostnem mestu. Prizadevajo si za čim bolj pogosto udeležbo pri sveti maši, prejemanje svetega obhajila in za življenje iz evharistične daritve.

Glavni projekti in dogodki

Člani po predhodni pripravi vsako leto obnovijo izročitev in posvetitev obema Srcema, obhajajo prve petke in prve sobote, prejemajo zakramente ter v mesecu juniju po možnosti obiskujejo pobožnost vrtnic. Udeležujejo se letnih shodov ob praznikih Jezusovega in Marijinega Srca ter si prizadevajo za oblikovanje svojih src po zgledu Božjega Sina in njegove Matere. S posebno ljubeznijo častijo Najsvetejše.

V letu 2020 so organizirali:

- na državni praznik, 25. junija 2022, vseslovensko srečanje posvečenih Jezusovemu in Marijinemu Srcu v Logu pri Vipavi. Sveto mašo je ob somaševanju duhovnikov vodil škof dr. Jurij Bizjak in v homiliji nagovoril z »govoriti na srce – Brezmadežno Srce Marijino«. Potek srečanja: molitvi rožnega venca s premišljevanjem na fatimski način

- je sledila sveta maša. Po odmoru s skupno malico so prisluhnili pričevanjem duhovnika in laikov, po petih litanijah Matere Božje in posvetilni molitvi Jezusovemu in Marijinemu Srcu pa prejeli blagoslov z Najsvetejšim;
- srečanja v Stični 13. v mesecu na fatimski dan od 13. maja do 13. oktobra 2022 (skupno šest srečanj). Zadnje srečanje, 13. oktobra, je vodil upokojeni nadškof dr. Marjan Turnšek z duhovniki. Njegova pridiga je objavljena v 12. številki mesečnika *V Materini šoli*. Potek srečanj: molitvi rožnega venca in sveti maši je sledila procesija z Marijinim kipom z lučkami in petimi litanijami Matere Božje z odpevi fatimske pesmi. Nato so zmolili posvetitev in izročitev Jezusovemu in Marijinemu Srcu ter prejeli blagoslov z Najsvetejšim;
  - redna spletna mesečna srečanja (skupno trinajst srečanj) odbora Združenja in vseh posvečenih Jezusovemu in Marijinemu Srcu na prvi ponedeljek v mesecu. Potek srečanj: uvodni pozdrav in uvodna pesem, molitev rožnega venca, litanije, molitev posvetitve in izročitve Jezusovemu in Marijinemu Srcu, branje izbranih besedil, potek seje odbora po dnevnem redu, blagoslov in zaključna pesem;
  - redna mesečna molitvena srečanja na četrto nedeljo v mesecu (skupno enajst srečanj) v Stični skupaj z Bernardovo družino in Apostolatom darovanja. Potek srečanja: molitev rožnega venca, pete litanije z odpevi, molitev posvetitve in izročitve Jezusovemu in Marijinemu Srcu, blagoslov z Najsvetejšim in zaključek s sveto mašo;
  - 12. februarja 2022 v Stični: postna duhovna obnova z naslovom *Post, molitev, miloščina* pod vodstvom p. Branka Petauerja;
  - 28. maja 2022 v Stični: celodnevna duhovna obnova z naslovom *Srce Jezusovo, dobrote in ljubezni polno* pod vodstvom p. Antona Nadraha;
  - 25.–28. avgusta 2022 v Stični: letne duhovne vaje z naslovom *Bog nas kliče za posvečene Jezusovemu in Marijinemu Srcu* pod vodstvom p. Antona Nadraha;
  - 24. septembra 2022 v Stični: duhovna obnova z naslovom *Sveta evharistija – vir svetosti* pod vodstvom p. Antona Nadraha;
  - 11.–19. februar 2022: spletna devetdnevna v pripravi na liturgični god fatimskih pastirčkov, ki smo ga obhajali 20. februarja 2022. Potek spletnih srečanj: uvodni pozdrav, uvodna pesem, molitev k Svetemu Duhu, dnevna prošnja pastirčkom, molitev rožnega venca, litanije, branje o fatimskih pastirčkih, molitev posvetitve in izročitve Jezusovemu in Marijinemu Srcu, zaključna misel, blagoslov in zaključna pesem;
  - 22.–24. marec 2022: spletna tridnevna v pripravi na »dejanje posvetitve brezmadežnemu Marijinemu Srcu« pred obnovitvijo posvetitve Ukrajine in Rusije Marijinemu brezmadežnemu Srcu, ki je bila opravljena na praznik Gospodovega oznanjenja. Potek spletnih srečanj: uvodni pozdrav, pesem, molitev križevega pota, litanije Predragocene krvi, branje o dosedanjih posvetitvah sveta Marijinemu brezmadežnemu Srcu, posvetilna molitev Marijinemu Srcu, blagoslov in zaključna pesem;
  - 29. november–7. december 2022: spletna devetdnevna v čast Brezmadežni. Potek spletnih srečanj: uvodni pozdrav, adventni psalmi, molitev rožnega venca, molitev posvetitve in izročitve Jezusovemu in Marijinemu Srcu, branje dnevne besede, posvečene Brezmadežni, blagoslov in zaključna pesem;
  - izdaja vrtnic 2022 z naslovom *Strle in Srce Jezusovo*, ki jih je napisal p. Andrej Pirš FSO.

Zanimivosti o gibanju

Združenje je pod posebnim varstvom Jezusovega in Marijinega Srca, ki so ju naši predniki zelo častili, saj sta njuni podobi postali simbol slovenskih domov. Združenje nima posebne tiskane publikacije, pričevanja objavljajo v mesečniku *V Materini šoli*, ki ga izdaja Cistercijanska opatija Stična.

Statistični podatki

Člani Združenja so lahko vsi verniki, ki so se duhovno pripravili in posvetili Jezusovemu in Marijinemu Srcu; organizirani so lahko tudi v drugih duhovnih gibanjih. Članstvo v Združenju ne izključuje članov drugih duhovnih gibanj. Evidence posvečenih se zbirajo po župnijah.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Po razglasitvi epidemije niso mogli organizirati načrtovanih medsebojnih srečanj in romanja na letne duhovne vaje. V decembru 2021 so začeli organizirati spletna srečanja.

5 Redovništvo v Cerkvi v Sloveniji

V poglavju o redovništvu predstavljamo statistični pregled podatkov redovnih skupnosti in novih oblik Bogu posvečenega življenja v Cerkvi v Sloveniji za obdobje 2012–2022, ponekod primerjamo podatke za dvajsetletno obdobje 2000–2022. Navedeni so tudi kontaktni podatki posameznih redovnih skupnosti.

V Sloveniji deluje 12 moških³⁰ in 15 ženskih redovnih skupnosti, tri svetne ustanove ter pet novih oblik Bogu posvečenega življenja. Redovne skupnosti so v svojem delovanju samostojne, sodelujejo pa v Konferenci redovnih ustanov Slovenije (Korus). Korus je cerkvena ustanova, ki jo je v duhu II. vatikanskega cerkvenega zbora potrdila Kongregacija za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja. Člani so višji predstojniki in predstojnice ustanov posvečenega življenja ter družb apostolskega življenja, ki delujejo v Sloveniji. Glavna naloga Korusa je zagotavljanje skupnega predstavnštva redovnikov in redovnic pri cerkvenih in civilnih oblasteh.

5.1 Kratek zgodovinski pregled

Samostani in redovne skupnosti na slovenskem etničnem ozemlju so v preteklosti dali svoji okolici poleg velikega versko-dušnopastirskega prispevka tudi močan kulturni, znanstveni, gospodarski in karitativni pečat. Prvi stiki Slovencev z redovniki sežejo v 8. in 9. stoletje v povezavi z misijonsko dejavnostjo benediktincev iz samostanov Innichen in Kremsmünster, ki pa pozneje pri pokristjanjevanju alpskih Slovanov oziroma Slovencev nista bila tako pomembna kot samostan sv. Pavla v Salzburgu in samostan Molzbüchel na Koroškem.³¹ Plodna tla so pri nas našli vsi redovi: od benediktinskega reda, ki se je dejavno vključil v misijonarsko dejavnost, do redov, ki so izšli iz reformnega gibanja 11. in 12. stoletja, cistercijanov in kartuzijanov ter viteških in uboštvskih redov, ki so našli področje svojega delovanja v karitativni, dušnopastirski in gospodarski dejavnosti.³²

Samostani so bili v poznem srednjem veku naša kulturna središča, ki so razvila živahno literarno dejavnost in so skrbela ne le za izobrazbo svojih članov, temveč so znanje in vednost posredovala svoji okolici, kar dokazujejo mnoge knjižnice, šole in druge ustanove.³³ V Sloveniji lahko še danes občudujemo umetnostne in arhitekturne sloge, ki so od romanike dalje pustili svoj pečat na sakralnih spomenikih ter na številnih samostanskih stavbah.³⁴

Najstarejša redovna skupnost na slovenskem ozemlju so cistercijani, saj je bil njihov prvi samostan pri nas ustanovljen leta 1136. Sledijo benediktinci (1140), kartuzijani (1160), križniki (1198), frančiškani (1229), minoriti (1239), klarise (1300), jezuiti (1597), kapucini (1606), karmeličani (1650) in uršulinke (1702).

---

³⁰ V seštevek ni vključen član redovne skupnosti maristov, Slovenec, ki živi in deluje v Argentini.

³¹ Prim. D. Hančič, *Klarise na Kranjskem*, Zgodovinski arhiv Ljubljana, Ljubljana, 2005, 11.

³² Prim. M. Benedik ur., *Zgodovina Cerkev na Slovenskem*, Mohorjeva družba, Celje, 1991, 75.

³³ Prim. M. Benedik ur., *Zgodovina Cerkev na Slovenskem*, Mohorjeva družba, Celje, 1991, 75.

³⁴ Prim. M. Benedik ur., *Zgodovina Cerkev na Slovenskem*, Mohorjeva družba, Celje, 1991, 76.

5.2 Metodološko pojasnilo

Zbrani podatki se nanašajo na pridobljena poročila posameznih redov, ki jih je posredovalo tajništvo Korusa, in odražajo stanje dne 31. decembra 2022. Dve redovni skupnosti oziroma novi obliki Bogu posvečenega življenja sta posredovali podatke samo za leta 2018–2022, zato prihaja do odstopanj v preteklih letih. Za obdobje 2018–2022 nismo prejeli vseh podatkov o številu zaposlenih redovnikov in redovnic, o zunanjih laičkih sodelavcih ter o nepremičninah v lasti redovnikov. Od leta 2021 ne vodimo več podatkov za sestre dominikanke sv. Katarine Sienske, ker ne delujejo več v Sloveniji.

Izraza »redovnica« in »redovnik« se v besedilu uporabljata enakovredno za vse člane skupnosti (slovesne, večne ali začasne zaobljube, kandidati, postulanti, novinci, ponovinci itd.).

5.3 Splošno o redovnih skupnostih

V šestih škofijah Katoliške cerkve v Sloveniji deluje 35 redovnih skupnosti, svetnih ustanov ali ustanov z novo obliko Bogu posvečenega življenja. V letu 2022 je bilo v Sloveniji 731 redovnic in redovnikov (–6). Nekateri pripadajo drugim provincam ali pa slovenske province vključujejo osebe na ozemlju drugih držav.

5.4 Osebe

Najštevilčnejši redovni skupnosti sta don Boskovi salezijanci (SDB) z 72 člani ter skupnost sester usmiljenk (HKL) z 69 članicami, sledijo šolske sestre (ŠSFKK) s 65 članicami, Marijine sestre čudodelne svetinje (MS) z 58 članicami, bratje frančiškani (OFM) s 56 člani ter uršulinke (OSU) s 44 članicami. Po članstvu najmanjše skupnosti z dvema članoma sta redovni skupnosti benediktincev (OSB) in klaretincev (CMF).

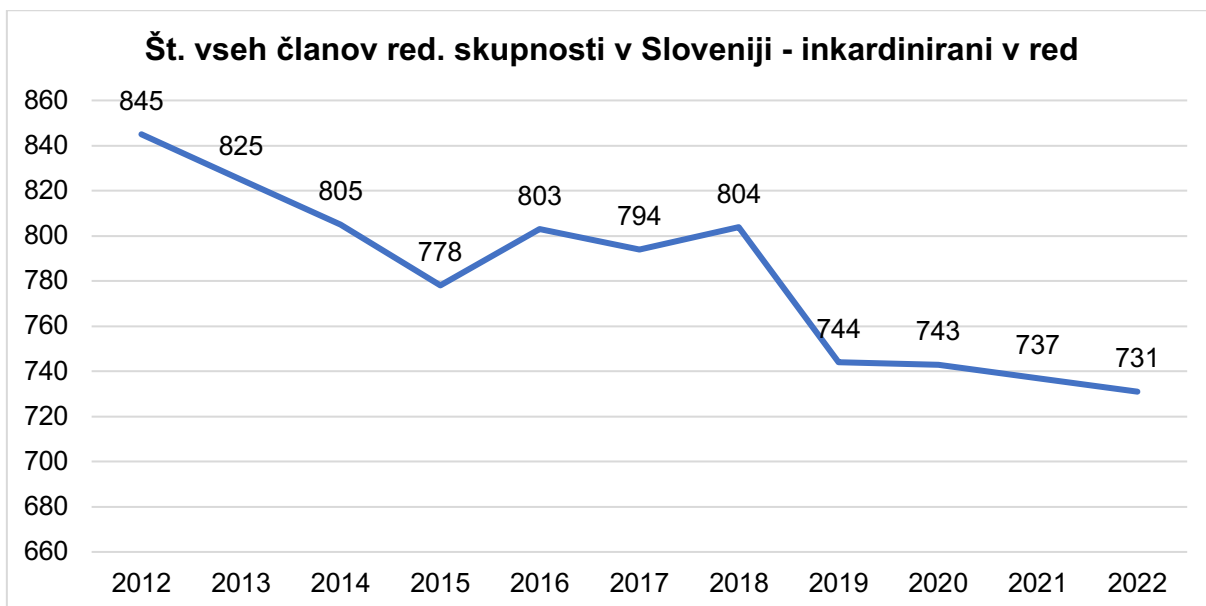
Leta 2012 je bilo v redovnih skupnostih v Sloveniji 845 redovnic in redovnikov, leta 2022 pa 731 (664 z večnimi zaobljubami); zabeležili smo 13,49% upad oziroma 114 oseb manj. Redovne skupnosti, ki so v tem obdobju doživele največji upad članstva v odstotkih (člani reda v Sloveniji), so sestre križniškega reda (–50 %) in sestre sv. Križa (–50 %), frančiškanke Brezmadežnega spočetja (–40 %) in družba Kristusa Odrešenika (–40 %). Redovne skupnosti oziroma nove oblike Bogu posvečenega življenja, ki v analiziranem desetletnem obdobju beležijo rast članstva, so Duhovna družina »Delo« (+66,6 %), kartuzijani (+55,5 %), klarise (+36,3 %), Mala frančiškova družina (+33,3 %), karmeličanke v Sori (+26,6 %), skupnost Loyola (+25 %), frančiškanke Marijine misijonarke (+18 %) ter jezuiti (+8,3 %).

Vsi člani reda v Sloveniji

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
OSB	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2
OCist	14	14	14	14	14	14	13	10	10	11	11
OP	3	3	3	4	4	3	3	3	2	2	3
DJ	36	39	39	36	38	40	38	36	40	39	39

OFM	80	78	75	71	68	69	71	64	57	56	56
OFMCap	/	/	/	/	34	33	33	29	30	31	31
OChart	9	9	9	10	9	9	11	8	8	11	14
CMF	/	/	/	/	/	2	2	2	2	2	2
KR	/	/	/	/	/	4	4	4	4	4	3
CM	27	26	25	25	25	25	24	24	24	23	22
OFMConv	47	46	47	48	47	45	43	37	37	38	37
SDB	83	76	77	77	79	78	95	77	77	71	72
OP – ž	/	/	/	/	/	/	4	3	3	ni več v SLO	ni več v SLO
FBS	25	23	22	21	20	19	18	18	17	17	15
HKL	102	99	93	94	90	88	86	82	77	72	69
FMA	40	39	38	36	36	38	37	37	37	36	36
FMM	11	11	11	10	10	12	10	3	12	12	13
OCD Mirna Peč	9	8	8	9	8	8	7	7	8	8	9
OCD Sora	15	17	17	18	18	18	17	18	18	19	19
OSC	22	23	23	26	27	28	27	27	28	30	30
MS	72	70	69	54	56	53	50	52	52	61	58
MC	/	/	/	/	/	4	4	4	4	4	4
SKR	6	5	5	4	4	4	4	4	4	3	3
SSK	18	17	15	15	15	11	11	10	10	9	9
SL	12	13	13	12	13	14	14	13	14	16	15
ND	41	41	41	39	39	36	36	33	33	33	32
ŠSFKK	93	90	86	79	76	74	72	71	68	66	65
DKO	15	12	12	13	12	11	11	11	10	9	9
OSU	57	58	55	55	53	51	51	49	49	46	44
FSO	3	3	3	3	3		3	3	3	3	5
MFD	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4
Skupaj	845	825	805	778	803	794	804	744	743	737	731
Indeks rasti glede na prejšnje leto (v %)	-43	-20	-20	-27	25	-9	10	-60	-1	-6	-6
	-4,84	-2,37	-2,42	-3,35	3,21	-1,12	1,26	-7,46	-0,13	-0,81	-0,81

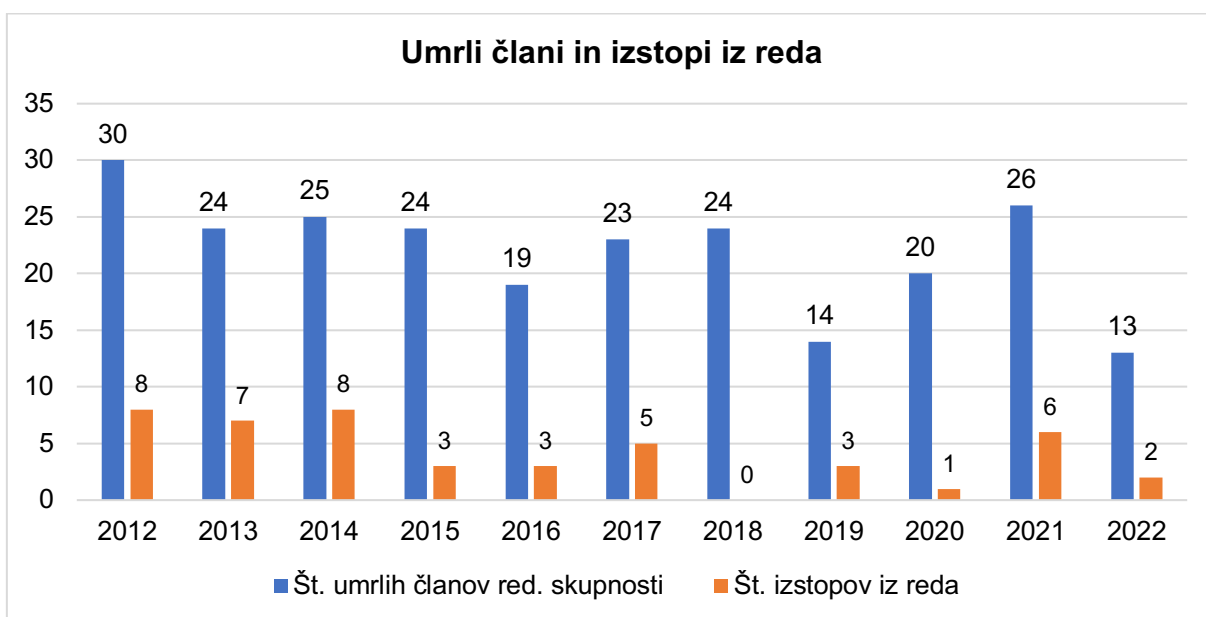

Med letoma 2015 in 2017 opazimo povečano število članov, ker so podatke za leto 2016 prvič oddali kapucini (34 članov v Sloveniji) ter v letu 2017 misijonarke ljubezni (štiri članice v Sloveniji). Od leta 2021 v Sloveniji ni več sester dominikank sv. Katarine Sienske.

V obdobju 2011–2021 je slovenske redovne družine zapustilo 307 članov: 258 jih je umrlo, 49 jih je izstopilo iz reda. Največ umrlih članov reda je bilo pri sestrah usmiljenkah (51), šolskih sestrah (45) ter Marijinih sestrah (17).

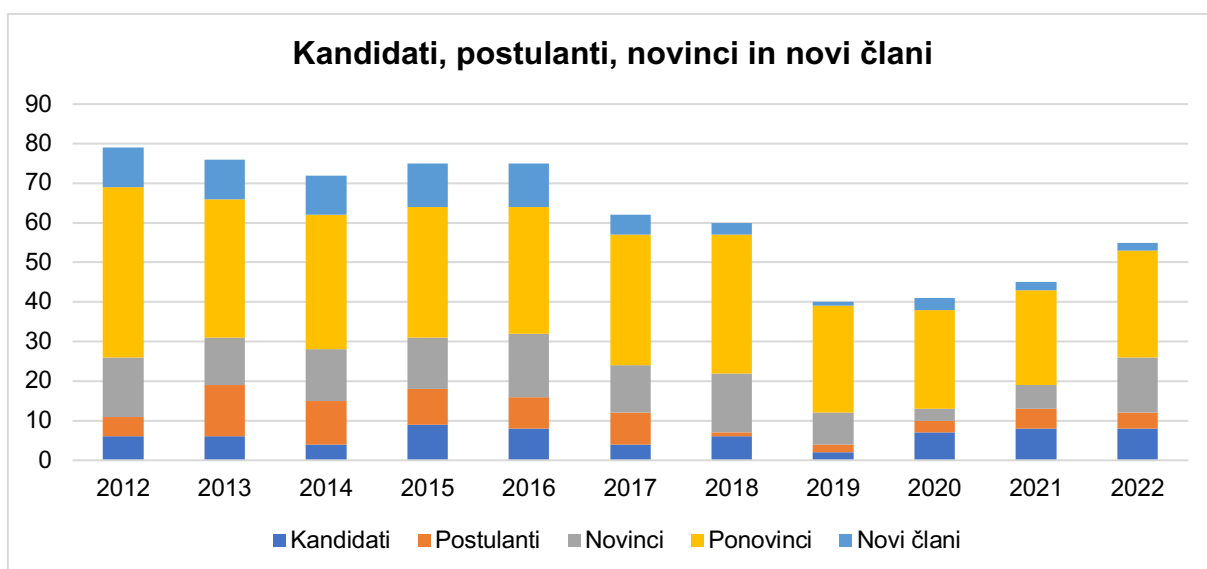
Število članov redovnih skupnosti z večnimi zaobljubami se je znižalo s 743 leta 2012 na 664 v letu 2022 oziroma za –10,63 %. Število članov brez večnih zaobljub pa je prešlo s 156 v letu 2012 na 123 v letu 2022 oziroma za –21,15 %.

Med letoma 2012 in 2022 je slovenske redovne skupnosti zapustilo 288 oseb: 242 je pokojnih, 46 pa jih je izstopilo iz reda.

V podatkih, ki so jih posredovale redovne skupnosti, smo analizirali tudi gibanje novih članov. Leta 2012 je bilo v Sloveniji 79 mladih redovnic in redovnikov (kandidati, postulanti, novinci, ponovinci in novi člani), leta 2022 pa 55, kar pomeni 30,3% upad. Od leta 2019 dalje opažamo trend rasti med novimi člani reda, ki v tem obdobju znaša +37,5 %.

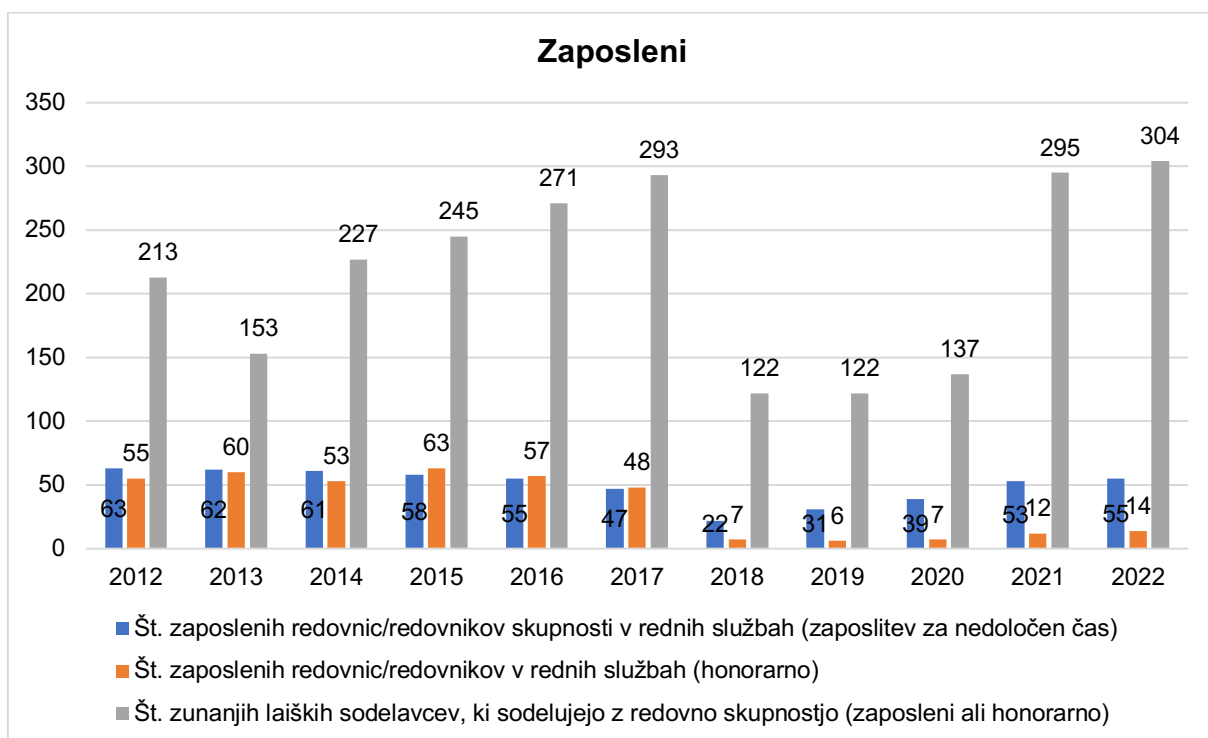
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kandidati	6	6	4	9	8	4	6	2	7	8	8
Postulanti	5	13	11	9	8	8	1	2	3	5	4
Novinci	15	12	13	13	16	12	15	8	3	6	14
Ponovinci	43	35	34	33	32	33	35	27	25	22	27
Novi člani	10	10	10	11	11	5	3	1	3	2	2
Skupaj	79	76	72	75	75	62	60	40	41	43	55

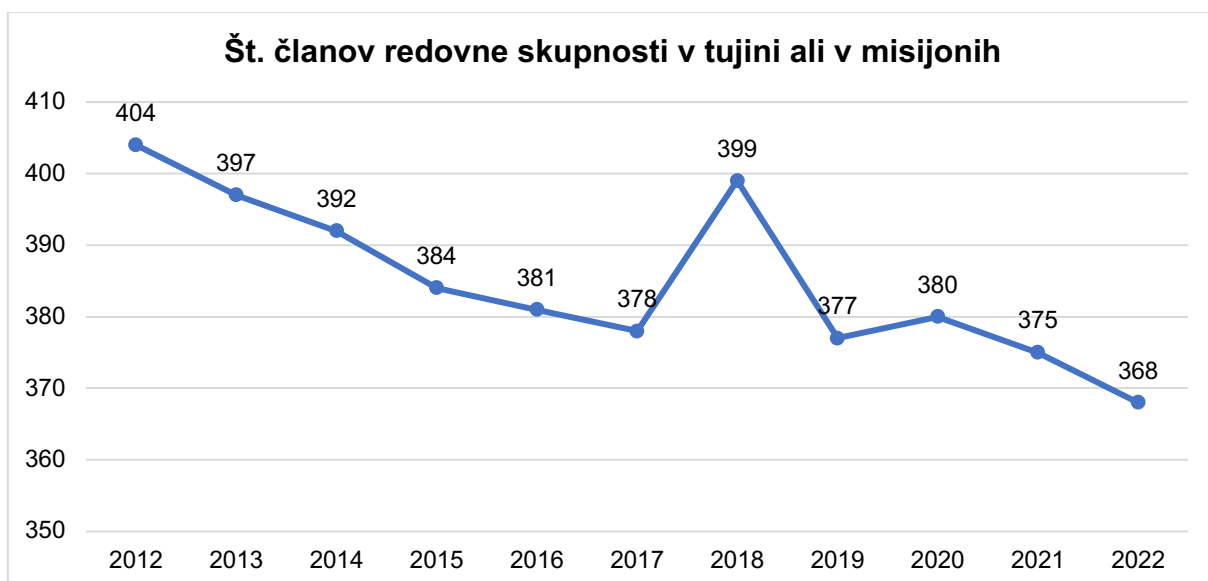
Iz pridobljenih podatkov opazimo, da se je število zaposlenih zunanjih sodelavcev laikov v samostanih povečalo z 211 leta 2012 na 304 v letu 2022. Število redovnic in redovnikov, ki so zaposleni v službah za nedoločen čas, se je s 63 leta 2012 znižalo na 55 v letu 2022. S tem je povezano tudi vprašanje gmotnega položaja redovnih družin, saj zniževanje tega števila vpliva na prihodke redovnih skupnosti in niža prihodke samostana.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Št. zaposlenih redovnic/redovnikov v rednih službah (zaposlitev za nedoločen čas)	63	62	61	58	55	47	22	31	39	53	55
Št. zaposlenih redovnic/redovnikov v rednih službah (honorarno)	55	60	53	63	57	48	7	6	7	12	14

Št. zunanjih laiških sodelavcev, ki sodelujejo z redovno skupnostjo (zaposleni ali honorarno)	213	153	227	245	271	293	122	122	137	295	304
Št. umrlih članov red. skupnosti	30	24	25	24	19	23	24	14	20	26	13
Št. izstopov iz reda	8	7	8	3	3	5	0	3	1	6	2

Število redovnikov in redovnic, ki delujejo v tujini ali v misijonih, se je v obdobju 2012–2022 znižalo s 404 na 368. Povečanje med letoma 2017 in 2018 pripisujemo povečanju števila članic skupnosti Loyola v tujini.

V letošnjem poročilu objavljamo analizo podatkov o redovnicah in redovnikih v Sloveniji ter v sosednjih državah za dvajsetletno obdobje 2000–2020 in opazamo, kako je zmanjševanje števila redovnic in redovnikov pojav, ki je zajel večino držav stare celine. V preglednicah v nadaljevanju predstavljamo primerjavo gibanja števila v sosednjih državah ter v tistih evropskih državah, ki z nami delijo usodo totalitarnega sistema in so družbeno primerljive s Slovenijo: na Češkem, Slovaškem in Poljskem.

V letih 2000–2020 se je v Evropi zmanjšalo število moških redovnikov za 25,9 %. Največji upad beležijo na Madžarskem (–37,2 %), sledita Italija (–30 %) in Nemčija (–25,4 %). Pozitiven prirast imajo na Poljskem (+8,5 %). Ženske redovne skupnosti so utrpeli največji upad članstva na Madžarskem, saj se je njihovo število zmanjšalo za 60,7 %, sledijo Češka (–57 %), Nemčija (–54,9 %) in Avstrija (–46,6 %). V Evropi se je število redovnic v zadnjih dvajsetih letih zmanjšalo s 366.326 na 207.994 oziroma za 43,2 %. Slovenija je s 45% upadom zmanjševanje števila redovnic nad evropskim povprečjem, medtem ko se pri nas število redovnikov z 9,5% upadom krči počasneje kakor v Evropi.

Redovniki – primerjalni pregled Evropa³⁵			
Država	2000	2020	%
Avstrija	1786	1352	–24,3
Italija	18.803	13.167	–30,0
Madžarska	557	350	–37,2
Hrvaška	810	748	–7,7
Nemčija	4608	3436	–25,4
Češka	595	493	–17,1
Slovaška	615	612	–0,5
Poljska	6178	6701	8,5
Slovenija	295	267	–9,5
Evropa	63.391	46.965	–25,9

Redovnice – primerjalni pregled Evropa³⁶			
Država	2000	2020	%
Avstrija	6038	3223	–46,6
Italija	113.295	70.020	–38,2
Madžarska	1515	595	–60,7
Hrvaška	3464	3028	–12,6
Nemčija	38.400	17.316	–54,9
Češka	2297	987	–57,0
Slovaška	2895	1876	–35,2
Poljska	23.945	18.271	–23,7
Slovenija	787	433	–45,0
Evropa	366.326	207.994	–43,2

³⁵ Vir: *Annuario Statisticum Ecclesiae 2020*, Libreria Editrice Vaticana, 205–206; *Annuario Statisticum Ecclesiae 2019*, Libreria Editrice Vaticana, 205–206.

³⁶ Vir: *Annuario Statisticum Ecclesiae 2020*, Libreria Editrice Vaticana, 222–223; *Annuario Statisticum Ecclesiae 2019*, Libreria Editrice Vaticana, 222–223.

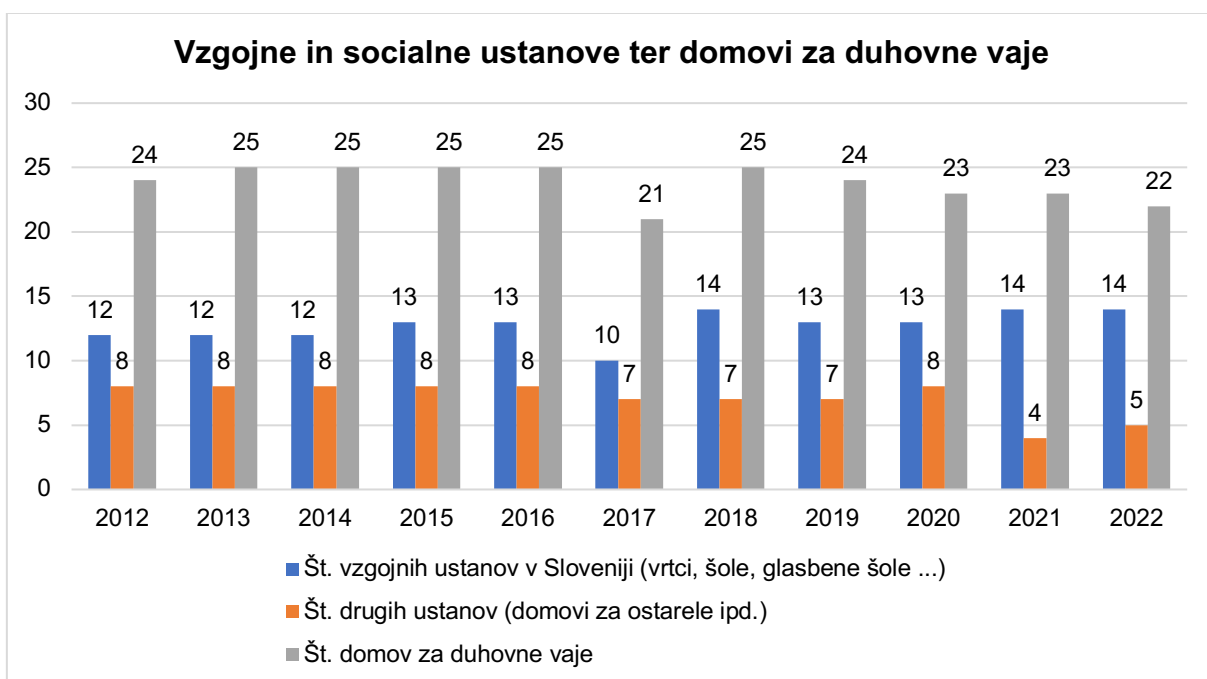
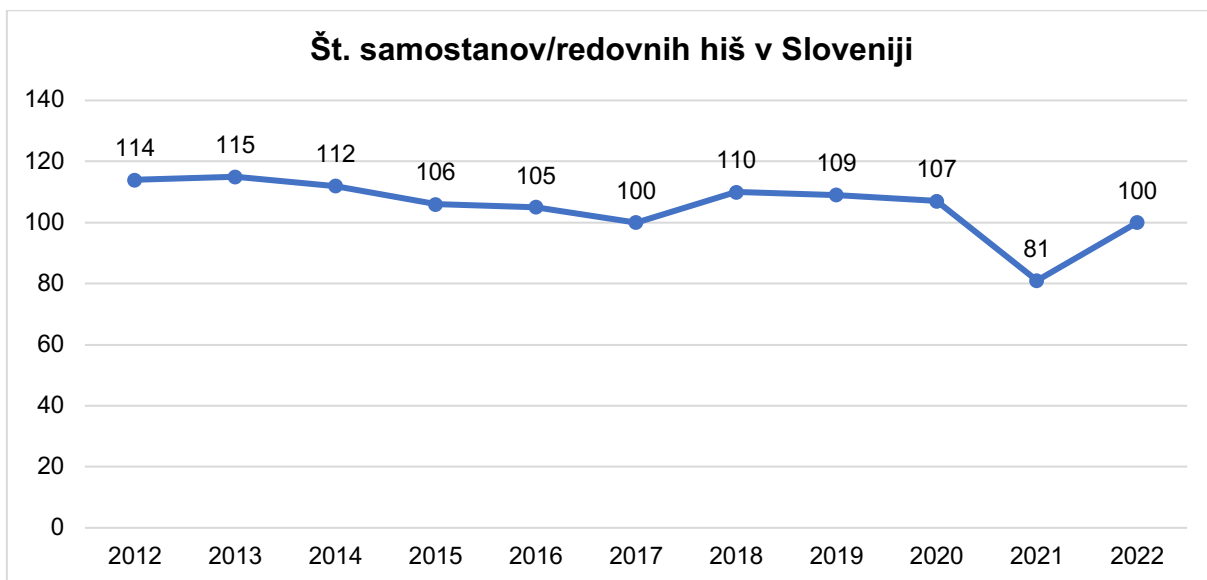
Redovni bratje – primerjalni pregled Evropa³⁷			
Država	2000	2020	%
Avstrija	376	433	15,2
Italija	3947	2547	-35,5
Madžarska	81	59	-27,2
Hrvaška	98	72	-26,5
Nemčija	1606	2388	48,7
Češka	101	119	17,8
Slovaška	226	105	-53,5
Poljska	1297	988	-23,8
Slovenija	40	23	-42,5
Evropa	21691	14466	-33,3

5.5 Stavbe

Z zmanjševanjem števila redovnic in redovnikov se zmanjšuje tudi število samostanov, ki jih potrebujejo za svoje bivanje in delovanje. V obdobju 2012–2022 se je število stavb v lasti slovenskih redovnih družin znižalo s 114 na 100, povečalo pa se je število vzgojnih ustanov z 12 na 14. Redovne skupnosti so vzpostavile celovito mrežo domov za duhovne vaje in druga srečanja, ki na nacionalnem ozemlju ponujajo več kot 1200 ležišč in so v letu 2022 sprejeli 6373 udeležencev duhovnih vaj.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Št. samostanov/redovnih hiš v Sloveniji	114	115	112	106	105	100	110	109	107	81	100
Št. vzgojnih ustanov v Sloveniji (vrtci, šole, glasbene šole ...)	12	12	12	13	13	10	14	13	13	14	14
Št. drugih ustanov (domovi za ostarele ipd.)	8	8	8	8	8	7	7	7	8	4	5
Št. domov za duhovne vaje	24	25	25	25	25	21	25	24	23	23	22
Št. ležišč v domovih za duhovne vaje (vsa razpoložljiva kapaciteta)	1287	1287	1287	1235	1201	1171	1351	1315	1265	1265	1247
Št. udeležencev duhovnih vaj	12.371	12.605	13.115	17.499	17.710	17.980	2201	2317	2056	4477	6373

³⁷ Vir: *Annuario Statisticum Ecclesiae 2020*, Libreria Editrice Vaticana, 222–223; *Annuario Statisticum Ecclesiae 2019*, Libreria Editrice Vaticana, 213–214.

5.6 Kulturna dediščina

Po dostopnih podatkih imajo slovenski redovi v lasti 78 objektov s statusom kulturnega spomenika, pri čemer so nekateri celo državnega pomena. Največ jih imajo frančiškani (35), sledijo minoriti (24), uršulinke (3) in benediktinci (3). Večinoma gre za samostane ali cerkve, pa tudi muzeje in knjižnice. Iz odgovorov na vprašanja za zbiranje podatkov je razvidno, da imajo trije redovi osebo, ki se posebej ukvarja s kulturno dediščino, kot je npr. arhivar, knjižničar ali kustos. Številni slovenski samostani omogočajo obiske ali vodene ogledne svojih kulturnih spomenikov.

Kontaktne podatke redovnih skupnosti

Konferenca redovnih ustanov Slovenije

Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/433-53-23
Spletna stran: www.korus.rkc.si
E-pošta: korus@rkc.si

5.7 Ženske redovne skupnosti

Hčere Marije Pomočnice

Rakovniška ulica 21
1000 Ljubljana

Marijine sestre

Hrenova ulica 10
1000 Ljubljana

Skupnost Loyola

Apnenik 6
8310 Šentjernej

Sestre svetega Križa

Mala Loka 8
1230 Domžale

Klarise

Samostanska pot 51
3331 Nazarje

Frančiškanke Brezmadežnega spočetja

Ulica Pohorskega bataljona 32
2310 Slovenska Bistrica

Hčere krščanske ljubezni – usmiljenke

Pod bregom 22, Šentjakob
1000 Ljubljana Črnuče

Šolske sestre de Notre Dame

Šišenska cesta 56
1000 Ljubljana

Sestre križniškega reda

Trg Jakoba Babiča 3
9240 Ljutomer

Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja

Strmi pot 4
1000 Ljubljana

Uršulinke

Pustovrhova ulica 11
1000 Ljubljana

Mala Frančiškova družina

Černetova ulica 17
1000 Ljubljana

Inštitut frančiškank Marijinih misijonark

Mirje 7
1000 Ljubljana

Misijonarke ljubezni

Kališnikov trg 7
1131 Ljubljana

Don Boskove prostovoljke

Dragonijeve ulica 6
2000 Maribor

Karmeličanke

Sora 20
1215 Medvode

Karmeličanke

Rogovila 1
8216 Mirna Peč

5.8 Moške redovne skupnosti

Dominikanci
Petrovče 199
3301 Petrovče

Družba Jezusova – jezuiti
Vodnikova 279
1000 Ljubljana

Kapucini
Mekinčeva ulica 3
1000 Ljubljana

Misijonska družba – lazaristi
Maistrova ulica 2
1000 Ljubljana

Minoriti
Minoritski trg 1
2250 Ptuj

Kartuzijani
Drča 1
8310 Šentjernej

Križniški red
Šišenska 30
1000 Ljubljana

Salezijanci
Rakovniška ulica 6
1000 Ljubljana

Klaretinci
Frankolovo 6
3213 Frankolovo

Frančiškani
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Cistercijani
Stična 17
1295 Ivančna Gorica

Benediktinci
Lackova cesta 264
2341 Limbuš

5.9 Svetne ustanove

Don Boskove prostovoljke
Rakovniška 6
1000 Ljubljana

Družina Kristusa Odrešenika
Šmartinska 6
1000 Ljubljana

Mala Frančiškova družina
Černetova ulica 17
1000 Ljubljana

5.10 Nove oblike Bogu posvečenega življenja

Duhovna družina Delo

Kotna pot 8, Voglje
4208 Šenčur

Sestre Corpus Christi

Čateška ul. 12
8250 Brežice

Skupnost Emanuel

Ul. stare pravde 11
1000 Ljubljana

Frančiškovo svetni red (FSR)

Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana

Red devic (Ordo virginum)

6 Pregled statističnih podatkov

6.1 Svetovna cerkvena statistika 2022 (*Annuario Statisticum Ecclesiae*)³⁸

Vsako leto Sveti sedež izda obsežno zbirko statističnih podatkov za Katoliško cerkev po vsem svetu, ki kažejo, da se krščanstvo v svetovnem merilu širi, le v Evropi in Severni Ameriki številke ostajajo enake ali se pri posameznih postavkah zmanjšujejo. Podatke, ki kažejo stanje med 1. decembrom 2021 in 30. novembrom 2022, je zbralo in uredilo Državno tajništvo Svetega sedeža v delu *Annuario Statisticum Ecclesiae*, izdanem februarja 2023.³⁹

V analiziranem obdobju so bile ustanovljene štiri škofije (tri škofije in ena eparhija), dve škofiji sta bili združeni, ena teritorialna prelatura je bila povzdignjena v škofijo, ena škofija pa je postala apostolski eksarhat.

V *Annuario Statisticum Ecclesiae* so navedeni podatki o glavnih dinamičnih značilnostih pastoralnega delovanja Katoliške cerkve v 3030 cerkvenih okrožjih po svetu.

V nadaljevanju je nekaj izsledkov o kvantitativnih vidikih, za katere ocenjujemo, da predstavljajo najpomembnejše trende za Katoliško cerkev med letoma 2020 in 2021.

Število katoličanov v svetu

Na svetovni ravni se je število krščenih katoličanov povečalo s 1360 milijonov leta 2020 na 1378 milijonov leta 2021, kar pomeni relativno spremembo +1,3 %. To povečanje je le nekoliko manjše od povečanja števila prebivalcev Zemlje, ki se je v istem obdobju povečalo s 7667 na 7786 milijonov, kar pomeni pozitivno spremembo za 1,6 %.

Ta povečanja je mogoče diferencirano pripisati različnim razmeram na posameznih celinah: medtem ko se je v Afriki število katoličanov povečalo za 3,1 %, so v Evropi razmere praktično stabilne; povečanja so tudi v Aziji (+0,99 %) in Ameriki (+1,01 %). Leta 2021 so katoličani predstavljali 17,67 % svetovnega prebivalstva. Delež katoličanov med prebivalstvom je v zadnjih letih ostal praktično nespremenjen, kar kaže na precejšnjo ustaljenost pri širjenju katoličanov. Podobno lahko ugotovimo, da je največji delež v Ameriki s 64,1 katoličana na 100 prebivalcev, sledijo Evropa z 39,6 katoličana, Oceanija s 25,9 in Afrika z 19,4; najmanjša razširjenost je v Aziji s 3,3 katoličana na 100 prebivalcev, kar je, kot je dobro znano, posledica velike razširjenosti nekrščanskih veroizpovedi na tej celini.

Če pogledamo število katoličanov na različnih celinskih območjih v svetovnem merilu, se v obravnavanem dveletnem obdobju potrjuje trend povečevanja deleža Afrike (delež katoličanov v svetovnem merilu se je povečal z 18,9 % na 19,3 %), medtem ko

³⁸ Vir: *Secretaria Status – Rationarium Generale Ecclesiae, Annuario Statisticum Ecclesiae*, Libreria Editrice Vaticana, februar 2023.

³⁹ Prim. <https://www.osservatoreromano.va/it/news/2023-03/quo-052/pubblicati-l-annuario-pontificio-2023-e-l-annuario-statisticum.html>.

se je delež Evrope, ki v svetovnem merilu predstavlja 21,1 %, v letu 2021 zmanjšal za 3 %. Četudi je leta 2021 prišlo do zelo majhnega upada, Amerika ostaja celina, ki ji pripada 48 % svetovnih katoličanov. Od teh jih skoraj 57 % živi v Južni Ameriki, 27 % v Braziliji, ki potrjuje, da je država z največjim številom krščenih katoličanov na svetu: skoraj 180 milijonov prebivalcev Brazilije je katoliške vere. Pojavnost azijske celine se zdi zmerno naraščajoča, saj predstavlja več kot 59 % prebivalstva planeta, v obravnavanem obdobju pa ostaja okoli 11 % katoličanov. V Oceaniji ostaja število katoličanov v svetovnem merilu stabilno, čeprav s stalnostjo, ki ne dosega 0,8 % svetovnega prebivalstva.

Škofje in duhovniki

Najnovejši podatki, ki se nanašajo na leto 2021, kažejo, da je po svetu 462.388 duhovnikov, od tega 5340 škofov, 407.872 duhovnikov in 49.176 stalnih diakonov. V primerjavi z letom 2020 se je število duhovnikov zmanjšalo za 0,39 %.

Število škofov se je zmanjšalo s 5363 v letu 2020 na 5340 v letu 2021. Zmanjšanje zadeva Ameriko (z 2022 na 2000), Azijo (z 810 na 806), Evropo (s 1678 na 1676) in Oceanijo (s 135 na 133), medtem ko je v Afriki sedem novih škofov. Zlasti Severna Amerika kaže rast za tri enote, medtem ko preostali del celine izraža nasprotujoča si nihanja: skorajšnja stabilnost v osrednjem in precej izrazito zmanjšanje (24 enot) v južnem delu. Odstotna pojavnost škofov po celinah ostaja v obravnavanem obdobju precej stabilna: leta 2021 celotna ameriška celina predstavlja 37,5 % vseh škofov na svetu, sledi ji Evropa z 31,4 %, Azija s 15,1 %, Afrika s 13,6 % in Oceanija z 2,4 %.

Bolj homogena in uravnotežena je porazdelitev števila katoličanov na škofa po celinah, ki se je med letoma 2020 in 2021 v povprečju povečalo z 254.000 na 258.000: Afrika in Azija, celini, kjer je bilo širjenje katolištva bolj dinamično, kažeta težnjo po približevanju povprečju.

Ocena števila duhovnikov na škofa je koristna za pridobitev predstave o pastoralnih obveznostih, s katerimi se sooča vsak škof na posamezni celini. Po vsem svetu se je to razmerje v obravnavanem dveletnem obdobju zmanjšalo s 77 na 76 duhovnikov na škofa, kar kaže na boljše količinsko ravnovesje med duhovniki in škofi.

Število vseh duhovnikov se je zmanjšalo s 410.219 leta 2020 na 407.872 leta 2021, kar pomeni 0,57% zmanjšanje. Če škofijske in redovne duhovnike analiziramo ločeno, ugotovimo, da se je število prvih zmanjšalo za 0,32 %, število drugih pa za 1,1 %. Na različnih celinah so razlike občutne: Evropa in Afrika pa tudi Azija so v nasprotnem položaju. V Evropi se namreč zmanjšuje število tako škofijskih kot redovnih duhovnikov (celo v Ameriki se zmanjšujeta obe skupini duhovnikov), v Afriki in Aziji pa nasprotno narašča število duhovnikov v obeh skupinah. V Afriki se je število škofijskih duhovnikov povečalo s 35.561 na 36.535, kar je relativno povečanje za 2,74 %, medtem ko se je število redovnih duhovnikov povečalo za 3,65 %. V Aziji je število duhovnikov v obravnavanem dveletnem obdobju zabeležilo splošno rast v višini 1,0 %. V Oceaniji je povečanje le 0,2-odstotno, vendar je na tej celini zaradi relativno majhnega števila duhovnikov učinek manjši, zato se je število za leto 2020, ki znaša 4496 duhovnikov, v letu 2021 povečalo na 4507 duhovnikov.

Odstotna porazdelitev duhovnikov po celinah kaže opazne spremembe v obravnavanem dveletnem obdobju. V Evropi, ki ima sicer največji delež, se število duhovnikov v celotni skupini sčasoma zmanjšuje: leta 2020 je 164.000 duhovnikov predstavljalo skoraj 40 % celotne skupine, leto pozneje pa se je njihov delež zmanjšal na 39,3 %. Afrika in Azija na drugi strani pridobivata moč, tako sta leta 2021 skupaj zavzemali 30,3% delež v svetovnem merilu, kar je več kot leta 2020 (29,6%). Amerika in Oceanija ohranjata stabilen 29% delež oziroma nekaj več kot 1 %.

Razlike med porazdelitvijo katoličanov in duhovnikov ter različna časovna dinamika, poudarjena pri teh dveh znakih, pomenijo, da obstaja izrazita spremenljivost pastoralne obremenitve, razumljene kot razmerje med številom katoličanov in številom duhovnikov: ta indeks po vsem svetu prehaja s 3314 leta 2020 na 3373 leta 2021. V primerjavi s povprečno svetovno vrednostjo je bila leta 2021 največja obremenitev v Ameriki (5534) in Afriki (5101). Nižje vrednosti od svetovnega povprečja dosegajo Oceanija (2437 katoličanov na duhovnika), Azija (2137) in Evropa (1784).

Stalni diakoni

Populacija stalnih diakonov, tako škofijskih kot redovnih, v dveletnem obdobju 2020–2021 kaže pomembno in spodbudno razvojno dinamiko: njihovo število v svetu se je povečalo z 48.635 na 49.176, kar pomeni relativno povečanje za 1,1 %. Do povečanja prihaja povsod, vendar se stopnje rasti razlikujejo glede na celino. Evropa in Amerika beležita številčno najpomembnejše vrednosti. Število evropskih diakonov se je namreč povečalo s 15.170 v letu 2020 na 15.438 v letu 2021. V Ameriki se je ta vrednost povečala z 32.226 v letu 2020 na 32.373 v letu 2021. Samo ti dve celini predstavljata več kot 97% svetovni delež stalnih diakonov, preostali del pa si delijo Afrika, Azija in Oceanija. Zlasti v Aziji in Oceaniji je stopnja rasti nižja. Zaradi tako diferenciranega razvoja različnih celin se je odstotek pomembnosti diakonov bistveno spremenil: v Evropi je na primer na začetku obdobja delež predstavljal 31,2 % celotnega svetovnega števila, leta 2021 pa se je povečal na 31,4 %. Sorazmerno s tem se je v Ameriki, kjer deluje precej velika skupina stalnih diakonov, delež zmanjšal s 66,3 % na 65,8 %.

Redovni bratje

Trend upadanja, ki že nekaj let spremlja skupino redovnikov, ki niso duhovniki, se nadaljuje: leta 2020 jih je bilo v svetu 50.569, leta 2021 pa se je njihovo število zmanjšalo na 49.774, kar pomeni –1,6% spremembo: v Evropi –4,1 %, Severni Ameriki –3,6 % in Oceaniji –10,3 %. Število ostaja stabilno v Aziji, zvišuje pa se v Afriki (+2,2 %). Delež redovnih bratov je v Afriki in Aziji za 71 % večji kot v Ameriki. Evropa še naprej ohranja največji relativni delež (27,9 %), ki pa se v primerjavi z letom 2020 zmanjšuje.

Redovnice

Skupno število ženskih redovnih poklicev leta 2021 je znašalo 608.958, pri čemer je približno 33 % prisotnih v Evropi, sledita Azija s 175.494 posvečenimi redovnicami in Amerika s 145.206. V primerjavi z letom 2020 se je ta skupina zmanjšala za 1,7 %. Zmanjšanje zadeva tri celine (Evropo, Ameriko in Oceanijo), pri čemer so odstopanja

celo precej negativna (okoli -3,5 %). Posledično se je delež redovnic v Afriki in Aziji glede na skupno število v svetu povečal z 41,1 % na 42,3 %.

Bogoslovci

Trend upadanja števila bogoslovcev v svetu, ki se je začel leta 2013, kaže na neprekinjeno upadanje, ki se nadaljuje tudi leta 2021. V tem letu je število semeniščnikov znašalo 109.895, od tega je 61 % škofijskih bogoslovcev, preostalih 39 % pa redovnih. V primerjavi z letom 2020 je zabeleženo zmanjšanje za 1,8 %. Do zmanjšanja prihaja v skoraj vseh teritorialnih razdelkih: število bogoslovcev se povečuje le v Afriki, kjer je med letoma 2020 in 2021 zabeleženo 0,6-odstotno povečanje. Severna Amerika kaže precej izrazit trend upadanja (-5,8 % v obravnavanem dveletnem obdobju). Po drugi strani pa preostali del ameriške celine kaže manjše zmanjšanje (-1,8 %). V Evropi in Aziji se je število bogoslovcev v obravnavanem dveletnem obdobju zmanjšalo za 5,8 % oziroma 1,6 %. Posledično opažamo zmanjšanje vloge evropske celine pri potencialni rasti novih duhovnikov, saj se je njen delež zmanjšal s 13,6 % na 13 % celotnega svetovnega deleža. Prav tako se je zmanjšal delež Severne Amerike, in sicer s 4,6 % v letu 2020 na 4,4 % v letu 2021. Delež preostalega dela ameriške celine v svetovnem seštevku se v dveletnem obdobju ni spremenil, povečal pa se je delež Afrike in Azije, tako da je dosegel skupno 60,1 % vseh bogoslovcev. Oceanija predstavlja le 0,9 %. Če primerjamo število bogoslovcev s številom katoliškega prebivalstva, dobimo stopnjo (poklicev), ki še boljše poudarja stanje ravni, ki so jo dosegli poklici ob koncu dveletnega obdobja. Leta 2020 je bilo na svetovni ravni 8,23 bogoslovcev na 100.000 katoličanov, ob koncu leta 2021 pa 7,99. Najugodnejše razmere so imeli leta 2021 v Aziji (20,96 bogoslovcev na 100.000 katoličanov), Afriki (12,75) in Oceaniji (8,76). Precej nižja je stopnja poklicanosti v preostalih razdelkih: 5,01 za Evropo in 4,13 za Južno Ameriko na 100.000 katoličanov.

Zmanjšuje se tudi število novih duhovnih poklicev. Medtem ko je bilo leta 2020 število kandidatov po vsem svetu 27,27 na 100 duhovnikov, se je leta 2021 to razmerje zmanjšalo na 26,94. Ta kazalnik je mogoče razlagati kot merilo možnosti za generacijsko vzdržnost pri učinkovitem pastoralnem delu. Tudi pri tem opažamo velike razlike med celinami. Evropa je leta 2021 lahko računala na manj kot devet kandidatov na 100 duhovnikov. Tako ostaja edino celinsko območje pod odstotkom obnavljanja. Kontinenta z najugodnejšim količnikom ostajata afriška in azijska celina: v Afriki je bilo leta 2021 na vsakih 100 prisotnih duhovnikov več kot 65 semeniščnikov, v Aziji pa 44,79 bogoslovcev na 100 duhovnikov.

Diplomatska mreža Svetega sedeža

Sveti sedež ima diplomatske zveze s 183 državami ter z Evropsko unijo in Suverenim malteškim viteškim redom. 91 držav, Evropska unija in Suvereni malteški viteški red imajo v Rimu svoje predstavništvo pri Svetem sedežu.⁴⁰ Z Afganistanom, Kitajsko, Butanom, Severno Korejo in Maldivi Sveti sedež nima vzpostavljenih uradnih diplomatskih povezav.

---

⁴⁰ Prim. *Sala stampa della Santa sede*, Bollettino n. 0021/2023, v: <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2023/01/09/0021/00039.html>, pridobljeno 10. oktobra 2023.

6.2 Prebivalci in katoličani v Sloveniji

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je 1. januarja 2023 v Sloveniji živel 2.116.972 prebivalcev: 1.063.271 moških in 1.053.701 ženska. V primerjavi z letom 2022 se je število prebivalcev v Sloveniji povečalo za 9792 oseb. Lani se je število državljanov Slovenije zmanjšalo za skoraj 7600, število tujcev pa se je povečalo za 17.400. Med njimi se je najbolj povečalo število državljanov Ukrajine: za skoraj 6100 ali 250 %.⁴¹

Prebivalci	2.116.972
Moški	1.063.271
Ženske	1.053.701
Državljeni Republike Slovenije	1.927.176
Moški	943.109
Ženske	984.067
Tuji državljani	189.796
Moški	120.162
Ženske	69.634

Vir: SURS

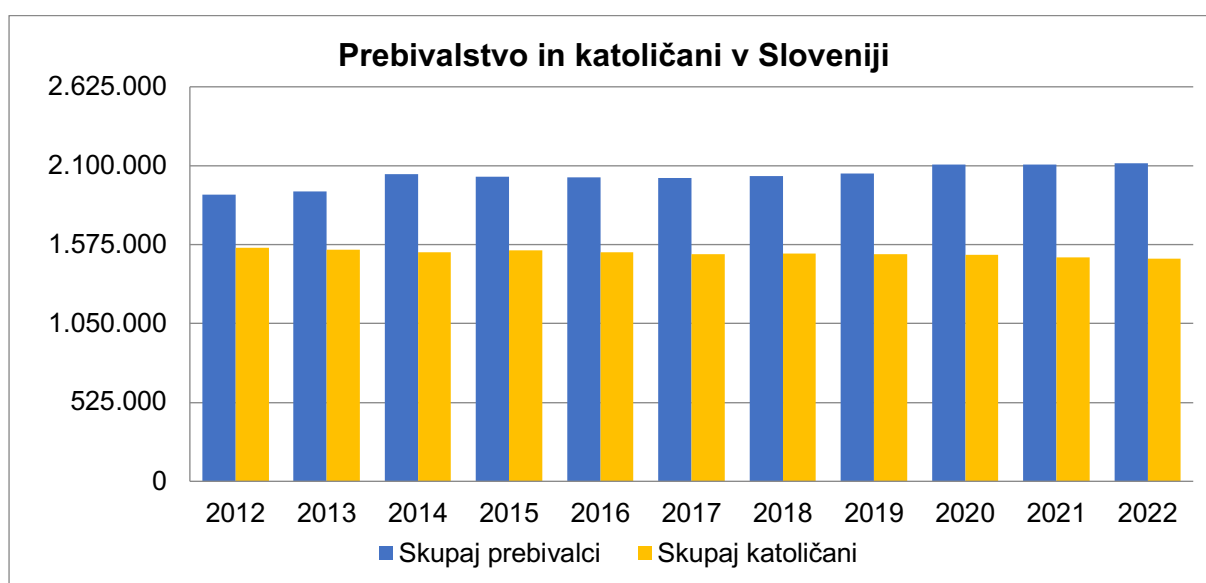
V letu 2022 se je v Slovenijo priselilo 3700 državljanov Slovenije in 31.900 tujih državljanov. Odselilo se je več kot 6400 slovenskih in več kot 14.500 tujih državljanov. Selitveni prirast je znašal nekaj manj kot 14.700 oseb. Selitveni prirast tujih državljanov je bil že štiriindvajseto leto zapored pozitiven: lani se jih je v Slovenijo priselilo 17.379 več, kot se jih je iz nje odselilo. K temu so pomembno prispevali državljani Ukrajine: v Slovenijo se jih je priselilo skoraj 6100 več, kot se jih je iz nje odselilo. Najpogostejši državi prejšnjega prebivališča priseljenih slovenskih državljanov sta bili Avstrija in Nemčija (21 oz. 18%), sledile so Hrvaška, Švica in Italija. Največ tujcev se je v Slovenijo priselilo iz Bosne in Hercegovine (36 % vseh priseljenih tujih državljanov), za največ preostalih pa so bile države prejšnjega prebivališča Ukrajina, Kosovo, Srbija in Severna Makedonija.⁴²

Po podatkih, ki so jih posredovale slovenske (nad)škofije, je bilo 31. decembra 2022 v Sloveniji 1.480.156 katoličanov, kar predstavlja 69,92% delež. V šestih (nad)škofijah je delovalo 13 nadškofov in škofov, 948 škofijskih in redovnih duhovnikov, 412 redovnic, 617 laičkih katehistinj in katehistov ter 47 stalnih diakonov. V letu 2022 je imela Cerkev v Sloveniji 41 misijonarjev in misijonark v 27 državah na štirih celinah. Leta 2022 je bilo v Sloveniji krščenih 9581 otrok in odraslih; 8244 oseb je prvič pristopilo k svetemu obhajilu; 9279 oseb je prejelo zakrament svete birme; sklenjenih je bilo 2228 cerkvenih porok. V letu 2022 so v Sloveniji v okviru mreže Karitas delovali krovna organizacija Slovenska karitas, šest škofijskih Karitas, 445 župnijskih in območnih Karitas ter dva zavoda, ki izvajata socialnovarstvene programe na področju pomoči ženskam v stiski in pomoči odvisnikom. V Karitas je v letu 2022 delovalo več kot 9700 prostovoljcev, ki so skupaj opravili 553.300 ur prostovoljnega dela.

⁴¹ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11052>, pridobljeno 17. oktobra 2023.

⁴² Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11211>, pridobljeno 17. oktobra 2023.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skupaj dekanije	60	60	60	60	60	60	60	60	60	54	52
Skupaj župnije	785	785	785	785	785	697	697	697	697	685	685
Skupaj prebivalci	1.909.528	1.927.363	2.043.840	2.028.657	2.022.309	2.066.880	2.080.908	2.094.060	2.108.977	2.108.978	2.116.972
Skupaj katoličani	1.554.355	1.543.114	1.523.040	1.535.297	1.523.113	1.511.980	1.513.756	1.509.986	1.507.477	1.490.535	1.480.156
% katoličanov	81,40	80,06	74,52	75,68	75,32	73,15	72,74	72,11	71,48	70,68	69,92

6.2.1 Naseljenost Slovenije

1. januarja 2023 je bilo v Sloveniji 6035 naselij, od tega jih je bilo 61 brez prebivalcev. Največ slednjih je bilo v občini Kočevje (17), sledila je občina Kostel (7). Najgosteje naseljeno mestno naselje je bil Piran v istoimenski občini, kjer je na enem kvadratnem kilometru površine živel povprečno nekaj več kot 5400 prebivalcev. Če bi hoteli tako na gosto naseliti celotno Slovenijo, bi potrebovali več kot 110 milijonov prebivalcev. Najredkeje naseljeno naselje, če izzamemo tista brez prebivalcev, so bile Podstenice v občini Dolenjske Toplice, kjer je na kvadratnem kilometru živel povprečno manj kot 0,06 prebivalca (ali eden na več kot 16 km²). Četrtnina vseh naselij je imela manj kot 50 prebivalcev in skoraj polovica manj kot 100. Največ prebivalcev je imela Ljubljana v istoimenski občini: v njej je živel 287.000 ljudi, kar je enako skupnemu številu prebivalcev nekaj več kot 4000 najmanjših naselij s prebivalci. V šestih naseljih, ki so imela po najmanj 30 prebivalcev, ni bilo otrok, tj. prebivalcev, starih manj kot 15 let. Največje tovrstno naselje so bili Kančevci v občini Moravske Toplice, ki so imeli 52 prebivalcev, od katerih nihče ni bil mlajši od 15 let. V enem izmed naselij z najmanj 30 prebivalci ni bil nihče star 65 let ali več. To je bilo naselje Sovinek v občini Semič (43 prebivalcev).⁴³

⁴³ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11155>, pridobljeno 17. oktobra 2023.

6.2.2 Slovenska demografska slika

V Sloveniji, po številu prebivalcev šesti najmanjši državi članici Evropske unije, prebiva 2,1 milijona ljudi, kar je 0,5 % skupnega prebivalstva držav članic Evropske unije ali 0,3 % svetovnega prebivalstva. Prebivalstvo Slovenije je glede na svetovno povprečje staro in se naprej stara (v zadnjih 30 letih se je povprečna starost povečala za 7,5 leta). Število starejših je v Sloveniji prvič preseгло število mladih sredi leta 2003.⁴⁴ Trend staranja prebivalstva lahko opazimo tudi na področju verskega življenja in v zakramentalni praksi, saj je število pogrebov višje od števila krstov. Pri povprečni starosti duhovnikov lahko opazimo, da se ta iz leta v leto povišuje, prav tako se podaljšuje življenjska doba ob rojstvu. V svetovnem merilu je pričakovano trajanje življenja ob rojstvu ob nespremenljivi umrljivosti za moške 71 let, za ženske pa 75 let. Celotna stopnja rodnosti v Sloveniji se je zniževala od 1980 do 2003, ko je dosegla rekordnih 1,2 otroka na žensko, od takrat se je počasi zviševala in dosegla najvišjo vrednost v 2021 (1,6). Po napovedih Eurostata naj bi še naraščala – stopnja rodnosti naj bi se ob koncu tega stoletja ustalila pri 1,7 otroka na žensko. Podaljšuje se tudi pričakovano trajanje življenja ob rojstvu, od osamosvojitvenega leta 1991 do letos se je podaljšalo za devet let (s 73,3 na 82,3 leta). Po podatkih projekcij Eurostata naj bi število prebivalcev Slovenije naraščalo še približno do leta 2026, ko naj bi doseglo 2.121.000, nato pa je predvideno počasno upadanje. Leta 2075 naj bi imela Slovenija spet manj kot dva milijona prebivalcev.⁴⁵

V letu 2022 je bilo sklenjenih 6768 zakonskih zvez, razvezalo pa se je 2149 parov. V primerjavi z letom prej se je število sklenitev zakonskih zvez povečalo za 14 %, število razvez pa zmanjšalo za 7 %. Sklenjenih je bilo tudi 54 istospolnih partnerskih zvez. Zaradi ukrepov za zajezitev širjenja covid-19, sprejetih v letu 2020, je bilo število sklenjenih zakonskih zvez v predhodnih letih nekoliko manjše kot običajno. V letu 2022 je zakonsko zvezo sklenilo 6768 parov. To je bilo za 852 ali 14 % več kot leto prej in 1554 ali 30 % več kot dve leti prej ter približno enako kot leta 2019. Na 1000 prebivalcev so bile sklenjene 3,2 zakonske zveze. Največ jih je bilo v podravski regiji (3,5 poroke na 1000 prebivalcev), najmanj pa v primorsko-notranjski statistični regiji (2,7 poroke na 1000 prebivalcev). Ženini so bili ob sklenitvi zakonske zveze stari povprečno 37,3 leta, kar je bilo skoraj dve leti in pol več od nevest; povprečna starost teh je bila 34,9 leta. Za 6006 (89 %) ženinov in 5971 (88 %) nevest je bila zakonska zveza, sklenjena v 2022, prva zakonska zveza. Pri 5572 pari (82 %) je bila to prva zakonska zveza za oba novoporočenca. Ženini, ki so se poročili prvič, so bili stari povprečno 32,9 leta; prvič poročene neveste pa so bile povprečno dve leti mlajše (31 let). Večina zakonskih zvez se sklene med državljani Republike Slovenije. Pri 81 % oziroma 5467 porokah sta bila oba, ženin in nevesta, državljana Republike Slovenije. Pri 524 porokah (8 % porok) je bil ženin državljan Republike Slovenije, nevesta pa državljanka druge države, najpogosteje Bosne in Hercegovine. Pri 516 porokah (8 % porok) pa je nevesta, državljanka Republike Slovenije, sklenila zakonsko zvezo z ženinom, ki je bil državljan druge države; tudi med temi so bili najštevilnejši državljani Bosne in Hercegovine. V letu 2022 se je razvezalo 2149 parov oziroma 7% manj kot v letu pred tem.⁴⁶

⁴⁴ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9566>, pridobljeno 2. novembra 2021.

⁴⁵ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11230>, pridobljeno 17. oktobra 2023.

⁴⁶ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11126>, pridobljeno 17. oktobra 2023.

6.2.3 Družine in rojstvo otrok v Sloveniji

V obdobju 1981–2021 se je zmanjšal delež prebivalcev, ki živijo v družinah, zmanjšalo se je povprečno število otrok v družinah, spremenila pa so se tudi razmerja med najpogostejšimi tipi družin. Pred štiridesetimi leti je v družinah živel 88 % prebivalcev. Od tedaj se je več kot podvojil delež ljudi, ki živijo sami, povečal pa se je tudi delež članov skupinskih gospodinjstev ali skupnosti, ki statistično ne štejejo za družino. Leta 2021 je v družinah, kot jih opredeljuje statistika, živel 80 % prebivalcev Slovenije. V štirih desetletjih se je povečal delež družin brez otrok (z 21 % na 30 %) in zmanjšal delež družin z dvema ali več otroki. Včasih je dva otroka imela vsaka tretja družina, danes vsaka četrta. Tudi delež velikih družin, kamor v Sloveniji štejemo družine s tremi ali več otroki, se je zmanjšal (z 10 % na 6 %). Delež družin z enim otrokom je ostal približno enak (37 % v 1981, 39 % v 2021). Povprečno število otrok v družinah z otroki se je zmanjšalo z 1,70 na 1,56. Leta 1981 so 63 % vseh družin predstavljale družine zakoncev z otroki. Tudi v 2021 je bil ta tip družine najpogostejši, a je predstavljal le tretjino vseh družin (34 %). Delež družin zunajzakonskih partnerjev z otroki je v štirih desetletjih narasel z 1 % na 13 %, delež enostarševskih družin pa s 14 % na 23 %.⁴⁷

V letu 2022 se je v Sloveniji rodilo 9051 dečkov in 8576 deklic, skupno 17.627 otrok. V primerjavi z letom 2021 jih je bilo za 1357 manj. V 101-letni zgodovini, odkar so na voljo podatki o številu živorojenih, se je leto 2022 s tem uvrstilo na peto mesto med leti z najmanj rojstvi. Najmanjša generacija je bila rojena v letu 2003, sledijo leta 2001, 2002 in 1999. Na 1000 prebivalcev se je rodilo 8,4 otroka, kar je najmanj doslej. Na to vrednost sta vplivala majhno število rojstev in hkrati največje število prebivalcev, odkar spremljamo ta podatek.⁴⁸

Od 2019 se povprečne starosti mater ob rojstvu otroka niso spremenile. Ženske so v povprečju rodile pri starosti 31,1 leta. Celotna stopnja rodnosti je za leto 2022 znašala 1,55. Sorazmerno največ otrok so rodile matere v starosti 26–32 let. Skoraj polovica (47 %) rojenih otrok je bila prvorojencev, 38 % pa drugorojencev. Vrednosti so podobne kot v letu pred tem. 7534 otrok se je rodilo v zakonski zvezi, 10.093 (57 %) otrok pa neporočenim materam. Povprečna starost poročenih mater (31,3 leta) je bila za 0,4 leta višja od povprečne starosti neporočenih mater (30,9 leta). V Sloveniji so leta 2022 2704 (15 %) otrok rodile matere, ki so bile ob rojstvu otroka tuje državljanke. Med temi je bilo največ državljanek Bosne in Hercegovine (46 %); sledile so državljanke Kosova (20 %). Državljanek držav drugih članic EU je bilo 11 %, med njimi največ državljanek Hrvaške.⁴⁹

6.2.4 Umrljivost

Lani je umrlo 11.136 moških in 11.356 žensk, skupno 22.492 prebivalcev Slovenije. To je bilo 3 % manj kot v 2021 in 6 % manj kot v 2020 ter 9 % več kot v predepidemičnem letu 2019. Na ravni Slovenije je umrlo 10,7 ljudi na 1000 prebivalcev, na ravni statističnih regij največ v pomurski (13,2) in najmanj v osrednjeslovenski regiji (9,1). Povprečna starost umrlih je v letu 2022 znašala 78,7 leta in je bila za 0,4 leta višja kot v letu 2021 (78,3 leta) ter pol leta nižja od povprečne starosti umrlih v letu 2020 (79,2 leta), ko je umrljivost močno zaznamovala epidemija

⁴⁷ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/10311>, pridobljeno 11. novembra 2022.

⁴⁸ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11182>, pridobljeno 18. oktobra 2023.

⁴⁹ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11182>, pridobljeno 18. oktobra 2023.

covida-19. Povprečna starost umrlih moških v letu 2022 je bila 74,9 leta, žensk pa 82,5 leta. Naravni prirast je v Sloveniji od leta 2017 negativen, saj vsako leto umre več prebivalcev, kot se jih rodi. Naravni prirast je bil lani pozitiven samo v septembru. Na letni ravni je znašal –4865 prebivalcev oziroma –2,3 človeka na 1000 prebivalcev.⁵⁰

	Umrli	Cerkveni pogrebi	% cerkvenih pogrebov na število umrlih
2011	18.699	14.178	75,8
2012	19.257	14.342	74,5
2013⁵¹	19.334	12.606	65,2
2014⁵²	18.886	12.598	66,7
2015	19.834	14.418	72,7
2016	19.689	14.843	75,4
2017	20.509	14.974	73,0
2018	20.485	14.593	71,2
2019	20.588	14.660	71,2
2020	24.016	16.130	67,2
2021	23.261	16.529	71,1
2022	22.492	15.215	67,6

⁵⁰ Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11183>, pridobljeno 18. oktobra 2023.

⁵¹ Manjka podatek o cerkvenih pogrebi v Škofiji Koper.

⁵² Manjka podatek o cerkvenih pogrebi v Škofiji Koper.

6.3 Osebe v Katoliški cerkvi v Sloveniji

V tem poglavju statističnega pregleda predstavljamo skupine oseb, ki delujejo v Katoliški cerkvi v Sloveniji.⁵³ Ob tem lahko najbolje zaznamo, da se struktura vernosti in populacije spreminja. Za pet kategorij podatkov tudi letos objavljamo primerjalni pregled za štiri sosednje države (Avstrijo, Italijo, Madžarsko in Hrvaško), tri slovanske države (Češko, Slovaško in Poljsko) ter Nemčijo kot največjo evropsko državo. Ob koncu smo kot primerjavo dodali Slovenijo ter povprečje evropske celine. Analizirali smo podatke za obdobje 2000–2020 ter razliko v odstotnih točkah za naslednje podatke: število škofijskih duhovnikov, število redovnih duhovnikov, število novomašnikov, število umrlih duhovnikov ter število redovnic.⁵⁴

6.3.1 Škofje, duhovniki in redovniki

Število škofov v Sloveniji je bilo med letoma 2015 in 2019 najvišje: 14. V letu 2020 sta se poslovila upokojeni ljubljanski nadškof metropolit msgr. Alojz Uran in upokojeni mariborski pomožni škof msgr. dr. Jožef Smej, v letu 2021 pa upokojeni koprski škof msgr. Metod Pirih.

Št. škofov	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Koper	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Ljubljana	3	1	3	5	5	5	5	5	5	4	4	4
Maribor	3	3	3	4	4	4	4	4	4	3	3	3
Murska Sobota	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Novo mesto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Skupaj		11	9	11	14	14	14	14	14	12	13	13

Pastoralno delo Cerkve v Sloveniji temelji na liku škofijskega duhovnika, ki ob pomoči laičkih sodelavcev, redovnic in stalnih diakonov predstavlja nosilni steber delovanja Cerkve. V slovenski zgodovini je naš narod po delu duhovnikov dobil številne pridobitve, ki so na edinstven način pripomogle k razvoju in napredku naše družbe: od umetnosti in glasbenega ustvarjanja do založniške dejavnosti in šolstva, dobroteljnosti in ohranjanja slovenske kulturne dediščine. Škofijski duhovniki najpogosteje delujejo kot župniki: imajo neposreden stik z verniki in so glavni delivci zakramentov, zaupniki in podporniki ljudi v težkih trenutkih, s svojim požrtvovalnim delom ohranjajo slovensko sakralno kulturno dediščino in podobo slovenske krajine.

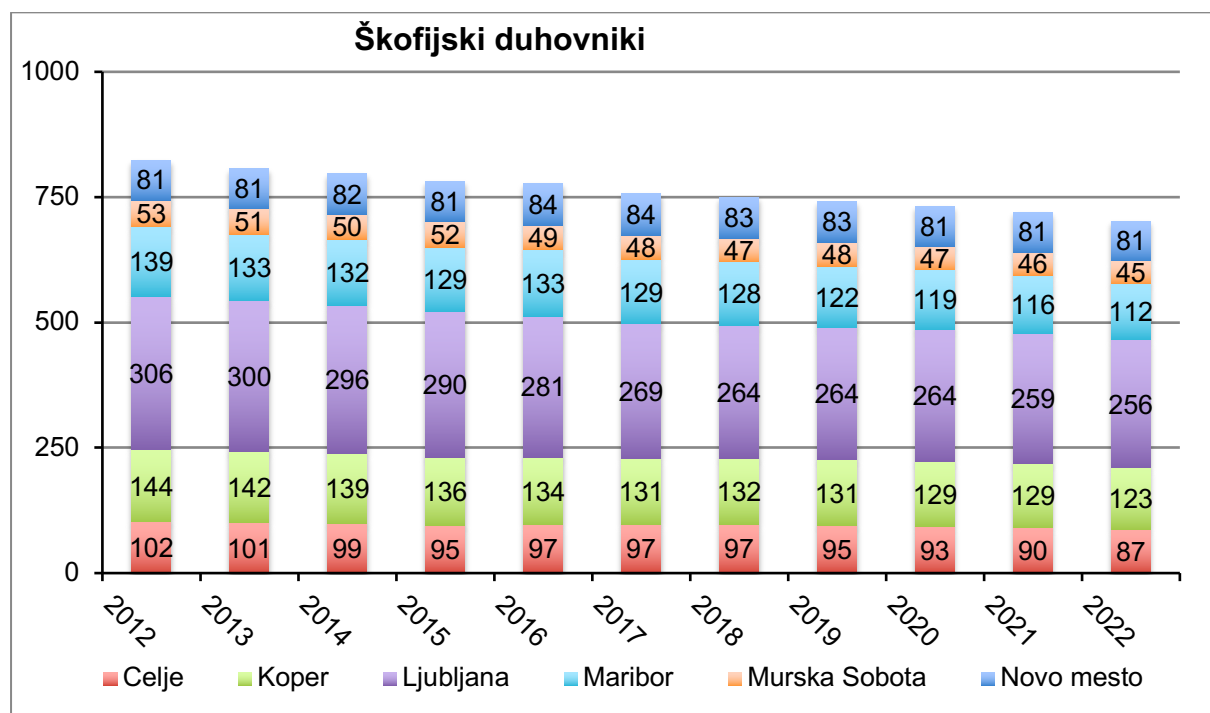
Zniževanje števila duhovnikov na pomenljivi način vpliva tudi na življenje lokalnih skupnosti, saj je povezano z združevanjem župnij in odhodom župnika iz manjšega kraja. V mnogih slovenskih vaseh in manjših naseljih je župnik edina oseba, ki predstavlja referenčno točko in animatorja družbenega življenja kraja, zato njegov odhod krajevna skupnost občuti kot bolečino.

⁵³ Vir: Letna poročila slovenskih škofij *Universalis Ecclesiae Annus Census*.

⁵⁴ Vir podatkov je *Annuarium Statisticum Ecclesiae*.

V analiziranem desetletju 2012–2022 se je število škofijskih duhovnikov v Sloveniji zmanjšalo z 825 na 704 oziroma za 14,67 %. Največji upad se je zgodil v Nadškofiji Maribor (–19,4 %), nato v Nadškofiji Ljubljana (–16,3 %), Škofiji Murska Sobota (–15 %), Škofiji Koper (–14,5 %) in Škofiji Celje (–14,7 %). V Škofiji Novo mesto se v desetih letih število duhovnikov ni spremenilo.

Škofijski duhovniki (samo inkardinirani; tudi delujoči izven škofije)	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	102	101	99	95	97	97	97	97	95	93	90
Koper	144	142	139	136	134	131	131	132	131	129	129	123
Ljubljana	306	300	296	290	281	269	269	264	264	264	259	256
Maribor	139	133	132	129	133	129	129	128	122	119	116	112
Murska Sobota	53	51	50	52	49	48	48	47	48	47	46	45
Novo mesto	81	81	82	81	84	84	84	83	83	81	81	81
Skupaj	825	808	798	783	778	758	758	751	743	733	721	704

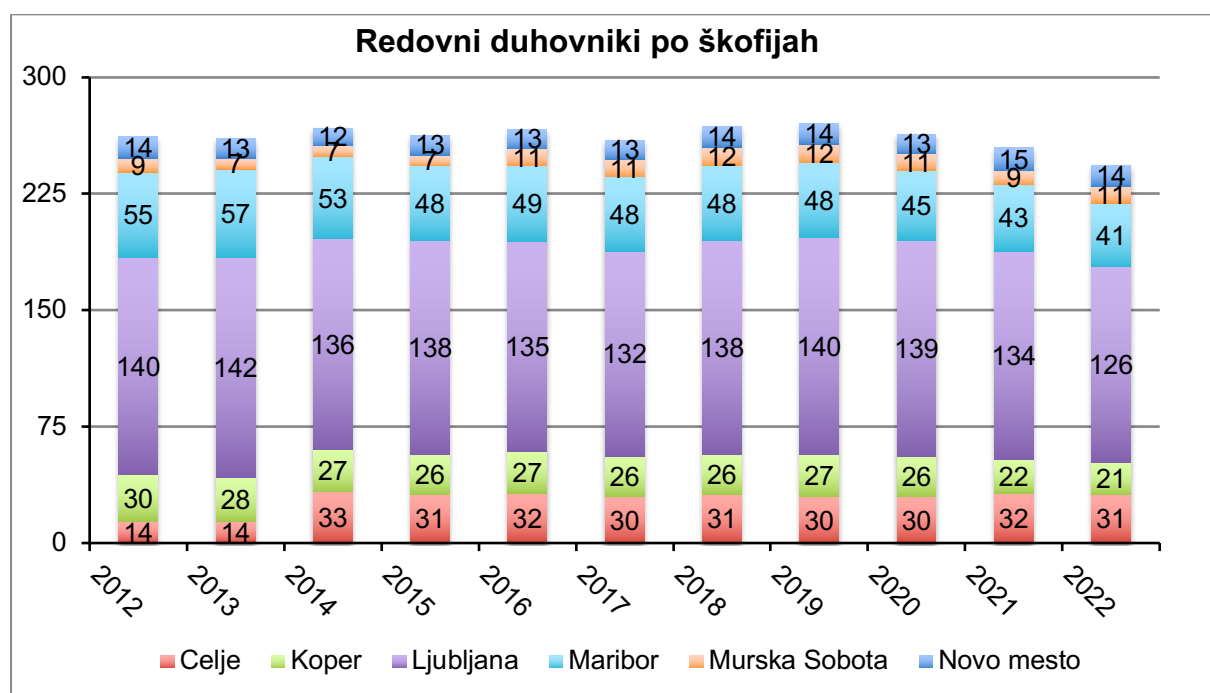
Iz primerjave med evropskimi državami v prvih dveh desetletjih novega tisočletja izhaja, da se je število škofijskih duhovnikov najbolj znižalo v Nemčiji (–25,4 %) in Italiji (–20,5 %), zvišalo pa na Poljskem (+8,3 %) in Slovaškem (+28,5). V Sloveniji je bil v dvajsetih letih 18,2% upad, evropsko povprečje pa je –19,39 %.

Škofijski duhovniki 2000–2020			
Država	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	2701	2321	–14,1
Italija	36.117	28.728	–20,5
Madžarska	1915	1677	–12,4

Hrvaška	1449	1600	10,4
Nemčija	14.682	10.946	-25,4
Češka	1364	1246	-8,7
Slovaška	1893	2433	28,5
Poljska	21.280	23.040	8,3
Slovenija	855	699	-18,2
Evropa	145.268	117.103	-19,39

V Sloveniji moške redovne skupnosti upravljajo župnije in romarska središča ter tako prispevajo pomemben delež k pastoralnemu delovanju Cerkve. Njihova prisotnost za župnijo predstavlja veliko dodano vrednost, saj kot skupnost lažje skrbijo za pastoralne potrebe vernikov. Podrobni podatki o moških redovnikih so predstavljeni v ločenem poglavju, v nadaljevanju izpostavljam le podatke glede na prisotnost redovnikov na ozemlju določene škofije v desetletju 2012–2022.

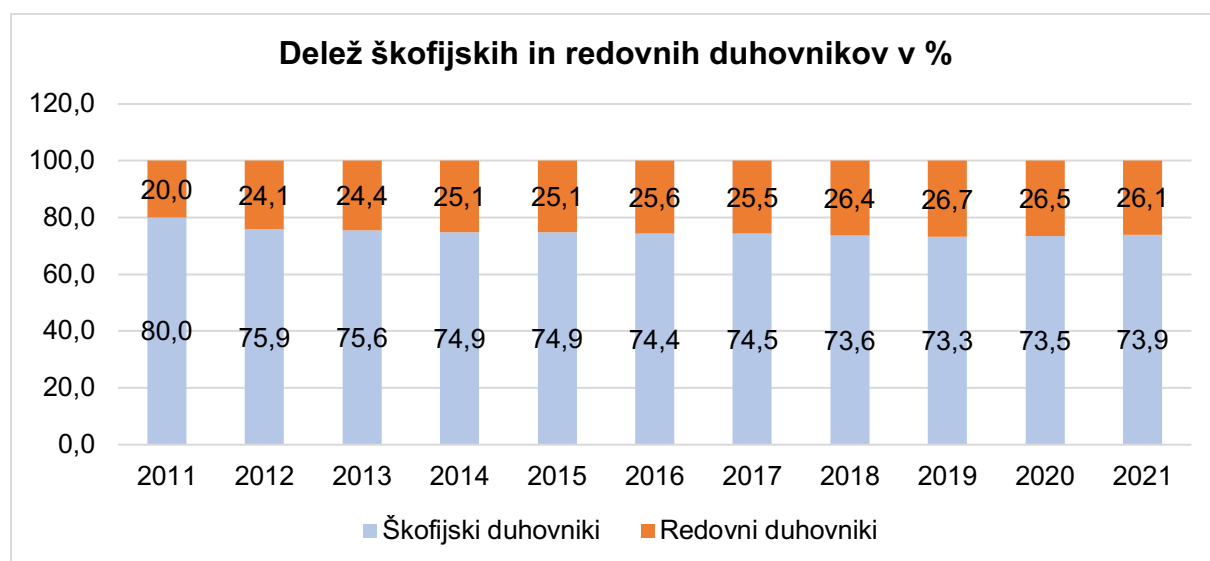
Redovni duhovniki, ki delujejo v škofiji	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	14	14	33	31	32	30	31	30	30	30	32
Koper	30	28	27	26	27	26	26	26	27	26	22	21
Ljubljana	140	142	136	138	135	132	132	138	140	139	134	126
Maribor	55	57	53	48	49	48	48	48	48	45	43	41
Murska Sobota	9	7	7	7	11	11	12	12	12	11	9	11
Novo mesto	14	13	12	13	13	13	14	14	14	13	15	14
Skupaj		262	261	268	263	267	260	269	271	264	255	244
Škofijski in redovni duhovniki		1087	1069	1066	1046	1045	1018	1020	1014	997	976	948

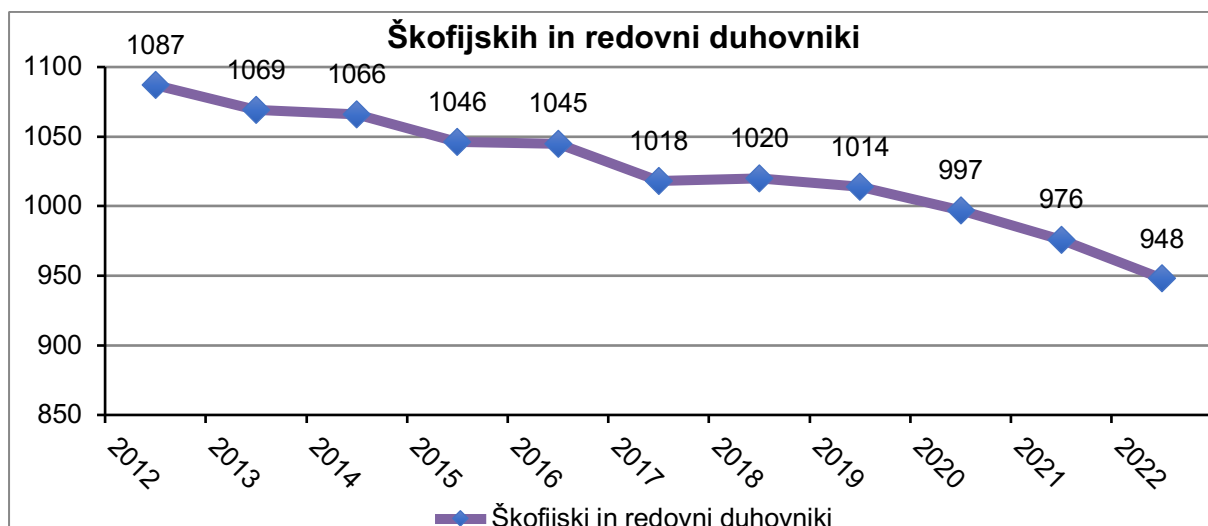
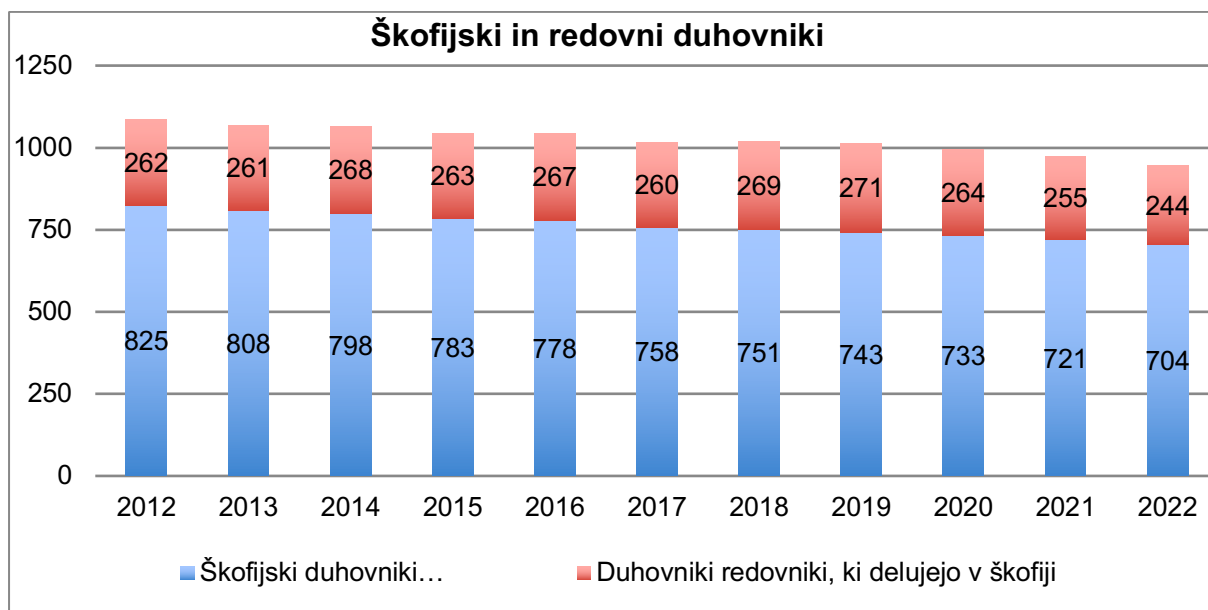

Redovni duhovniki 2000–2020			
Država	2000	2020	Razlika v %
Avstrija	1786	1352	-24,3
Italija	18.803	13.167	-30,0
Madžarska	557	350	-37,2
Hrvaška	810	748	-7,7
Nemčija	4608	3436	-25,4
Češka	595	493	-17,1
Slovaška	615	612	-0,5
Poljska	6178	6701	8,5
Slovenija	295	267	-9,5
Evropa	63.391	46.965	-25,9

Iz podatkov izhaja, da se število redovnih duhovnikov v minulem desetletju ni bistveno spremenilo in skozi leta ostaja enako. V skupnem seštevku vseh duhovnikov, ki delujejo v Sloveniji, opazimo zniževanje števila škofijskih duhovnikov. V letu 2022 je bil delež škofijskih duhovnikov 74,3%, redovnih duhovnikov pa 25,7%. Število vseh redovnih duhovnikov se je v Sloveniji v letih 2000–2020 zmanjšalo za 9,5 %, v Evropi za 25,9 %. Največji upad so zabeležili na Madžarskem (-37,2 %), sledita Italija (-30 %) in Nemčija (-25,4 %). Pozitivni trend med državami Vzhodne Evrope je na Poljskem (+8,5 %). Na evropski celini se je število redovnih duhovnikov znižalo za 25,9 %.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Škofijski duhovniki	825	808	798	783	778	758	751	743	733	721	704
Škofijski duhovniki v %	75,9	75,6	74,9	74,9	74,4	74,5	73,6	73,3	73,5	73,9	74,3
Redovni duhovniki	262	261	268	263	267	260	269	271	264	255	244
Redovni duhovniki v %	24,1	24,4	25,1	25,1	25,6	25,5	26,4	26,7	26,5	26,1	25,7

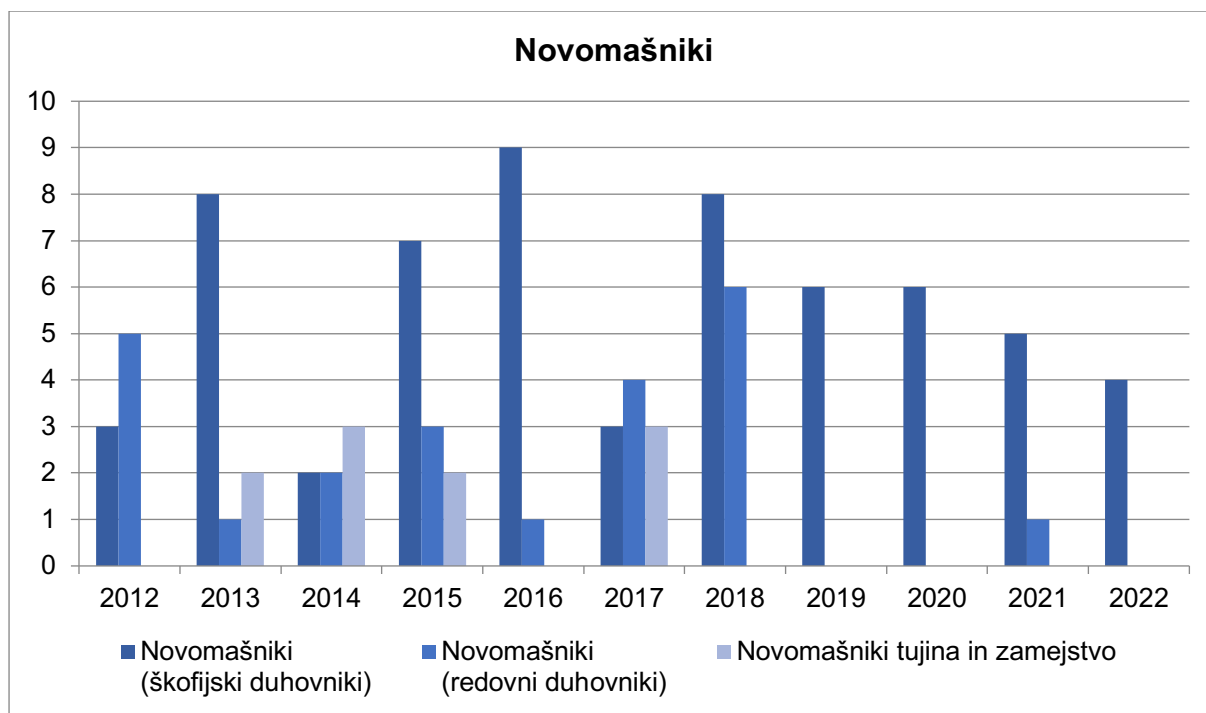

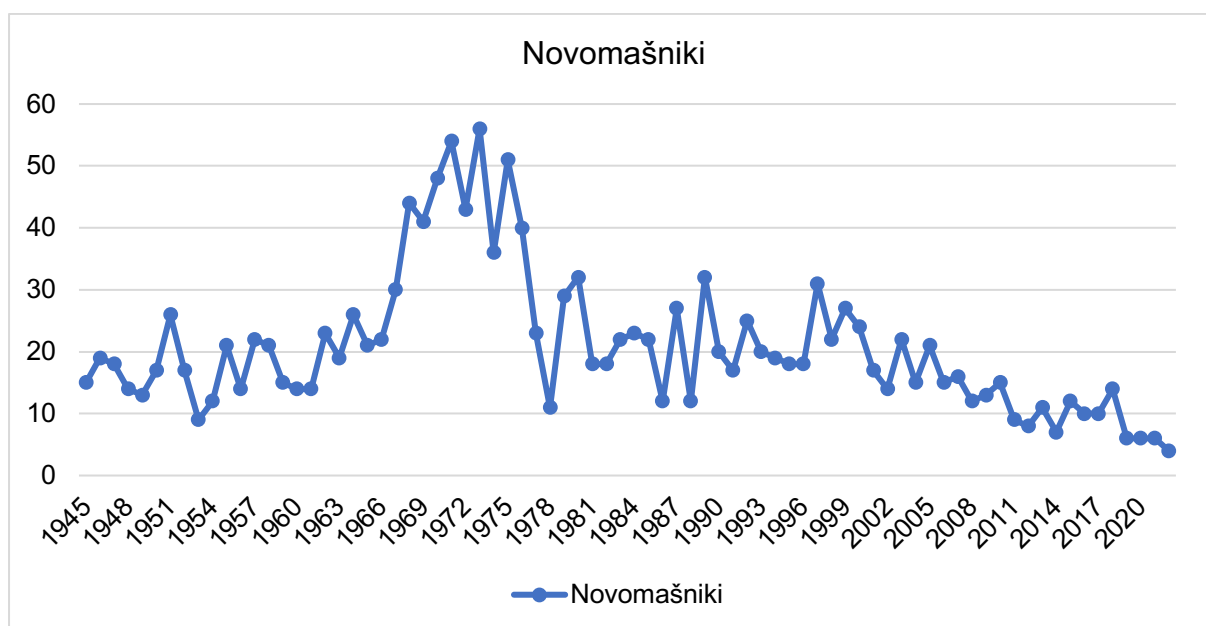
Leta 2012 so bili trije slovenski novomašniki, leta 2022 pa štirje. V tem obdobju je bilo skupaj posvečenih 94 novih duhovnikov, od teh je bilo 61 škofijskih in 23 redovnih. Največ novih posvečenj je bilo med letoma 2013 in 2018: 64.

Število slovenskih novomašnikov

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
a) Škofijski duhovniki	3	8	2	7	9	3	8	6	6	5	4
b) Redovni duhovniki	5	1	2	3	1	4	6	0	0	1	0
Skupaj a + b	8	9	4	4	10	7	14	6	6	6	4
c) Tujina in zamejstvo	0	2	3	2	0	3	0	0	0	0	0
Skupaj a + b + c	8	11	7	12	10	10	14	6	6	6	4

V pregledu števila novomašnikov v Sloveniji od leta 1945 do leta 2022 lahko opazimo izrazito povečanje med letoma 1965 in 1977. Vrhunec s kar 56 posvečenimi duhovniki je bil leta 1973. Najnižjo številko lahko opazimo v letih 2019 in 2022, ko je bilo posvečenih samo šest oziroma štirje novi duhovniki na leto. Od leta 1945 do 2022 je bilo v Sloveniji posvečenih 1620 duhovnikov: 79 v letih 1945–1949, 174 v letih 1950–1959, 254 v letih 1960–1969, 391 v letih 1970–1979, 218 v letih 1980–1989, 217 v letih 1990–1999, 169 v letih 2000–2009, 108 v letih 2010–2020, 10 v obdobju 2021–2022. V obdobju 1950–1979 je bila tako posvečena več kot polovica vseh duhovnikov od leta 1945 do danes. Z demografskega vidika klera to pomeni, da bo odhod te generacije iz dejavnega pastoralnega dela na pomenljivi način zaznamoval pastoralno življenje Cerkve v Sloveniji v prihodnjih desetletjih.

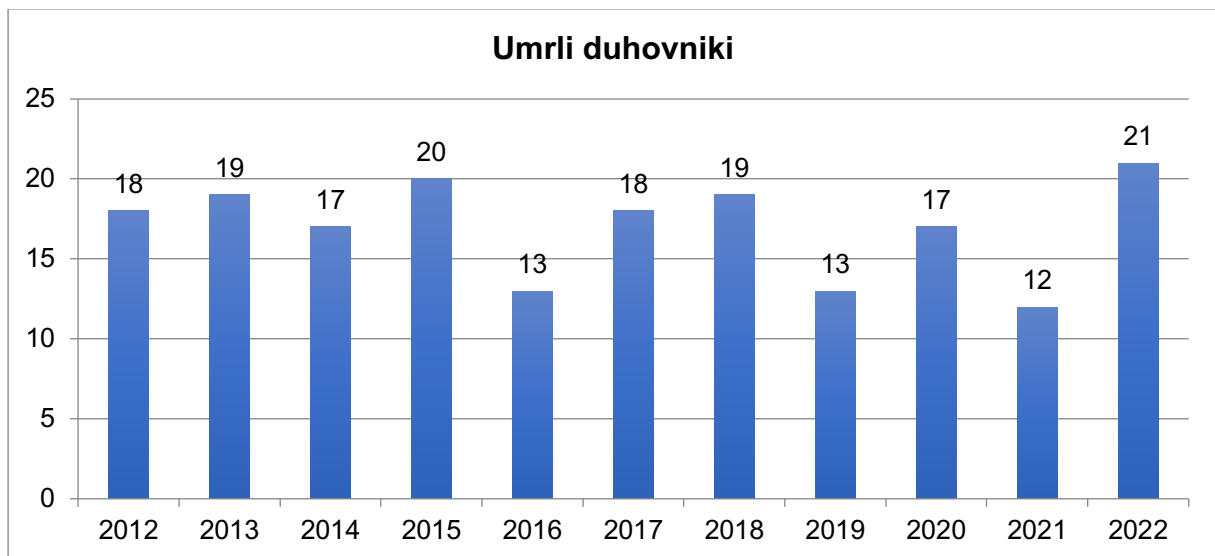
Leto	Novomašniki
1945	15
1946	19
1947	18
1948	14
1949	13
1950	17
1951	26
1952	17
1953	9
1954	12
1955	21
1956	14
1957	22
1958	21
1959	15
1960	14
1961	14
1962	23
1963	19
1964	26
1965	21
1966	22
1967	30
1968	44
1969	41
1970	48
1971	54
1972	43
1973	56
1974	36
1975	51
1976	40
1977	23
1978	11
1979	29
1980	32
1981	18
1982	18
1983	22
1984	23
1985	22
1986	12
1987	27
1988	12
1989	32
1990	20
1991	17
1992	25
1993	20
1994	19

1995	18
1996	18
1997	31
1998	22
1999	27
2000	24
2001	17
2002	14
2003	22
2004	15
2005	21
2006	15
2007	16
2008	12
2009	13
2010	15
2011	9
2012	8
2013	11
2014	7
2015	12
2016	10
2017	10
2018	14
2019	6
2020	6
2021	6
2022	4

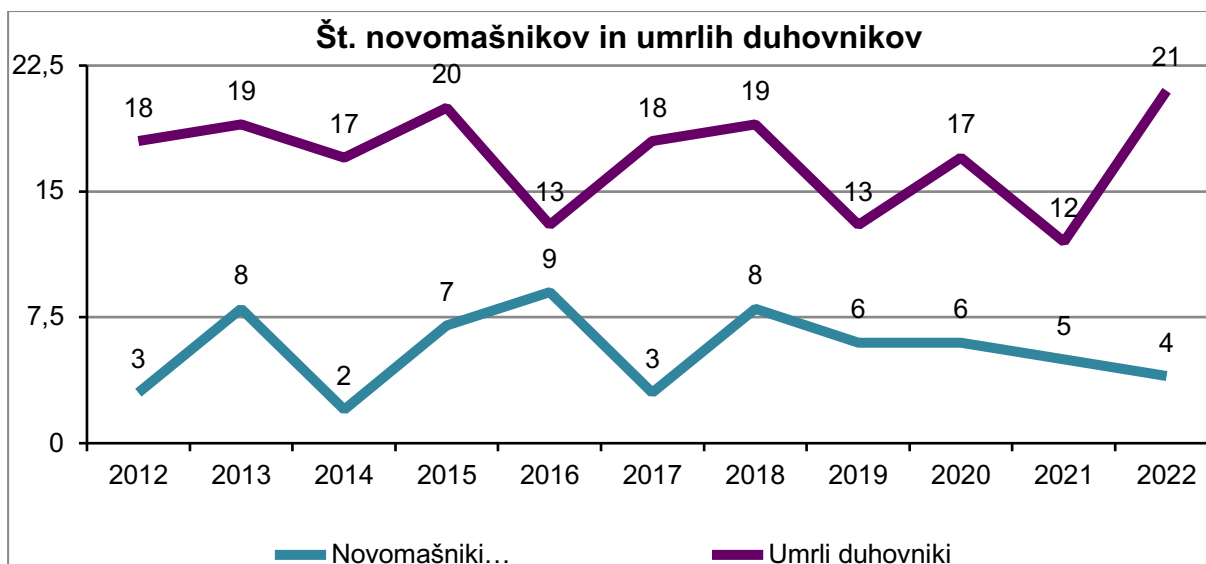
Novomašniki 2000–2020			
Država	2000	2020	Razlika v %
Avstrija	29	14	–51,7
Italija	527	283	–46,3
Madžarska	44	20	–54,5
Hrvaška	36	29	–19,4
Nemčija	151	61	–59,6
Češka	55	16	–70,9
Slovaška	88	45	–48,9
Poljska	572	274	–52,1
Slovenija	16	6	–62,5
Evropa	2321	1185	–48,9

Število novomašnikov se je v prvih dveh desetletjih novega tisočletja v Evropi povprečno znižalo za 48,9 %. Največji upad med analiziranimi državami opazimo na Češkem (–70,9 %), najmanjši pa na Hrvaškem (–19,4 %).

Umrli škofijski duhovniki	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	18	19	17	20	13	18	19	13	17	12	21

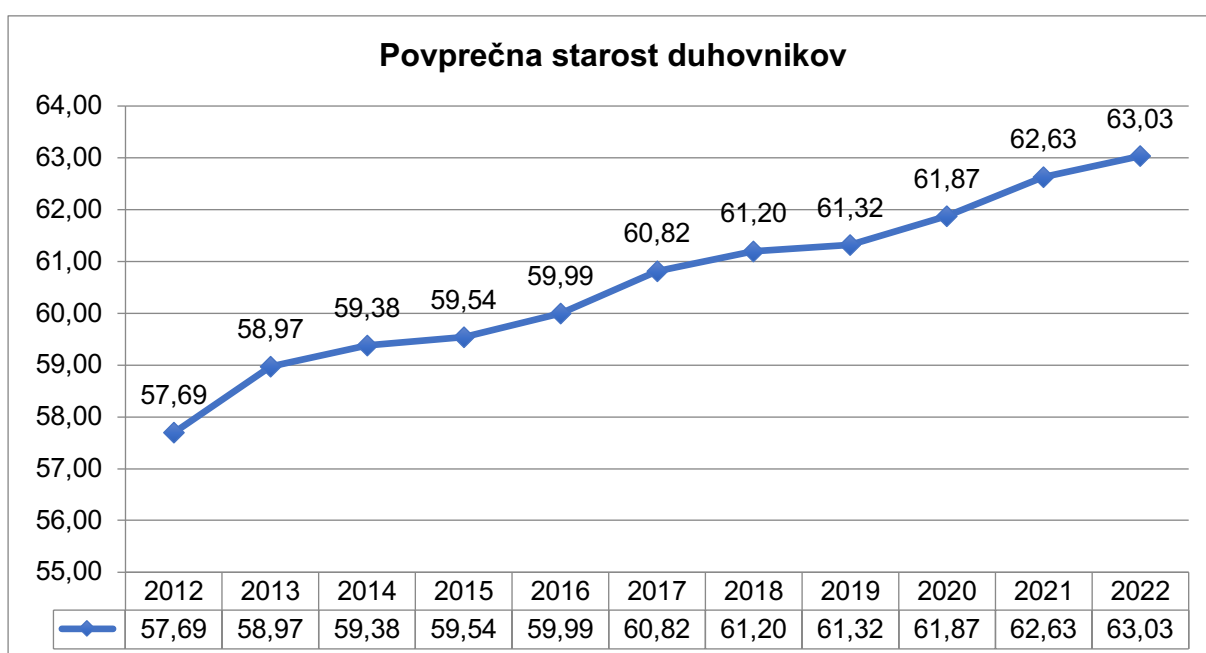
V obdobju 2000–2020 je v Sloveniji umrlo 367 duhovnikov, 187 v obdobju 2012–2022. V zadnjih desetih letih je 21 duhovnikov zapustilo kleriški stan; stanje klera v naši domovini se je v tem obdobju zmanjšalo za 139 duhovnikov.

V desetletju 2012–2022 se je povprečna starost slovenskih duhovnikov zvišala s 57,69 na 63,03 leta; največje zvišanje opazimo med duhovniki Škofije Celje.

Povprečna starost slovenskih duhovnikov

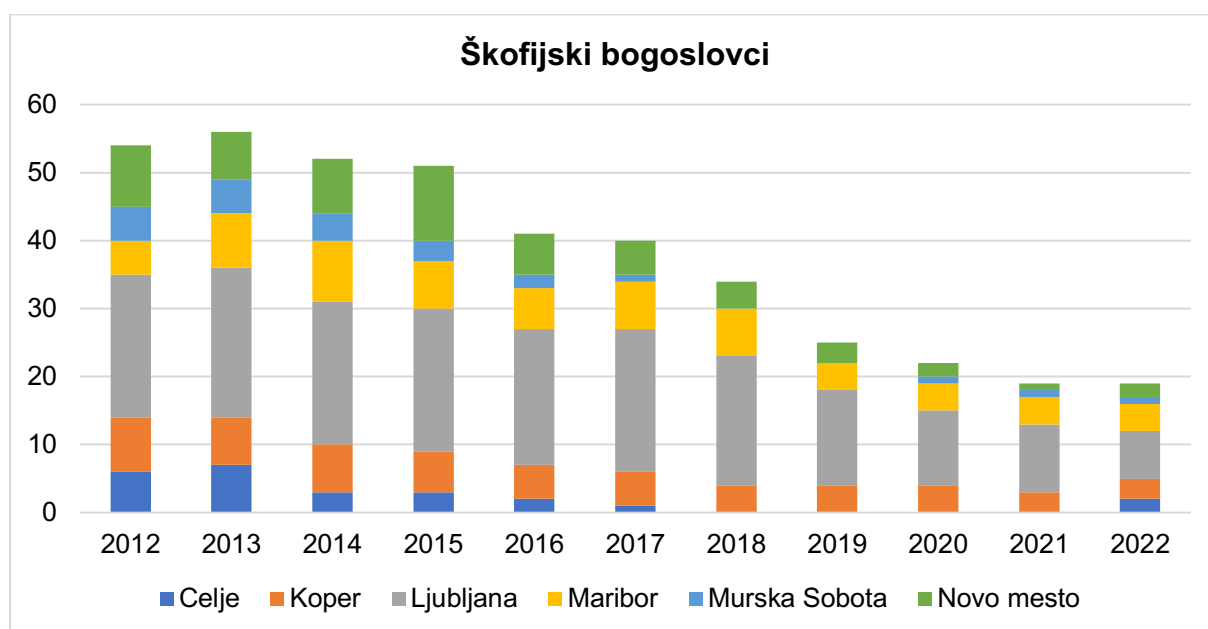
Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	56,90	57,90	59,80	59,50	59,60	63,00	61,60	60,80	62,80	65,40	64,20
Koper	59,90	60,50	60,80	61,20	61,00	59,80	62,80	62,60	62,60	62,70	64,80
Ljubljana	58,40	59,10	59,60	60,20	60,30	60,20	60,60	60,70	60,60	61,30	61,45
Maribor	59,36	59,43	59,28	59,78	60,76	61,59	62,00	62,49	62,37	62,77	63,72
Murska Sobota	54,00	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.
Novo mesto	57,60	57,90	57,40	57,00	58,30	59,50	59,00	60,00	61,00	61,00	61,00
	57,69	58,97	59,38	59,54	59,99	60,82	61,20	61,32	61,87	62,63	63,03

Število škofijskih bogoslovcev se je v letih 2012–2022 znižalo s 54 na 19 oziroma za 64,8 %.

Škofijski bogoslovci

Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	6	7	3	3	2	1	0	0	0	0	2
Koper	8	7	7	6	5	5	4	4	4	3	3
Ljubljana	21	22	21	21	20	21	19	14	11	10	7
Maribor	5	8	9	7	6	7	7	4	4	4	4
Murska Sobota	5	5	4	3	2	1	0	0	1	1	1
Novo mesto	9	7	8	11	6	5	4	3	2	1	2
	54	56	52	51	41	40	34	25	22	19	19

Število katoličanov na duhovnika

Da bi dobili jasnejšo podobo delovanja duhovnikov, postavimo v korelacijo število katoličanov in število duhovnikov, delujočih v Sloveniji. Tako lahko ocenimo razmerje duhovnikov, ki delujejo v pastoralni, in število vernikov ter vzpostavimo primerjavo s Cerkvijo po svetu. Kljub temu je končna številka le eden od kazalcev, saj ne vključuje stalnih diaconov, katehistinj in katehistov ter mnogih drugih laikov, ki duhovnikom dejavno in redno pomagajo pri njihovem delu.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Katoličani	1.554.355	1.543.114	1.523.040	1.535.297	1.523.113	1.511.980	1.513.756	1.509.986	1.507.477	1.490.535	1.480.156
Duhovniki	1087	1069	1066	1055	1045	1018	1020	1014	997	976	948
Povprečno št. katoličanov na duhovnika	1429	1443	1428	1455	1457	1485	1484	1489	1662	1527	1561

Med letoma 2012 in 2022 je 21 duhovnikov zaprosilo za odvezo od obljube celibata in zapustilo kleriški stan ter prenehalo opravljati duhovniško službo.

	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Duhovniki, ki so zapustili kleriški stan	Celje	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
	Koper	1	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0
	Ljubljana	0	4	0	0	1	0	0	0	0	2	1
	Maribor	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	Murska Sobota	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj		2	6	1	0	4	3	0	1	0	2

6.3.2 Stalni diakoni

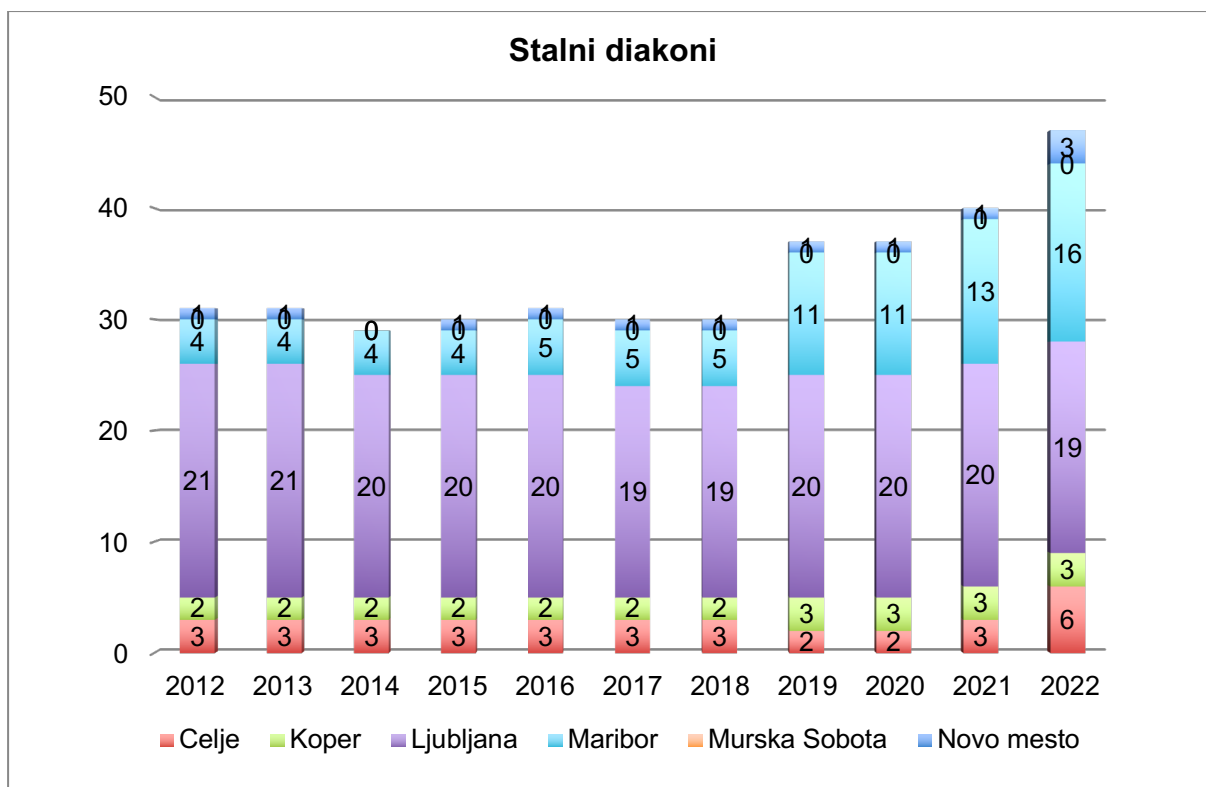
Stalni diakoni lahko postanejo moške, ki živijo v celibatu ali so poročeni. Krajevni škof jih posveti, da bi v moči zakramenta svetega reda opravljali službo v liturgičnem in pastoralnem življenju, v socialnih in karitativnih dejavnostih. Diakoni pomagajo škofu in duhovnikom na mnogotere načine: pri obhajanju evharistije, deljenju zakramenta krsta, poročanju, oznanjevanju evangelija med sveto mašo in pri besednem bogoslužju, pridiganju ter vodenju pogrebov. Njihovo delo je namenjeno predvsem najbolj zapostavljenim in ubogim, saj po svojem posvečenju dejavno uresničujejo služenje Cerkve tistim, ki živijo na družbenem obrobju.⁵⁵

Število stalnih diaconov, ki vedno bolj prevzemajo vlogo pastoralnih pomočnikov na župnijah in škofijah, se povečuje. V desetletju 2012–2022 se je njihovo število povečalo z 31 na sedanjih 47. V letih 2000–2020 se je število stalnih diaconov povečalo z 9 na 37. Napovedana rast se uresničuje, saj se več poročenih moških pripravlja na služenje Cerkvi v vlogi stalnega diakona.

Stalni diakoni (pregled po škofijah)

Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	6
Koper	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
Ljubljana	21	21	20	20	20	19	19	20	20	20	19
Maribor	4	4	4	4	5	5	5	11	11	13	16
Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Novo mesto	1	1	n. p.	1	1	1	1	1	1	1	3
Skupaj	31	31	29	30	31	30	30	37	37	40	47

⁵⁵ Povzeto po: <http://cdp.nadskofija-maribor.si/cdp4/index.php/poklican-si/poklic-stalnega-diakona/14-poklican-si/poklic-stalnega-diakona/28-poklic-stalnega-diakona>, pridobljeno 20. oktobra 2021.

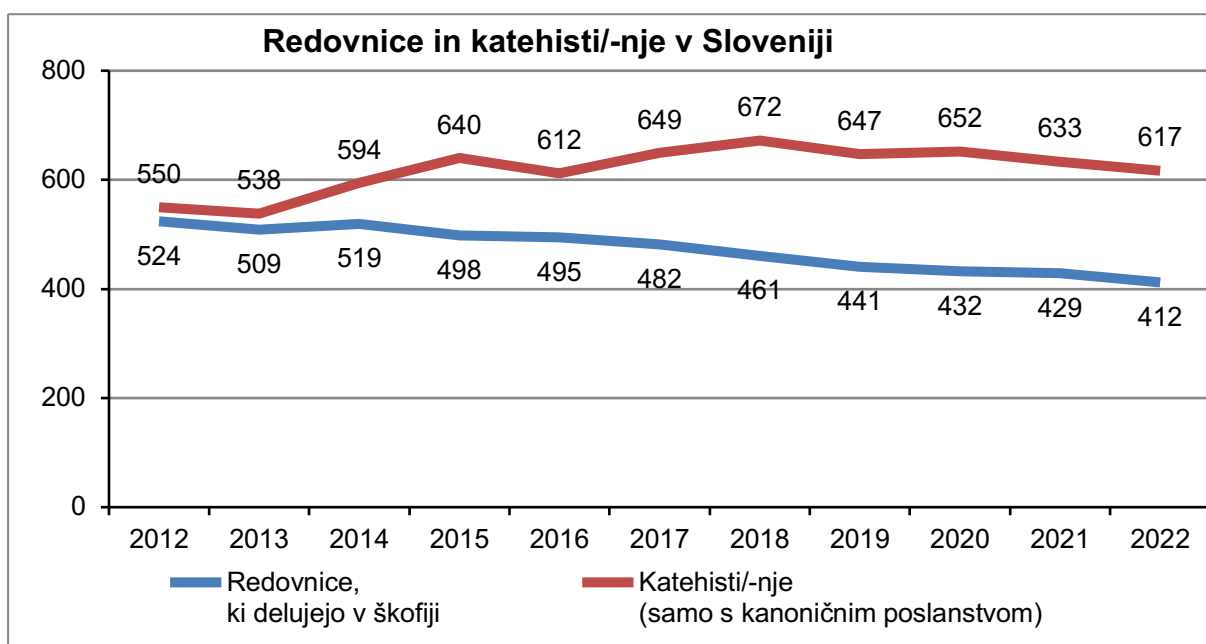
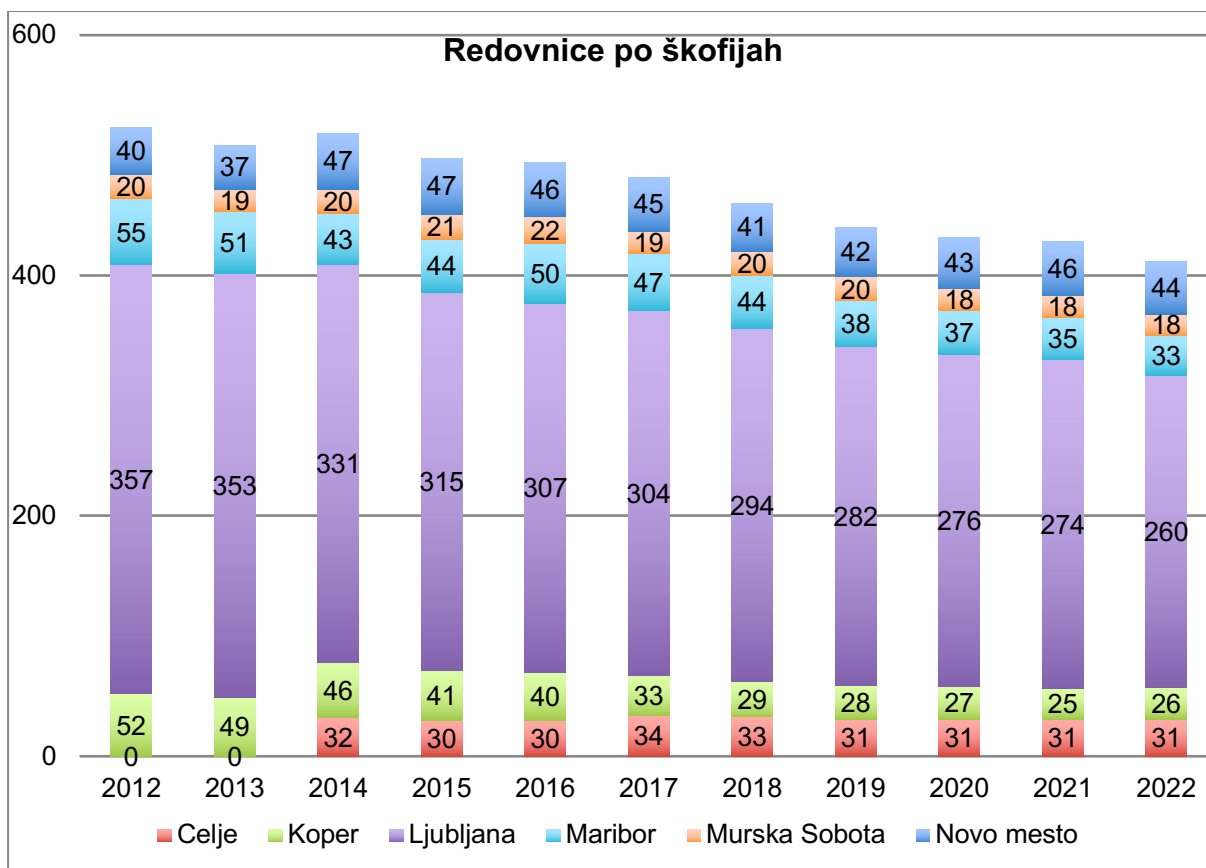
6.3.3 Redovnice

Podatki o redovnicah so podrobneje prikazani v 5. poglavju. V nadaljevanju predstavljamo le podatke, ki se nanašajo na njihov raspored po škofijah.

Nadaljuje se trend zadnjih let, v katerih se število redovnic znižuje, povečuje pa se vloga laičkih katehistov in katehistinj. Med letoma 2012 in 2022 se je število redovnic znižalo s 524 na 412 oziroma za 21,3 %. Največji upad v omenjenem desetletju smo opazili pri redovnicah na ozemlju kopske škofije (–50 %), medtem ko opažamo pozitiven trend pri redovnicah na ozemlju soboške škofije (+10 %). Leta 2012 je število katehistinj in katehistov prvič preseglo število redovnic.⁵⁶

	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Redovnice, ki delujejo v škofiji	Celje	n. p.	n. p.	32	30	30	34	33	31	31	31	31
	Koper	52	49	46	41	40	33	29	28	27	25	26
	Ljubljana	357	353	331	315	307	304	294	282	276	274	260
	Maribor	55	51	43	44	50	47	44	38	37	35	33
	Murska Sobota	20	19	20	21	22	19	20	22	19	19	18
	Novo mesto	40	37	47	47	46	45	41	42	43	46	44
	Skupaj		524	509	519	498	495	482	461	443	433	430

⁵⁶ Manjkajo podatki za Škofijo Celje za leti 2012 in 2013.

Med analiziranimi kategorijami oseb, ki delujejo v Katoliški cerkvi, so nedvomno največji upad doživele redovnice. V zadnjih dvajsetih letih se je v Evropi njihovo število znižalo s 366.326 na 207.994 (–43,2 %). Med državami, ki smo jih vključili v primerjalno analizo, izstopajo Madžarska (–60,7 %), Češka (–57 %) in Nemčija (–54,9 %), kjer se je število redovnic več kot prepolovilo. Na Hrvaškem je bilo v zadnjih dveh desetletjih zniževanje števila redovnic nekoliko manjše (–12,6 %). V Sloveniji smo zabeležili 45% upad.

Redovnice 2000–2020			
Država	2000	2020	Razlika v %
Avstrija	6038	3223	–46,6
Italija	113.295	70.020	–38,2
Madžarska	1515	595	–60,7
Hrvaška	3464	3028	–12,6
Nemčija	38.400	17.316	–54,9
Češka	2297	987	–57,0
Slovaška	2895	1876	–35,2
Poljska	23.945	18.271	–23,7
Slovenija	787	433	–45,0
Evropa	366.326	207.994	–43,2

6.3.4 Laiške katehistinje in katehisti ter kateheza v Cerkvi v Sloveniji

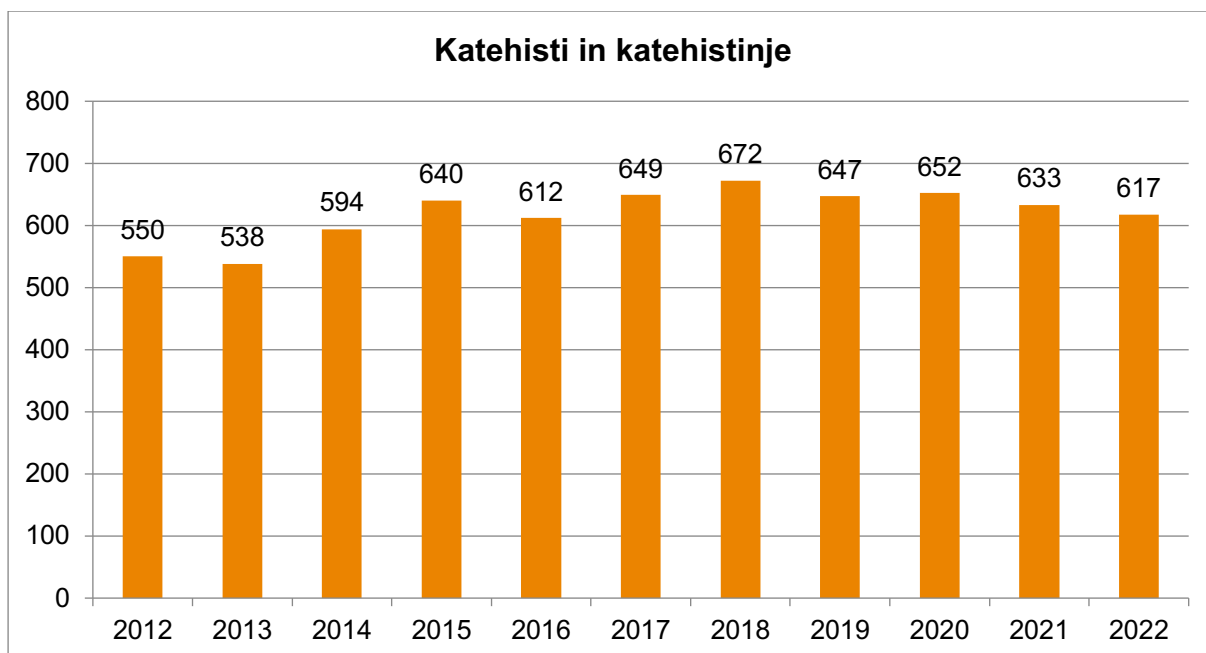
Pastoralne službe so zbrale in posredovale podatke, ki prikazujejo katehetsko dejavnost v škofijah za obdobje 2012–2022.

Gibanje števila katehistinj in katehistov je povezano s finančnimi sredstvi, ki jih imajo škofije in župnije na razpolago za honoriranje njihovega dela. V letih 2011–2013 je bilo njihovo število nižje zaradi posledic finančne in gospodarske krize, ki je prizadela Slovenijo, v zadnjih letih pa njihovo število ohranja stalno vrednost.

Laiški katehisti in katehistinje

Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	n. p.	n. p.	45	73	25	24	30	35	40	40	40
Koper	139	143	136	132	154	158	156	119	165	150	150
Ljubljana	168	145	145	167	141	155	155	155	130	130	120
Maribor	112	118	135	140	154	153	166	181	167	175	128
Murska Sobota	14	15	16	11	21	42	48	40	40	43	42
Novo mesto	117	117	117	117	117	117	117	117	110	95	137
Skupaj	550	538	594	640	612	649	672	647	652	633	617

Delo katehistinj in katehistov na župniji dopolnjujejo in bogatijo animatorji oziroma drugi voditelji skupin, kot so mladinske, biblične, birmanske, molitvene itd.

Kateheza⁵⁷

	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ⁵⁹	2018	2019	2020	2021	2022	
Katehistinje in katehisti ⁵⁸	Voditelji mladinskih ali drugih skupin	417	383	387	428	160	216	195	367	302	279	284
	Voditelji birmanskih skupin	278	162	126	305	347	386	273	478	363	271	346
	Vsi katehisti	6	6	7	20	30	29	29	30	29	33	39
	Vse katehistinje	35	35	39	211	452	360	354	367	423	427	468
	Katehisti (M in Ž) s kanoničnim poslanstvom	33	37	38	43	122	104	193	384	198	202	220
	Katehisti (M in Ž) brez kanoničnega poslanstva	113	108	121	105	246	121	195	194	239	236	364

Število katehizirancev, vključenih v katehetsko-izobraževalni proces po župnijah, ki je najbolj poznan po katehezi predšolskih in osnovnošolskih otrok, je bilo v letu 2022 64.640.⁶⁰ Po razpoložljivih podatkih se vsako leto na zakramenta svete birme in prvega svetega obhajila v Sloveniji pripravlja več kot 3000 oseb, v mladinsko katehezo pa je vključenih okrog 2000 mladih.

⁵⁷ Predstavljeni podatki o katehezi v obdobju 2012–2022 so delni, ker manjkajo podatki za Nadškofijo Maribor.

⁵⁸ Manjkajo podatki za Nadškofijo Ljubljana in Nadškofijo Maribor.

⁵⁹ Podatki po letu 2017 se razlikujejo zaradi prejetih poročil vseh (nad)škofij, razen Nadškofije Maribor.

⁶⁰ Podatek zajema vse slovenske škofije.

Katehiziranci ⁶¹ – otroci in mladi		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ⁶²	2021	2022
	Predšolski	99	85	128	199	352	326	374	583	512	480	564
	Šoloobvezni otroci	20.268	18.816	17.917	15.659	23.535	25.667	55.135	55.808	56.607	54.758	64.076
	Prvoobhajanci	2273	1937	1708	2006	2698	3201	3770	4181	3598	3604	3642
	Priprava na birmo	2198	2149	1905	2114	2941	3043	2843	3430	3267	3194	3482
	Mladinski verouk	533	324	346	358	747	717	2772	2186	1931	1942	2013
	Srednješolci	330	315	304	573	595	600	534	669	589	743	584

V Sloveniji je leta 2022 delovalo 6084 ministrantk in ministrantov, 5217 odraslih je bilo vključenih v razne oblike kateheze odraslih, 1445 oseb se je udeleževalo izobraževanja s področja Svetega pisma (biblične skupine), 4649 oseb pa je bilo vključenih v molitvene skupine. Skrb Cerkve za zakonce in družine se odraža tudi v organiziranih zakonskih skupinah, ki so v letu 2022 združevale 4544 oseb v 423 zakonskih skupinah.

V koprski škofiji so v letu 2020 zaznali povečanje števila udeležencev raznih oblik kateheze za odrasle, kar je verjetno povezano s srečanji na daljavo, ki so v primerjavi s srečanji v živo pritegnila več odraslih, starši pa so se po odprtju dejavnosti v večjem številu udeležili tudi srečanj, povezanih s pripravo na zakramente.

Katehiziranci – odrasli in posebna kateheza ⁶³		2012	2013	2014	2015	2016 ⁶⁴	2017	2018	2019 ⁶⁵	2020	2021	2022
	Ministranti	2444	2649	2686	2536	4191	4116	7522	7443	6721	5952	6084
	Št. udeležencev kateheze za odrasle (versko izobraževanje odraslih)	2231	1202	1896	1149	3636	4362	4516	6649	6357	5684	5217
	Biblične skupine	309	328	373	496	854	850	1574	994	1587	1360	1445
	Molitvene skupine	1639	1379	1464	1553	2174	3583	3138	4037	3678	3955	4649

⁶¹ Nadškofija Ljubljana: podatki so za leta 2018, 2019, 2020.

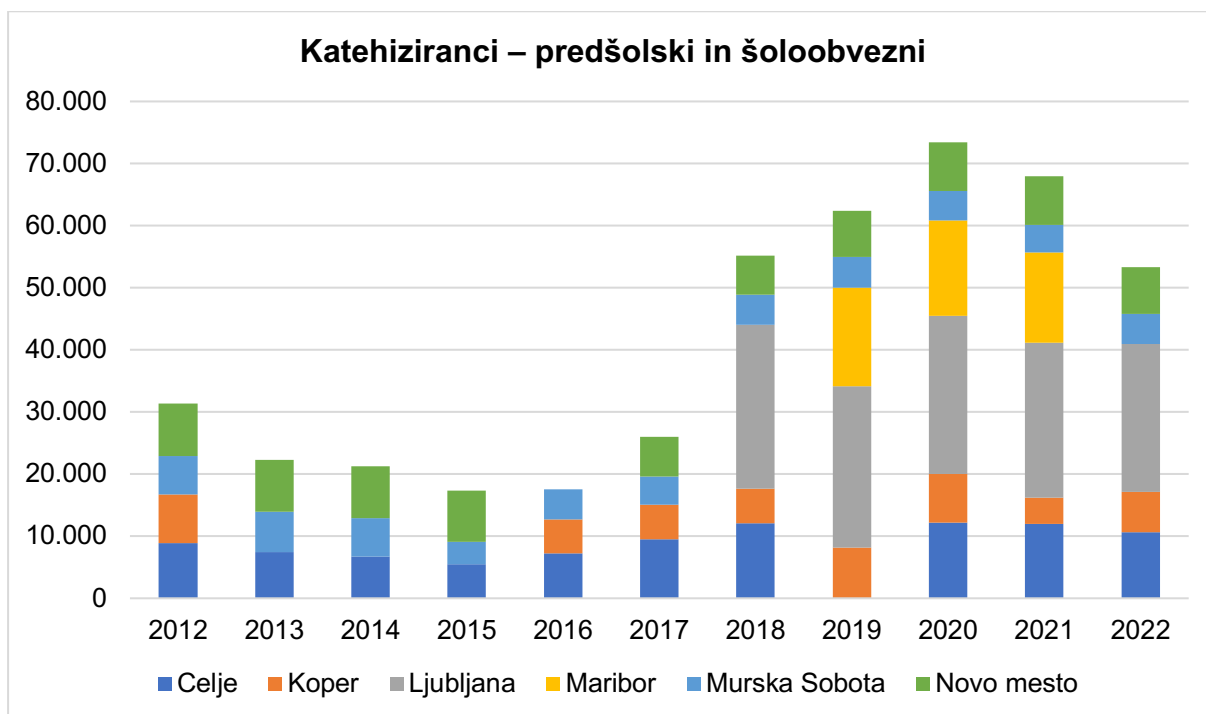
⁶² Manjkajo podatki za Nadškofijo Maribor.

⁶³ Kateheza odraslih zajema različne izobraževalne in pastoralne dejavnosti, ki jih izvajajo škofije oziroma župnije: krščanski izobraženci, skupine za ločene in razporočene, moške skupine, priprava staršev na krst, srečanja za starše in razne oblike družinske kateheze, srečanja za starše prvoobhajancev, srečanja za starše birmancev, svetopisemska predavanja ter posebne skupine za ženske.

⁶⁴ Podatki za škofije Celje, Koper, Murska Sobota in Novo mesto.

⁶⁵ Od leta 2019 podatke posreduje tudi Nadškofija Ljubljana.

Št. članov zakonskih skupin	550	558	529	716	1418	1382	1312	5026	4686	4486	4544
Št. zakonskih skupin	68	66	69	69	135	131	126	466	455	432	423

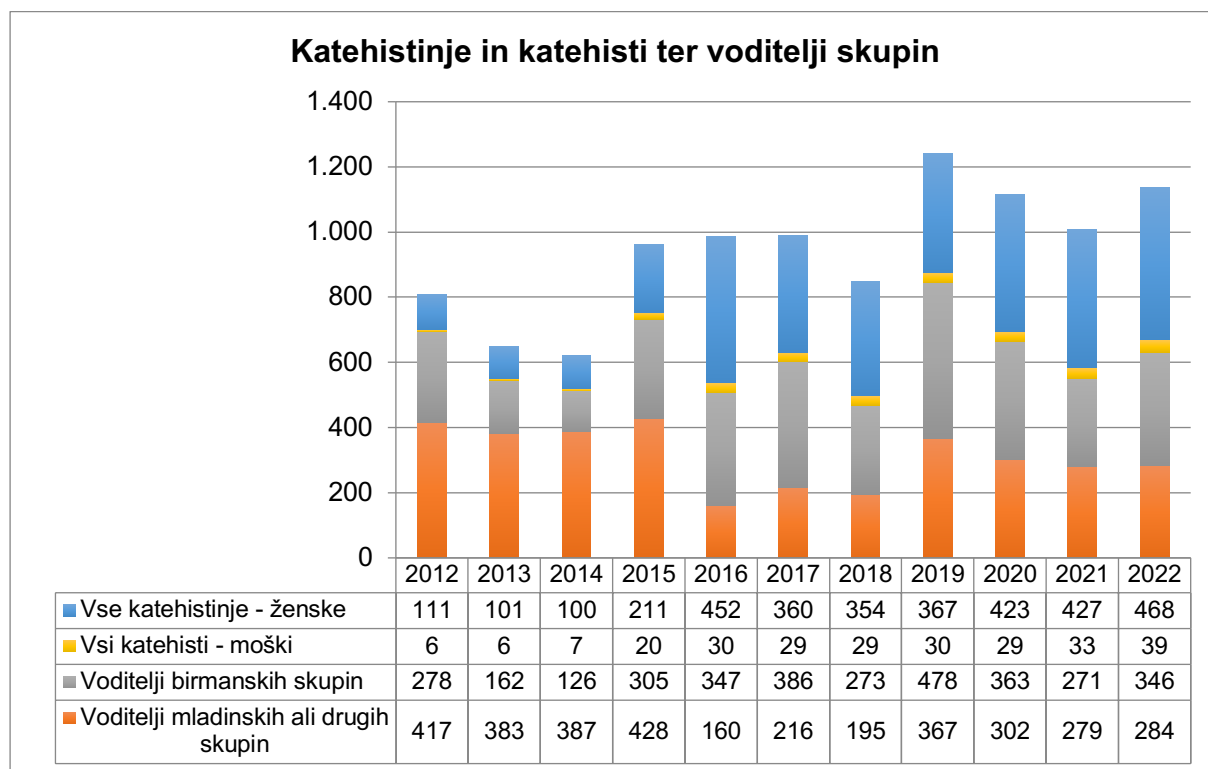
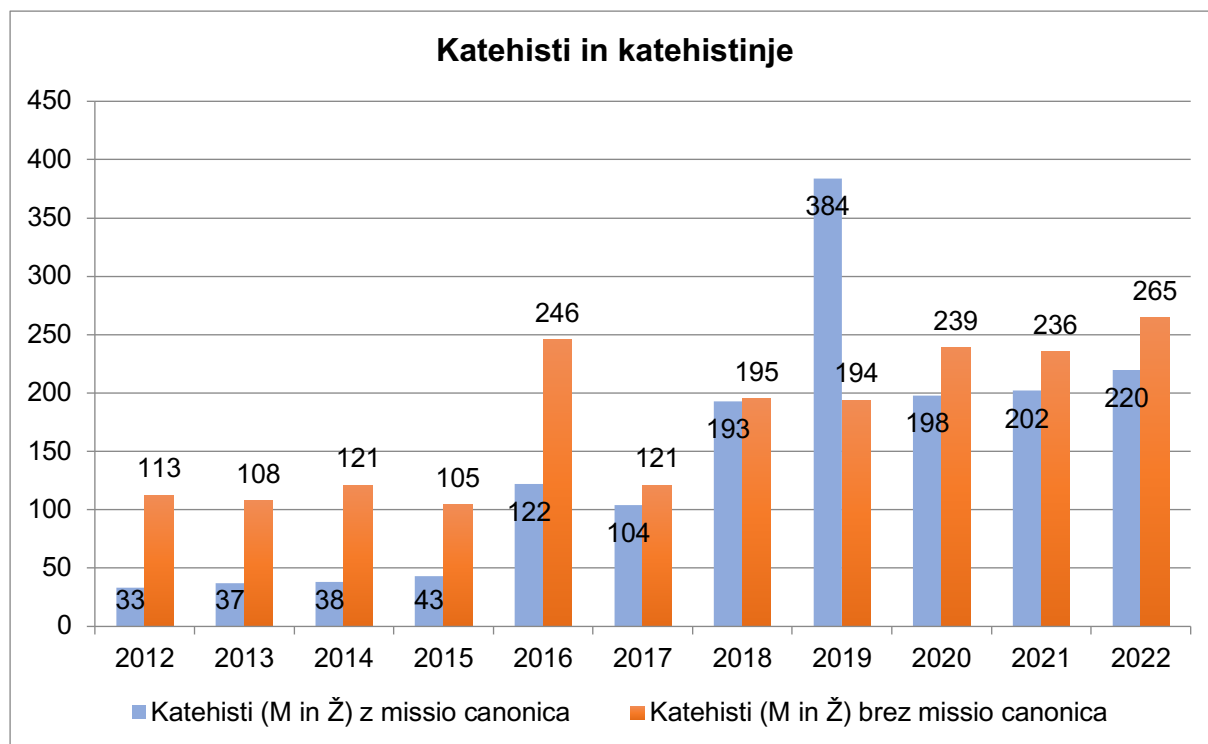
V preglednici o katehistih in katehistinjah smo predstavili tudi število tistih, ki imajo kanonično poslanstvo, pooblastilo, ki ga posamezni katehistinji ali katehistu za redno opravljanje katehetske dejavnosti v župniji pisno izda krajevni ordinarij. To področje ureja *Pravilnik o kanoničnem poslanstvu katehistinj in katehistov*.

Pomembno vlogo katehistinj in katehistov v Katoliški cerkvi je izpostavil tudi sveti oče Frančišek, ki je 11. maja 2021 izdal apostolsko pismo v obliki motuproprija *Antiquum ministerium*, s katerim vzpostavlja laiško službo katehista. Gre za odgovor Cerkve na nujnost evangelizacije v sodobnem svetu, ki mora potekati v svetni obliki, ne da bi zapadla v klerikalizacijo. V apostolskem pismu papež poudarja pomen zvestobe preteklosti in odgovornost za sedanjost, nujna pogoja, da bi Cerkev mogla vršiti svoje poslanstvo v svetu. Prav v kontekstu evangelizacije v sodobnem svetu in zaradi »vzpostavitve globalizirane kulture« je namreč »treba prepoznati prisotnost laikov, ki se v moči svojega krsta čutijo poklicani k sodelovanju v službi kateheze«. Papež izpostavi pomen »pristnega srečanja z mladimi rodovi«, pa tudi »potrebo po ustvarjalnih metodologijah in sredstvih, ki evangeljsko oznanilo uskladijo z misijonarskim preoblikovanjem Cerkev«. ⁶⁶

Vloga laiškega katehista se bo torej v prihodnosti še razvijala. Po njem bo Cerkev lahko uresničila svoje poslanstvo, o katerem je govoril že papež Pij XII.: v našem času je pričevati in posredovati vero novim generacijam naloga za »družinske očete in

⁶⁶ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-05/papez-francisek-z-apostolskim-pismom-antiquum-ministerium-vzpos.html>, pridobljeno 8. oktobra 2021.

matere«.67 Skozi stoletja in tudi danes se je v različnih državah zaradi pomanjkanja duhovnikov vera ohranjala, zahvaljujoč očetom in materam ter katehistom, ki so za to namenili in pogosto žrtvovali svoje življenje. V današnjih sekulariziranih družbah je nujno potrebno vključevanje, priznanje in celovito ovrednotenje laikov.

⁶⁷ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-05/katehisti-sluzba-s-starodavnimi-koreninami-ki-zre-v-prihodnost.html>, pridobljeno 8. oktobra 2021.

6.3.5 Župnijski sodelavci, člani ŽPS-jev, ključarji in redno zaposleni

Mnogi laiki vsak dan dejavno pomagajo slovenskim škofom in duhovnikom pri gospodarskih in organizacijskih zadevah. S predanim delom in največkrat s prostovoljnim služenjem so dejavni na različnih področjih krščanske skupnosti. Najpogosteje so člani župnijskih pastoralnih ali gospodarskih svetov, sodelujejo kot mežnarji oziroma ključarji, krasilci cerkva, vzdrževalci cerkva in župnijskega imetja. V letu 2022 je v slovenskih škofijah redno delovalo 8988 oseb.

V tej obliki sodelovanja laikov z župnikom kot tudi laikov s škofom dejavno živimo pot sinodalnosti, na katero nas je povabil papež Frančišek v obdobju 2021–2024. V Cerkvi župnik ne izbira sodelavcev, da bo neko delo opravljeno, kot je značilno za civilno okolje, ampak da župnija skupaj živi evangelij, ob tem pa se opravijo tudi potrebna dela.⁶⁸ Župnik in njegovi sodelavci so poklicani, da s timskim delom preverjajo, kje je središče osebnega in župnijskega življenja: to je življenje iz občestva za občestvo.⁶⁹

	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Člani ŽPS/ključarji	Celje	1117	1064	918	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1750	1421
	Koper	1703	n.np.	n.np.	1065	1065	1100	862	1522	1419	1467	1218
	Ljubljana	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	2815	2815	2815	3039	3000
	Maribor	2566	2566	2566	2396	2396	2396	2396	2396	2396	2023	2023
	Murska Sobota	754	754	754	663	663	663	663	570	520	520	517
	Novo mesto	973	935	908	972	780	842	684	756	765	772	809
	Skupaj		7113	5319	5146	6846	6654	6751	9170	9809	9665	9571

Najvidnejši predstavniki župnijskih sodelavcev so člani župnijskega pastoralnega sveta (ŽPS), ki je župnikovo posvetovalno in delovno telo, ki preučuje, načrtuje, usklajuje, spremlja in preverja izvajanje pastoralnega dela v župniji. ŽPS predstavlja in izraža edinost v različnosti karizem, služb in stanov v župniji. Spodbuja in omogoča soodgovornost in sodelovanje vseh vernikov pri pastoralnem delu v župniji na področju oznanjevanja, bogoslužja in dobrotelčnosti ter pri tem povezuje delo duhovnika in laikov. Ustanovitelj ŽPS-ja je župnik.

ŽPS sestavljajo:

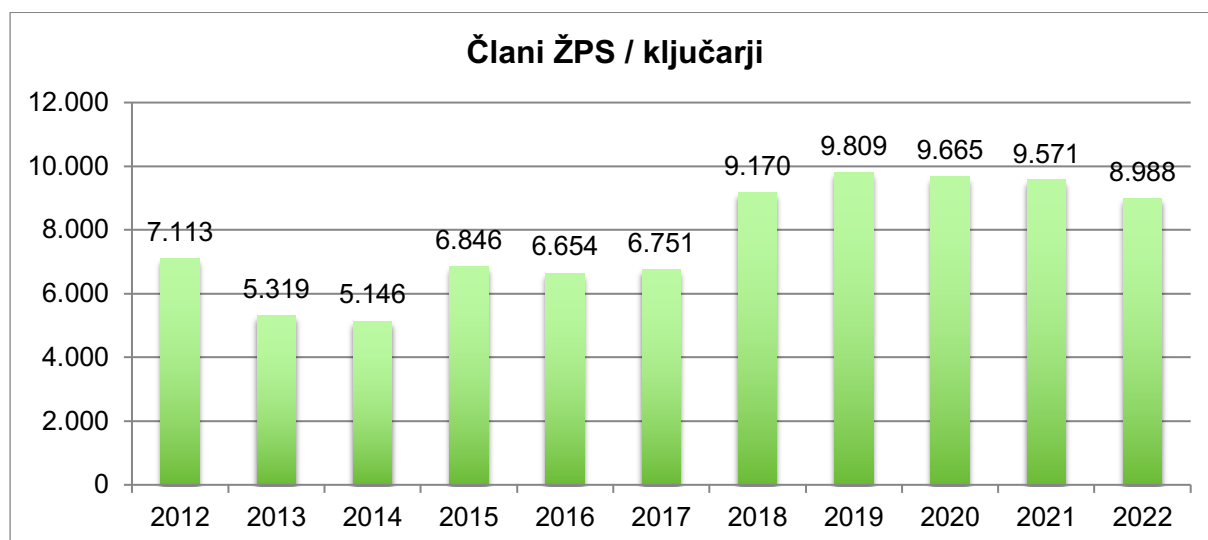
- člani po službi: župnik, kaplan(i), predstavnik katehistov in katehistinj, gospodarskega sveta ali ključarjev;
- voditelji ali delegati posameznih skupin: predstavnik redovnih skupnosti, župnijske karitas, pevcev, mladinskih, študentskih, predzakonskih in zakonskih skupin, duhovnih gibanj, molitvenih in drugih skupin ter združenj;
- izvoljeni člani, ki sestavljajo vsaj polovico vseh članov in zastopajo soseske, naselja ali ulice; število določi župnik glede na število prebivalcev.

⁶⁸ Prim. M. Turnšek, *Ob bližnjih volitvah v ŽPS*, v: *Cerkev danes* – revija za pastoralno evangelizacijo, 6/2019, 25.

⁶⁹ Prim. M. Turnšek, *Ob bližnjih volitvah v ŽPS*, v: *Cerkev danes* – revija za pastoralno evangelizacijo, 6/2019, 26.

Če ima župnija v soupravi več manjših župnij, župnik lahko ustanovi medžupnijski pastoralni svet. Poleg tega župnik lahko imenuje največ pet članov glede na spol, starost, poklic, da s tem izpopolni sestavo sveta.

Škofijam in župnijam pri opravljanju posebnih strokovnih nalog ter pri administrativnem delu pomagajo laiki, ki so redno zaposleni ali sodelujejo v obliki honorarne zaposlitve. Med njimi so tudi katehisti in katehistinje, ki to službo opravljajo profesionalno. V letu 2022 so slovenske škofije zaposlovale 88 oseb.

6.3.6 Nedeljniki

Od leta 2015 razpolagamo s podatki o nedeljnikih (verniki, ki se redno udeležujejo nedeljski svetih maš) za vse škofije. Ob primerjavi lahko opazimo, da se je verska praksa med slovenskimi verniki v obdobju med letoma 2015 in 2019 spremenila: število nedeljnikov je upadlo za 20.669 oseb. V letih 2015–2019 je največ nedeljnikov izgubila Nadškofija Maribor (–26,5 %), sledijo Škofija Novo mesto (–9,82 %), Nadškofija Ljubljana (–7,82 %) in Škofija Murska Sobota (–7,61 %) ter Škofija Celje z najnižjim upadom (–6,95 %). V Škofiji Koper v omenjenem obdobju opazamo povečanje za 5,38 %. Slovensko povprečje upada nedeljnikov je –9,51 %.

V zadnjih petih letih se je število nedeljnikov skoraj prepolovilo. Hud udarec verski praksi je zadala epidemija covid-19 in posledično zapiranje javnega življenja ter omejevanje udeležbe pri verskih obredih. V letih 2020 in 2021, ki sta bili najbolj zaznamovani s covidom-19, se je število nedeljnikov prepolovilo. Med najbolj prizadetimi škofijami lahko izpostavimo Nadškofijo Maribor in Škofijo Murska Sobota, ki sta doživeli 61 oziroma 54% upad. V letu 2022 lahko opazimo postopno izboljšanje, vendar se bo dejansko stanje videlo šele v daljšem obdobju.

Število nedeljnikov 2012–2022

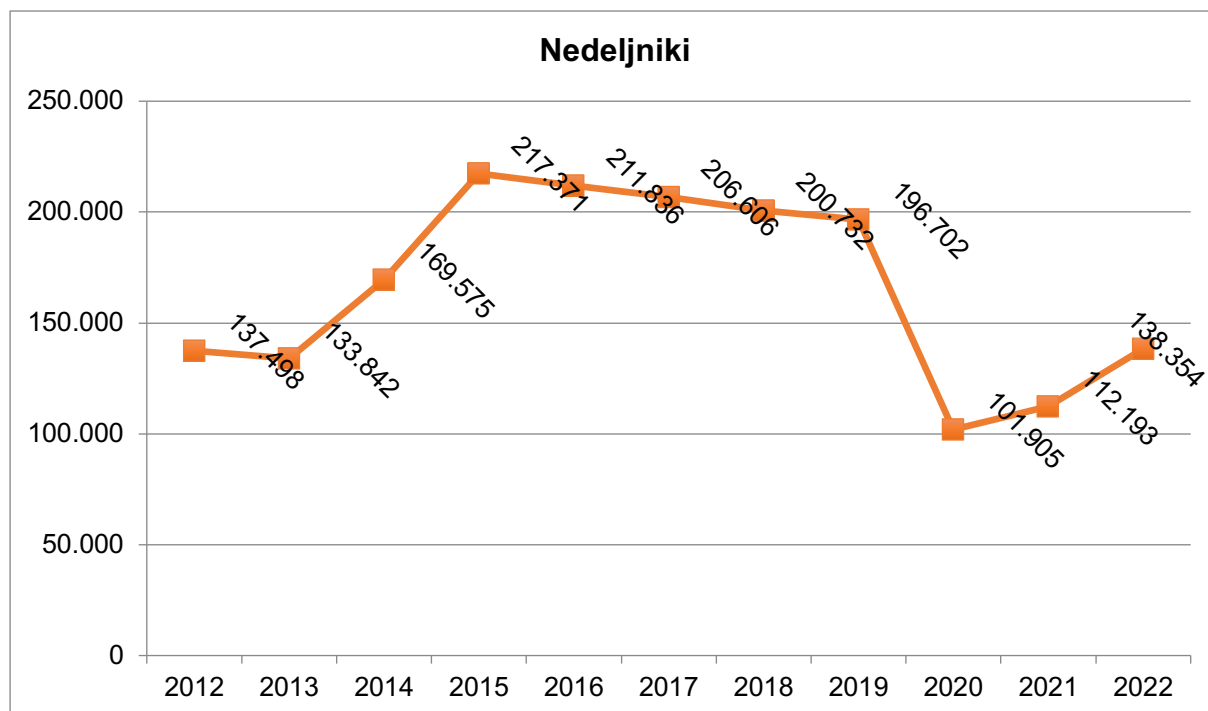
Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	n. p.	n.p.	31.200	29.639	28.253	27.455	27.774	27.578	13.319	15.161	16.316
Koper	27.777	26.657	27.309	26.507	26.075	24.073	20.135	27.934	11.209	13.627	16.184

Ljubljana	92.313	90.109	89.437	86.073	82.881	83.397	82.073	79.338	48.175	50.176	60.972
Maribor	n. p.	n. p.	n. p.	37.554	37.554	37.554	37.554	27.596	13.776	14.640	19.015
Murska Sobota	17.408	17.076	n. p.	15.818	15.377	14.624	13.806	14.615	5108	7234	10.443
Novo mesto	n. p.	n. p.	21.629	21.780	21.696	19.503	19.390	19.641	10.318	11.355	15.424
Skupaj	137.498	133.842	169.575	217.371	211.836	206.606	200.732	196.702	101.905	112.193	138.354

Epidemija covida-19 je najmočneje prizadela ravno ta vidik verskega življenja, saj se je število nedeljnikov v Sloveniji leta 2020 v primerjavi z letom 2019 v povprečju zmanjšalo za 48,19 %: Škofija Celje –51,7 %, Škofija Koper –59,9 %, Nadškofija Ljubljana –39,3 %, Nadškofija Maribor –50 %, Škofija Murska Sobota –65 % ter Škofija Novo mesto –47,5 %.

Vrednosti v letu 2021 v primerjavi z letom 2015 kažejo na 48,3% upad nedeljnikov. Po škofijah v tem vrstnem redu: Maribor (–61 %), Murska Sobota (–54,2 %), Celje in Koper (–48 %), Novo mesto (–47,5 %) in Ljubljana (–41,7 %).

Razlika med letoma 2020 in 2021 odseva 10% porast nedeljnikov, med letoma 2021 in 2022 pa 23,3%. Največji porast je bil v Škofiji Murska Sobota (+44,4 %), sledijo Škofija Novo mesto (+35,8 %), Nadškofija Maribor (+29,9 %), Nadškofija Ljubljana (+21,5 %), Škofija Koper (+18,8 %) ter Škofija Celje (+7,6 %).

Štetje nedeljnikov je obvezno za vse župnije enkrat letno v jesenskem času. Datum določi škof. Če duhovniki v župniji zaradi večje natančnosti nedeljnike štejejo tudi spomladi, škofiji oddajo podatek povprečja obeh štetij.

6.4 Zakramenti

V poglavju o podeljevanju svetih zakramentov predstavljamo podatke za krst, prvo obhajilo, birmo, poroko ter za zakramente, ki so bili podeljeni v okviru Vojaškega oziroma Policijskega vikariata, analiziramo število cerkvenih pogrebov in število nedeljnikov.

Za štiri zakramente (sveti krst, prvo sveto obhajilo, sveto birmo in sveti zakon) je na voljo primerjalni pregled s štirimi sosednjimi državami (Avstrijo, Italijo, Madžarsko in Hrvaško), tremi slovanskimi državami (Češko, Slovaško in Poljsko) ter Nemčijo kot največjo evropsko državo. Ob koncu smo kot primerjavo dodali Slovenijo ter povprečje evropske celine. Analizirali smo podatke za obdobje 2000–2020 ter razliko v odstotnih točkah. Na voljo je tudi primerjalni podatek števila posameznega zakramenta na 1000 katoličanov v časovnem obdobju 2000–2020.⁷⁰

Med letoma 2019 in 2021 lahko opazimo velika nihanja vrednosti, ki so predvsem posledica omejitev javnega in verskega življenja, ki jih je povzročila epidemija covid-19. Vrednosti zakramentalne prakse dokazujejo, da so omejitve verskega življenja močno zarezale v življenje slovenskih katoličanov. Ponekod so se številke zakramentov in verskega udejstvovanja prepolovile, statistika pri pogrebih pa se je povečala: leta 2020 je bilo 10,03 % več cerkvenih pogrebov kot leta 2019 in 13,03 % več cerkvenih pogrebov kot leta 2010.

6.4.1 Sveti krst

V grafih so prikazani krsti otrok (do 7 let), krsti katehumenov (nad 7 let), primerjava krstov otrok in katehumenov ter podatki za posamezne škofije, v skupni seštevek pa so dodani podatki za Vojaški vikariat.

Leta 2022 se je število krstov v primerjavi z letom 2021 znižalo za 0,6 %, v obdobju 2012–2022 pa se je njihovo število znižalo za 23,6 %. Leta 2020 smo prvič zabeležili podatek, da je bilo manj svetih krstov kakor ostalih zakramentov. Največji upad v analiziranem desetletju se je zgodil v Škofiji Koper (–34,7 %), sledijo Nadškofija Maribor (–26,8 %), Nadškofija Ljubljana (–24,4 %), Škofija Murska Sobota (–22,2 %), Škofija Novo mesto (–17 %) in Škofija Celje (–14,2 %).

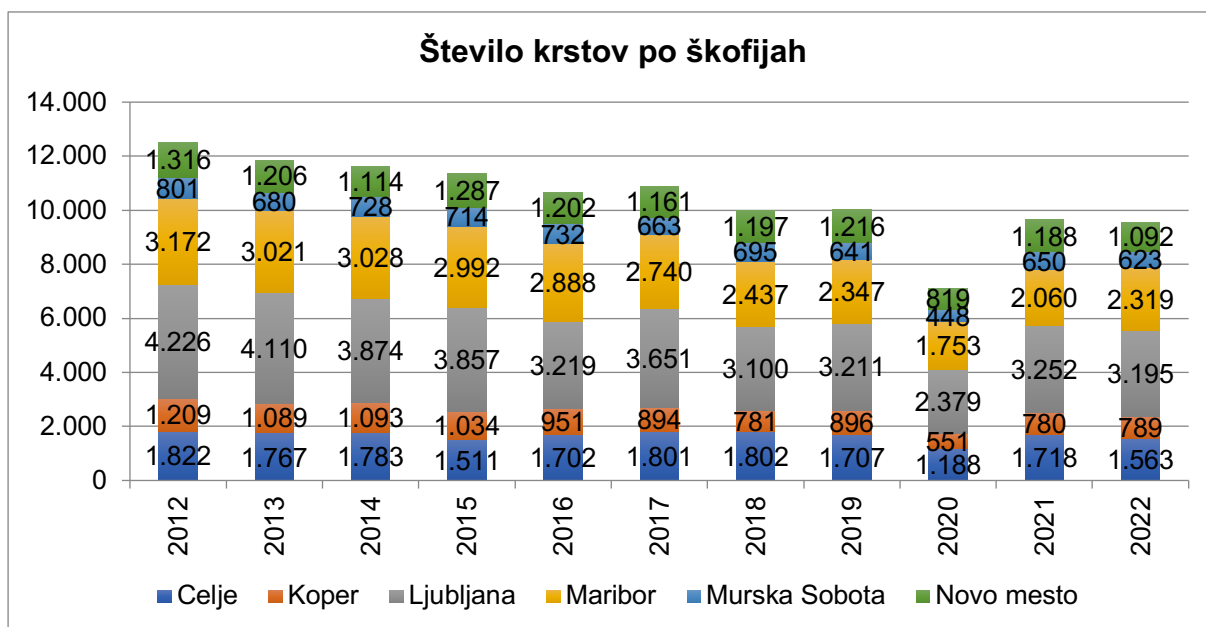
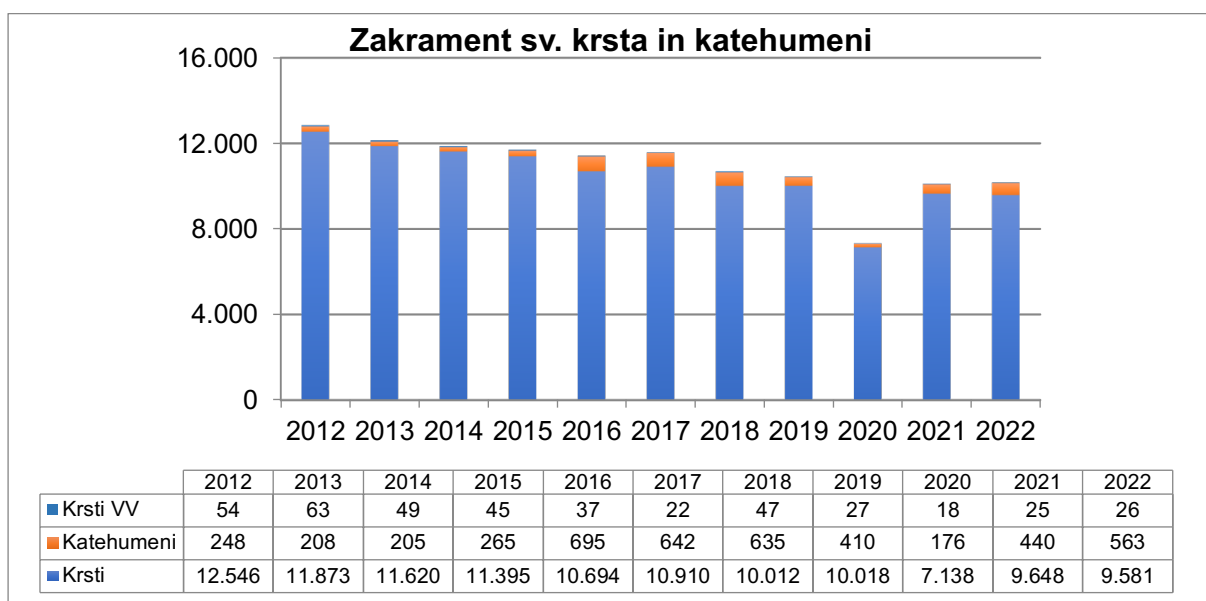
Število podeljenih zakramentov svetega krsta po škofijah

	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Št. krstov	Celje	1822	1767	1783	1511	1702	1801	1802	1707	1188	1718	1563
	Koper	1209	1089	1093	1034	951	894	781	896	551	780	789
	Ljubljana	4226	4110	3874	3857	3219	3651	3100	3211	2379	3252	3195
	Maribor	3172	3021	3028	2992	2888	2740	2437	2347	1753	2060	2319
	Murska Sobota	801	680	728	714	732	663	695	641	448	650	623
	Novo mesto	1316	1206	1114	1287	1202	1161	1197	1216	819	1188	1092
	Škofija											

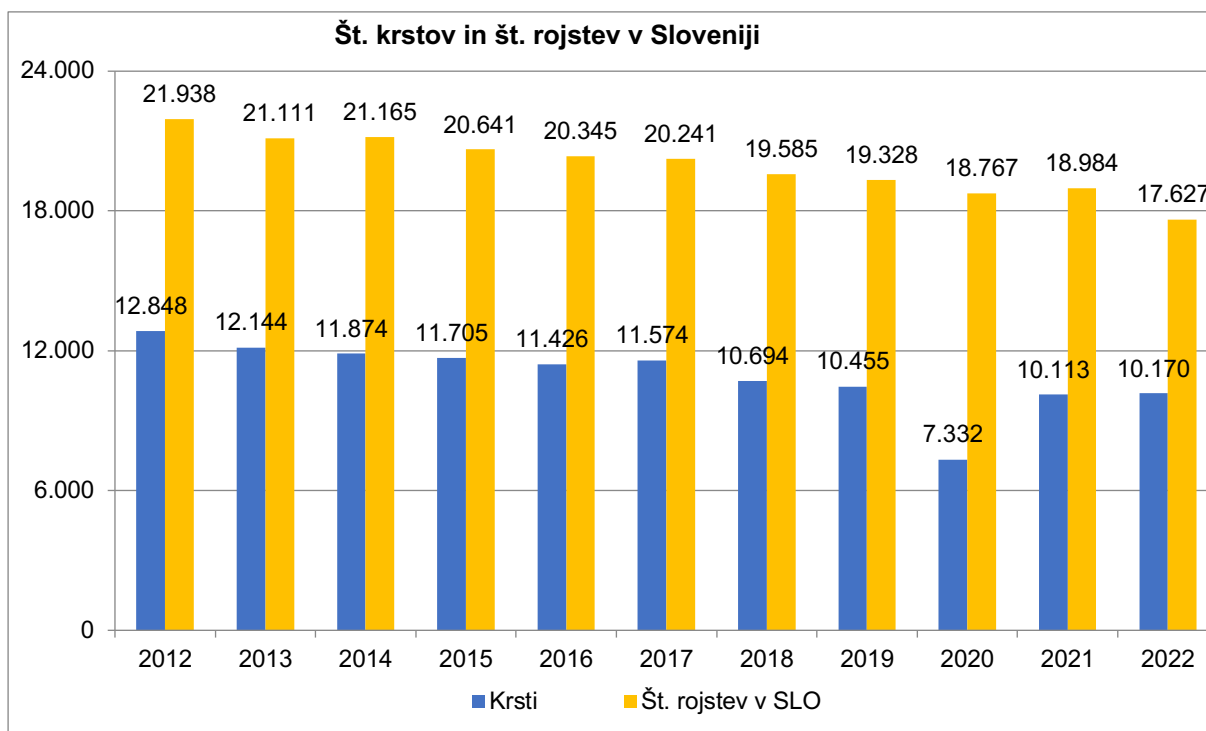
⁷⁰ Vir podatkov je *Annuario Statisticum Ecclesiae*.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Krst otrok	12.546	11.873	11.620	11.395	10.694	10.910	10.012	10.018	7138	9648	9581
Krst katehumenov	248	208	205	265	695	642	635	410	176	440	563
Krst – Vojaški vikariat	54	63	49	45	37	22	47	27	18	25	26
Vsi krsti skupaj	12.848	12.144	11.874	11.705	11.426	11.574	10.694	10.455	7332	10.113	10.170

Leta 2012 je bilo 58,57 % vseh rojenih otrok v Sloveniji tudi krščenih, leta 2022 pa se je vrednost znižala na 57,7 %. V letu 2020, ki ga je močno zaznamovala epidemija covida-19, je zakrament svetega krsta prejelo 39,07 % rojenih otrok. Kot primerjavo lahko navedemo, da je leta 2003 zakrament svetega krsta prejelo 81,6 % otrok, rojenih v Sloveniji.

V Sloveniji se je med letoma 2007 in 2010 število rojstev povečalo, čemur je sledilo tudi število krstov. Od leta 2010 opažamo upad števila rojstev, prav tako pa tudi manjše število krstov. Enak trend je opazen tudi pri razmerju med civilnimi in cerkvenimi porokami.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Št. rojstev v Sloveniji ⁷¹	21.938	21.111	21.165	20.641	20.345	20.241	19.585	19.328	18.767	18.984	17.627
Št. krstov	12.848	12.144	11.874	11.705	11.426	11.574	10.694	10.455	7332	10.113	10.170
% krščenih glede na št. novorojenih	58,57	57,52	56,10	56,71	56,16	57,18	54,60	54,09	39,07	53,27	57,70

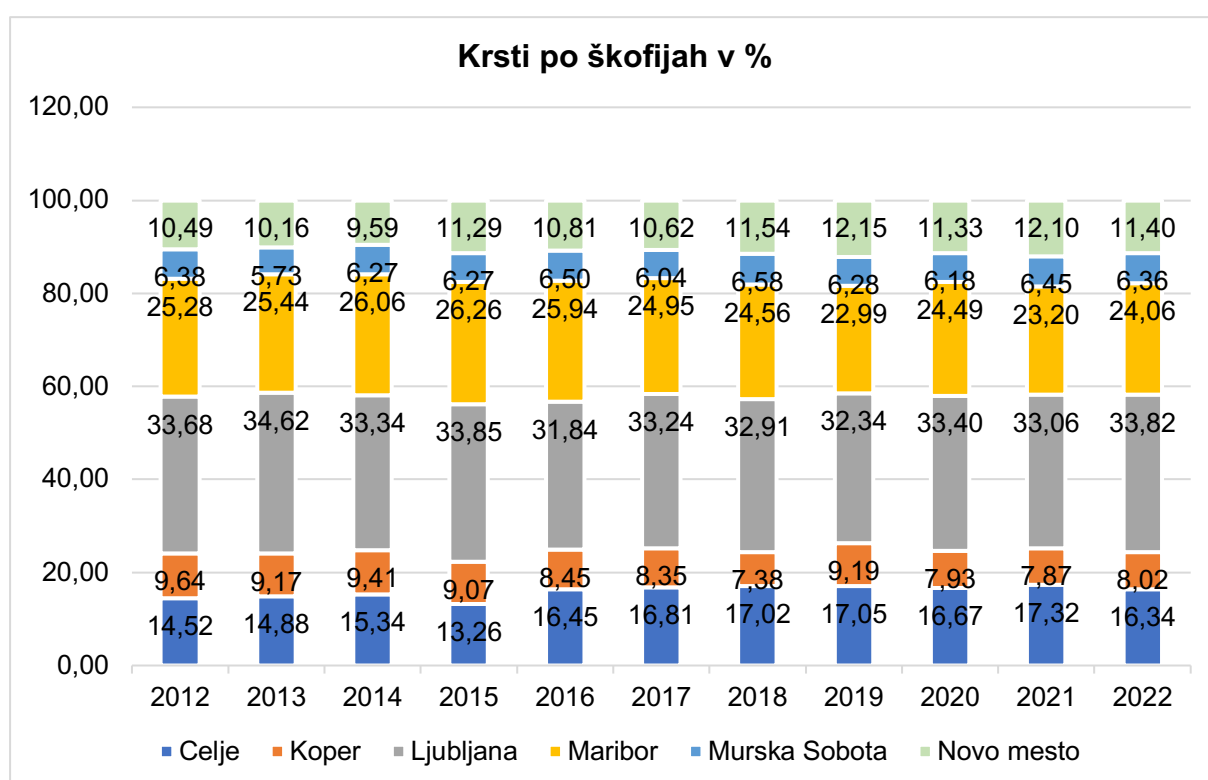
Zmanjševanje verske prakse in prejemanja zakramentov je povezano z demografskimi in družbenimi spremembami. Generacije otrok se manjšajo, življenjski slog zadržuje ljudi na delovnem mestu dlje časa, prekariat in nestalne oblike zaposlitve mlade odvrčajo od odločitve za družinsko življenje ter rojstvo otrok. Ta vprašanja je naglasila tudi škofovska sinoda o poklicnosti mladih, ki je potekala leta 2018 in med drugim skušala odgovoriti na vprašanje, kako mladim pomagati odkriti življenjsko poklicnost. Ob tem ne moremo spregledati procesa sekularizacije, ki v Evropi (tudi v Sloveniji) zmanjšuje vlogo in družbeni pomen verskih skupnosti ter njihovo privlačnost, še posebej med mladimi.

		Število krstov in % delež po škofijah										
Št. krstov	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	1822	1767	1783	1511	1702	1801	1802	1740	1219	1746	1608
	Koper	1209	1089	1093	1034	951	894	781	938	580	793	789

⁷¹ Vir: Statistični urad RS.

Ljubljana	4226	4110	3874	3857	3219	3651	3100	3301	2443	3332	3328
Maribor	3172	3021	3028	2992	2888	2740	2437	2347	1791	2338	2368
Murska Sobota	801	680	728	714	732	663	695	641	452	650	626
Novo mesto	1316	1206	1114	1287	1202	1161	1197	1240	829	1219	1122

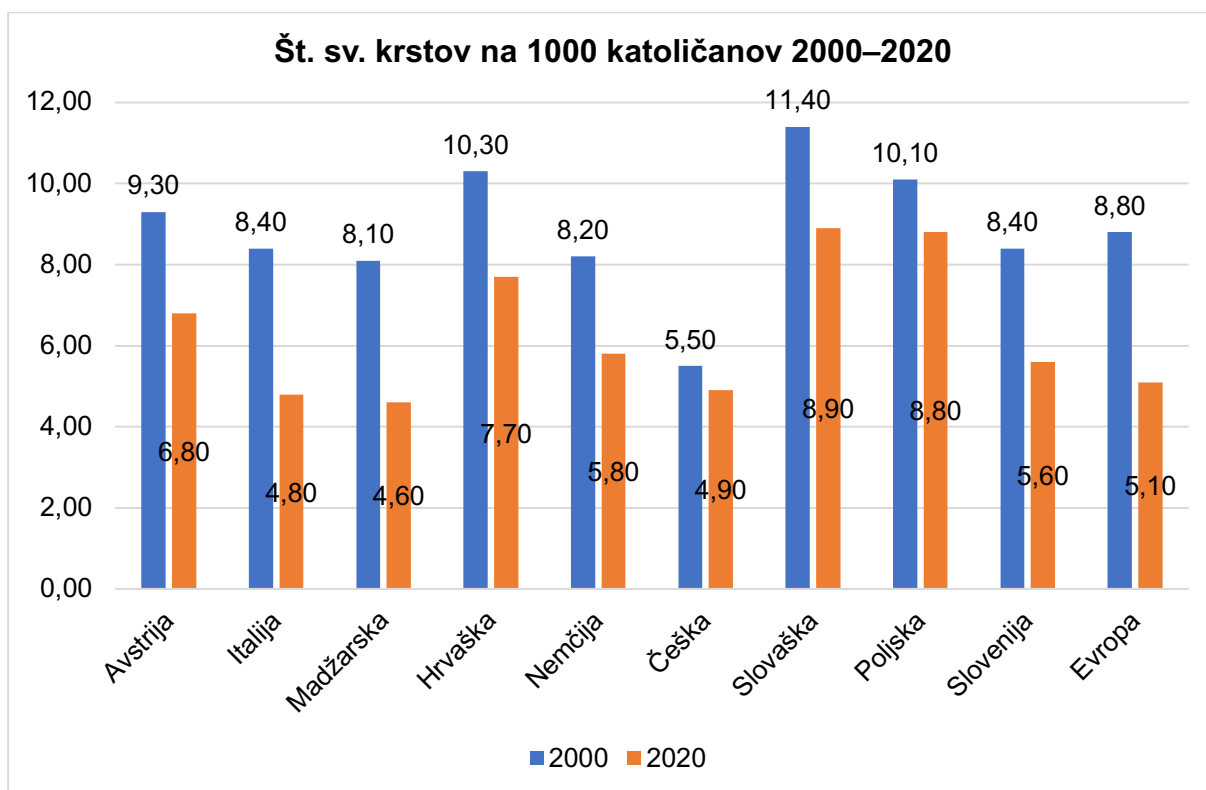
Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	14,52	14,88	15,34	13,26	16,45	16,81	17,02	17,05	16,67	17,32	16,34
Koper	9,64	9,17	9,41	9,07	8,45	8,35	7,38	9,19	7,93	7,87	8,02
Ljubljana	33,68	34,62	33,34	33,85	31,84	33,24	32,91	32,34	33,40	33,06	33,82
Maribor	25,28	25,44	26,06	26,26	25,94	24,95	24,56	22,99	24,49	23,20	24,06
Murska Sobota	6,38	5,73	6,27	6,27	6,50	6,04	6,58	6,28	6,18	6,45	6,36
Novo mesto	10,49	10,16	9,59	11,29	10,81	10,62	11,54	12,15	11,33	12,10	11,40

Primerjava podatkov o podeljevanju zakramenta svetega krsta med evropskimi državami kaže, da je upad v Sloveniji manjši kakor v evropskem povprečju, vendar bistveno večji kakor v primerljivih državah, kot so Slovaška, Češka in Hrvaška.

Država	Sveti krst 2000–2020			Št. krstov na 1000 katoličanov		
	2000	2020	Razlika v %	2000	2020	Razlika v %
Avstrija	62.983	34.756	−44,8	9,30	6,80	−26,9
Italija	487.935	282.898	−42,0	8,40	4,80	−42,9
Madžarska	55.084	30191	−45,2	8,10	4,60	−43,2
Hrvaška	41.984	28.725	−31,6	10,30	7,70	−25,2
Nemčija	234.010	148.581	−36,5	8,20	5,80	−29,3

Češka	26.321	18.218	-30,8	5,50	4,90	-10,9
Slovaška	45.508	36.971	-18,8	11,40	8,90	-21,9
Poljska	379.371	330.169	-13,0	10,10	8,80	-12,9
Slovenija	14.169	8739	-38,3	8,40	5,60	-33,3
Evropa	2.571.180	1.533.666	-40,4	8,80	5,10	-42,0

6.4.2 Prvo sveto obhajilo

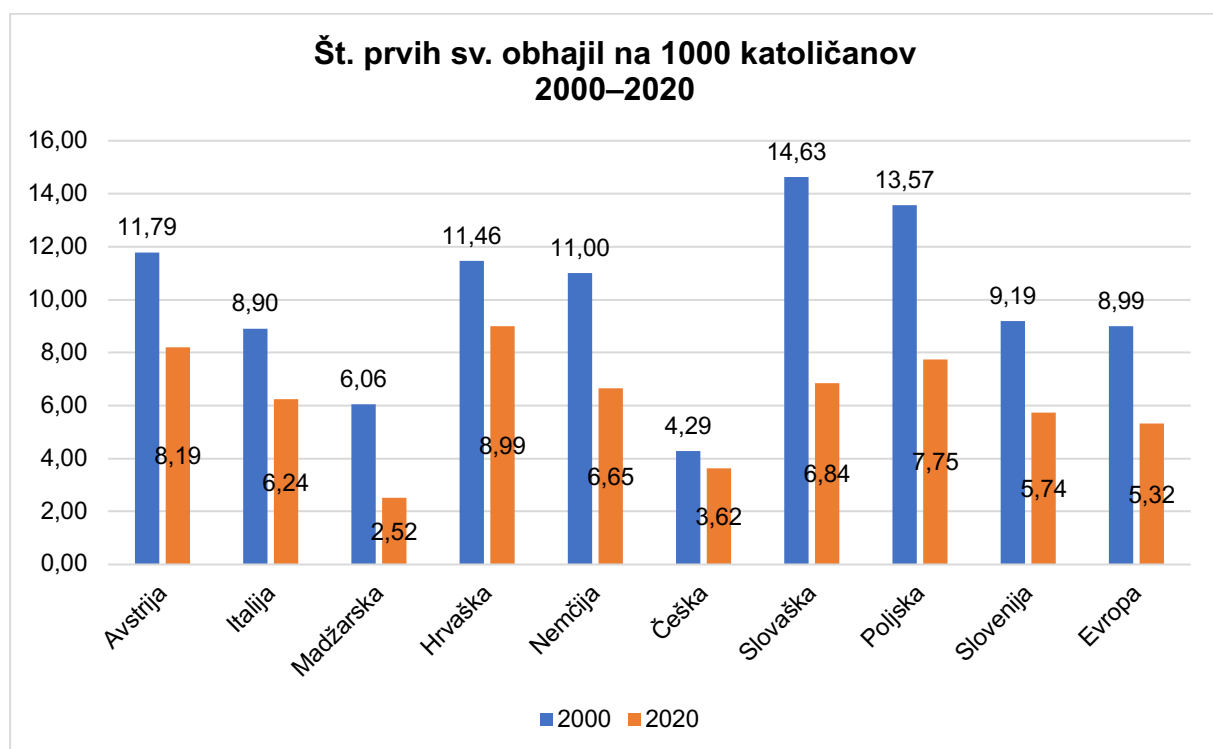
Število podeljenih prvih svetih obhajil se je v desetletju 2012–2022 znižalo z 9780 na 8244 (-15,7 %). Več prvoobhajancev lahko v letih 2013–2017 opazimo v Škofiji Celje, Škofiji Murska Sobota in v manjši meri tudi v Škofiji Novo mesto. Leta 2019 je opazno povečanje v Škofiji Koper in Škofiji Novo mesto. Omejitve zaradi epidemije so manj prizadele podeljevanje prvega svetega obhajila, saj so ga župnije načrtovale dlje časa in praznovanje ustrezno prilagodile ter umestile v obdobje, ko je bilo možno varno obhajati svete maše. Med letoma 2012 in 2022 v Škofiji Celje opažamo povečanje števila prvoobhajancev za 1,98 %, medtem ko ostale škofije beležijo upad: Škofija Koper -21,3 %, Škofija Murska Sobota -20,6 %, Nadškofija Maribor -20 %, Škofija Novo mesto -18 % in Nadškofija Ljubljana -16,9 %.

Prvo sv. obhajilo	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje		1461	1550	1491	1451	1668	1704	1611	1615	1287	1427
Koper		1007	961	893	930	970	894	843	962	838	858	792
Ljubljana		3282	3278	3065	3243	3363	3295	3260	3205	2877	2721	2725

	Maribor	2344	2237	2156	2060	2078	2059	2093	1998	1852	1852	1875
	Murska Sobota	726	640	625	613	658	677	681	625	549	556	576
	Novo mesto	960	891	839	944	939	1040	881	983	912	930	786
	Skupaj	9780	9557	9069	9241	9676	9669	9369	9388	8315	8344	8244

Podobno kakor pri svetem krstu tudi podeljevanje prvega svetega obhajila v Evropi v zadnjih dveh desetletjih beleži 40% upad. Med devetimi analiziranimi državami se je zgodil največji upad na Madžarskem (−60,1 %), najmanjši pa v Italiji (−27,2 %).

Prvo sveto obhajilo 2000–2020				Št. prvih obhajil na 1000 katoličanov		
Država	2000	2020	Razlika v %	2000	2020	Razlika v %
Avstrija	71.064	40.432	−43,1	11,79	8,19	−30,5
Italija	497.129	361.834	−27,2	8,90	6,24	−29,9
Madžarska	37.776	15.055	−60,1	6,06	2,52	−58,4
Hrvaška	42.926	32.307	−24,7	11,46	8,99	−21,6
Nemčija	302.064	160.027	−47,0	11,00	6,65	−39,5
Češka	18.487	12.053	−34,8	4,29	3,62	−15,6
Slovaška	53.525	27.508	−48,6	14,63	6,84	−53,2
Poljska	502.107	286.735	−42,9	13,57	7,75	−42,9
Slovenija	14910	8719	−41,5	9,19	5,74	−37,5
Evropa	2.519.433	1.522.357	−39,58	8,99	5,32	−40,8

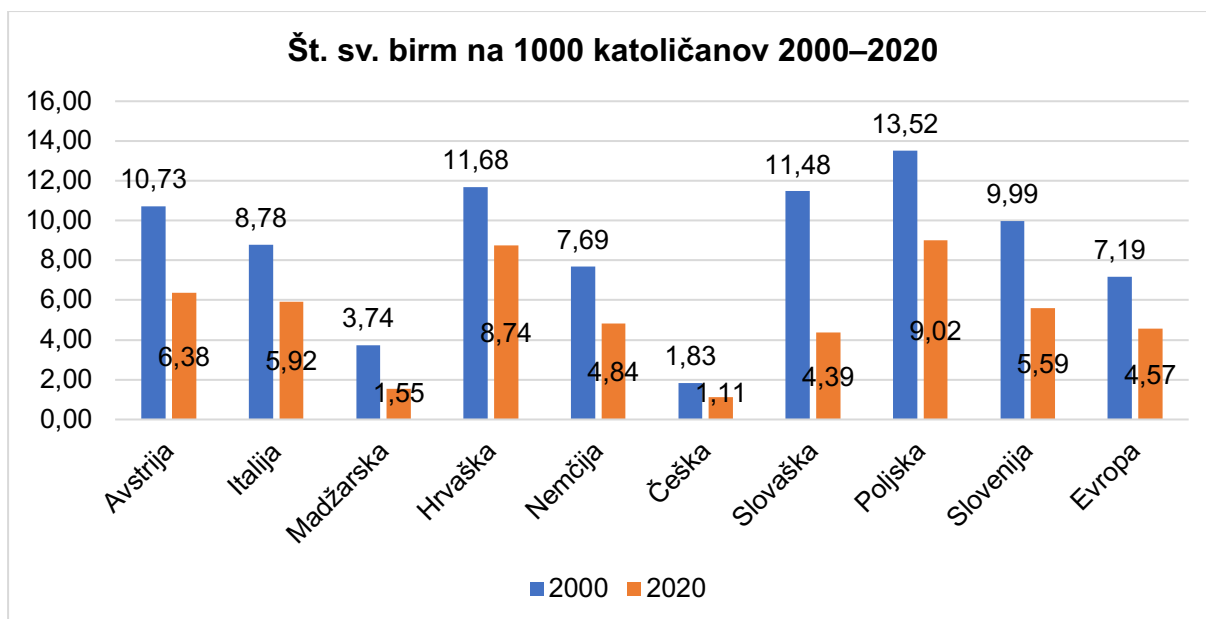
6.4.3 Sveta birma

Število birm je v obdobju 2012–2022 z 11.127 prešlo na 9279 (–16,6 %). Tudi na podeljevanje zakramenta svete birme epidemija v letu 2020 ni bistveno vplivala, saj so priprave nanj običajno dvoletne, zato so župnije organizirale svete maše v tistem času, ko je bilo možno obhajati zakrament ob upoštevanju vladnih navodil in priporočil NIJZ-ja. Zmanjševanje števila birm se med škofijami razlikuje. V desetletju 2012–2022 najmanjši upad beležijo v Škofiji Koper (–4 %), sledijo Škofija Celje (–11,8 %), Nadškofija Maribor (–23,2 %), Nadškofija Ljubljana (–23,4 %) ter Škofija Murska Sobota (–18,7 %). Izjema je Škofija Novo mesto s porastom 1,7 %.

Birne	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	1869	1580	1813	1513	1631	1542	1503	1378	1489	1451	1648
Koper	1055	937	1093	1028	889	859	982	880	763	793	1012	
Ljubljana	4167	3151	3926	2980	3332	2804	3166	2453	2861	3072	3191	
Maribor	2360	2177	2142	2017	2019	2014	1875	1939	1609	1938	1917	
Murska Sobota	689	776	551	652	650	630	611	663	473	635	529	
Novo mesto	953	1054	1032	836	983	746	900	778	801	920	970	
Vojaški vikariat	34	26	25	21	27	3	13	19	17	8	12	
Skupaj		11.127	9701	10.582	9047	9531	8598	9050	8110	8013	8817	9279

V zadnjih dveh desetletjih se je število birm v Evropi znižalo za 34,94 %, med devetimi primerjanimi državami največ na Madžarskem (–60,2 %), najmanj pa na Hrvaškem (–28,2 %). Slovenija je nad evropskim povprečjem s 47,6% upadom.

Sveta birma 2000–2020				Št. birm na 1000 katoličanov		
Država	2000	2020	Razlika v %	2000	2020	Razlika v %
Avstrija	64.665	31.504	–51,3	10,73	6,38	–40,5
Italija	490.828	343.247	–30,1	8,78	5,92	–32,6
Madžarska	23.299	9279	–60,2	3,74	1,55	–58,6
Hrvaška	43.736	31.419	–28,2	11,68	8,74	–25,2
Nemčija	211.264	116.525	–44,8	7,69	4,84	–37,1
Češka	7890	3683	–53,3	1,83	1,11	–39,3
Slovaška	42.004	17.651	–58,0	11,48	4,39	–61,8
Poljska	500.241	333.739	–33,3	13,52	9,02	–33,3
Slovenija	16.207	8487	–47,6	9,99	5,59	–44,0
Evropa	2.013.061	1.309.793	–34,94	7,19	4,57	–36,439

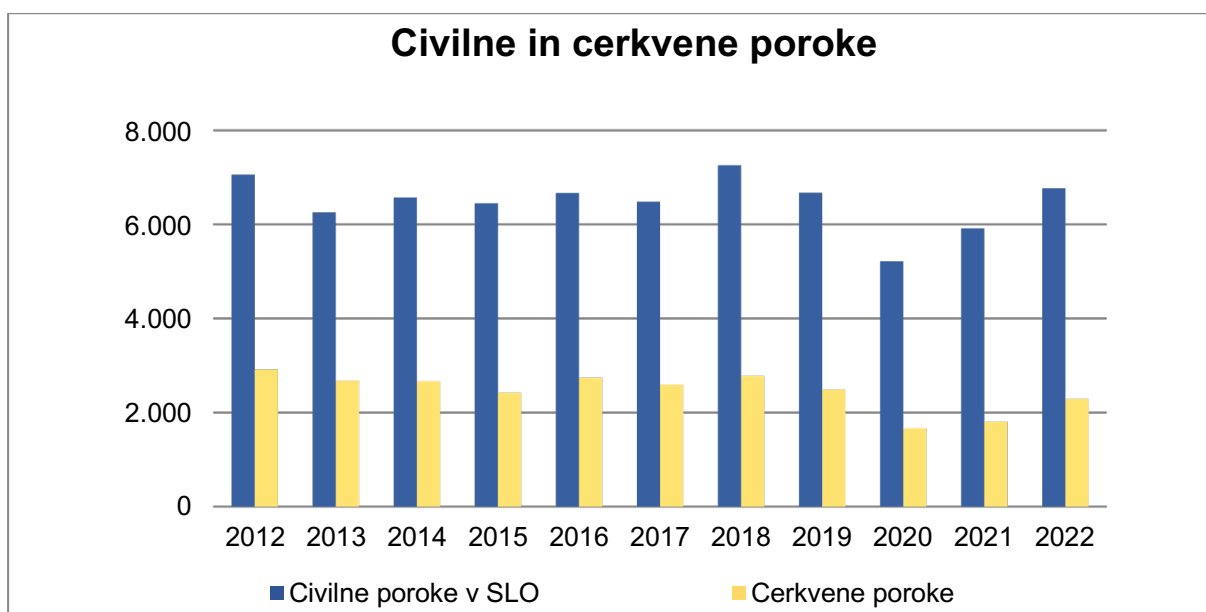
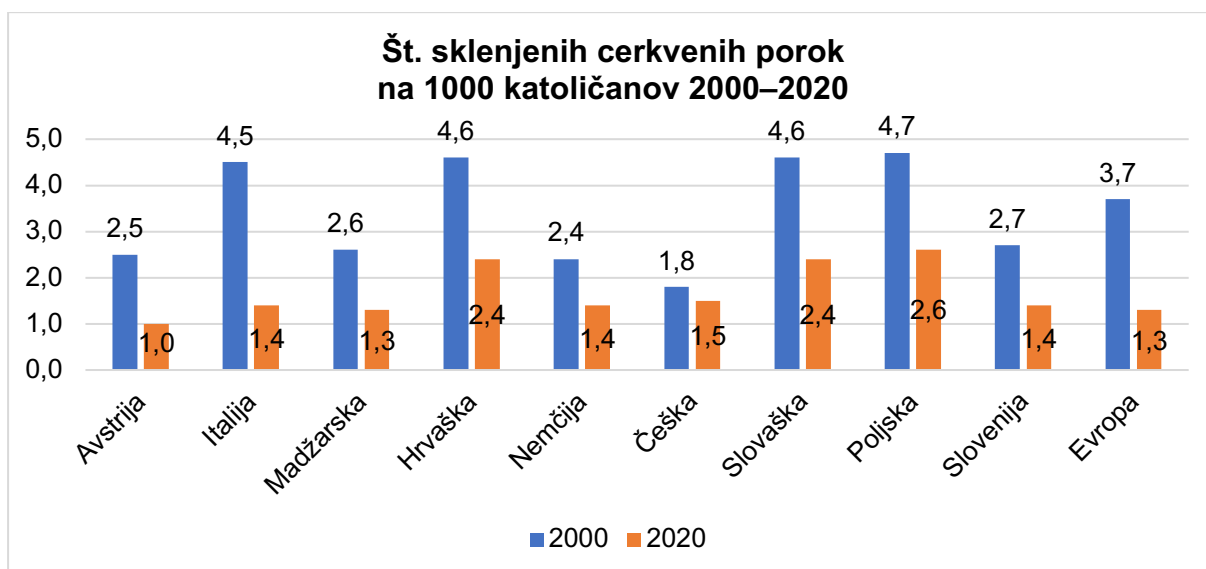
6.4.4 Sveti zakon

Število sklenjenih krščanskih zakonov se je zmanjšalo z 2917 leta 2012 na 2228 v letu 2022 (–21,5 %). V analiziranem obdobju se je odstotek sklenjenih cerkvenih porok glede na civilne na letni ravni znižal s 41,3 % na 33,8 %. Največji upad cerkvenih porok se je v zadnjem desetletju zgodil v Škofiji Koper (–37 %), sledijo Škofija Novo mesto (–33,9 %), Škofija Celje (–23,6 %), Nadškofija Ljubljana (–21,9 %), Škofija Murska Sobota (–5,6 %) ter Nadškofija Maribor (–5,5 %).

Cerkvene poroke	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje		411	354	400	326	429	374	481	388	264	277
Koper		370	293	318	46	330	269	258	249	185	184	233
Ljubljana		1030	920	879	917	883	865	867	782	556	597	804
Maribor		583	604	572	616	600	632	664	629	359	395	551
Murska Sobota		176	190	181	224	209	182	186	153	93	127	166
Novo mesto		327	297	295	274	279	266	308	274	202	218	216
VV		20	19	19	17	8	4	14	13	5	7	4
Skupaj		2917	2677	2664	2420	2738	2592	2778	2488	1664	1805	2288

Med analiziranimi zakramenti je sveti zakon v Evropi v prvih dveh desetletjih tega tisočletja doživel največji upad (–63,26 %), najbolj v Italiji (–67,5 %) in Avstriji (–66,3 %). Najmanjši upad v tem obdobju opazimo na Češkem (–35,9 %) in Slovaškem (–43,3 %). Pri tem moramo izpostaviti število sklenjenih cerkvenih porok na 1000 katoličanov, ki ostaja najvišje na Poljskem (2,6), Hrvaškem in Slovaškem (2,4). V Sloveniji se je v dvajsetih letih število cerkvenih porok prepolovilo (–51,7 %): na 1000 katoličanov beležimo 1,4 poroke.

Sveti zakon 2000–2020				Št. sklenjenih cerkvenih porok na 1000 katoličanov		
Država	2000	2020	Razlika v %	2000	2020	Razlika v %
Avstrija	14.983	5051	–66,3	2,5	1,0	–60,0
Italija	248.920	80.993	–67,5	4,5	1,4	–68,9
Madžarska	16.158	7829	–51,5	2,6	1,3	–50,0
Hrvaška	17.189	8458	–50,8	4,6	2,4	–47,8
Nemčija	65.627	32.551	–50,4	2,4	1,4	–41,7
Češka	7544	4839	–35,9	1,8	1,5	–16,7
Slovaška	16.965	9624	–43,3	4,6	2,4	–47,8
Poljska	175.044	97.880	–44,1	4,7	2,6	–44,7
Slovenija	4364	2109	–51,7	2,7	1,4	–48,1
Evropa	1.033.709	379.831	–63,26	3,7	1,3	–64,86

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Št. civilnih porok (skupaj s ponovnimi civilnimi porokami)	7057	6254	6571	6449	6667	6481	7256	6672	5214	5916	6768
Št. cerkvenih porok	2917	2677	2664	2420	2738	2592	2778	2488	1664	1805	2288
% cerkvenih porok glede na civilne	41,33	42,80	40,54	37,53	41,07	39,99	38,29	37,29	31,91	30,51	33,81

Primerjava civilno sklenjenih zakonskih zvez, cerkvenih zakonov in razvez

Leto	Sklenitve civilnih zak. zvez v RS	Cerkvene poroke	Delež cerkvenih porok glede na civilne poroke v %	Civilne razveze
2005	5769	3481	60,34	2647
2006	6368	3329	52,28	2334
2007	6373	3176	49,84	2617
2008	6703	3297	49,19	2246
2009	6542	3186	48,70	2297
2010	6528	3220	49,33	2430
2011	6671	2898	43,44	2298
2012	7057	2897	41,05	2509
2013	6254	2658	42,50	2351
2014	6571	2645	40,25	2469
2015	6449	2420	37,53	2432
2016	6667	2738	41,07	2531
2017	6481	2592	39,99	2387
2018	7256	2778	38,28	2347
2019	6672	2488	37,29	2476
2020	5214	1664	31,91	1774
2021	5916	1805	30,51	2322
2022	6768	2288	33,81	2149

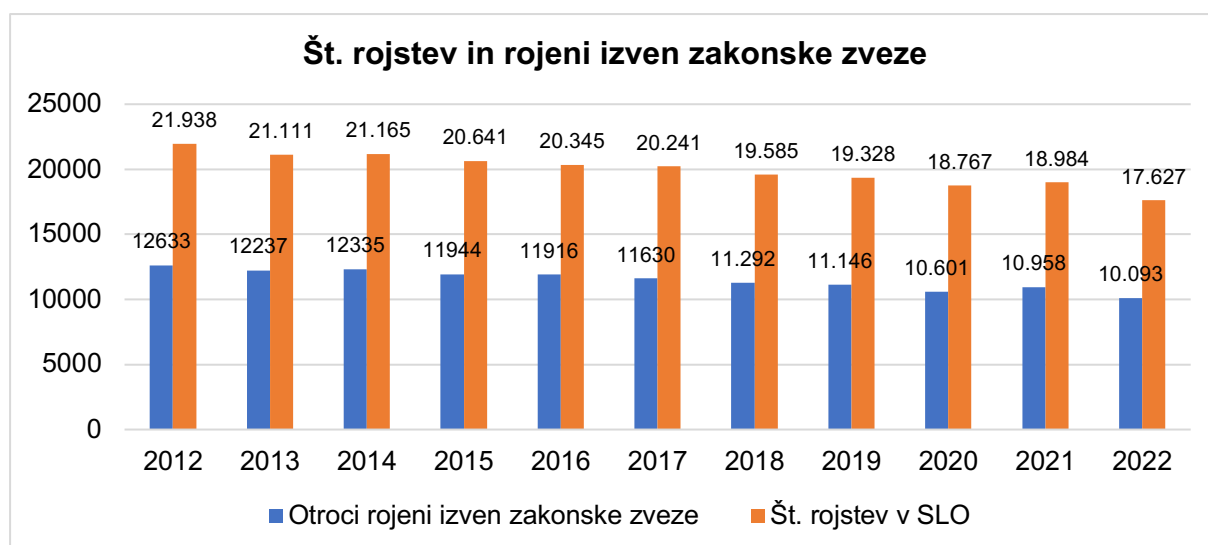
Število krstov, prvih obhajil in cerkvenih porok se zmanjšuje tudi v ostalih evropskih državah, zato lahko govorimo o splošnem pojavu, ki je zajel staro celino. Povsem drugačno sliko ponuja krščanstvo v Aziji, Afriki in Južni Ameriki, kjer je gibanje ravno obratno.

Upadanje števila krstov, prejemanja zakramentov in nasploh oddaljevanje od verskega življenja so povezani z načinom življenja družbe in družin. V Sloveniji se povečuje število otrok, rojenih zunaj zakonske zveze. Če je bilo leta 1954 le 10,9 % prvorojenih otrok, rojenih zunaj zakonske zveze, jih je bilo leta 2000 37,11 %, leta 2022 pa 57,26 %. Število se je najbolj povečalo v sedemdesetih in osemdesetih letih minulega stoletja, leta 2007 pa je število rojenih izven zakonske skupnosti prvič preseгло število otrok, rojenih v zakonski zvezi.⁷² Starši, ki se ne odločijo za cerkveno

⁷² Vir: SURS.

poroko, se manj verjetno odločijo za krst otroka ter pozneje za vpis k župnijski katehezi in vzgojo v veri.

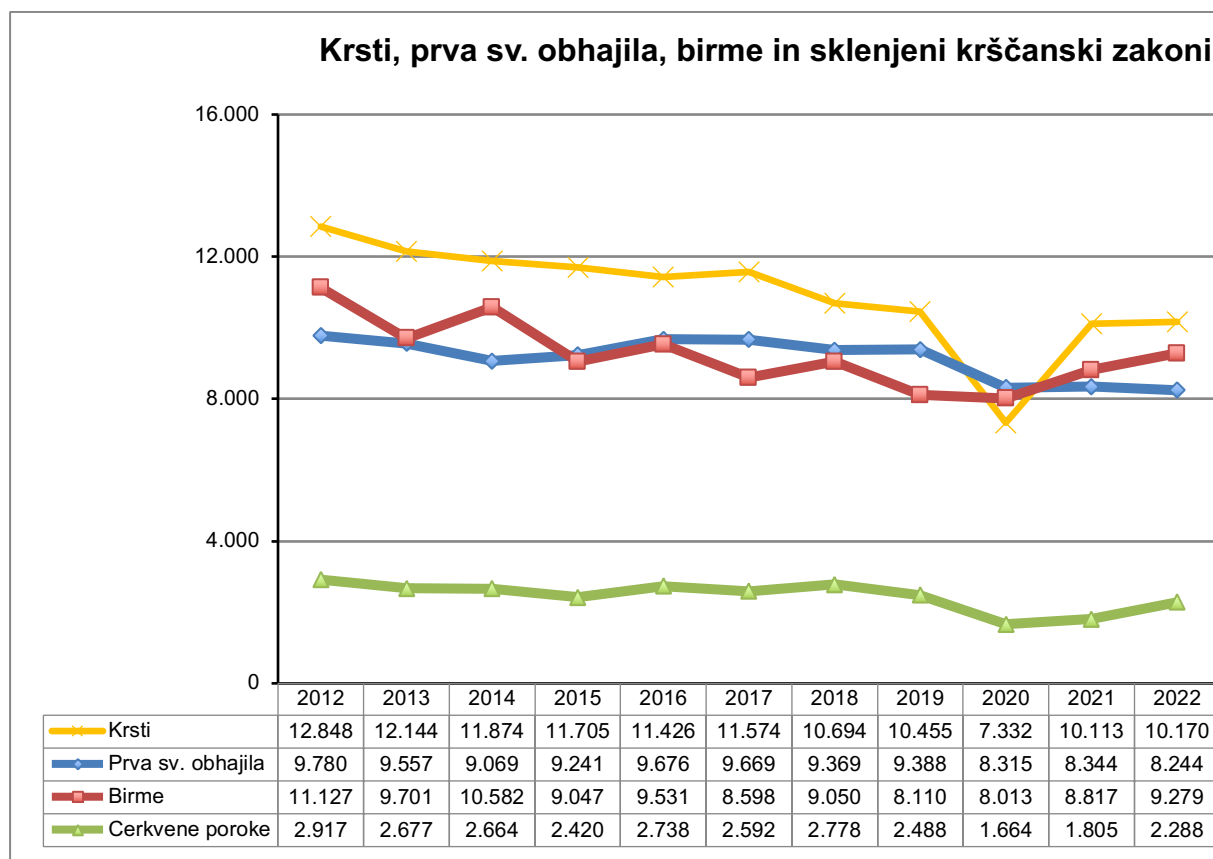
Leto	Rojeni v zakonski zvezi ⁷³	Rojeni zunaj zakonske zveze ⁷⁴	Odstotek otrok, rojenih zunaj zakonske zveze
2000	11.434	6746	37,11
2001	10.596	6881	39,37
2002	10.464	7037	40,21
2003	9967	7354	42,46
2004	9908	8053	44,84
2005	9682	8475	46,68
2006	9989	8943	47,24
2007	9752	10.071	50,80
2008	10.286	11.531	52,85
2009	10.089	11.767	53,84
2010	9902	12.441	55,68
2011	9484	12.463	56,79
2012	9305	12.633	57,59
2013	8874	12.237	57,97
2014	8830	12.335	58,28
2015	8697	11.944	57,87
2016	8429	11.916	58,57
2017	8611	11.630	57,45
2018	8293	11.292	57,7
2019	8182	11.146	57,7
2020	8166	10.601	56,49
2021	8026	10.958	57,72
2022	7534	10.093	57,26

⁷³ Vir: SURS.

⁷⁴ Vir: SURS.

V grafu o podeljenih štirih zakramentih izstopa močan upad svetih krstov v letu 2020, kar lahko pripisujemo epidemiji, ter stalno padanje vrednosti vseh zakramentov. Med štirimi podeljenimi zakramenti v Sloveniji v letu 2022 je bilo 33,9 % krstov, 27,5 % prvih obhajil, 30,9 % birm in 7,6 % cerkvenih porok.

Delež posameznih zakramentov v številu vseh podeljenih zakramentov (v odstotkih)

%	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Krsti	35,03	35,63	34,73	36,11	34,24	35,69	33,53	34,35	28,95	34,78	33,92
Prva obhajila	26,67	28,04	26,53	28,51	29,00	29,81	29,38	30,84	32,83	28,69	27,50
Birme	30,34	28,47	30,95	27,91	28,56	26,51	28,38	26,64	31,64	30,32	30,95
Cerkvene poroke	7,95	7,86	7,79	7,47	8,20	7,99	8,71	8,17	6,57	6,21	7,63

6.4.5 Podeljeni zakramenti v okviru Vojaškega in Policijskega vikariata

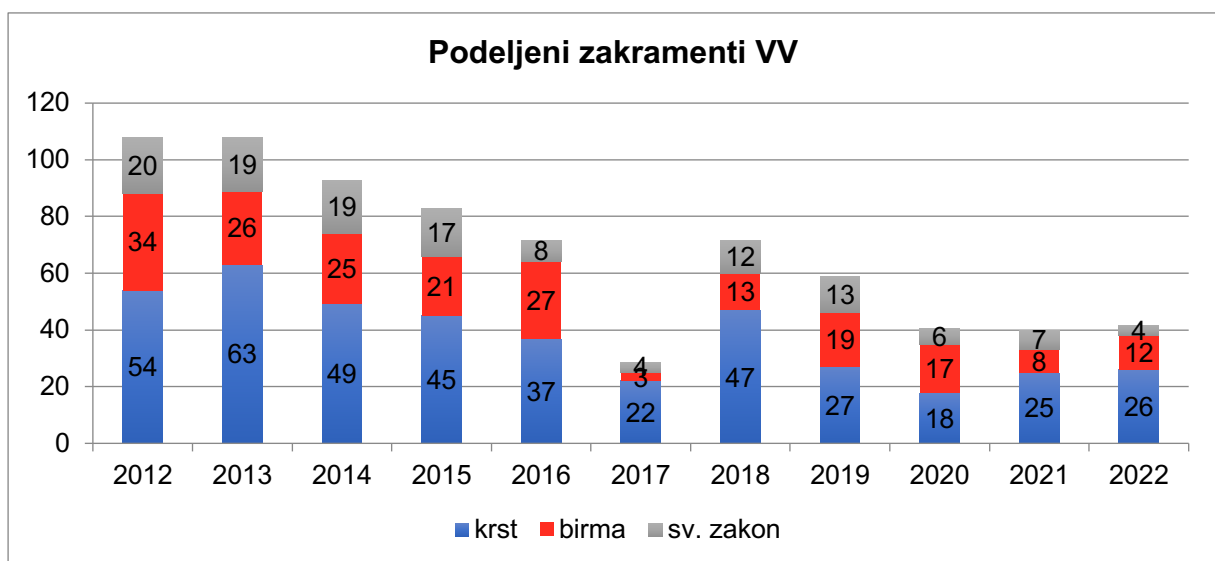
Nosilci Vojaškega in Policijskega vikariata pripravljajo pripadnike Slovenske vojske oziroma Slovenske policije ter njihove družinske člane na zakramente in jih tudi podeljujejo.⁷⁵ Podatke o podeljenih zakramentih v okviru obeh vikariatov je posredoval vojaški vikar Matej Jakopič.

Podeljeni zakramenti 2012–2022 (skupaj za Vojaški in Policijski vikariat)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Krst	54	63	49	45	37	22	47	27	18	25	26
Birma	34	26	25	21	27	3	13	19	17	8	12

⁷⁵ Prim. Plut Jože, *Za pravice človeka*. Ljubljana 2002, DZS, 232.

Zakon	20	19	19	17	8	4	12	13	60	7	4
Skupaj vsi podeljeni zakramenti	108	108	93	83	72	29	72	59	41	40	42

6.4.6 Pogrebi

Iz letnega seštevka lahko opazimo, da pri cerkvenih pogrebi v Sloveniji ni večjih odstopanj med letoma 2012–2019, medtem ko smo v letu 2020 zaznali 10% povečanje cerkvenih pogrebov; trend se je nadaljeval tudi v letu 2021. V desetletju 2012–2022 se je število cerkvenih pogrebov povečalo za 6 %. Razlike v tem obdobju med škofijami so naslednje: Celje (+17 %), Ljubljana (+9,3 %), Murska Sobota (+5,3 %), Novo mesto (+3,9), Maribor (+1,3 %) in Koper (-2,7 %).

	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Pogrebi	Celje	1996	2140	2171	2127	2554	2370	2296	2186	2619	2792	2337	
	Koper	1798	n. p.	n. p.	1856	1811	1803	1626	1784	1725	1882	1749	
	Ljubljana	4565	4544	4412	4566	4445	4842	4649	4549	5138	5052	4991	
	Maribor	3631	3575	3654	3532	3669	3646	3718	3781	4044	4136	3679	
	Murska Sobota	1025	1073	1083	1014	1037	1032	1047	1056	1180	1166	1080	
	Novo mesto	1327	1274	1278	1323	1326	1281	1254	1301	1418	1489	1379	
	VV	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	1	n. p.	3	3	6	12	n. p.	
	SKUPAJ		14.342	12.606	12.598	14.418	14.843	14.974	14.593	14.660	16.130	16.529	15.215

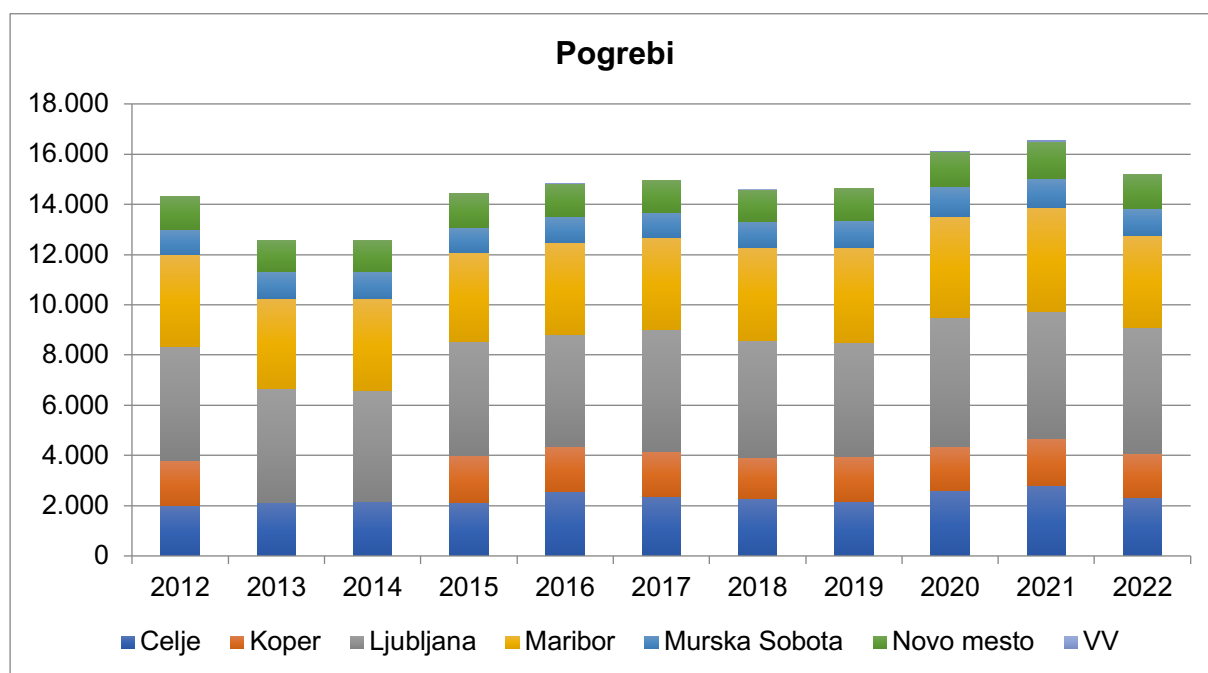
Med posebnostmi Slovenije je tudi ta, da je večina pogrebov žarnih in ne klasičnih s krsto. Delež žarnih pogrebov presega 82 %, ⁷⁶ kar našo državo uvršča med prve na svetu. Razloge, zakaj je v Sloveniji tako visok delež upepelitev, lahko najdemo v močni

⁷⁶ Prim. <https://www.cremation.org.uk/Slovenia-2019>, pridobljeno 3. oktobra 2021.

sekularizaciji kot posledici prejšnje družbene ureditve, predsodkih in strahu pred smrtjo, cenovni dostopnosti ter pomanjkanju prostora na pokopališčih.

Vprašanje smrti in pogreba najdražjih se dotika človekovih zelo osebnih čustev, ki so pogosto povezana z nemočjo, žalostjo in strahom. Zato Cerkev od vsega začetka ponuja iz svoje duhovne zakladnice bogato simboliko in bogoslužna besedila, ki so namenjena tolažbi svojcev pokojnika, pa tudi občestva vernih. Po simbolih in besedilih, ki nam jih namenja Cerkev, nas Sveti Duh Tolažnik (gr. παρακλητος) usmerja v Kristusovo velikonočno daritev, da bi smrt razumeli v tesni povezanosti z veliko nočjo: kakor je Jezus Kristus trpel in umrl za nas ter tretji dan vstal od mrtvih, tudi mi upamo in verujemo, da se bo naša duša srečala s svojim Stvarnikom in bo naše telo deležno vstajenja.⁷⁷

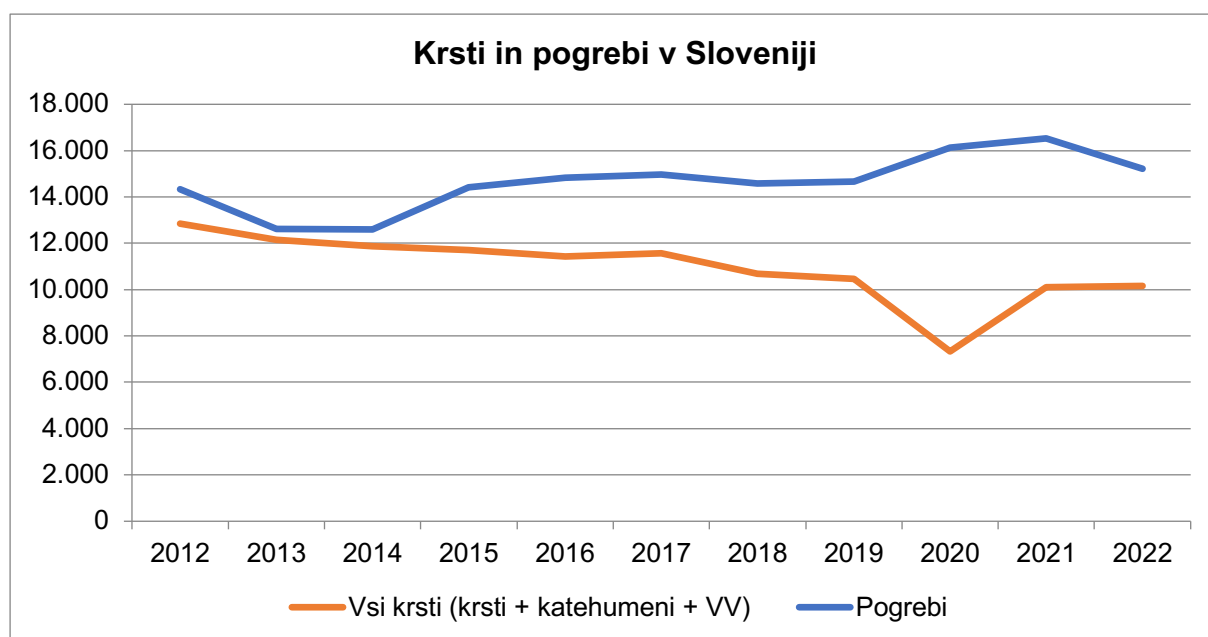
Sekularizacija, ki je zajela zahodno družbo in našo državo, človeka oddaljuje od svetega in od duhovnega življenja. Upad zakramentalne prakse slovenskih katoličanov lahko povežemo z odnosom do vprašanj o presežnem in vero v posmrtno življenje. Sodobni človek dojema smrt kot enkratni dogodek, slovo od pokojnika pa kot nujno in neizbežno opravilo. S takim pristopom se izgublja pomemben vidik poslavljanja, ki ga je družba skozi stoletja razvila in opremila s tolažilnimi in upanja polnimi simboli, besedili, pesmijo in bogoslužnimi opravili. Izgublja se tolažilna vloga vere in krščanskega občestva, smrt je vedno bolj odmaknjena in izrinjena na rob življenja.⁷⁸

⁷⁷ Slovenska škofovska konferenca, *Spoštovanje do teles umrlih, krščanski pogreb, žarni pokop in raztros pepela*, Ljubljana 2019, v: <https://katoliska-cerkev.si/media/datoteke/Dokumenti%20in%20publikacije/Pastoralne%20smernice%20o%20krščanskem%20pogrebu%20in%20žarnem%20pokopu-2019-PODPISANO.pdf>, pridobljeno 3. oktobra 2021.

⁷⁸ Slovenska škofovska konferenca, *Spoštovanje do teles umrlih, krščanski pogreb, žarni pokop in raztros pepela*, Ljubljana 2019, v: <https://katoliska-cerkev.si/media/datoteke/Dokumenti%20in%20publikacije/Pastoralne%20smernice%20o%20krščanskem%20pogrebu%20in%20žarnem%20pokopu-2019-PODPISANO.pdf>, pridobljeno 3. oktobra 2021.

Opravili smo primerjavo števila krstov in pogrebov v Sloveniji. Razlika med prvimi in drugimi v letu 2022 je bila –5.374, v desetletju 2012–2022 pa –43.212, s povprečjem –3.928 na leto.⁷⁹

⁷⁹ Za leti 2013 in 2014 manjkajo podatki o pogrebi v Škofiji Koper.

6.5 Izobraževanje

Podatke o izobraževalnem sistemu v Katoliški cerkvi v Sloveniji so posredovale *Komisija za šolstvo* pri Slovenski škofovski konferenci in pastoralne službe slovenskih škofij.

6.5.1 Starši imajo ustavno pravico vpisati otroke v katoliško šolo

Starši oziroma nosilci starševskih pravic (npr. posvojitelji) razpolagajo s človekovo pravico in temeljno svoboščino, da svoje otroke versko in moralno vzgajajo. To pristojnost in odgovornost jim priznava in nalaga tretji odstavek 41. člena Ustave RS. Otroci si torej ne morejo sami izbrati svoje vere in pripadnosti določeni cerkvi ali drugi verski skupnosti. O tem (npr. o krstu, obiskovanju svete maše in kateheze) za svoje otroke odločajo starši. V to svobodo staršev ne smejo posegati niti drugi ljudje ali organizacije (npr. sorodniki, civilnodružbena gibanja) niti država s svojo zakonodajo ter javni uslužbenci s svojimi odločitvami in dejanji (npr. socialni delavci, vzgojitelji in učitelji).

Ker prvi odstavek 57. člena Ustave RS vsem ljudem priznava tudi človekovo pravico in temeljno svoboščino do svobodnega izobraževanja, se pristojnost in odgovornost staršev razteza še na odločanje o izobraževanju njihovih predšolskih in osnovnošolskih otrok. Podobno kot v primeru včlanitve v določeno cerkev ali drugo versko skupnost starši avtonomno odločajo, v kateri vrtec ali osnovno šolo bodo vpisali svoje otroke. Zasebne katoliške šole so pri tem pomembno sredstvo za uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin iz 41. in 57. člena Ustave RS ter bistveni sestavni del pojmovanja demokratične družbe, kot je opozorilo Ustavno sodišče RS v svoji odločbi U-I-269/12-24 z dne 4. decembra 2014.

Pristojnost in odgovornost staršev, da odločajo o verski in moralni vzgoji svojih otrok ter njihovem predšolskem in osnovnošolskem izobraževanju, velja vsaj do dopolnjenega štirinajstega leta. Ob tem je Ustavno sodišče RS v odločbi U-I-92/01 z dne 28. februarja 2002 opozorilo, da pristojnost in odgovornost staršev ne pomenita popolnega izključevanja otrok od soodločanja o njihovi vzgoji in izobraževanju. Ustavno sodišče RS starše namreč spodbuja k pogovoru z otroki o teh vprašanjih, ki imajo pomemben vpliv na njihovo odraščanje, razvoj oziroma prihodnje samostojno življenje.

6.5.2 Vzgojne in izobraževalne ustanove v okviru Katoliške cerkve v Sloveniji

V okviru Katoliške cerkve v Sloveniji in po njenih pravnih osebah (škofijah, župnijah, redovnih skupnostih ipd.) delujejo:⁸⁰

- na področju visokega šolstva:
  - Katoliški inštitut,
  - Teološka fakulteta UL,
  - dvanajst študentskih domov;

---

⁸⁰ Podatke je posredovala Komisija za šolstvo pri SŠK.

- na področju srednjega šolstva:
  - štiri katoliške gimnazije,
  - štirje dijaški domovi;
- na področju osnovnega šolstva:
  - dve katoliški osnovni šoli;
- na področju predšolske vzgoje:
  - dvajset vrtcev;
- na področju glasbenega šolstva:
  - pet zasebnih katoliških glasbenih šol,
  - štiri orglarske šole,
  - Konservatorij Jurija Slatkonje v Novem mestu.

6.5.3 Pregled števila vpisanih v katoliške vzgojne ustanove

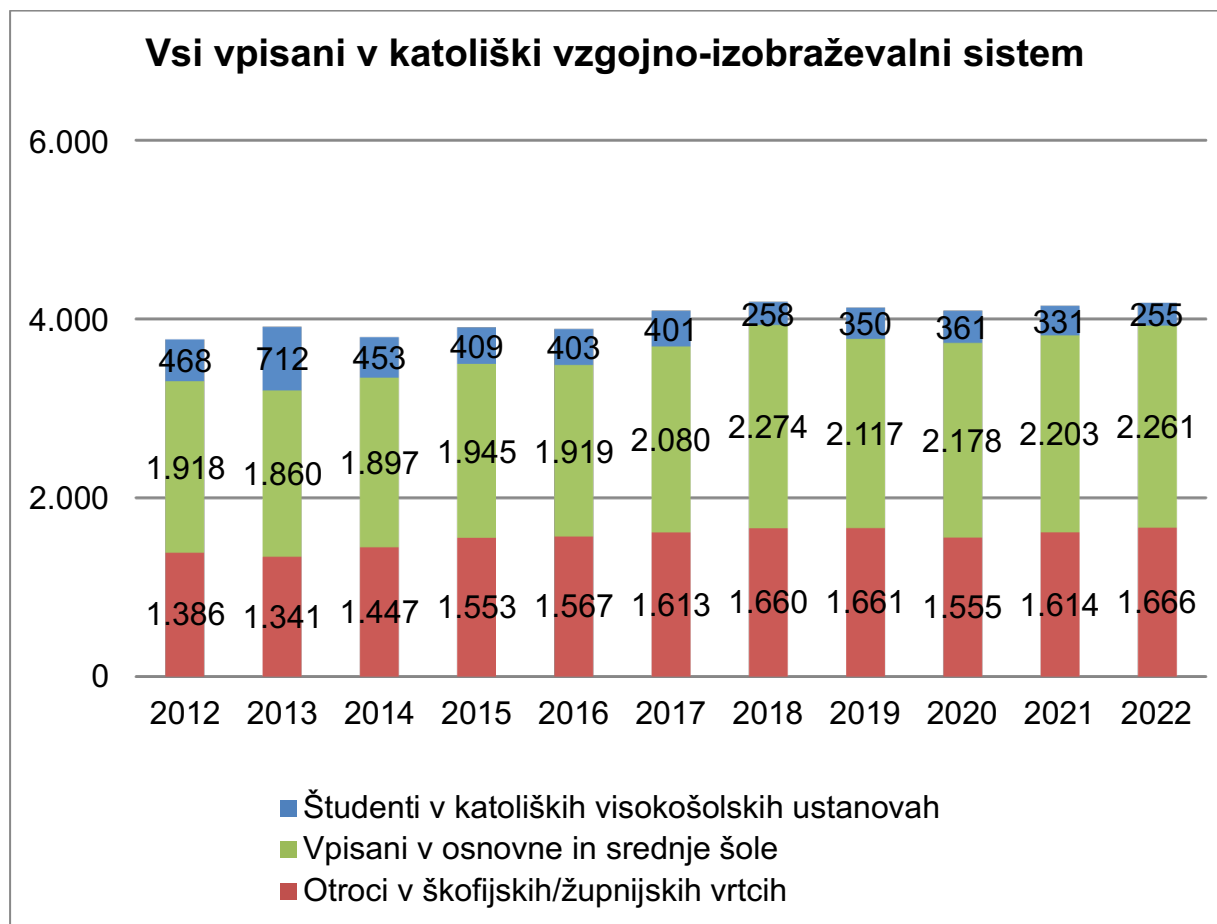
V katoliške vzgojne in izobraževalne ustanove predšolske, osnovnošolske in srednješolske ravni je bilo v letu 2022 skupaj vključenih 4182 mladih.⁸¹

Vzgojno-izobraževalne ustanove v škofiji	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Koper	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3
	Ljubljana	17	17	18	18	17	17	17	17	17	17	17
	Maribor	3	2	4	5	5	5	4	5	5	5	5
	Murska Sobota	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Novo mesto	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2
	Skupaj:		26	25	28	31	30	30	29	31	30	31
Otroci v škofijskih/župnijskih vrtcih	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	179	178	171	169	170	170	180	180	180	180	175
	Koper	0	0	0	80	77	77	79	80	n. p.	77	108
	Ljubljana	895	863	967	980	996	1040	1076	1082	1067	1052	1068
	Maribor	169	161	169	181	188	187	188	180	185	178	180
	Murska Sobota	89	85	86	89	82	85	87	91	75	79	83
	Novo mesto	54	54	54	54	54	54	50	48	48	48	52
	Skupaj:		1386	1341	1447	1553	1567	1613	1660	1661	1555	1614
Vpisani v osnovne in srednje šole	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Koper	290	263	260	278	274	282	287	294	288	280	252
	Ljubljana	1194	1218	1263	1325	1273	1393	1358	1384	1375	1383	1421
	Maribor	434	379	374	342	372	405	619	395	403	408	420

⁸¹ Podatke so posredovale slovenske škofije.

	Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	10	44	112	132	168
Skupaj:		1918	1860	1897	1945	1919	2080	2274	2117	2178	2203	2261
Študenti v katoliških visokošolskih ustanovah	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	468	507	357	322	329	282	258	288	302	274	213
	Maribor	0	205	96	87	74	119	0	62	59	57	42
	Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj:		468	712	453	409	403	401	258	350	361	331
Vsi vpisani v katoliško šolsko vertikalo		3772	3913	3797	3907	3889	4094	4192	4128	4094	4148	4182
% vseh vpisanih v kat. vrtce		36,74	34,27	38,11	39,75	40,29	39,40	39,60	40,24	37,98	38,91	39,84
% vseh vpisanih v kat. OŠ in SŠ		50,85	47,53	49,96	49,78	49,34	50,81	54,25	51,28	53,20	53,11	54,07
% vseh vpisanih v kat. visoke šole		12,41	18,20	11,93	10,47	10,36	9,79	6,15	8,48	8,82	7,98	6,10

6.5.4 Pregled načinov financiranja katoliških vzgojnih ustanov

Predšolska vzgoja

Katoliški vrtci se financirajo podobno kot javni, pri čemer so starši otrok, ki vpisujejo otroke v zasebni vrtec brez koncesije, upravičeni do 85 % subvencije, ki bi jim s strani občine pripadala, če bi svojega otroka vpisali v javni vrtec. Koncesijo za izvajanje dejavnosti predšolske vzgoje lahko pridobijo katoliški vrtci, ki izvajajo javni kurikulum za vrtce in se nahajajo v občini, kjer je bila občinska uprava na podlagi razpisa zaradi premajhnega števila razpoložljivih mest v javnih vrtcih pripravljena podeliti koncesijo tudi katoliškemu vrtcu. Izmed 20 katoliških vrtcev jih ima 11 koncesijo.

Osnovno šolstvo

Največji izziv glede urejanja financiranja katoliških šol je vprašanje financiranja zasebnih osnovnih šol, ki je aktualno vse od leta 2014. Na pobudo Zavoda sv. Stanislava in staršev zasebne OŠ Alojzija Šuštarja je ustavno sodišče presojalo o tem, ali je njihov položaj diskriminatoren glede na to, da 57. člen slovenske ustave določa, da se obvezno osnovnošolsko izobraževanje financira iz javnih sredstev, oni pa morajo plačevati 15 % za izvajanje javnoveljavnega obveznega osnovnošolskega izobraževanja na zasebni šoli. Decembra 2014 je ustavno sodišče ugotovilo, da tak položaj v resnici ni pravičen, zato je državnemu zboru naložilo, da v roku enega leta od objave odločbe, do 6. januarja 2015, zakon uskladi z ustavo.

Ustavno sodišče je v svoji odločitvi pritrdilo pobudnikom ustavne presoje (staršem otrok OŠ Alojzija Šuštarja in Zavodu sv. Stanislava). Prvi in drugi odstavek 57. člena ustave se glasita: »izobraževanje je svobodno« in »osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev«. Na tej podlagi je država dolžna vsem otrokom in staršem, ki so nosilci pravice, omogočiti, da iz njihovih plačanih davkov financirajo osnovnošolsko izobraževanje v javnoveljavnem programu ne glede na to, kdo ga izvaja, država pa mora zagotoviti, da staršev zaradi njihove izbire ne postavlja v diskriminiran položaj.

Ustavno sodišče v besedilu odločbe zapiše: »Ker je ustava to ustavno pravico učencev povezala z njihovo ustavno dolžnostjo, se mora iz javnih sredstev financirati tisto osnovnošolsko izobraževanje, ki je za učence obvezno. V modernih demokratičnih družbah se obveznost razlaga ozko, saj se nanaša le na zakonsko določeno vsebino izobraževalnega programa, ne pa tudi na izobraževalne institucije, ki ta program izvajajo.« Sodniki tako zaključijo: »Drugi odstavek 57. člena Ustave zato učencem zagotavlja pravico do brezplačnega obiskovanja obveznega javnoveljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja ne glede na to, ali ga izvaja javnopravni ali zasebnopravni subjekt.«

V odločbi v drugi zadevi pa je ustavno sodišče 12. marca 2020 odločilo, da je država obvezana 100% financirati le obvezni del javnoveljavnega programa, s čimer je interpretiralo, da razširjeni program (npr. jutranje varstvo, podaljšano bivanje, dodatni in dopolnilni pouk), ki ga je šola obvezana ponuditi, učenci pa ga niso obvezani obiskovati, ni del obveznega javnoveljavnega programa in ga kot takega ni treba financirati 100%. Ob tem je ponovno izpostavljeno, da obveza zakonodajalca, da do

6. januarja 2016 zagotovi 100% financiranje obveznega programa, skoraj pet let po preteku roka, ki ga je postavilo ustavno sodišče, še vedno ni uresničena.

Srednje šolstvo

Sistem financiranja katoliških gimnazij se razlikuje glede na leto ustanovitve. Tri gimnazije, ustanovljene pred letom 1996, prejemajo 100 % sredstev za izvajanje programa, ena gimnazija pa prejema v skladu z zakonom iz leta 1996 85 % sredstev za izvajanje programa. Gimnazije se financirajo neposredno iz proračuna Ministrstva za izobraževanje z mehanizmom glavarine, ki za vsakega dijaka v programu nameni določen znesek sredstev. Ob tem gimnazije ne prejemajo sredstev za materialne stroške, vzdrževanja in investicije, do katerih so upravičene javne srednje šole. Po grobih izračunih tako 100 % stroškov programa pokrije približno 80 % vseh stroškov delovanja.

Visoko šolstvo

Na področju visokega šolstva je Teološka fakulteta ena od (ustanovnih) članic Univerze v Ljubljani in je financirana na enak način kot druge članice univerze. Katoliški inštitut je zasebna ustanova in od države ne prejema sredstev, financira se samo z donacijami. Fakulteta za pravo in poslovne vede, ki deluje v okviru Katoliškega inštituta, se financira z donacijami in šolninami.

Uporabniki študentskih domov so ob izpolnjevanju pogojev večinoma upravičeni do pridobitve subvencije za bivanje tudi v zasebnem študentskem domu. Na podoben način se s stanarinami, zmanjšanimi za subvencije, financirajo tudi katoliški dijaški domovi.

6.5.5 Seznam katoliških vzgojnih ustanov v Cerkvi v Sloveniji

Visoko šolstvo

Papeški slovenski zavod Slovenik

Pontificio Collegio Sloveno
Via Appia Nuova 884, IT – 00178 Roma

Katoliški inštitut

Krekov trg 1, 1000 Ljubljana
Spletna stran: <http://www.katoliski-institut.si>

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani

Poljanska cesta 4, p. p. 2007, 1001 Ljubljana
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Katoliški študentski domovi v Sloveniji

Škofija Koper

Študentski center Jadro

Destradijev trg 10 a, 6000 Koper

Spletna stran: <http://jadro.si/>

Študentski dom Sidro

Destradijev trg 11, 6000 Koper

Spletna stran: <https://sidro-dom.si/>

Nadškofija Ljubljana

Antonov študentski dom Vič

Tržaška cesta 85, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.zupnija-vic.si>

Frančiškov študentski dom

Černetova ulica 17, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.zupnija-siska.si/fsd/>

Jezuitski kolegij v Ljubljani

Ulica Janeza Pavla II. 13, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.jezuiti.si/?p=20343>

Študentski dom Alojzije Domajnko

Gornji trg 21, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://sd.zavod-dominika.si/>

Študentski dom Janeza Frančiška Gnidovca

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid

Spletna stran: <http://jfg.stanislav.si/>

Študentski dom Uršula

Ulica Josipine Turnograjske 8, p. p. 1618, 1001 Ljubljana

Spletna stran: <http://ursulinke.rkc.si/sd-ursula>

Študentski dom Vincencij

Tabor 12, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.sdv.lazaristi.si>

Nadškofija Maribor

Frančiškanski študentski dom Maribor

Ulica škofa Maksimilijana Držečnika 7, 2000 Maribor

Spletna stran: <http://www.bazilika.info>

Študentski dom sv. Elizabete
Strossmayerjeva ulica 17, 2000 Maribor
Spletna stran: <http://sde.solske-sestre.si/>

Srednje šolstvo

Škofija Koper

Škofijska gimnazija Vipava in Dijaški dom ŠGV
Goriška cesta 29, 5271 Vipava
Spletna stran: <http://www.sgv.si>

Nadškofija Ljubljana

Zavod sv. Frančiška Saleškega
Gimnazija Želimplje in Dom Janeza Boska
Želimplje 46, 1291 Škofljica
Spletna stran: <http://www.zelimplje.si>

Zavod sv. Stanislava
Škofijska klasična gimnazija in Jegličev dijaški dom
Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
Spletna stran: <http://www.stanislav.si>

Nadškofija Maribor

Zavod Antona Martina Slomška
Škofijska gimnazija Antona Martina Slomška in Dijaški dom AMS
Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor
Spletna stran: <http://www.slomskov-zavod.si>

Osnovno šolstvo

Nadškofija Ljubljana

Zavod sv. Stanislava
Osnovna šola Alojzija Šuštarja
Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
Spletna stran: <http://www.stanislav.si/osnovna-sola-alojzija-sustarja/>

Nadškofija Maribor

Zavod Antona Martina Slomška
Osnovna šola montessori Maribor
Vrbanska 30, 2000 Maribor
Spletna stran: www.slomskov-zavod.si

Katoliški vrtci

Društvo vzgojiteljev in vzgojiteljic katoliških vrtcev
Voljčeva cesta 22, 1360 Vrhnika

Škofija Celje

Vrtec Danijelov levček
Aškerčeva ulica 7 a, 3000 Celje
Spletna stran: <http://www.levcek.si/>

Škofija Koper

Hiša otrok Frančiška Sedeja
Sedejeva ulica 2, 5000 Nova Gorica
Spletna stran: <https://montessori-ng.si/>

Vrtec Antonina
Vodnikova ulica 13, 6250 Ilirska Bistrica
Spletna stran: <https://vrtec-antonina.splet.arnes.si/>

Nadškofija Ljubljana

Angelin vrtec
Ulica Josipine Turnograjske 8, p. p. 1618, 1001 Ljubljana
Spletna stran: <http://ursulinke.rkc.si/angelin-vrtec/>

Antonov vrtec
Škovine 1, 4228 Železniki
Spletna stran: <http://antonov-vrtec.rkc.si>

Baragov vrtec
Baragov trg 1, 4000 Kranj
Spletna stran: <https://www.baragovvrtec.si/>

Marijin vrtec
Trg Davorina Jenka 14, 4207 Cerklje na Gorenjskem
Spletna stran: <https://www.marijin-vrtec.si/>

Miklavžev vrtec
Pavšičeva ulica 30, 1370 Logatec
Spletna stran: <https://www.miklavzev-vrtec.si/>

Rahelin vrtec – Hiša otrok Montessori
Preška cesta 33 a, 1215 Medvode
Spletna stran: <http://rahela.si/>

Vrtec Dominik Savio

Ljubljanska cesta 34, 1230 Domžale

Spletna stran: <http://vrtec-dominik-savio.rkc.si/>

Vrtec Nazaret

Mekinčeva ulica 12, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.vrtec-nazaret.si/>

Vrtec pri sv. Ani – Žiri

Loška cesta 59, 4226 Žiri

Spletna stran: <http://www.zupnija-ziri.si/vrtec>

Zavod sv. Stanislava**Vrtec Dobrega pastirja**

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid

Spletna stran: <https://www.stanislav.si/vrtec-dobrega-pastirja/>

Župnijski zavod sv. Jurija – Vrtec Sončni žarek

Stara Loka 67, 4220 Škofja Loka

Spletna stran: <http://www.zupnija-staraloka.si/vrtec-son-ni-zarek.html>

Župnijski vrtec Vrhnika

Voljčeva cesta 21, 1360 Vrhnika

Spletna stran: <http://www.zupnijski-vrtec.si/>

Nadškofija Maribor**Zavod Antona Martina Slomška****Hiša otrok – vrtec Montessori**

Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor

Spletna stran: <http://www.z-ams.si/index.php/sl/domov-vrtec>

Zavod sv. Jerneja – Vrtec Blaže in Nežica Slovenska Bistrica

Trg Alfonza Šarha 6, 2310 Slovenska Bistrica

Spletna stran: <https://www.slomskov-vrtec.si/>

Škofija Murska Sobota**Zasebni vrtec Lavra**

Gregorčičeva ulica 2a, 9000 Murska Sobota

Spletna stran: <https://vrtec-lavra.si/>

Škofija Novo mesto**Petrov vrtec**

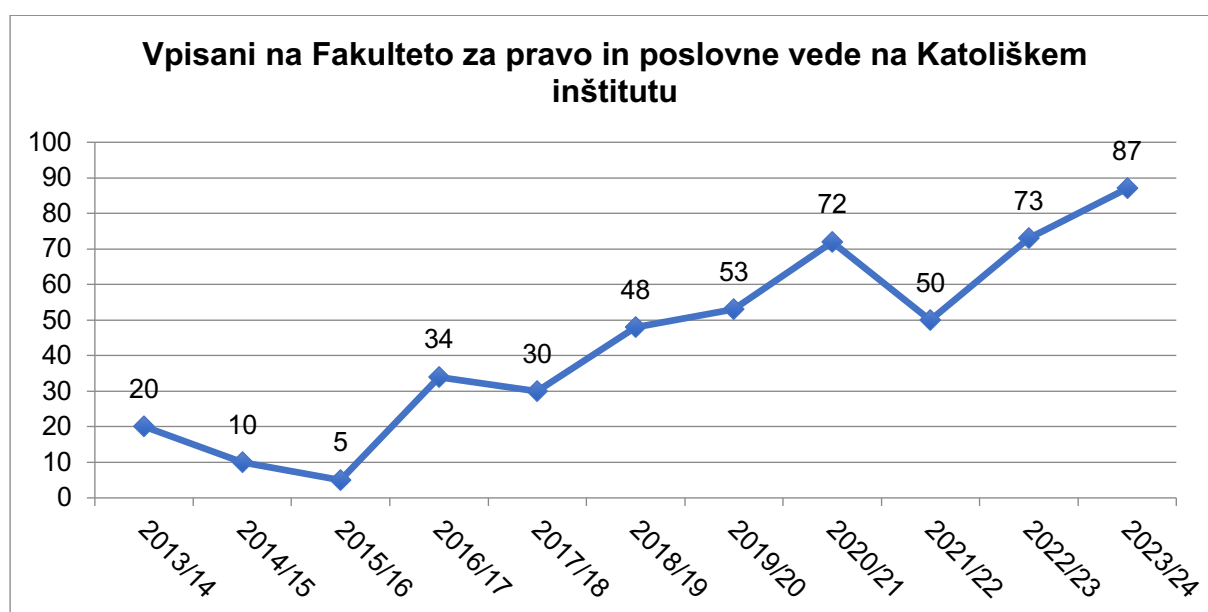
Šentpeter 26, 8222 Otočec

Spletna stran: <https://petrovvrtec.si/>

6.5.6 Fakulteta za pravo in ekonomijo pri Katoliškem inštitutu

Fakulteta za pravo in ekonomijo deluje v sklopu Katoliškega inštituta. Po sklepu SŠK jo je ustanovil Katoliški inštitut v sklopu organizacije katoliškega visokega šolstva. Oktobra 2014 so bile ustanoviteljske pravice s SŠK prenesene na Nadškofijo Ljubljana. Študij je usmerjen k posamezniku, poteka v majhnih skupinah v povezavi s prakso. Program izvajajo v tutorski obliki s poudarkom na individualnosti, prilagodljivosti in samostojnem problemskem reševanju nalog.

Vpisani na Fakulteto za pravo in ekonomijo na Katoliškem inštitutu	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
	20	10	5	34	30	48	53	72	50	73	87

Fakulteta za pravo in ekonomijo je kot zasebna fakulteta avtonomna pri razvoju svoje prepoznavnosti in identitete ter pri opravljanju poslanstva, kot ji ga nalaga ustanovitelj in kot velja za bodočo katoliško univerzo. Pri tem mora spoštovati pravice posameznikov in skupnosti ter ostati znotraj meja katoliškega. V okviru raziskovanja in poučevanja ima svobodo, ki jo uveljavlja v skladu z načeli in metodami znanosti. Pri tem se mora ozirati na resnico in na skupno dobro. Gojiti mora sodelovanje z drugimi (katoliškimi in nekatoliškimi) univerzami na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Sodelovanje zajema raziskovalne, pedagoške ter druge dejavnosti in projekte.⁸²

⁸² Vir: <https://www.katoliski-institut.si/o-fakulteti/poslanstvo-vizija-in-strategija-fakultete>, pridobljeno 10. novembra 2021.

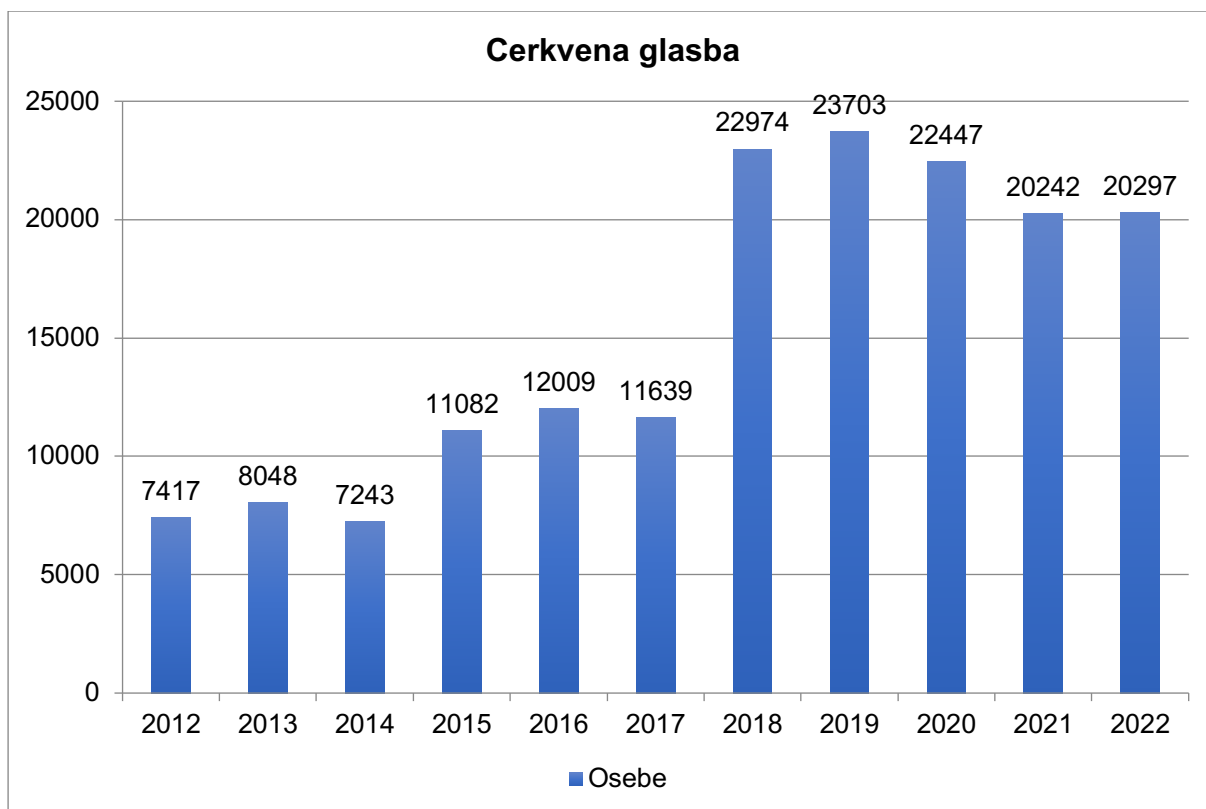
6.6 Cerkevna glasba

Slovenci imamo močno glasbeno tradicijo in izpostavljeni podatki za štiri slovenske škofije potrjujejo, da so cerkveni pevski zbori še vedno pomembni nosilci kulturnega dogajanja po župnijah. Po dostopnih podatkih škofij Celje, Koper, Murska Sobota, Novo mesto in nadškofije Ljubljana je v letu 2022 v petih slovenskih (nad)škofijah na področju sakralne glasbe delovalo 20.297 oseb. Kot pravi bogoslužni sodelavci so nepogrešljivi pri večjih praznikih ter tudi pri krajevnih ali regionalnih kulturnih dogodkih. Župnijski zbori so v navedenih škofijah v letu 2022 združevali vsaj 9842 pevk in pevcev, otroški zbori pa 4462.

	2012	2013	2014	2015 ⁸³	2016	2017	2018 ⁸⁴	2019	2020	2021	2022
Organisti	367	392	402	683	676	690	1266	1223	1192	1173	1143
Pevovodje, zborovodje	190	210	114	95	147	151	170	381	395	393	363
Drugi glasbeniki	63	89	99	87	85	122	152	598	628	570	615
Mešani župnijski pevski zbor	3506	3923	3449	5980	5999	5756	16624	11120	10876	10034	9842
Moški župnijski pevski zbor (št. pevcev)	345	345	292	329	462	572	436	754	739	689	596
Ženski župnijski pevski zbor (št. pevcev)	519	491	587	560	811	713	764	1091	995	1084	951
Duhovno-ritmična glasba (št. pevcev)	0	0	0	0	36	78	55	135	127	69	0
Mladinski pevski zbor (št. pevcev)	359	355	434	357	954	894	818	2849	2619	2217	2325
Otroški pevski zbor (št. pevcev)	1959	2068	2243	1866	1777	2839	2663	5552	4876	4013	4462
Skupaj	2068	2243	1866	1777	2839	2663	2689	23.703	22.447	20.242	20.297

⁸³ Od leta 2015 vodimo podatke za Škofijo Celje, Škofijo Koper, Škofijo Murska Sobota in Škofijo Novo mesto.

⁸⁴ Od leta 2018 vodimo podatke za vse (nad)škofije, manjkajo podatki Nadškofije Maribor.

6.7 Domovi za ostarele in bolne

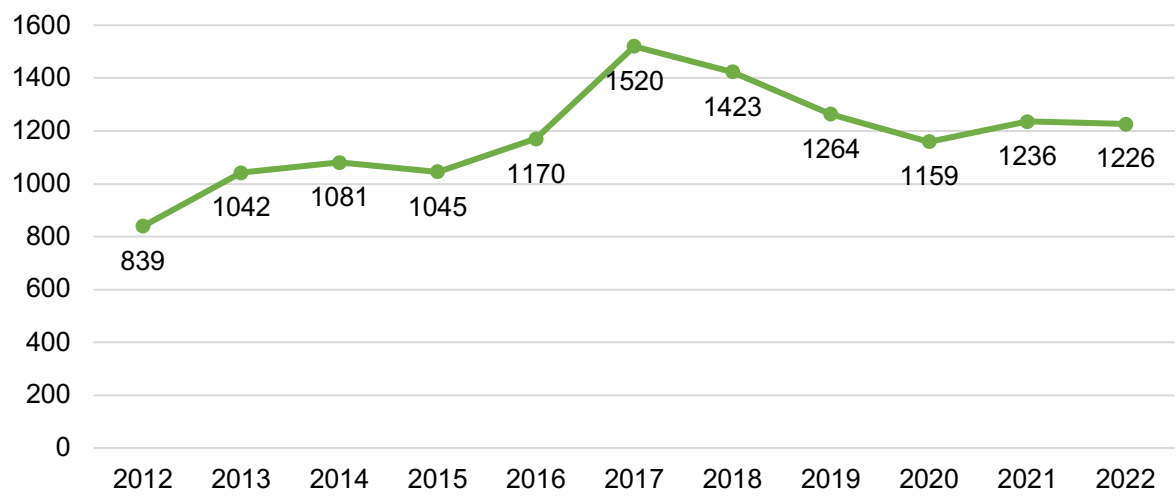
Na področju socialne skrbi za starejše, bolne in onemogle je Katoliška cerkev v Sloveniji leta 2005 odprla vrata desetih domov za ostarele, leta 2022 pa jih je delovalo 14. Vpis oskrbovancev se je v desetletju 2012–2022 povečal z 839 na 1226. Največ jih je bilo leta 2017, ko je v 16 domovih bivalo 1520 oseb.

Papež Francišek v svojem pontifikatu namenja veliko pozornost odrinjenim na rob družbe, med katerimi so gotovo tudi stari starši, ostareli in bolni. Leta 2021 je sveti oče pred praznikom Jezusovega darovanja v templju, ki ga obhajamo 2. februarja, spomnil, da sta Simeon in Ana oba ostarela, a navdihnjena po Svetem Duhu, prepoznala Jezusa kot Mesijo. Da ne bi bili ostareli pozabljeni, je papež Francišek ustanovil svetovni dan starih staršev in ostarelih, ki ga v Katoliški cerkvi obhajamo na četrto nedeljo v juliju, torej blizu praznika sv. Joahima in Ane. Papež starostnike pogosto opisuje kot bogat zaklad modrosti, ki s tem, da predstavlja spomin preteklosti, zagotavlja tudi prihodnost. Kakovost neke družbe se kaže v njenem odnosu do ostarelih. Sveti oče je velikokrat opozoril, da današnja kultura dobička ostarele osebe vztrajno prikazuje kot breme in balast.⁸⁵

Domovi za ostarele v škofiji	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
	Maribor	5	6	4	3	5	4	4	4	3	3	3
	Murska Sobota	n.p.	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj		14	15	13	12	16	15	15	15	14	14	14
Št. varovancev v domovih za ostarele	Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Celje	163	166	169	157	186	186	186	186	185	185	182
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	333	583	584	626	677	865	760	669	630	629	612
	Maribor	343	293	328	262	307	324	332	264	216	279	289
	Murska Sobota	n.p.	n.p.	0	0	0	145	145	145	128	143	143
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj		839	1042	1081	1045	1170	1520	1423	1264	1159	1236	1226

⁸⁵ Prim. Papež Francišek ustanovil svetovni dan starih staršev in ostarelih, <https://katoliska-cerkev.si/papez-francisek-ustanovil-svetovni-dan-starih-starsev-in-ostarelih>, pridobljeno 4. oktobra 2021.

Št. varovancev v domovih za ostarele

6.8 Sakralna kulturna dediščina

Poglavje o kulturni dediščini Cerkve v Sloveniji ali sakralni kulturni dediščini je izrednega pomena, saj ima Katoliška cerkev v Sloveniji v lasti in posesti 2901 cerkev ter drugih sakralnih objektov in spomenikov. Pogosto gre za enkratne mojstrovine in umetniške stvaritve, ki nam jih lahko zavidajo tudi veliki narodi. Naše stolne cerkve in številne župnijske cerkve včasih spominjajo na umetnostno galerijo, vendar ne smemo pozabiti, da je umetnost v službi vere in čaščenja Boga. Naši predniki so skozi stoletja gradili, ohranjali in obnavljali sakralne objekte ter s tem gojili tudi pripadnost slovenstvu in narodu. To nacionalno bogastvo zahteva stalno skrb in vzdrževanje. Poglavju sakralne kulturne dediščine smo namenili več prostora bodisi zaradi obsega in pomena bodisi zaradi nepoznavanja med verniki. S tem želimo vsaj delno predstaviti velik pomen tega dela Cerkve v Sloveniji.

Dragi stroški konzervatorskih in restavratorskih posegov ter redno vzdrževanje zahtevajo veliko naporov in sredstev lokalnih skupnosti, pogosto majhnih župnij ali samostanov, ki jim je sakralna dediščina dragocena, a v veliko finančno breme. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj splošnih podatkov, ki pomagajo vsaj delno orisati to razvejano področje.

6.8.1 Državno sofinanciranje obnove katoliške sakralne kulturne dediščine

V letih 1992–2022 je bilo za obnovo sakralne dediščine iz proračunskih sredstev namenjenih 38.892.074,79 EUR oziroma 25,4 % vseh sredstev MK-ja, namenjenih varovanju in ohranjanju kulturne dediščine, med letoma 2012 in 2022 pa 10,7 milijona EUR oziroma 19,9 % vseh sredstev MK-ja.

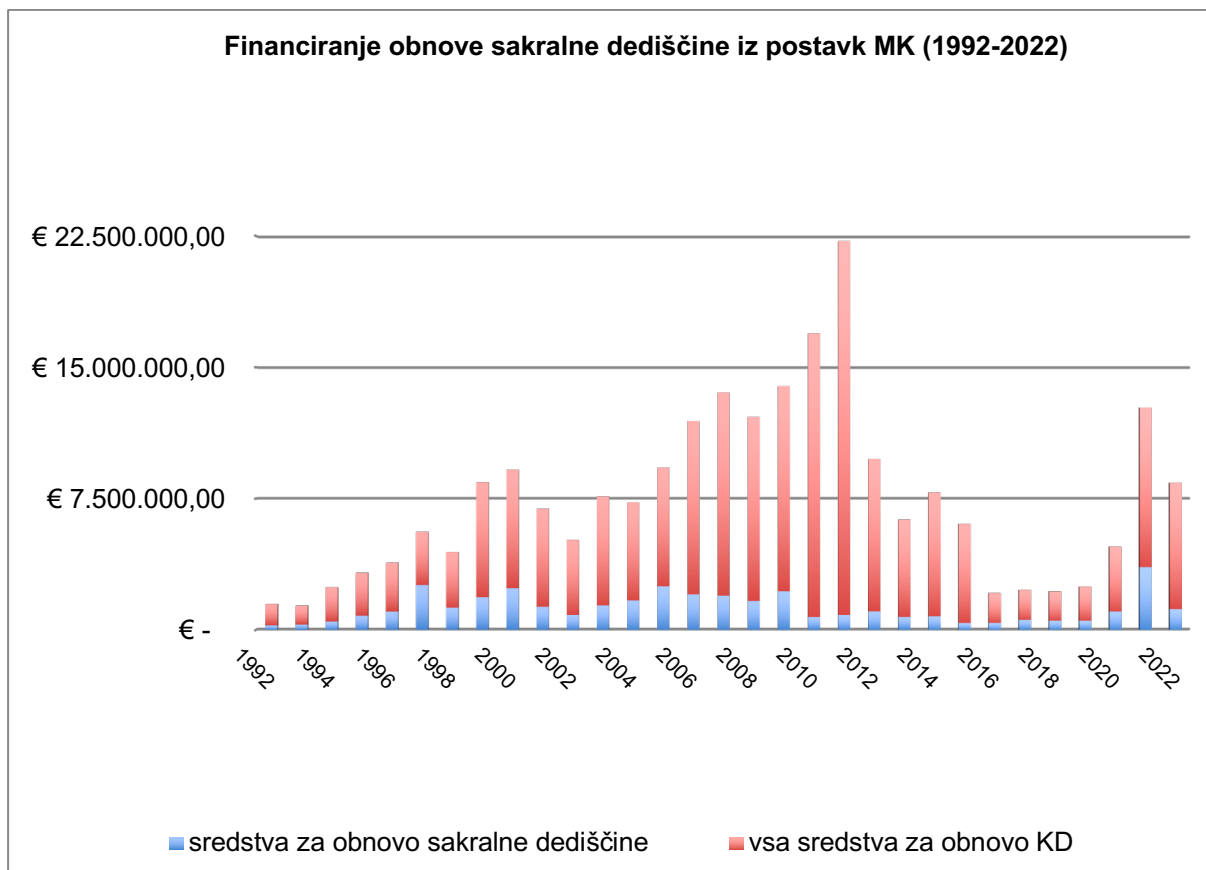
V letih 1992–2021 je bilo namenjenih:

- 7.000.335,14 EUR za obnovo 51 cerkva v sklopu popotresne obnove MOP po velikonočnem potresu leta 1998 v Posočju;
- 8.836.138,23 EUR za obnovo 34 od 38 cerkva v sklopu popotresne obnove MOP po potresu julija 2004;
- 242.094,31 EUR za obnovo treh cerkva v sklopu obnove MOP po poplavi v Železnikih leta 2007;
- 9.555.899,77 EUR (do decembra leta 2021), od tega 8.565.774,89 EUR za statično sanacijo in 990.124,88 EUR za restavratorske posege, za popotresno obnovo sakralnih spomenikov, poškodovanih v t. i. julijskem potresu leta 2004 v Posočju. V program Potres 2004 je vključenih 37 cerkva: šest izmed njih je bilo že predhodno konzervatorsko/restavratorsko obnovljenih iz programa velikonočnega potresa 1998 in iz razpisov Ministrstva za kulturo, vendar so bile ponovno tako poškodovane, da so bile še enkrat vključene v popotresno obnovo. 36 jih je statično že saniranih, 17 tudi restavriranih, sanacija ene izmed poškodovanih pa še poteka.

V nadaljevanju objavljamo tabelo financiranja obnove sakralne dediščine 1992–2022 iz postavk Ministrstva za kulturo in postavk za elementarne nesreče. V seštevek sredstev za obnovo sakralne dediščine so všteteti tudi objekti, ki niso v lasti Katoliške cerkve, ampak v lasti Evangeličanske cerkve, Pravoslavne cerkve, judovske sinagoge, ter sakralni spomeniki, ki niso v sakralni uporabi in ne v cerkveni lasti (npr. samostan dominikank v Radljah, minoritski samostan in cerkev v Mariboru,

dominikanski samostan in cerkev na Ptuju, žička kartuzija, cistercijanska opatija s cerkvijo v Kostanjevici na Krki, Blejski otok, cerkev sv. Franciška v Kopru).

Leto	Sredstva za obnovo sakralne dediščine	Vsa sredstva za obnovo KD	%
1992	253.605,40	1.207.644,80	21,00
1993	299.737,10	1.070.489,06	28,00
1994	475.786,67	1.940.410,61	24,52
1995	803.146,38	2.447.696,54	32,81
1996	1.045.005,00	2.785.753,63	37,51
1997	2.561.133,45	3.035.519,94	84,37
1998	1.269.779,68	3.164.041,89	40,13
1999	1.864.997,49	6.567.108,99	28,40
2000	2.378.071,27	6.772.003,83	35,12
2001	1.318.815,72	5.598.501,91	23,56
2002	849.298,94	4.280.679,35	19,84
2003	1.397.133,19	6.225.229,51	22,44
2004	1.680.057,58	5.596.611,58	30,02
2005	2.488.362,68	6.778.744,53	36,71
2006	2.029.821,20	9.899.127,85	20,51
2007	1.950.915,98	11.609.418,00	16,80
2008	1.648.372,91	10.519.567,93	15,67
2009	2.204.286,51	11.720.000,00	18,81
2010	730.988,79	16.213.212,05	4,51
2011	852.899,64	21.366.039,00	3,99
2012	1.051.110,00	8.709.606,77	12,07
2013	737.347,00	5.560.295,64	13,26
2014	772.661,50	7.070.742,22	10,93
2015	393.795,16	5.654.082,76	6,96
2016	396.080,27	1.698.514,12	23,32
2017	570.646,83	1.698.896,41	33,59
2018	527.791,26	1.656.784,27	31,86
2019	524.866,14	1.928.414,52	27,22
2020	1.046.809,78	3.698.322,09	28,30
2021	3.583.591,27	9.120.314,24	39,29
2022	1.185.160,00	7.215.695,00	16,42%
Skupaj	38.892.074,79	192.809.469,04	25,4%

Sredstva, ki jih država nameni za obnovo katoliške sakralne kulturne dediščine, so cerkvene pravne osebe pridobile s kandidiranjem na javnih razpisih pod enakimi pogoji kakor ostale pravne osebe, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje.

6.8.2 Število cerkva in sakralnih objektov v Sloveniji

V Sloveniji je 2901 cerkva, kapel in znamenj.⁸⁶

Po stanju registra Ministrstva za kulturo o vpisani sakralni kulturni dediščini iz decembra 2022 je v Sloveniji 2691 sakralnih enot⁸⁷ (cerkve, kapele, zidana znamenja in križi). V Sloveniji je 1611 enot sakralnih spomenikov lokalnega pomena ter 42 enot sakralnih spomenikov državnega pomena.

6.8.3 Muzeji in arhivi

V prostorih cistercijanskega samostana v Stični deluje Muzej krščanstva na Slovenskem (MKS), ki ima edini status nacionalnega muzeja. Muzej ima zaposleno strokovno osebje (v letu 2019 je bilo šest zaposlenih), ki gradivo sistematično zbira, restavrira, preučuje, raziskuje in razstavlja. Ministrstvo za kulturo v celoti krije stroške

⁸⁶ Podatke za to poglavje sta prispevala msgr. mag. Franci Petrič in Ministrstvo za kulturo RS.

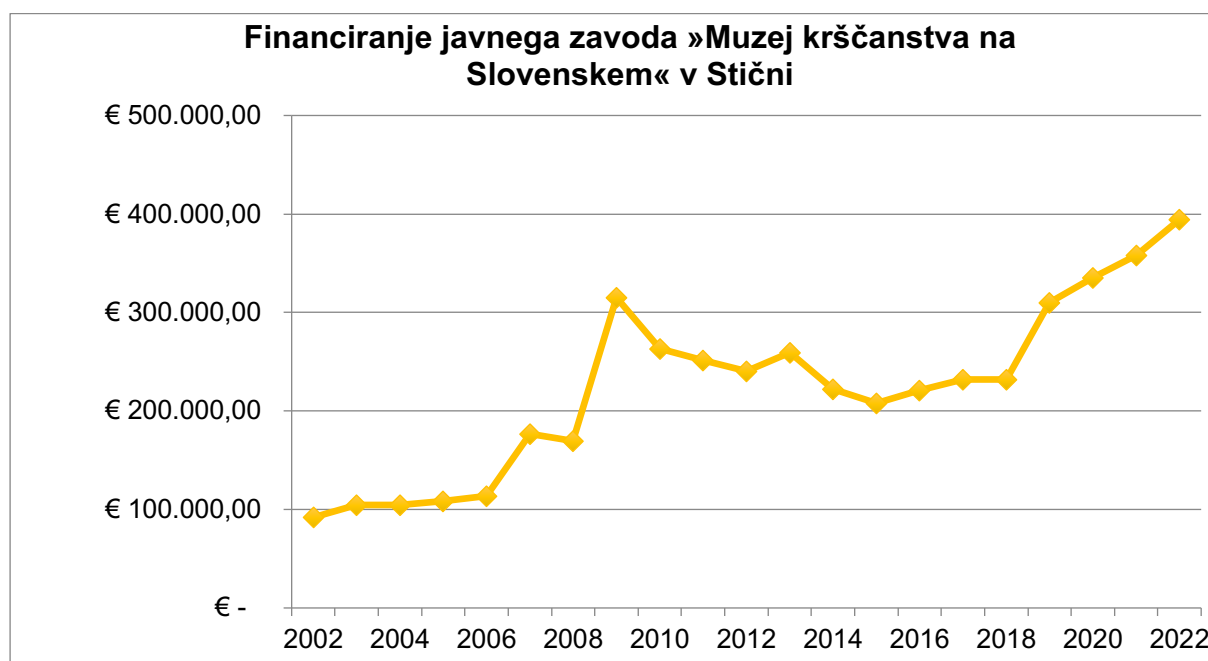
⁸⁷ Upoštevane so enote, ki jih varujejo v naravi, torej brez enot, ki jih varujejo le dokumentarno/arhivsko.

MKS-ja. Muzej hrani nekatere predmete redovnih skupnosti, samostanov in zasebnikov.

Pomemben del slovenske sakralne kulturne dediščine predstavljajo še nekatere zasebne zbirke, spominske sobe, župnijske razstave ali zbirke (npr. v Radmirju, Piranu, Misijonski muzej na Rakovniku itd.), ki jih večinoma financirajo župnije, škofije ali redovne skupnosti. Med njimi velja omeniti Muzej jaslic na Brezjah.⁸⁸

Državno financiranje javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem v Stični:

Leto	Sredstva v EUR
2003	104.323,15
2004	104.323,15
2005	108.496,08
2006	113.920,88
2007	176.910,00
2008	169.714,35
2009	314.988,32
2010	263.261,00
2011	251.445,00
2012	240.220,00
2013	225.365,00
2014	222.236,00
2015	207.618,00
2016	221.127,00
2017	232.134,00
2018	231.952,00
2019	309.740,00
2020	335.352,00
2021	357.813,00
2022	394.278,00

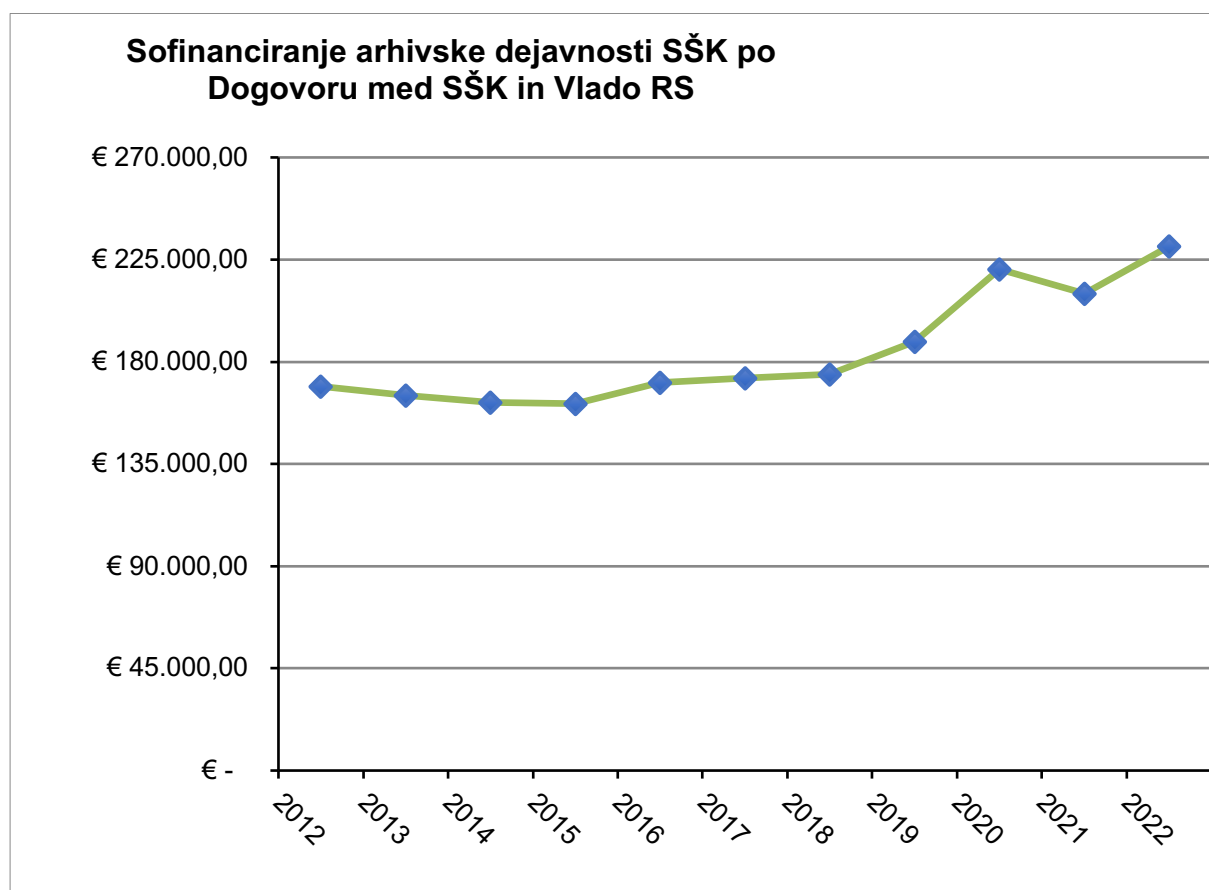
⁸⁸ Prim. <http://www.marija.si/dozivate-brezje/muzej-jaslic/>.

V Cerkvi v Sloveniji delujejo trije (nad)škofijski arhivi (v Kopru, Ljubljani in Mariboru); vsaka župnija in vsak samostan imata svojega, poleg tega pa imajo svoj arhiv še provincialni samostani. Država sofinancira 70 % plače devetim uslužbencem samo v treh škofijskih arhivih (zaposleni: v koprski škofiji 2, v ljubljanski nadškofiji 4, v mariborski 3). Do tega so upravičeni, ker opravljajo javnokoristno dejavnost, kar ureja pogodba med MK-jem in SŠK.

Sofinanciranje arhivske dejavnosti Cerkve v Sloveniji po dogovoru med SŠK in Vlado RS po letih:

Leto	Sredstva v EUR
2012	169.201,00
2013	165.203,00
2014	161.992,00
2015	161.572,00
2016	170.735,00
2017	172.854,00
2018	174.430,00
2019	188.891,00
2020	198.094,00
2021	210.110,00
2022	230.821,00

6.9 Delo cerkvenih sodišč

Cerkvena sodišča v *Sporočilih slovenskih škofij*⁸⁹ vsako leto objavijo statistiko o svojem delu, prejetih vlogah, rešenih primerih in t. i. sodnih zaostankih oziroma številu nerešenih primerov ob koncu leta. Največ je primerov ugotavljanja ničnosti cerkvenega zakona. V letu 2021 sta cerkveni sodišči v Ljubljani in v Mariboru prejeli 69 novih vlog na prvi stopnji in 4 vloge na drugi stopnji; sodišči sta v letu 2021 na obeh stopnjah rešili 83 vlog, leto pa sklenili s 73 odprtimi vlogami.

Ugotavljanje ničnosti zakona na prvi stopnji

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ljubljana	Nove vloge	25	33	39	n.p.	63	55	64	47	47	49	35
	Rešeni primeri	23	29	34	n.p.	34	57	69	38	29	55	47
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	29	33	38	n.p.	59	57	52	62	67	57	45
	Ugotavljanje ničnosti zakona na drugi stopnji											
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Nove vloge	15	19	20	n.p.	0	0	0	0	n. p.	1	n. p.
	Rešeni primeri	14	22	23	n.p.	0	0	0	1	n. p.	1	n. p.
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	9	6	3	n.p.	0	0	0	1	n. p.	0	n. p.
	Ugotavljanje ničnosti zakona na prvi stopnji											
	Maribor		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nove vloge		20	14	18	27	29	8	32	28	16	20	19
Rešeni primeri		21	20	27	18	31	21	30	24	27	24	18
Skupaj nerešeni primeri konec leta		46	40	31	40	38	22	28	31	20	16	17
Ugotavljanje ničnosti zakona na drugi stopnji												
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nove vloge		18	15	27	21	5	1	1	1	3	3	3
Rešeni primeri		21	16	28	21	4	2	1	1	3	3	3
Skupaj nerešeni primeri konec leta		2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0

V skladu z ZCP-jem ima lahko vsaka (nad)škofija svoje cerkveno sodišče. V primeru več manjših škofij je eno sodišče pristojno za več škofij. V Katoliški cerkvi v Sloveniji je prvostopenjsko Metropolitansko cerkveno sodišče v Ljubljani pristojno za Nadškofijo Ljubljana, Škofijo Koper in Škofijo Novo mesto, prvostopenjsko Metropolitansko cerkveno sodišče v Mariboru pa za Nadškofijo Maribor, Škofijo Celje in Škofijo Murska Sobota. Drugostopenjsko sodišče za Ljubljano je mariborsko, za Maribor pa ljubljansko.

⁸⁹ Prim. *Sporočila slovenskih škofij*.

6.10 Ekumensko delo v Sloveniji

6.10.1 Predstavitev razvoja ekumenskega dela v Sloveniji

Ekumensko delovanje v Sloveniji se naslanja na dragoceno izročilo predhodnikov modernega ekumenizma, med katere spada najprej bl. škof Anton Martin Slomšek, ki je leta 1851 ustanovil Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Ta molitvena bratovščina se je razširila daleč onkraj naših meja in se je ozirala predvsem na krščanski Vzhod. Kot oblika »duhovnega ekumenizma« je pospeševala molitev za zedinjenje – seveda v smislu tedanjega »ekumenizma vrnitve« v Katoliško cerkev – ter gojila spoštovanje in ljubezen do pravoslavja. Razvila je bogato publicistično dejavnost.

Predkoncilsko obdobje pri nas zaznamuje delovanje prof. Franca Grivca (1878–1963), teologa, zgodovinarja in slavista. Preučeval je dediščino sv. Cirila in Metoda, bil soorganizator velehradskih kongresov in mednarodnega kongresa za vzhodno teologijo (Ljubljana, 1925). Na njegovo pobudo si je Teološka fakulteta v Ljubljani (ustanovna članica Univerze v Ljubljani, 1919) od začetka zastavila nalogo, da se posveti preučevanju vzhodne teologije. To poslanstvo zgledno opravlja vse do danes.

Močno pobudo za ekumensko delo in osnovne smernice zanj je dal II. vatikanski koncil (1962–1965). Politične razmere ob koncu osemdesetih in v devetdesetih letih so začasno onemogočile stike s Srbsko pravoslavno cerkvijo, a so se potem docela obnovili.

V okviru Slovenske škofovske konference deluje od leta 1965 Slovenski ekumenski svet, zadnja leta preimenovan v Komisijo za ekumenizem in medverski dialog (KEMD), ki jo sestavljajo predstavniki (duhovniki, redovniki in laiki) vseh šestih škofij in zamejstva. Sestaja se štirikrat letno. Njena izdajateljska dejavnost se naslanja na revijo *Kraljestvo božje* (1924–1941, 1957–1968), ki je, preimenovana v letni ekumenski zbornik *V edinosti* (1970–2012), beležila vse svetovno in domače ekumensko dogajanje. Prinašala je članke o ekumenski duhovnosti, teoloških vprašanjih in prevode pomembnejših ekumenskih dokumentov. Od leta 2013, ko je bil v okviru Teološke fakultete v Ljubljani z enoto v Mariboru ustanovljen Inštitut Stanka Janežiča za ekumensko teologijo in medreligijski dialog, kot nova serija izhaja tematsko obogatena znanstvena revija *Edinost in dialog*. Komisiji so po letu 1991 predsedovali Stanko Janežič, za njim pa škofje Jožef Smej, Stanko Lipovšek in Peter Štumpf.

Komisija vsa leta pripravlja obhajanje Tedna molitve za edinost (18.–25. januarja), ki je osrednji ekumenski dogodek. Za ta namen pripravi in vsem župnijam ter drugim krščanskim cerkvam dostavi knjižico za liturgično obhajanje. Prevod je obogaten z nagovori, ki tematiko prilagodijo in umestijo v slovenske razmere. Skupna molitev s predstavniki in verniki drugih cerkva in skupnosti je bistvena sestavina srečanj v januarju.

Znotraj »tedna edinosti« se zvrsti več prireditev v škofijskih mestih: 1) v eni od katoliških cerkva poteka sveta maša, ki jo vodi krajevni škof; sledijo ekumenska pričevanja predstavnikov cerkva (2023 je prvič sodeloval tudi predstavnik Makedonske pravoslavne cerkve); ponekod je ekumensko bogoslužje brez maše, kar omogoča, da pri njem sodelujejo vsi predstavniki cerkva; 2) Evangeličanska cerkev v Ljubljani na nedeljo znotraj tedna molitve povabi katoličane in pravoslavne na ekumensko bogoslužje, pri katerem navadno pridiga kateri od škofov; 3) še tesnejši stiki z evangeličani so v

murskosoboški škofiji. Mariborska nadškofija poleg srečanj v tednu edinosti obhaja Slomškovo nedeljo, ki je hkrati ekumenski dan (zadnja nedelja v septembru).

Eden odmevnejših dogodkov, ki ga je pomagala organizirati Komisija, je bil Forum za dialog in mir na Balkanu (16.–17. junija 2023 v Kopru), na katerem je sodelovalo 22 verskih predstavnikov, ki so zastopali Katoliško cerkev, pravoslavne in luteranske cerkve ter islamsko in judovsko skupnost iz Slovenije in štirinajstih držav Balkana. Tudi papež Frančišek je poslal svojega osebnega predstavnika, vatikanskega državnega tajnika, kardinala Pietra Parolina. Forum, ki se ga je udeležila tudi predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar, je bil izraz odgovornosti, ki jo nosijo vsi verski voditelji, da z vsemi sredstvi, tudi z molitvijo, delajo za mir, ki je ogrožen in narušen predvsem zaradi agresije Rusije na Ukrajino od februarja 2022 dalje.

Pobudniki ekumenskega dogajanja so poleg nekaterih župnikov zlasti profesorji na Teološki fakulteti. Od koncila dalje so se temu posvečali profesorji Franc Perko, Vekoslav Grmič, Stanko Janežič, Vinko Škafar, Anton Štrukelj, Bogdan Dolenc in drugi. V skladu s koncilskim *Odlokom o ekumenizmu* (1964) in *Ekumenskim pravilnikom* (1995) se predava poseben predmet ekumenizem. Poleg tega se vsi teološki predmeti poučujejo v duhu dialoga in spoštovanja do drugih krščanskih izročil. Mnogi študenti v diplomskih in magistrskih delih obravnavajo ekumensko tematiko. Uradno glasilo fakultete *Bogoslovni vestnik* prinaša ekumenske članke, izšlo je tudi nekaj ekumenskih tematskih števil.

Znotraj Jugoslavije so tri največje teološke fakultete (Ljubljana, Zagreb, Beograd) v letih 1974–1990 pripravile devet ekumenskih simpozijev. Ob 40. obletnici prvega od njih je na novo ustanovljeni Inštitut za ekumensko teologijo in medreligijski dialog oktobra 2014 organiziral medfakultetni simpozij *Teologija v dialogu*, ki na neki način nadaljuje tradicijo, obenem pa širi nabor sodelujočih fakultet tudi onstran meja (npr. Gradec). Po prelomnem letu 1991 so nastale nove oblike sodelovanja med fakultetami, spletni pa so se tudi novi prijateljski odnosi. Izraz tega je bil med drugim obisk dveh slovenskih škofov (Andreja Sajeta in Maksimilijana Matjaža) pri srbskem patriarhu Porfiriju novembra 2022. Fakulteta je podpisala več medfakultetnih dogovorov o sodelovanju (npr. z evangelijsko fakulteto v Osijeku, s PBF-jem v Beogradu). Z njimi izmenjuje ne le vljudnostne obiske ob praznovanju dneva fakultet, ampak tudi gostujoča predavanja profesorjev.

Vzgoja za ekumenizem poteka na vseh ravneh delovanja Cerkve: pri katehezi, pridigah, verskem tisku, pri vzgoji bogoslovcev in teologov laikov.

Glavno orodje medkrščanskega sodelovanja je pri nas leta 1995 ustanovljeni Svet krščanskih cerkva v Sloveniji (SKCS). Vanj so se poleg Katoliške cerkve vključile Srbska pravoslavna, Evangeličanska in Evangelijska binkoštna cerkev. Obravnava praktična vprašanja (npr. mešani zakoni, ekumenske poroke, medsebojno priznavanje krsta, obhajanje svetega leta 2000, leta Svetega pisma 2007, obeleževanje 500. obletnice reformacije leta 2017).

SKCS občasno pripravlja izjave za javnost o aktualnih moralnih ali socialnih vprašanjih (npr. proti odprtju trgovin ob nedeljah, o družinskem zakoniku, o ureditvi zakonske zveze in skupni posvojitvi otrok s strani istospolnih parov, o odgovornem ravnanju z naravo in okoljem, o vprašanju migrantov in beguncev, o mirovnem poslanstvu krščanskih cerkva).

Člani Sveta se udeležujejo letnih srečanj s predstavniki Ruske pravoslavne cerkve ob slovesnostih pri ruski kapeli pod Vrščem (takšna srečanja so od leta 2022 dalje zaradi vojne v Ukrajini bistveno okrnjena). Vsako leto pa se v cerkvi v Kranjski Gori daruje sveta maša za preminule ruske in ukrajinske ujetnike med prvo svetovno vojno, ki se je udeležijo pravoslavni predstavniki.

Za sodelovanje na področju širjenja Svetega pisma skrbi Svetopisemska družba Slovenije (članica Združenih bibličnih družb iz Londona), ustanovljena 1993. Pri njej sodelujejo poleg članic SKCS-ja še baptisti, adventisti in Kristusova cerkev bratov.

Dobro sodelovanje poteka tudi pri pripravi verskega programa na nacionalni televiziji in radiu. Cerkvam in drugim verskim skupnostim je zagotovljena pravica do verske duhovne oskrbe v vojski, policiji in v zavodih za prestajanje kazni (zaporih), v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih. Izvajajo jo duhovniki/duhovnice Katoliške in Evangeličanske cerkve in njihovi asistenti.

Poudarek ostaja na duhovnem ekumenizmu, ki ga priporoča koncil (notranja in zunanja prenova, spreobrnjenje, skupna molitev). Katoliška cerkev se trudi, da druge cerkve niso zapostavljene zgolj zato, ker so manjšinske. Med vsemi vlada iskrena dobrohotnost. Sodelovanje narekujejo skupni izzivi, kot so: razkristjanjenje družbe, etične dileme (npr. vprašanje nedotakljivosti življenja od spočetja do naravne smrti, gender ideologija, korupcija), mir, ekologija, narodna sprava itd.

Ekumenske teme so primerno zastopane v verskem tedniku *Družina*, v oddajah radia Ognjišče in na RTV Slovenija, podobno na lokalnih radijskih in televizijskih postajah. Od duhovnih gibanj se v ekumensko delo najbolj prizadevno vključuje Gibanje fokolarov, ki sodeluje pri večini prireditev.

6.10.2 Statistični podatki

Pri popisu prebivalstva se zadnja leta vprašanje verske ali svetovnonazorske pripadnosti ne postavlja več. Zato povsem natančnih podatkov o tem ni. Navajamo podatke, pridobljene ob štetju leta 2002.

	2002	Število
Število prebivalstva Slovenije		1.964.036
Katoliška cerkev	57,8 %	1.135.626
Protestanti	0,8 %	14.736
Pravoslavni (Srbska in Makedonska pravoslavna cerkev)	2,3 %	45.908
Brez konfesije	3,5 %	68.714
Ateisti	10,1 %	199.264
Ne želijo odgovoriti	15,7 %	308.354

Krščanske cerkve v Sloveniji si prizadevajo za medsebojno spoštovanje in sodelovanje. Večinska Katoliška cerkev je pobudnica večine ekumenskih dejavnosti. Evangeličansko-luteranska cerkev augsburške veroizpovedi je maloštevilna (14 cerkvenih občin) in številčno počasi upada. Večina evangeličanov živi v škofiji Murska Sobota na vzhodu Slovenije. V javnosti je zadnja desetletja bolj opazna in navzoča. Od leta 2001 jo vodi

škof (prej senior). Leta 1992 je slovenski parlament zaradi velikih zaslug protestantov za nastanek slovenske književnosti (prva tiskana knjiga, prvi prevod celotnega *Svetega pisma*) uvedel dan reformacije (31. oktober) kot državni praznik. Obenem je kot državni praznik uvedel tudi Marijino vnebovzetje (15. avgust). Državna proslava ob dnevu reformacije je imela v letih levo usmerjene (liberalne) vlade polemično in protikatoliško noto zaradi bolečih dogodkov v dobi katoliške obnove pod Habsburžani. Pod desno usmerjenimi vladami se proslava posveča pretežno kulturnim in manj polemičnim temam.

S Srbsko pravoslavno cerkvijo (10 župnij) so bili odnosi vedno dobri, prav tako z Makedonsko pravoslavno cerkvijo, ki šteje okrog 12.000 vernikov. Tudi Binkoštna (evangeljska) cerkev (16 cerkvenih občin) je odprta za ekumenske stike in sodelovanje. Odnose verskih skupnosti z državo ureja *Zakon o verski svobodi* (2007), ki bolj pozitivno kot prejšnji zakon ocenjuje vlogo verskih skupnosti, posebej krščanskih Cerkev.

Republika Slovenija je podpisala sporazume o pravnem položaju posameznih cerkva z Evangeličansko-luteransko cerkvijo (2000), Svetim sedežem – Katoliško cerkvijo (2001), Binkoštno cerkvijo (2004) in Srbsko pravoslavno cerkvijo (2004).

7 Vloga žensk v Katoliški cerkvi v Sloveniji

V krščanski teologiji in verovanju ima najvišjo čast Devica Marija, ki se je odzvala na Božje povabilo in postala Božja Mati (*Theotokos* oziroma *Bogorodica*). Od koncila v Efezu leta 431 se Mariji s tem nazivom uradno priznava, da je mati Jezusa Boga in ne samo mati Jezusa človeka.

Jezus v evangelijih nikoli ne izpostavlja ali ločuje ženske vloge, vendar iz njegovega delovanja lahko razberemo, da ženskam priznava enakovredno dostojanstvo kakor moškim. Jezus vidi trpljenje žensk, razume ji in jim pomaga ter jim vrača dostojanstvo (Lk 13,10-17). Žene v Jezusu prebudijo občudovanje zaradi svoje vere, tako Marta (Jn 11,27) kakor anonimna tujka, ki ga prosi za ozdravitev svoje hčerke (Mk 7,24-30). Jezus ima z ženskami teološke razprave (Jn 4,1-42). Ne ceni jih glede na vlogo ali delo (Lk 10,38-42). Ko Jezus prešuštnice ne obsodi, temveč povabi k spremembi življenja, njeno napako izravna na isto raven kot napako tistih, ki jo obtožujejo (Jn 8,1-11). Evangeliji poročajo, da ženske vztrajno in neprekinjeno stopajo za Jezusom, tudi v najtežjih trenutkih, za razliko od učencev, ki so Jezusa zapustili v trenutku aretacije v Getsemaniju. Žene so navzoče in priče Jezusove smrti (Jn 19,25) ter ob pokopu opazujejo, kam je položeno Jezusovo telo (Lk 23,55). Predstavljajo vse ženske, ki jih skozi stoletja bremeni teža nesreč, ki doletijo sinove in može ter vse tiste, ki se morajo sprijazniti s trpljenjem, ne da bi mogli ukrepati. V vseh štirih evangelijih so žene prve priče Jezusovega vstajenja in ga oznanijo učencem (Lk 24; Mt 28; Mr 16; Jn 20). Ne nazadnje se na velikonočno jutro ob vstajenju kot prvi prikaže Mariji Magdaleni, ki ji je Cerkev priznala, da je apostolka apostolov (*apostolorum apostola*).⁹⁰

Božja mati Marija je vedno prisotna v ključnih trenutkih odrešenja človeka in ustanavljanja Cerkve: od prvega Jezusovega javnega čudeža v Kani galilejski (prim. Jn 2,1-11) do spremljanja Kristusa na križevem potu in pod križem (Jn 19,25-27) ter prihoda Svetega Duha na binkoštni praznik in ustanovitve Cerkve (prim. Apd 2,1-11).

Skozi zgodovino Cerkve so postale mnoge ženske s pomočjo duhovnega vzgona podjetne in odločne. Pogosto so ubirale izvirne metode, ki jih njihovi sodobniki niso dobro razumeli.⁹¹ Sekularizacija družbe je zahtevala odločno voljo za prilagajanje posebnim zahtevam, pri čemer ni bilo prostora za nostalgijo, polemike ali apologetiko, za sicer tipične lastnosti nepopustljivih.⁹² Spomnimo na številne ženske redove, ki so začeli delovati v 19. stoletju in še danes delujejo na področju zdravstva, preventive ali v prekarnih okoljih, da bi nagovorili najbolj ranljive skupine ljudi in jim pomagali.⁹³

V Katoliški cerkvi v Sloveniji so ženske pogosto prisotne na odgovornih in vodstvenih delovnih mestih v pastoralni, katoliških vzgojno-izobraževalnih ustanovah in v laičkih združenjih. Največkrat so članice ali voditeljice župnijskih oziroma škofijskih molitvenih skupin, župnijskih svetov, katehistinje in animatorke verskega izobraževanja ter predavateljice v izobraževalnih ustanovah.

⁹⁰ Prim. God sv. Marije Magdalene, praznik za vso Cerkev, v: <http://katoliska-cerkev.si/god-svete-marije-magdalene-praznik-za-vso-cerkev> (pridobljeno 3. marca 2017).

⁹¹ Prim. G. Loparco FMA, *Women founders and missionaries worldwide*, v: *Woman and Man the humanum in its entirety*, Pontificium Consilium pro Laicis, Libreria Editrice Vaticana, 2010, 186.

⁹² Prim. G. Loparco FMA, n. d., 186.

⁹³ Prim. G. Loparco FMA, n. d., 187.

Večino slovenskih katoliških kulturnih in izobraževalnih ustanov vodijo redovnice ali laikinje kot direktorice oziroma ravnateljice:

- Društvo katoliških vrtcev Slovenije,
- Društvo katoliških vzgojiteljev in vzgojiteljic,
- Katehetsko-pastoralno šolo,
- katoliške študentske in dijaške domove,
- Konferenco redovnih ustanov Slovenije,
- Kulturni center Schellenburg v Ljubljani,
- Muzej krščanstva na Slovenskem v Stični,
- Nadškofijski arhiv v Ljubljani,
- Osnovno šolo Alojzija Šuštarja v Ljubljani,
- posamezna delovna telesa organigrama Slovenske škofovske konference,
- Romarski urad na Brezjah,
- Skupnost slovenskih katehistinj in katehistov,
- Slovenski katehetski urad,
- škofijsko pisarno Škofije Novo mesto (kanclerka);
- Tajništvo Slovenske škofovske konference,
- Zavod Karitas Samarijan,
- Zavod sv. Rafaela Vransko,
- Zavod sv. Terezije Dobropolje.

Ženske v Sloveniji vodijo več kot 400 župnijskih in dekanijskih karitas. Velika večina izmed več kot 10.000 prostovoljcev karitas je žensk.

V slovenskih katoliških izobraževalnih ustanovah je ženskam večinoma zaupana vzgoja otrok in mladine. Kot sodelavke delujejo v katoliških domovih za ostarele, v življenje župnij pa so dejavno vključene kot voditeljice župnijskih pevskih zborov in župnijskih pastoralnih svetov. V župniji skrbijo za vzdrževanje in ohranjanje sakralne kulturne dediščine in cerkvene opreme, animirajo bogoslužje kot bralke beril, organistke ali voditeljice pevskih zborov.

Prav tako ženske zasedajo odgovorna mesta v strukturi lokalne Cerkve kot izvršne tajnice (vloga generalnega tajnika), predsednice ali svetovalke oziroma vodje uradov na škofijskih ordinariatih.

Slovenke zasedajo odgovorna mesta tudi na vodstvenih položajih vesoljne Cerkve: na primer v vatikanskem Tajništvu za komunikacijo, Mednarodni teološki komisiji, kot svetovalke generalnih predstojnic reda ali kot magistre novink.

Cerkev v Sloveniji od II. vatikanskega koncila (1962–1965) ženske vse bolj vključuje v vzgojno, izobraževalno, duhovno, pastoralno in vodstveno življenje krščanskih skupnosti. S tem so ženske dejavno prisotne na položajih, kjer se sprejemajo pomembne odločitve in se načrtuje skupno življenje krščanske skupnosti. Zastopanost žensk je na delovnih mestih v Katoliški cerkvi v Sloveniji na visoki ravni, s čimer se dodatno uresničuje dostojanstvo žene, opisano v številnih dokumentih cerkvenega učiteljstva. Med najpomembnejšimi so:

- papež Pavel VI., Okrožnica *Marialis cultus*, 1974;
- udeležba in sodelovanje na Svetovni konferenci o ženski, Mehika 1975;
- škofovska sinoda iz leta 1987 o vlogi laikov v Cerkvi in svetu;

- papež Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda *Christifideles laici*, 1988;
- papež Janez Pavel II., Pastoralno pismo *Mulieris dignitatem*, 1988;
- papež Janez Pavel II., *Pismo ženskam*, 1995.

Papež Frančišek je avgusta 2016 ustanovil teološko komisijo za preučevanje položaja in zgodovine ženskega diakonata v Cerkvi. Krščanstvo je v zgodovini dokazalo, da ima ženska veliko in nenadomestljivo vlogo.

Med cerkvenimi učitelji⁹⁴ so tudi tri ženske: sv. Katarina Sienska (1347–1380), sv. Terezija Avilska (1515–1582) in sv. Terezija iz Lisieuxa (1873–1897). To dokazuje, da so ženske vseskozi navzoče v pomembnih trenutkih krščanstva in so pomembno prispevale k razvoju teologije, mistike, vzgoje, izobraževanja in drugih odločujočih področij v življenju Cerkve.

Redovnice v Sloveniji imajo posebno molitveno navezo, da vsaka moli za vsaj enega duhovnika, ki pa ne ve, kdo je ta redovnica. Številne članice redovnih skupnosti vidijo svojo vlogo v t. i. duhovnem materinstvu, ki povezuje različne vidike duhovnega in molitvenega življenja ter gradi občestvo in kakovostne odnose. Poleg tega duhovno materinstvo redovnic in mnogih drugih žensk v Cerkvi v vseh oblikah pastore cerkvenemu življenju prinaša dodano vrednost glede odnosov in dožemanja teologije.

Papež Frančišek je 11. januarja 2021 izdal motuproprij *Spiritus Domini*,⁹⁵ s katerim je spremenil *Zakonik cerkvenega prava* ter službi branja beril in delitve obhajila v stalni in institucionalni obliki odprl tudi za ženske. V praksi zagotovo ne gre za novost, saj ženske med bogoslužjem pogosto berejo Božjo besedo ali opravljajo službo ob oltarju kot ministrantke ali delivke svetega obhajila, v skladu s pooblastili škofa. Sedaj pa ti dve službi z ustreznim pooblastilom dobivata še stalno in institucionalno obliko.⁹⁶

---

⁹⁴ Cerkevni učitelji so v Katoliški cerkvi tisti teologi, ki so na izreden način s svojimi talenti, življenjem ali delom posebej prispevali k teološkemu nauku ali njegovemu oznanjevanju. To čast je do sedaj prejelo 36 teologov; podeli se po kanonizaciji. Prvi in najvplivnejši krščanski misleci se imenujejo cerkveni očetje.

⁹⁵ Prim. *Apostolsko pismo Spiritus Domini glede dostopa žensk do stalne službe lektorata in akolitata*, <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-01/apostolsko-pismo-spiritus-domini-glede-dostopa-zensk-do-stalne-s.html>, pridobljeno 9. marca 2021.

⁹⁶ Prim. *Službi branja beril in delitve obhajila v stalni obliki, odprti tudi za ženske*, <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-01/sluzbi-branja-beril-delitve-obhajila-v-stalni-obliki-za-zenske.html>, pridobljeno 9. marca 2021.

8 Katoliška cerkev v Sloveniji in skrb za okolje

Katoliška cerkev je največja zagovornica ohranjanja in spoštovanja naravnega okolja. Cerkev v Sloveniji je bila prva civilnodružbena organizacija v državi, ki si je dejavno prizadevala za ohranjanje narave in čisto okolje. Katoličani razumemo naravno okolje, ohranjanje narave in vprašanje ekologije v povezavi s stvariteljskim delom Boga, ki je Stvarnik sveta, zato okolju rečemo »stvarstvo«. Jezus Kristus je na veliko noč s svojim vstajenjem premagal smrt in greh ter s tem odrešil človeka in celoten svet. Ker sta človek in okolje, ki ga obdaja, nerazdružljivo povezana, je Kristus tudi odrešenik sveta in stvarstva.

8.1 Svetopisemski izvor prizadevanja kristjanov za stvarstvo

Ob stvarjenju sveta Bog Stvarnik izroči svet in naravno okolje človeku v upravljanje in ne v last (prim. 1 Mz 1,28-30), zato mora človek Bogu odgovarjati za svoja dejanja.

Svet rastlin in živali predstavlja vidni del stvarstva, ki čaka na osvoboditev in končno preobrazbo. Narava ima svojo zgodovino. V Božjih očeh je dragoceno vse, kar je ustvarjeno. Jezus je v svojem nauku rad uporabljal primerjave iz sveta cvetov, dreves in ptic. Učencem je velel, naj oznanjajo »evangelij vsemu stvarstvu« (Mr 16,15). Svetopisemska modrost nas uči odkrivati posvečenost narave in slehernega življenja, ki ima svoj izvor v Bogu. Občutljivost na čudež življenja pogloblja spoštovanje in čaščenje sveta okrog nas. Svet narave, rastlin in živali skupaj z ljudmi tvori veliko skupnost, ki Bogu poje večno pesem stvarstva, kozmično himno hvaležnosti in oboževanja.

Družbeni nauk Cerkve izpostavlja, da se »odgovornost za okolje, skupno dediščino človeškega rodu, ne razteza samo na sedanje potrebe, marveč tudi na prihodnje.«⁹⁷

Človeštvo brez duhovnih temeljev bo zaradi sodobnega znanstveno-tehničnega razvoja težko našlo izhod iz akutne ekološke krize. Duhovna ozaveščenost se lahko uresničuje le ob duhovno ozaveščenih nosilcih, ki iz svojega verskega prepričanja in odprtosti črpajo moč za uresničevanje sprememb pri zahtevnih in akutnih ekoloških problemih.⁹⁸

Morda se zdi pretirano trditi, da je sprememba ekološke zavesti bistveno povezana ravno z duhovno versko držo. Tega ni mogoče doseči z nobeno, še tako pretanjeno zakonodajo, kajti starozavezni pojem *zedaka* (pravičnost) »vključuje Božjo ljubezen, ki je vedno tukaj in spremlja pravo in pravičnost«, kot pravi Stanislav Slatinek (1996, 144). Samo v celostnem pristopu – z vidika Božje ljubezni in pravičnosti – je mogoče ustrezno reševati zadeve, ker je šele veren človek sposoben urejati svojo identičnost v odnosu do sebe, narave in svojega izvora. Soočati se s temi problemi pomeni stvarno, pogumno pogledati v oči sebi in biti pravičen oziroma pošten do drugih (tudi prihodnjih rodov) ter odprt za svoj izvorni temelj. Ne glede na to, kako ta temelj kdo

⁹⁷ Papeški svet Pravičnost in mir, *Kompendij družbenega nauka Cerkve*, Družina, 2007, 467.

⁹⁸ J. Juhant, *Ekologija in duhovna ozaveščenost*, Bogoslovni vestnik 68, 2008/1, 45.

razume, je nujno, da gre pri taki duhovni drži za presežnost, ki vidi onkraj zemeljskih omejenosti.⁹⁹

Papež sv. Janez Pavel II. (1978–2005) je v svoji prvi okrožnici *Redemptor hominis/Človekov odrešenik* leta 1979 izpostavil, da izkoriščanje zemlje in planeta, na katerem živimo, zahteva pravično in pošteno načrtovanje. Opozoril je, da izkoriščanje surovin v vojaške in industrijske namene prinaša grožnjo okolju in celotnemu človeštvu, ki ga odtuja jejo od odnosa z naravo.¹⁰⁰

Zadnji trije papeži so v svojih pontifikatih večkrat opozorili na skrb za »skupni dom« in povabili tako katoličane kakor politike, naj ukrepajo za ohranjanje stvarstva. Poleg že omenjene okrožnice papeža sv. Janeza Pavla II. izpostavljamo tudi njegovo okrožnico *Sollicitudo Rei Socialis* (1987), poslanico za 23. svetovni dan miru leta 1990 in okrožnico *Centesimus Annus* (1991). Papež Benedikt XVI. je o tem vprašanju spregovoril ob sprejemu diplomatov, akreditiranih pri Svetem sedežu leta 2007, v okrožnici *Caritas in Veritate* (2009) ter v govoru ob obisku nemškega bundestaga (2011). Sveti oče Frančišek je že ob začetku svojega pontifikata opozoril na nepravilno razdelitev dobrin in izkoriščanje okolja v apostolski spodbudi *Evangelii Gaudium* (2013), v okrožnici *Laudato si'* (2015) pa je pozornost sveta osredotočil na pomen ohranjanja stvarstva kot celostnega pristopa vsakega človeka, ki vključuje skrb za najbolj ranljive in za naravo.

Poziv krščanskih Cerkev k ohranitvi Božjega stvarstva se je oblikoval v času VI. ekumenskega sveta Cerkev v Vancouvru (leta 1983). Geslo *Pravičnost, mir in neokrnjenost stvarstva*, ki je močno odmevalo v posameznih Cerkvah, je težnjo po pravičnosti in trajnem miru povežalo s skrbjo za usodo narave. Še danes določa programe ekumenske refleksije in skupnega delovanja. *Charta Oecumenica*,¹⁰¹ ki so jo leta 2001 sprejele evropske Cerkev, posebej poudarja: »V veri v ljubezen Boga Stvarnika smo hvaležni za dar stvarjenja, dragocenost in lepoto narave. Zgroženi pa opažamo, da se naravna bogastva izkoriščajo brez upoštevanja njihove resnične vrednosti in omejene količine, pa tudi dobrobiti zanamcev. S skupnimi močmi želimo ustvariti dostojne življenjske pogoje za celotno stvarstvo. /.../ Predlagamo, da se v evropskih Cerkvah uvede ekumenski dan molitve za ohranitev stvarstva.«¹⁰²

8.2 Dejavnosti Cerkev v Sloveniji

Slovenci že stoletja izražamo svojo skrb do stvarstva na različne načine, ki so povezani z našimi ljudskimi običaji in navadami ter izhajajo iz verskih praznovanj. V mnogih šegah in navadah se ustvarjalno prepletajo narodna kultura, krščansko sporočilo ter skrb za skupni dom.

Po skoraj tisočletnem običaju v Sloveniji vsako leto potekata blagoslova, ki nas spominjata na skrb za stvarstvo: na slovesni praznik Marijinega vnebovzetja ali veliki

⁹⁹ J. Juhant, *Ekologija in duhovna ozaveščenost*, Bogoslovni vestnik 68, 2008/1, 56.

¹⁰⁰ Prim. Janez Pavel II., *Redemptor hominis/Človekov odrešenik*, Družina, 1979, 15.

¹⁰¹ Prim. <https://web.archive.org/web/20121225040803/http://www.ceceurope.org/current-issues/charta-oecumenica/>.

¹⁰² W. Hryniewicz, *Kršćanstvo in svet narave*, v: http://kud-logos.si/2017/krscanstvo-in-svet-narave/#_ftn4 (pridobljeno 25. maja 2020).

šmaren (15. avgusta) poteka blagoslov cvetja in zelišč; na praznik sv. Frančiška Asiškega (4. oktobra) pa blagoslov živali. Že od 10. stoletja se je ponekod ohranil običaj, da verniki v cerkev prinašajo šopke različnih rož in zelišč, ki jih duhovnik blagoslovi. Večinoma so vanje dodali žitni klas, rastline pa doma shranili, da bi jih varovale pred ognjem in strelo. Ponekod so jih dali tudi na njive in v hleve, med semensko žito in krmo za živino. Običaj je verjetno povezan s tem, da je Marija poimenovana tudi »roža na polju« in »lilija dolin«, v litanijah pa jo imenujemo »roža skrivnostna«. Zelenje in zelišča so po raznih državah blagoslavljali tudi na praznik sv. Petra, na predvečer praznika sv. Janeza Krstnika in ob godu sv. Tilna. Ne smemo pozabiti na še vedno zelo priljubljen in množično obiskan blagoslov zelenja, butar ali oljčnih vejic na cvetno nedeljo.¹⁰³

Profesorji na Teološki fakulteti UL že več kot tri desetletja s svojim znanstvenim prispevkom, raziskovalno dejavnostjo in publikacijami opozarjajo na pomen ohranjanja naravnega okolja. Tako je že leta 1991 redni profesor za filozofijo na Teološki fakulteti v Ljubljani dr. Anton Stres v knjigi *Človek in družba* opozarjal, da moramo najprej pomisliti »na ogroženost našega okolja, na ekološka vprašanja. Ta so se pojavila zaradi pospešenega izkoriščanja zemeljskih olj in premoga. Ob tem je treba poudariti, da so ekološka vprašanja neposredno povezana tudi z vprašanji pravičnosti in miru. Zato danes vprašanja ohranjanja stvarstva in vprašanja pravičnega svetovnega ekonomskega reda, dolžniške krize in oboroževanja ni mogoče reševati ločeno.«¹⁰⁴

Katoliška cerkev v Sloveniji od leta 2010 podpira evropski projekt LIFE+, ki se ukvarja z zmanjšanjem vpliva razsvetljave objektov kulturne dediščine na nočne metulje in netopirje. V Sloveniji smo podprli delovanje društva Temno nebo Slovenije.

Prav tako varovanje narave poudarjamo s svojo pastoralno, izobraževalno in vzgojno dejavnostjo. SŠK je vprašanje skrbi za naravo in trajnostni razvoj neposredno predstavila leta 2011 v odmevni publikaciji z naslovom *Odgovorni za življenje in prihodnost Slovenije*,¹⁰⁵ v kateri je zapisala: »Stvarstvo je Božji dar, ki je namenjen vsemu človeštvu in vsem bitjem v vseh časih, zato je ohranjanje narave odgovornost vsakega posameznika in celotne skupnosti kakor tudi vsega človeštva. Vsi smo poklicani k odgovornemu ravnanju z odpadki in odgovornemu ravnanju z naravnimi viri. Gospodarski in tehnološki razvoj je treba načrtovati dolgoročno, da bo zagotovljeno dostojno in zdravo življenje prihodnjih generacij. Ekološka zavest se prične pri posameznikih. V javnem življenju je treba dvigniti stopnjo zavesti in kulture do hrane, odpadkov, glede uporabe okolju prijaznejših prometnih sredstev in spoštovanja narave, ki je v Sloveniji poseben dar. Posebno pozornost bi morali nameniti vodnim virom, saj voda vedno bolj postaja vir skupnega bogastva in temelj prihodnosti.« Obenem je SŠK pozvala volivce, da kandidatom političnih strank pred volitvami zastavijo vprašanje, kakšno stališče imajo do varovanja okolja.

---

¹⁰³ Prim. F. Kotnik, *Blagoslov zelišč na kres in čar kresnic*, Ljubljana, 1942; v: http://www.etno-muzej.si/files/etnolog/pdf/Etnolog_15_1942_kotnik_blagoslov.pdf (pridobljeno 25. maja 2020).

¹⁰⁴ A. Stres, *Oseba in družba*, Mohorjeva družba, 1991, 335.

¹⁰⁵ <https://katoliska-cerkev.si/odgovorni-za-zivljenje-in-prihodnost-slovenije>.

SŠK je dejavno podprla različne okoljevarstvene projekte, na primer akcijo *Očistimo Slovenijo* leta 2012 in 2018.¹⁰⁶

Številni primeri dobrih praks se odvijajo v slovenskih župnijah, samostanih in vzgojno-izobraževalnih ustanovah, saj so mnogi prešli na ogrevalne sisteme, prijazne okolju (npr. toplotne črpalke, biomasa itd.). Eden največji ekoloških kmetov v Sloveniji je katoliški duhovnik Dejan Horvat, ki deluje v Prekmurju.¹⁰⁷ Kmetuje na 102 hektarjih, največji del predstavljajo ekološki trajni travniki in pašniki. Skrbi za približno 40 hektarjev gozda. Za zgledno vzdrževanje si je prislužil naziv »naj lastnik gozda«. Leta 2014 je postal »Pomurec leta«, saj je v gasilski uniformi in z motorno žago v rokah, večš podiranja, odšel na pomoč na Notranjsko, kjer je gozdove opustošil žled.¹⁰⁸

Leta 2018 so se slovenski škofje v okviru obiska *ad limina* na zasebni avdienci srečali s svetim očetom Frančiškom. Ob tej priložnosti so mu podarili simbolično darilo: med in svečo iz čebeljega voska. Odločitev za darilo izvira iz dejstva, da Slovenci že stoletja na poseben način cenimo čebele, saj predstavljajo krepost, skromnost in marljivost. Obenem odražajo naš odnos do Božjega stvarstva in spoštovanje do ohranjanja neokrnjene narave. Čebele so v slovenski kulturi znamenje delavnosti, poštenja in preprostosti. Zato si je Slovenija prizadevala in tudi dosegla, da je Organizacija združenih narodov določila 20. maj za svetovni dan čebel. Gre za povabilo in opozorilo vsemu svetu, da moramo ohranjanje stvarstva začeti pri najmanjših in najbolj ranljivih. Čebelarstvo je neločljivo povezano z delom slovenskih duhovnikov, saj so si že v 18. stoletju prizadevali, da je dobilo ustrezno strokovno podlago, znanstvena književna dela in se je razširilo med ljudstvom. Na poseben način izstopa delo duhovnika Petra Pavla Glavarja, ki je za slovenske otroke odprl šolo, kjer so se lahko učili čebelarjenja. Leta 1776 je v slovenščino prevedel prvi priročnik za čebelarje v tedanjem habsburškem cesarstvu, ki ga je Anton Janša napisal v nemškem jeziku. Mnogi slovenski župniki so bili tudi sami čebelarji: npr. župnik v Grižah Janez Goličnik (1737–1809), kočevski župnik Jurij Jonke (1777–1864), Janez Sumper (1827–1888) in župnik na Vrhniki Franc Laekmayer (1863–1946). Slednji je pri Celjski Mohorjevi družbi izdal strokovni knjigi o čebelarstvu, ki sta dosegli rekordno naklado 84.389 izvodov.

Leta 2020 smo v izrednih razmerah zaradi pandemije koronavirusa teden *Laudato si'* obhajali v omejenem obsegu, brez javnih dogodkov, značilnih za predhodna leta (npr. duhovne vaje, srečanja, simpoziji). V tednu *Laudato si'* 2020 smo Slovenke in Slovence povabili k podpisu *Deklaracije za življenje*,¹⁰⁹ saj sveti oče Frančišek v okrožnici o varovanju okolja opozarja, kako »vzbuja skrb dejstvo, da nekatera naravovarstvena gibanja branijo celovitost okolja in upravičeno zahtevajo omejevanje znanstvenih raziskav, vendar pa teh načel ne upoštevajo, ko gre za človeško življenje. Pri poskusih na živih človeških zarodkih se velikokrat opravičuje prekoračitev vseh meja. Pozablja se, da neodtujljiva vrednota človekovega življenja močno presega stopnjo njegovega razvoja. Podobno se dogaja, ko ima tehnika, kadar ne prizna velikih npravstvenih načel, nazadnje za zakonit (upravičen) vsak poseg. V tem poglavju smo

¹⁰⁶ Prim. <https://katoliska-cerkev.si/katoliska-cerkev-se-privzema-akciji-ocistimo-slovenijo-2012>; <https://katoliska-cerkev.si/prostovoljna-akcija-ocistimo-slovenijo-2018>.

¹⁰⁷ Prim. <https://radio.ognjisce.si/sl/195/slovenija/25320/>; <https://radioprvi.rtvlo.si/2018/04/ekoloski-kmet-in-duhovnik/>.

¹⁰⁸ <https://www.vecer.com/pri-mariji-srpni-in-dobrem-pastirju-vse-to-je-nase-ne-zupnikovo-10164603> (pridobljeno 25. maja 2020).

¹⁰⁹ Prim. <https://katoliska-cerkev.si/deklaracija-za-zivljenje>.

videli, da bo tehnika, ločena od etike, težko sposobna samoomejevati svojo moč« (*Laudato si'*, 136). Geslo tedna *Laudato si'* 2020 je bilo *Vse je povezano*, saj smo skupaj s papežem Frančiškom prepričani, da brez spoštovanja človeškega življenja od spočetja do naravne smrti ne moremo spoštovati naravnega okolja, ki nas obdaja.

Vsako leto v Sloveniji potekajo različne pobude, dogodki in srečanja ob dnevu molitve za ohranjanje stvarstva, ki ga skupaj s pravoslavni verniki od leta 2015 obhajamo 1. septembra.

8.3 Varovanje stvarstva – primeri iz slovenskih škofij

Papež Frančišek nas v okrožnici *Laudato si'* vabi k ohranjanju stvarstva in poziva k skrbi za Zemljo, naš skupni dom, ki je »kakor sestra, s katero si delimo življenje, in dobra kakor mati, ki nas sprejema v svoje naročje«. ¹¹⁰ Vprašanje ohranjanja stvarstva za kristjane ni samo ekologija ali ločevanje odpadkov, ampak zahteva celosten in vključujoč pristop, saj sveti oče Frančišek opozarja, da je »vse povezano«. Zato je teološko vprašanje zla povezano s spoštovanjem stvarstva, ki vključuje spoštovanje dobrin, s katerimi nas je obdaril Bog. ¹¹¹

V poglavju o ohranjanju stvarstva želimo izpostaviti nekaj primerov dobre prakse, ki jih redovne skupnosti, župnije, škofije ali druge katoliške ustanove v Sloveniji že dlje časa izvajajo in so lahko tudi drugim v spodbudo in navdih. Med primere dobre prakse smo, upoštevajoč okrožnico *Laudato si'*, uvrstili tudi spoštovanje človekovega življenja od spočetja do naravne smrti. Papež Frančišek nas opominja, da »ker je vse povezano, tudi ne gresta skupaj varstvo narave in opravičevanje splava«. ¹¹² Svojo odločitev utemeljuje s tem, da »vzgoja za sprejemanje slabotnih bitij, ki nas obkrožajo in so včasih nadležna in neprijetna, ni verodostojna, če ne zaščitimo človeškega zarodka, čeprav nas njegov prihod spravlja v stisko in težave. Ko izgubimo osebni in družbeni občutek za sprejemanje novega življenja, zakrniijo tudi druge oblike sprejemanja, koristne za družbeno življenje.« ¹¹³

V nadaljevanju predstavljamo primere dobre prakse po škofijah v Sloveniji, razdeljene na štiri temeljna področja okrožnice *Laudato si'*: varovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti; rabo obnovljivih virov; spodbujanje lokalne skupnosti in lokalne oskrbe; zmanjševanje odpadkov. Letos smo pridobili podatke iz celjske, kopske in soboške škofije.

Predvidene dejavnosti	Škofija
1) Varovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti <i>(Laudato si' 120, 136)</i>	Škofija Celje Nekateri župnije nudijo pomoč ostarelim na domu, možnost prevoza k zdravniku, na romanja itd. Prav tako izvajajo pomoč mladim družinam v obliki brezplačne svetovalne pomoči, iskanja nujnih sredstev, oblačil in drugih oblik pomoči s pomočjo župnijske karitas ter omogočajo osebne pogovore ob najavi pri duhovniku. O varovanju človeškega življenja redno spregovorijo otrokom in mladim pri katehezi, ob srečanju starejših (običajno enkrat letno v

¹¹⁰ Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 1.

¹¹¹ Prim. Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 2.

¹¹² Papež Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 120.

¹¹³ Papež Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 120.

<p><i>Vzgoja za sprejemanje slabotnih bitij, ki nas obkrožajo in so včasih nadležna in neprijetna, ni verodostojna, če ne zaščitimo človeškega zarodka, čeprav nas njegov prihod spravlja v stisko in težave.</i></p>	<p>vsaki župniji) ter ob podeljevanju zakramenta bolniškega maziljenja ostarelim in bolnim. Poleg tega nudijo redno duhovno oskrbo v domovih za ostarele. Ena izmed župnij v škofiji nudi stavbo za materinski dom. Škofija je z donacijo podprla društvo za pomoč ženskam v stiski.</p> <p>Škofija Koper Programi Škofijske karitas Koper in Zavoda karitas Samarijan, ki potekajo na njihovih sedežih. Lokalno poteka po župnijah v okviru župnijskih karitas svetovanje družinam ob razdeljevanju materialne pomoči.</p> <p>Škofija Murska Sobota V okviru Škofijske karitas delujejo ljudska kuhinja, ki nudi brezplačne obroke socialno ogroženim, svetovalnica za žrtve nasilja ter ambulanta <i>pro bono</i> in odvetnik <i>pro bono</i>. Znotraj škofije je aktivno tudi svetovanje socialno ogroženim. V dveh župnijah delujeta materinska domova ter prav tako v dveh župnijah katoliška domova starejših občanov. Župnija Križevci pri Ljutomeru nudi pomoč pri plačevanju šolskih potrebščin.</p> <p>Škofija Novo mesto V Skupnosti TAV nudijo pomoč odvisnikom, da zaživijo novo življenje.</p>
<p>2) Raba obnovljivih virov</p> <p><i>(Laudato si' 26–28, 180)</i></p> <p><i>Zato je nujno razvijati in spodbujati politiko, ki bo v prihodnjih letih močno zmanjšala izpuste ogljikovega dioksida in drugih zelo onesnažujočih plinov, na primer tako, da bi fosilna goriva nadomeščali z obnovljivimi viri energije.</i></p>	<p>Škofija Celje V eni izmed cerkva so namestili centralno ogrevanje na zemeljski plin. Z zamenjavo peči na drva je izkoristek višji vsaj za 30 %. V nekaterih župnijah uporabljajo toplotne črpalke za ogrevanje pastoralnih prostorov. Nekaj župnij je namestilo (oziroma to načrtujejo) sončne elektrarne na strehe župnijskih objektov. Zaradi dragih energentov so v zimskem času mnoge župnije varčevale pri ogrevanju. Številne župnije in ustanove v škofiji nadomeščajo pregorele sijalke z led žarnicami. Eden izmed župnikov uporablja električno vozilo s podaljšanim dosegom in načrtuje prehod na popolnoma električni pogon. Leta 2021 so v eno izmed župnišč vgradili nova energetska varčna okna. Stavbo po fazah izolirajo, da bi bilo manj toplotnih izgub.</p> <p>Škofija Koper Nekaj župnij je izvedlo namestitev sončne elektrarne za župnišče oziroma cerkev. V nekaterih župnijah so stare peči za centralno ogrevanje zamenjali s pečmi na pelete ali toplotnimi črpalkami ter tako dosegli nizek ogljični odtis. Eden izmed duhovnikov je kupil električni avtomobil. Škofijska gimnazija Vipava je peči na zemeljski plin delno nadomestila s toplotnimi črpalkami.</p> <p>Škofija Murska Sobota V župnijah Križevci pri Ljutomeru, Sv. Jurij v Prekmurju, Tišina, Pertoča, Bogojina in Odranci so zamenjali stare peči na kurilno olje ali na plin s toplotnimi črpalkami ter s tem prepolovili porabo energije. V nekaterih župnijah so ob kapelah in cerkvah namestili nove reflektorje, ki so varčni in okolju bolj prijazni (npr. v Pertoči, Gerlincih, pri Gradu, v Fikšincih in Pečarovcih).</p>

	<p>Škofija Novo mesto Nekatere župnije so vgradile nove toplotne črpalke, dodatno toplotno izolirale stavbe ter namestile sončno elektrarno.</p>
<p>3) Spodbujanje lokalne skupnosti in lokalne oskrbe (km 0) (<i>Laudato si' 143, 177</i>) <i>Poleg naravne poznamo zgodovinsko, umetniško in kulturno dediščino, ki so prav tako ogrožene. Sestavljajo skupno identiteto kraja in so podlaga za izgradnjo mesta, primerne za bivanje. Zgodovino, kulturo in arhitekturo določenega kraja je treba povezati v celoto in pri tem upoštevati njegovo istovetnost. Zato ekologija zahteva tudi skrb za kulturno bogastvo človeštva v najširšem pomenu besede.</i></p>	<p>Škofija Celje Župnija daje vso cerkveno zemljo v najem kmetovalcem iz župnije, ki potem župnišče vsaj delno oskrbujejo s kmetijskimi pridelki. Vse vrtnine in sadje za potrebe župnišča v Žalcu pridelajo na svojem vrtu. Župnija Prebold je pri obnovi pastoralnih prostorov večinoma uporabila les iz lokalnih gozdov. V obnovo so se vključili domači obrtniki in delavci. Pri najemanju nujnih gradbenih orodij in strojev so povabili k sodelovanju predvsem domače oziroma okoliške obrtnike, tovarne, podjetja in posameznike.</p> <p>Škofija Koper Nabava hrane za Petrov dom v Šempteru pri Gorici (dom za ostarele duhovnike), Škofijsko gimnazijo in dijaški dom v Vipavi ter Škofijo Koper delno poteka v okviru lokalne oskrbe neposredno od kmetov.</p> <p>Škofija Murska Sobota V župniji Markovci ima župnik status kmeta in s celotno župnijo gospodari na kmetiji oziroma župniji (župnijsko posestvo).</p>
<p>4) Zmanjševanje odpadkov (<i>Laudato si' 20–26</i>) <i>Ta vprašanja so tesno povezana s kulturo odmetavanja, ki prizadeva tako obrobne ljudi kot stvari, ki jih hitro spremenimo v odpadek.</i></p>	<p>Škofija Celje Ves les, ki ga potrebujejo pri obnovi cerkvenih objektov, črpajo iz svojih gozdov. Za obnovo orgel v podružnični cerkvi so v veliki meri uporabili domač, pohorski les. Staro kritino na cerkvi, ki je vsebovala azbest, so odpeljali na uradno deponijo in jo zamenjali s kritino brez azbesta.</p> <p>Škofija Novo mesto Spodbujajo recikliranje predvsem na pokopališčih, ko odpadne sveče zmeljejo in parafin pretopijo v nove sveče. V eni od župnij so iz zavrženega lesa naredili ograde za živino. Pri obnovi stavb uporabljajo domač les.</p>

8.4 Redovniki in varovanje stvarstva

V nadaljevanju predstavljamo primere dobrih praks glede spoštovanja in varovanja stvarstva, kakor so jih opisali v petnajstih redovnih skupnostih. Številni samostani imajo lastne vrtove ali sadovnjake, kjer redovnice in redovniki pridelajo lokalno hrano,

mnogi pa tudi s pomočjo rabe obnovljivih virov skrbijo za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov. Na prvem mestu varovanja narave pa je varovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti, na kar nas opozarja papež Frančišek v okrožnici *Laudato si'*.

Redovnice in redovniki v Sloveniji z drobnimi vsakdanjimi dejanji prispevajo svoj delež k ohranjanju našega skupnega doma in s tem pričujejo o pomenu t. i. celostne ekologije. Opisani primeri v spodnji tabeli so lahko spodbuda, da s preprostimi gestami ohranjamo stvarstvo, ki nas obkroža.

Redovi v Sloveniji se zavedajo pomena nedotakljivosti človeškega življenja, zato z molitvijo, vzgojo, delavnicami in materialno podporo skrbijo za najbolj ranljive med nami, kot so nerojeni otroci, ostareli, bolniki, invalidi in brezdomci.

Redovna skupnost/dejavnost	1) Varovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti (<i>Laudato si'</i> 120, 136) <i>Vzgoja za sprejemanje slabotnih bitij, ki nas obkrožajo in so včasih nadležna in neprijetna, ni verodostojna, če ne zaščitimo človeškega zarodka, čeprav nas njegov prihod spravlja v stisko in težave.</i>	2) Raba obnovljivih virov (<i>Laudato si'</i> 26–28, 180) <i>Zato je nujno razvijati in spodbujati politiko, ki bo v prihodnjih letih močno zmanjšala izpuste ogljikovega dioksida in drugih zelo onesnažujočih plinov, na primer tako, da bi fosilna goriva nadomeščali z obnovljivimi viri energije.</i>	3) Spodbujanje lokalne skupnosti in lokalne oskrbe (km 0) (<i>Laudato si'</i> 143, 177) <i>Poleg naravne poznamo zgodovinsko, umetniško in kulturno dediščino, ki so prav tako ogrožene. Sestavljajo skupno identiteto kraja in so podlaga za izgradnjo mesta, primerne za bivanje. Zgodovino, kulturo in arhitekturo določenega kraja je treba povezati v celoto in pri tem upoštevati njegovo istovetnost. Zato ekologija zahteva tudi skrb za kulturno bogastvo človeštva v najširšem pomenu besede.</i>	4) Zmanjševanje odpadkov (<i>Laudato si'</i> 20–26) <i>Ta vprašanja so tesno povezana s kulturo odmetavanja, ki prizadeva tako obrobne ljudi kot stvari, ki jih hitro spremenimo v odpadek.</i>
DJ	Posamezni člani se udeležujejo pohodov Gibanja za življenje, kot tudi shodov proti splavu ali evtanaziji. Z molitvijo podpirajo Zavod Biser.	Eno izmed redovnih hiš so obnovili z izolacijo za prihranek toplotne energije (ekohiša).	Na novo je postavljen delegat za skrb za skupni dom oziroma ekologijo, ki je v stiku s svetovnim dogajanjem na ekološkem področju pri jezuitih.	Že nekaj let poteka ločeno zbiranje odpadkov. Odpadni papir v večjih količinah se prihrani za skavtske zbiralne akcije.
Ocist			Obdelujejo štiri hektare zemlje.	
OFMCap		Vsi samostani imajo manjše vrtove, na katerih pridelajo zelenjavo za lastne potrebe.		

OFM	<p>Skupnost v Mariboru spremlja nekaj zakonskih skupin. Skupnost v Šiški se je udeležila pohoda za življenje; finančno podpira Anin sklad.</p> <p>Skupnost na Brezjah podpira ustanovo Anin sklad ter spremlja gibanje Za življenje. V župniji na Viču v Ljubljani deluje 12 zakonskih skupin.</p>	<p>V Mariboru so v cerkvi namestili LED svetila; v samostanu je večina LED svetil; v skupnih prostorih so na svetila nameščeni časovni avtomati, da zmanjšajo porabo; pred leti je bila stara peč na kurilno olje zamenjana s pečjo na zemeljski plin; vsi radiatorji imajo nameščene termostatske ventile.</p> <p>V samostanu v Šiški so leta 2021 na samostansko streho namestili sončno elektrarno, ki pokriva potrebe samostana. Skupnost na Viču v Ljubljani je leta 2019 postavila toplotno črpalko, od leta 2020 pa deluje sončna elektrarna.</p>	<p>V Mariboru imajo na samostanski terasi vrtno grede in rastlinjak, da sami pridelajo večino zelenjave, v sadovnjaku pa pridelajo lastna jabolka.</p> <p>V Šiški je bila cerkev sv. Frančiška leta 2021 uvrščena na seznam Unescove svetovne dediščine, s čimer so okrepili skrb za kulturno bogastvo. Na samostanskem vrtu pridelajo zelenjavo in sadje za lastne potrebe, del razdelijo tudi družinam in redovnim skupnostim sester.</p> <p>Ob peti obletnici <i>Laudato si</i> so posadili lipo, naslednje leto pa postavili čebelnjak za pet panjev.</p> <p>V Šiški izvajajo na samostanskem vrtu, kjer gojijo zelenjavo in dišavnice, vrtnarsko šolo za otroke prvega triletja.</p> <p>V samostanu na Brezjah sodelujejo z mladimi, ki pomagajo vzdrževati zelenico; imajo velik vrt, ki ga obdelujejo laiki za samooskrbo z zelenjavo.</p> <p>Skupnost v Ljubljani na Viču ima od leta 2018 zeliščni vrt, od leta 2022 pa pridelujejo zelenjavo brez pesticidov in gnojil v visokih gredah. Leta 2021 so postavili svoj čebelnjak.</p>	<p>V Mariboru so že nekaj let v skupnih prostorih nameščeni koši za ločeno zbiranje odpadkov. Večino vzdrževalnih del opravijo lokalni izvajalci.</p> <p>V samostanu v Šiški so na javnem prostoru postavili smetnjak, saj so pred tem mimoidoči smeti odmetavali po pločniku in ob ograji.</p>
SDB		Štiri skupnosti se ogrevajo na lesno biomaso.		
FBS	Izvajajo pomoč družinam v ustanovi Anin sklad.	Del hrane pridelajo na svojem vrtu. Pri nakupih skrbijo za čim manj embalaže.		

HKL	Podpirajo ustanovo za pomoč številčnim družinam (Anin sklad) ter Zavod ŽIVIM za varovanje življenja.			Čistila ipd. nakupujejo z lastno embalažo.
FMA	V študentskem domu študentke ozaveščajo o tej temi s pogovorom, delavnicami, predavanji idr. Temo redno vključijo v katehezo, duhovne vaje. Sestre so se udeležile Pohoda za življenje.	V nekaterih samostanih pridobivajo elektriko s pomočjo sončne elektrarne. Zbirajo deževnico za zalivanje vrta; kjer je možno, uporabljajo vodo iz lastnega vodnjaka. Zbirajo biološke odpadke in skrbijo za predelavo v kompost.	V samostanih z vrtom pridelajo zelenjavo in sadje; večino hrane za samostan kupijo pri domačih pridelovalcih. S skupno nabavo čistil in pisarniškega materiala znižajo stroške dobave.	Skrbijo za ločevanje odpadkov in nakup večjih količin, da zmanjšajo porabo embalaže. Člane svojega reda spodbujajo, da uporabljajo povratno embalažo. Uporabljajo javni prevoz ali kolesa; kadar je mogoče, pot opravijo peš.
FMM	Udeležujejo se pohoda za življenje. Finančno podpirajo Anin sklad, ena izmed sester pa sodeluje pri izvedbi počitnic za družine.	V svojih hišah uporabljajo varčne žarnice, imajo peči na plin, zbirajo vodo za zalivanje vrta.	Obe skupnosti sta samooskrbni z lastnim vrtom.	Skrbijo za ločevanje odpadkov in nakup večjih količin, da zmanjšajo porabo embalaže. Člane svojega reda spodbujajo, da uporabljajo povratno embalažo. Uporabljajo javni prevoz ali kolesa; kadar je mogoče, pot opravijo peš.
OCD Mirna Peč	Prispevajo v Anin sklad v podporo številčnejšim družinam.		Skrbijo za samooskrbo pri pridelavi hrane.	Uporabljajo okolju prijazne izdelke z manj embalaže.
OSC	Z molitvijo spremljajo gibanja in zavode, ki se bojujejo za življenje in proti splavu. Redno molijo za ljudi in družine v stiski ter nudijo možnost za pogovor. Mlade družine spodbujajo k odprtosti za življenje. Najbolj ubogim pomagajo z oblačili ali hrano.	Ne uporabljajo avtomobila, za pranje perila in oblačil uporabljajo preprosta čistila, doma izdelano milo. Vrt za svoje potrebe sestre v celoti obdelujejo same; kolikor je mogoče, delajo z lastnimi rokami. Varčujejo z elektriko in vodo, posebej s pitno vodo; vodo od pranja zelenjave uporabijo za zalivanje rastlin v vrtu.	Samostan ima svoj sadovnjak in vrt, na katerem pridelujejo hrano za svoje potrebe (ekološka pridelava, ne uporabljajo strupov). Nekaj sadja in zelenjave prinesejo kot dar tudi ljudje iz okoliških kmetij ali sorodniki. Mleko kupujejo na bližnji kmetiji, druge izdelke pa pri lokalnih pridelovalcih. Moko za peko hostij in kruha priskrbi bližnji mlinar iz svojega mlina. Les za kapelo (ostrešje in drugo) je iz lokalnih gozdov.	Ločujejo embalažo, jo operejo, da ne kupujejo nove, če ni nujno, ter jo ponovno uporabijo.

MS	Skrbijo za oskrbo ostarelih in spremljanje umirajočih; delijo tople obroke brezdomcem in drugim ljudem v stiski. Skupina sester skrbi za nego in oskrbo brezdomcev v Kijevu. V Ljubljani vodijo vrtec in nudijo pomoč staršem pri celostnem razvoju otroka, gojijo odprtost za socialno šibkejšo in za druga odstopanja.		Pridelujejo zelenjavo na domačem vrtu ter kupujejo lokalno pridelano zelenjavo in mleko.	Ločujejo odpadke in zbirajo star papir.
SSK	Molitvene spodbude za obrobne in pozabljene.	Skrbijo za varčno rabo dobrin ter samooskrbo z zelenjavo.	Skrbijo za ekološko pridelavo hrane.	Varčujejo z embalažo.
SL	Sestre delujejo v poslanstvu kot zdravnice in nudijo svetovanje, varovanje življenja, ozaveščanje javnosti ter molitev.	/	Nabava živil in različnega materiala pri lokalnih pridelovalcih in proizvajalcih. Hiša v Apneniku ima svoj zelenjavni vrt in sadovnjak.	Skrb za nakupe izdelkov z manj embalaže ali z okolju prijazno embalažo.
ND	Sestre iz skupnosti v Novem mestu obiskujejo ostarele na domovih; prostore dajo na razpolago za srečanja za slepe in slabovidne; v skrbi za uboge sodelujejo v Škofijski karitas; nudijo možnost osebnega pogovora in spremljanja. V skupnosti v Šentjerneju sodelujejo z župnijsko karitas; osebam v kaznivih postopkih nudijo možnost za opravljanje družbenokoristnega dela (v sodelovanju s probacijsko skupino pri Ministrstvu za pravosodje). Skupnost v Ljubljani nudi osebno spremljanje. V Domu Matere Terezije v Ilirski Bistrici socialno šibkejši dobijo večji	Samostani v Novem mestu, Ljubljani in Ilirski Bistrici se ogrevajo na toplotno črpalko. Vse skupnosti skrbiijo za varčno rabo dobrin in zmanjšanje embalažnih odpadkov. Vsi samostani imajo vrt in pridelajo veliko hrane za samooskrbo.	Vse skupnosti kupujejo pri domačih oziroma lokalnih proizvajalcih hrane (neposredno na kmetijah); v Ilirski Bistrici skrbiijo za ekološko pridelavo sadja. V vrtcu Antonina, ki je del Zavoda ND, zelo poudarjajo vzgojo za obdelavo zemlje (imajo svoje gredice). Vse skupnosti imajo svoje vrtove za osnovno samooskrbo. Sestre živjo skromno in ne zavržejo stvari, dokler jih je še mogoče uporabljati.	Sestre uporabljajo okolju prijazne izdelke, skrbiijo za ločevanje odpadkov. V Ilirski Bistrici sestra sama odvaža večje količine odpadkov v zbirni center. Načrtno kupujejo stvari z manj embalaže. Na vrtovih vseh skupnosti imajo kompostno pridelavo gnojila.

	popust za bivanje oziroma udeležbo na programih.			
ŠS	Družinski center mir v Mariboru nudi družinam, zakoncem, parom, posameznikom ter otrokom in mladostnikom preventivno in terapevtsko podporo.	V dveh skupnostih so v zadnjih letih namestili toplotno črpalko in električne panele.	Šest od sedmih skupnosti ima vrtove in sadovnjake, kjer pridelajo večino sadja in zelenjave.	Vse skupnosti ločujejo odpadke; trudijo se, da bi kupovale izdelke z manj embalaže.
OSU	Prispevajo v Anin sklad, ustanovo za pomoč družinam z več otroki. Podpirajo zavod Biser za pomoč nosečnicam v stiski in nudijo moralno podporo Zavodu ŽIVIM za varovanje življenja.			Čistila nakupujejo v večjih embalažah in uporabljajo naravna čistilna sredstva. Papir oddajajo v reciklažo, stvari pa v ponovno uporabo.

9 Zaščita otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih

Slovenski škofje si od leta 2006 dejavno prizadevajo za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih pred spolnimi zlorabami in vsako obliko nasilja. Prvi dokument, ki so ga sprejeli na tem področju, so bile *Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem*; veljati so začele 7. marca 2006. Od tedaj se prizadevanje Katoliške cerkve v Sloveniji na tem področju razvija, kakor se krepi tudi zavest o učinkoviti preventivni dejavnosti ter sankcioniranju storilcev.

Namen pravne podlage, ki jo je sprejela Katoliška cerkev v Sloveniji na tem področju, je omogočiti strokovni pristop k zaščiti mladoletnih in ranljivih odraslih ter hitro obravnavo primerov. Prav tako je pomembno, da se potencialnim žrtvam ponudi varno okolje, v katerem lahko spregovorijo o svojih izkušnjah.

Med letoma 2009 in 2021 je v Sloveniji delovala Ekspertna skupina za reševanje primerov spolnih zlorab v Cerkvi na Slovenskem (leta 2020 preimenovana v Ekspertno skupino za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK), ki so jo nato nadomestili škofijski uradi za sprejemanje prijav in spremljanje žrtev spolnih zlorab. Od tedaj ima vsaka škofija pooblaščen osebo, ki v imenu škofa nudi pomoč žrtvam spolnih zlorab, ki so jih zagrešili kleriki oziroma člani ustanov posvečenega življenja ali družb apostolskega življenja, skrbi za preprečevanje ponavljanja teh zločinov ter svetuje škofu pri ukrepanju proti osumljenim osebam.¹¹⁴

Zakoni, smernice in pravila, ki urejajo zaščito otrok in mladoletnih:

- dokumenti RS:
  1. *Kazenski zakonik*;
  2. *Zakon o socialnem varstvu*;
  3. *Zakon o kazenskem postopku*;
  4. *Zakon o preprečevanju nasilja v družini*;
  5. *Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode*;
- mednarodni dokumenti in uradni dokumenti Svetega sedeža:
  6. *Zakonik cerkvenega prava (ZCP) – VI. Knjiga (1983)*;
  7. *Pastirsko pismo papeža Benedikta XVI. irskim katoličanom (19. marec 2010) – slovenski prevod*;
  8. članek J. P. Beala o smernicah *Crimen Sollicitationis* (v: *Studia Canonica*, 2007);
  9. Charles J. Scicluna: *The Procedure and Praxis of the Congregation for the Doctrine of the Faith regarding Graviora Delicta*;
  10. izjava Nemške škofovske konference z naslovom *Statement by the Spring Plenary Assembly of the German Bishops' Conference on Revelations of Sexual Abuse against Minors within the Church's Sphere of Influence* (25. februar 2010);
  11. apostolsko pismo papeža Frančiška v obliki motuproprija z naslovom *Kakor ljubeča mati* (4. junij 2016);

---

¹¹⁴ Prim. Statut urada Škofije Celje za sprejemanje prijav in spremljanje žrtev spolnih zlorab, Škofija Celje, v: <https://skofija-celje.si/wp-content/uploads/2022/01/STATUT-Urada-za-sprejemanje-prijav-spolnih-zlorab-za-objavo.pdf>, pridobljeno 3. novembra 2022.

12. apostolsko pismo papeža Frančiška v obliki motuproprija z naslovom *Vos estis lux mundi* (7. maj 2019);
13. *Vademecum* glede nekaterih točk postopka pri obravnavi primerov spolne zlorabe mladoletnih, ki so jih zagrešili kleriki (16. julij 2020);
- dokumenti SŠK:
  14. *Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji*;
  15. *Pravilnik Ekspertne skupine za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK*;
  16. *Navodilo o prepovedi opravljanja verske dejavnosti z eno mladoletno osebo*;
  17. *Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab*;
  18. *Pravilnik Sklada za financiranje psihološke pomoči domnevnim žrtvam spolnih zlorab*.

9.1 Delo Slovenske škofovske konference na področju zaščite otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih

V nadaljevanju so opisani ukrepi oziroma odzivi slovenskih škofov v povezavi z zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih, ki predstavljajo okvir za preprečevanje zlorab ter so pravna podlaga za hitro in učinkovito reševanje primerov:

- a) **5. septembra 2023** je v Novem mestu potekalo izobraževanje za sodelavce Tajništva SŠK, ki ga je vodil prof. dr. Mario Óscar Llanos na temo preprečevanja spolnih zlorab in pomena uvedbe etičnega kodeksa za verske delavce v Katoliški cerkvi.
- b) **23. maja 2023** se je predsednik SŠK msgr. dr. Andrej Saje v Vatikanu sestal s tajnikom Papeške komisije za zaščito mladoletnih *Tutela minorum* glede priprave programa za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih v Sloveniji.
- c) Od **27. do 28. novembra 2022** je v Ljubljani potekala plenarna seja SŠK, na kateri je kot gost sodeloval s predavanjem tajnik Papeške komisije za zaščito otrok p. Andrew Small. Slovenskim škofom je predstavil stanje, postopke in izzive na področju obravnave spolnih zlorab in preventive. V svojem prispevku je p. Small vse škofe seznanil z normami in dolžnostjo, da aktivno skrbijo za zaščito otrok, mladostnikov in ranljivih odraslih, ter s pričakovanjem papeža Frančiška, da so blizu žrtvam in aktivno delajo na področju preventive. P. Small se je udeležil tudi srečanja z odgovornimi za področje zaščite mladoletnih po škofijah, redovih in celotnim bogoslovnim semeniščem v Ljubljani.
- d) **3. aprila 2022** je novomeški škof in predsednik SŠK msgr. dr. Andrej Saje ob molitvenem dnevu za žrtve spolnega nasilja podal [izjavo](#), v kateri se je opravičil vsem žrtvam v imenu Katoliške cerkve v Sloveniji. V izjavi je poudaril, da »nobena žrtev ni kriva za zlo, ki ji je bilo storjeno, pa se nikdar ne bi smelo zgoditi. V polnosti je odgovornost na strani storilca, zagovarjam samo ničelno toleranco do kakršnih koli zlorab«.

- e) Škofje so na 30. seji Stalnega sveta SŠK 18. oktobra 2021 sklenili, da bo na tiho nedeljo, **3. aprila 2022**, potekal [dan molitve in sprave za žrtve spolnih zlorab v Cerkvi in družbi v Sloveniji](#).
- f) **23. novembra 2021** so škofje na 127. redni seji SŠK sklenili, da bodo predvidoma v letu 2022 ustanovili neodvisno komisijo za zaščito otrok.
- g) Od **19. do 22. septembra 2021** je v Varšavi na Poljskem potekala mednarodna konferenca na temo zaščite otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih pod geslom *Naše skupno poslanstvo (Our Common Mission)*. Konference so se v imenu SŠK udeležili njen predsednik in ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, murskosoboški škof msgr. dr. Peter Štumpf, s. mag. Magda Burger ND in psihoterapevtka mag. Špela Tušek.
- h) **8. marca 2021** so slovenski škofje na 121. redni seji SŠK sprejeli sklep, naj v Cerkvi v Sloveniji 26. marca 2021 poteka dan molitve za žrtve spolnih zlorab. Na ta dan so verniki pri vseh svetih mašah zmolili *molitev*, ki jo je pripravila Papeška komisija za zaščito otrok.
- i) Od **16. do 17. novembra 2020** je SŠK organizirala spletni seminar na temo zaščite otroke, mladoletnih in ranljivih odraslih v Katoliški cerkvi v Sloveniji z naslovom *Ozdravljenje in prenova*. Predaval je nemški jezuit p. dr. Hans Zollner, eden izmed vodilnih poznavalcev omenjene tematike. Zaradi epidemije covid-19 je seminar, ki je bil sprva načrtovan v živo, potekal po videokonferenci. V ločenih terminih je p. Zollner predaval slovenskim škofom, duhovnikom, katehistinjam in katehistom, redovnim predstojnikom in predstojnicam, predstavnikom katoliških medijev, katoliškim izobraževalnim ustanovam, Ekspertni skupni za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK ter cerkvenim sodiščem.
- j) Ob upoštevanju dosedanje izkušnje glede obravnave spolnih zlorab, dela Ekspertne skupine za zaščito otrok in mladoletnih pri SŠK in dopolnjene zakonodaje Svetega sedeža za to področje so slovenski škofje sklenili, da se pripravijo nove *Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji*. Določila veljajo za celotno območje SŠK in zajemajo klerike, redovnike in redovnice ter laike, ki delajo v cerkvenih službah. Škofje so nove smernice sprejeli na 120. redni seji, ki je potekala **5. oktobra 2020**.
- k) **13. januarja 2020** so škofje ustanovili Sklad za financiranje psihološke pomoči domnevnim žrtvam spolnih zlorab z namenom, da se žrtvam ali domnevnim žrtvam spolnih zlorab katoliških duhovnikov, diaconov oziroma drugih verskih uslužbencev omogoči ustrezno strokovno psihoterapevtsko pomoč.
- l) Na 117. redni seji SŠK so škofje Ekspertno skupino za reševanje primerov spolnih zlorab v Cerkvi na Slovenskem preimenovali v Ekspertno skupino za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK.
- m) **11. aprila 2019** je SŠK sprejela *Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab*. V njem so škofje med drugim določili, da je »verski uslužbenec (npr. duhovnik, katehet) dolžan centru za socialno delo, policiji ali

državnemu tožilstvu naznaniti vsak sum, indic ali informacijo o spolni zlorabi (ne glede na čas dogodka), s katero je soočen pri ali v zvezi z opravljanjem pastoralne dejavnosti, in sicer v najkrajšem možnem času».

- n) **8. aprila 2019** je v galeriji Družina v Ljubljani potekala predstavitev dokumenta papeža Frančiška z naslovom *Sklepni govor na srečanju za zaščito mladoletnih v Cerkvi*.
- o) **5. oktobra 2018** so škofje sprejeli *Navodilo o prepovedi opravljanja verske dejavnosti z eno mladoletno osebo*.
- p) **16. aprila 2018** je Tajništvo SŠK podalo pravno pojasnilo z naslovom *Dolžnosti naznanitve spolnih zlorab državnim organom – domnevna žrtev spolnih zlorab ima pravico do cerkvenega sodnega postopka*.
- q) **10. marca 2014** so slovenski škofje sprejeli novo različico *Smernic za ravnanje v primeru zlorab*.
- r) V letu **2013** je Tajništvo SŠK oblikovalo posebno spletno stran, na kateri so zbrani najpomembnejši dokumenti, odgovori na pogosta vprašanja ter kontakti, kamor se lahko žrtve ali njihovi starši obrnejo po pomoč: <https://katoliska-cerkev.si/zascita-otrok-v-cerkvi-na-slovenskem>.
- s) Leta **2012** je SŠK potrdila dopolnjene *Smernice* iz leta 2006.
- t) **28. septembra 2009** je SŠK sprejela *Pravilnik delovanja Ekspertne skupine za reševanje primerov spolnih zlorab v Cerkvi na Slovenskem*.
- u) **7. marca 2006** so začele veljati *Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem*.

Pogosta vprašanja in odgovori, dodatni viri in literatura ter podrobnejše informacije o zaščiti otrok v Cerkvi v Sloveniji so dostopni na spletni strani SŠK: <http://katoliska-cerkev.si/zascita-otrok-v-cerkvi-na-slovenskem>.

9.2 Kontakti škofijskih uradov za prijavo primerov zlorab klerikov

Škofija Celje

E-naslov: pavel@odvetnik-tersek.si

Spletna stran: <https://skofija-celje.si/zascita-otrok-in-ranljivih-v-cerkvi/>

Škofija Koper

E-naslov: skofija.koper@rkc.si

Tel.: 05 611 72 06

Spletna stran: <https://skofija-koper.si/zascita-mladoletnih-in-ranljivih-oseb/>

Nadškofija Ljubljana

Tel.: 041 281 521 (od 8.00 do 20.00)

E-naslov: prijava@nadskofija-ljubljana.si

Spletna stran: <https://www.nadskofija-ljubljana.si/urad-za-prijavo-zlorab-mladoletnih-in-ranljivih-odraslih/>

Nadškofija Maribor

Tel.: 064 235 700 (vsak ponedeljek, torek in četrtek od 17. do 20. ure)

E-pošta: mb.urad.za.sprejem.prijav@gmail.com

Spletna stran: <https://www.nadskofija-maribor.si/web/index.php/13-vodstvo/595-urad-za-zascito-otrok-mladoletnih-in-ranljivih-odraslih-oseb-pred-spolnimi-zlorabami>

Škofija Murska Sobota

Tel.: 031 404 683; 051 337 388

E-naslov: ms.urad.za.prijave.zlorab@gmail.com

Spletna stran: http://skofija-sobota.si/?id_novice=10268

Škofija Novo mesto

Tel.: 07 384 44 03

E-pošta: peter.kokotec@rkc.si

10 Dobrodelnost v Cerkvi v Sloveniji

Slovenski verniki na različne načine podpirajo dobrodelno dejavnost Cerkve. Vsem najbolj znano delovanje Karitas še zdaleč ni edina oblika dobrodelnosti. Poleg številnih manjših društev in organizacij, ki v lokalnem okolju na prepoznaven in učinkovit način uresničujejo karitativno razsežnost evangelija, Katoliška cerkev v Sloveniji podpira tudi dobrodelno dejavnost svetega očeta ter pomaga lokalnim Cerkvam v svoji bližini.

Številni slovenski katoličani so vključeni v župnijske ali škofijske dobrodelne organizacije in društva, kot so Vincencijeva zveza dobrote, Vera in luč ipd. Podatki v tabeli so za škofije Celje, Koper, Murska Sobota in Novo mesto ter za ljubljansko nadškofijo.

Število oseb, vključenih v dobrodelno delovanje na škofijski in župnijski ravni 2012–2022 (podatki zajemajo škofije Celje, Koper, Murska Sobota, Novo mesto in nadškofijo Ljubljana)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Člani župnijskih karitas – moški	197	139	183	452	491	441	477	172	108	140	147
Člani župnijskih karitas – ženske	956	734	878	1.916	1.995	2.213	2.370	3.956	3.901	3.619	3.767
Občasni prostovoljci	20	20	0	1.436	1.409	1.368	1.335	1.862	1.191	1.275	1.306
Vera in luč (št. članov)	319	309	303	393	475	578	515	897	860	725	775
Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov (št. članov)	36	54	46	27	41	25	32	75	13	13	11
Kolpingovo združenje (št. članov)	98	48	14	33	44	54	53	119	112	120	84
Vincencijeva konferenca (št. članov)	10	0	0	7	41	46	47	36	37	32	36
Druge skupine (št. članov)	82	73	147	0	0	19	0	18	84	77	212
Skupaj	1718	1377	1571	4264	4496	4744	4829	7135	6306	6001	6338

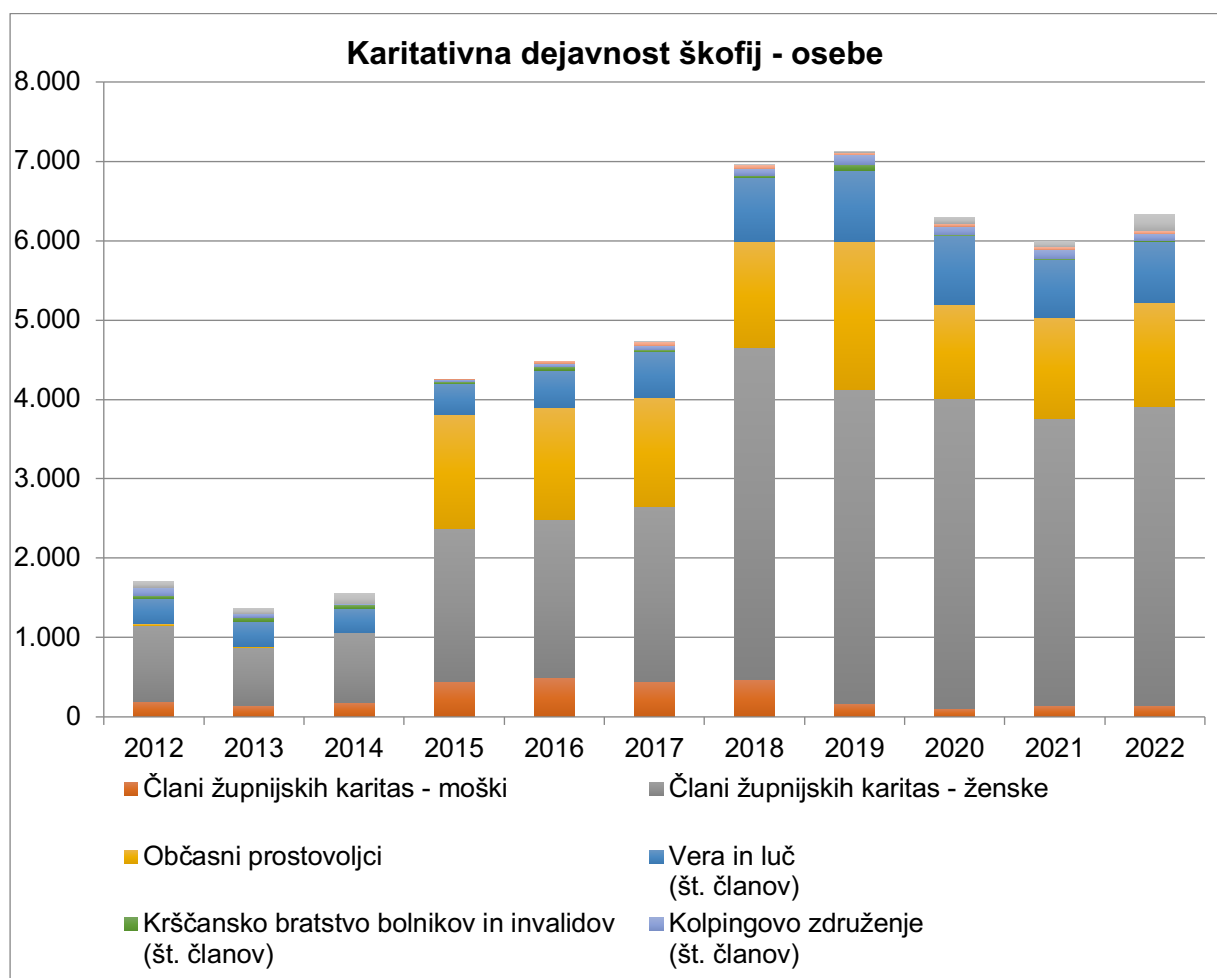
Število oseb, vključenih v dobrodelno delovanje na škofijski in župnijski ravni v letu 2022

	Škofija Celje	Škofija Koper	Nadškofija Ljubljana	Nadškofija Maribor	Škofija Murska Sobota	Škofija Novo mesto
Člani župnijskih karitas – moški		102	n. p.	n. p.	45	n. p.
Člani župnijskih karitas – ženske	670	931	1.457	n. p.	362	347
Občasni prostovoljci	n. p.	877	n. p.	n. p.	429	n. p.

Vera in luč (št. članov)	188	209	247	n. p.	20	111
Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov (št. članov)	0	0	84	n. p.	8	3
Kolpingovo združenje (št. članov)	0	0	8	n. p.	0	0
Vincencijeva konferenca (št. članov)	36	0	0	n. p.	0	0
Druge skupine (št. članov)	0	204	n. p.	n. p.	0	0
Skupaj	894	2323	1796	n. p.	864	461

Epidemija covida-19 je v manjši meri zaustavila višanje števila prostovoljcev, sodelavcev ter varovancev oziroma prejemnikov pomoči, vključenih v dobrodelno dejavnost škofij. Število vključenih prostovoljk in prostovoljcev pa dokazuje, da ljudje v Cerkvi prepoznajo učinkovito okolje za pomoč najrevnejšim in zapostavljenim.

Med letoma 2020 in 2021 lahko zaradi epidemije in zapor javnega življenja opazimo znižanje števila prostovoljcev in drugih oseb, ki so vključene v dobrodelne dejavnosti Cerkve v Sloveniji s 6306 na 6001 oziroma za $-4,8\%$. V letu 2022 je opazno izboljšanje, saj je sodelovalo 6338 oseb.

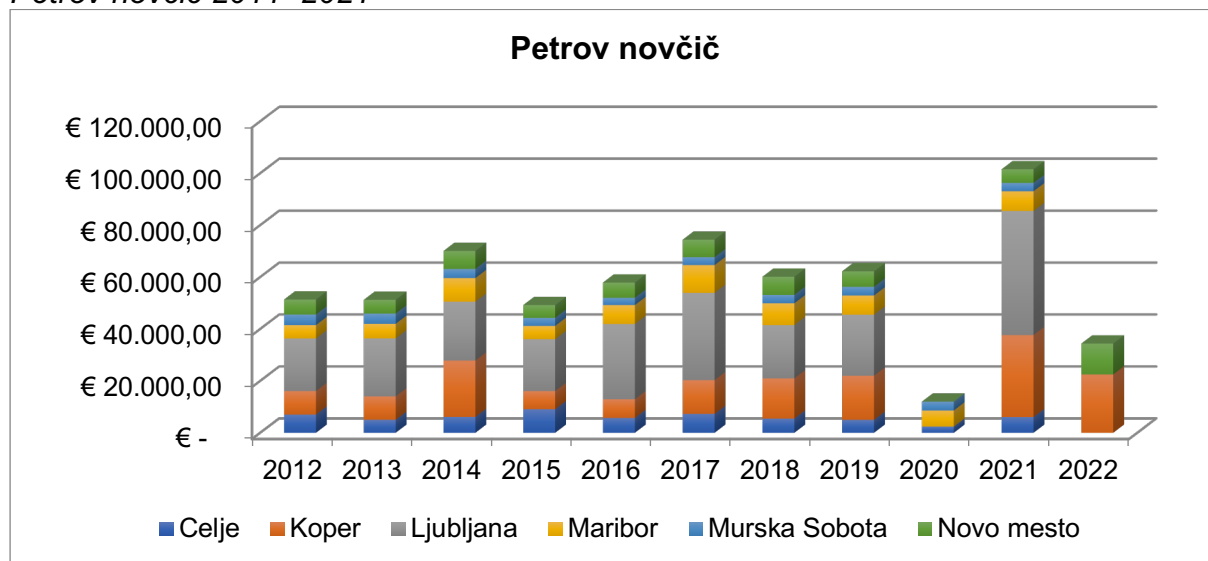
10.1 Petrov novčič – dar krajevnih Cerkev svetemu očetu

Slovenski verniki vsako leto 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla, darujejo »Petrov novčič«, dar, namenjen dobrodelnosti svetega očeta. Dar krajevnih Cerkev svetemu očetu je starodavna nabirka Cerkev za naslednika apostola Petra, s katero podpira karitativna dela v najšibkejših predelih Katoliške cerkve. V obdobju 2011–2021 je Katoliška cerkev v Sloveniji v ta namen zbrala 633.995,05 EUR (povprečno 57.635,91 na leto) ter leta 2016 še dodatnih 158.914,24 EUR za Ukrajino. Slovenski verniki so leta 2015 priskočili na pomoč prizadetim v poplavah na Balkanu z nabirko, s katero so zbrali 645.880,72 EUR. Slovenski katoličani so v letih 2000–2021 z različnimi nabirkami in nameni darovali za potrebe vesoljne Cerkev 3.154.610,20 EUR.

V letu 2020 je nabirka zaradi izrednih razmer, ki jih je povzročila epidemija, potekala 4. oktobra, na god sv. Frančiška Asiškega.¹¹⁵ Zbrana sredstva so bila najnižja v zadnjih letih. Leta 2021 so Slovenke in Slovenci za *Petrov novčič* darovali 101.531,01 EUR.

Slovenski katoličani podpirajo dobrodelne namene svetega očeta, zato se vsako leto odzovejo na povabilo za darovanje za Petrov novčič, ki je starodavna nabirka vernikov za naslednika apostola Petra. V letu 2022 so zbrali v ta namen 34.387,00 EUR, leta 2021 pa 101.531,01 EUR. V desetletju 2012–2022 smo v Sloveniji namenili za Petrov novčič 624.425,18 EUR.

Petrov novčič 2011–2021

Dar krajevnih Cerkev svetemu očetu – Petrov novčič (v EUR)

Škofija	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	7025,78	5032,53	6130,00	9078,00	5712,00	7288,00	5466,35	5000,00	2400,00	6058,00	0,00
Koper	9060,00	9000,00	21.700,00	7000,00	7200,00	13.000,00	15.500,00	17.000,00	0,00	31.600,00	22.500,00
Ljubljana	20.247,51	22.351,86	22.672,09	20.000,00	29.000,00	33.620,45	20.530,09	23.500,00	0,00	47.805,00	0,00

¹¹⁵ Prim. <https://katoliska-cerkev.si/nabirka-petrov-novcic-je-prestavljena-na-4-oktober>, pridobljeno 3. septembra 2022.

Maribor	5145,48	5600,00	9100,00	5100,00	7300,00	10.700,00	8400,00	7400,00	6200,00	7590,00	0,00
Murska Sobota	4071,74	3957,61	3518,02	3098,46	2799,13	3049,19	3228,21	3331,93	3412,86	3222,59	0,00
Novo mesto	5794,56	5298,00	6952,38	4926,90	5870,11	6747,60	7000,00	5990,33	0,00	5255,42	11.887,00
Skupaj:	51.345,07	51.240,00	70.072,49	49.203,36	57.881,24	74.405,24	60.124,65	62.222,26	12.012,86	101.531,01	34.387,00

Leta 2022 so slovenski škofje za potrebe Svetega sedeža namenili 4.173,00 EUR. Nabirko opredeljuje kan. 1271 ZCP-ja.

10.2 Nabirka velikega petka za Sveto deželo

Vsako leto na veliki petek poteka tradicionalna nabirka za Sveto deželo. Kristjani po vsem svetu na ta dan darujejo za brate in sestre, ki živijo na območju Svete dežele, v krajih, kjer je živel in deloval naš Gospod Jezus Kristus. Z nabirko se tudi na konkretni materialni ravni ohranja močna vez med kristjani po svetu in svetimi kraji. Sredstva, zbrana po posameznih župnijah, so posredovana Kustodiji Svete dežele, ki jih vložijo v vzdrževanje teh krajev ali jih nameni za lokalne kristjane. Ta nabirka še danes predstavlja poglobitni vir za preživetje kristjanov v Sveti deželi in za vzdrževanje izjemne duhovne in sakralne kulturne dediščine.

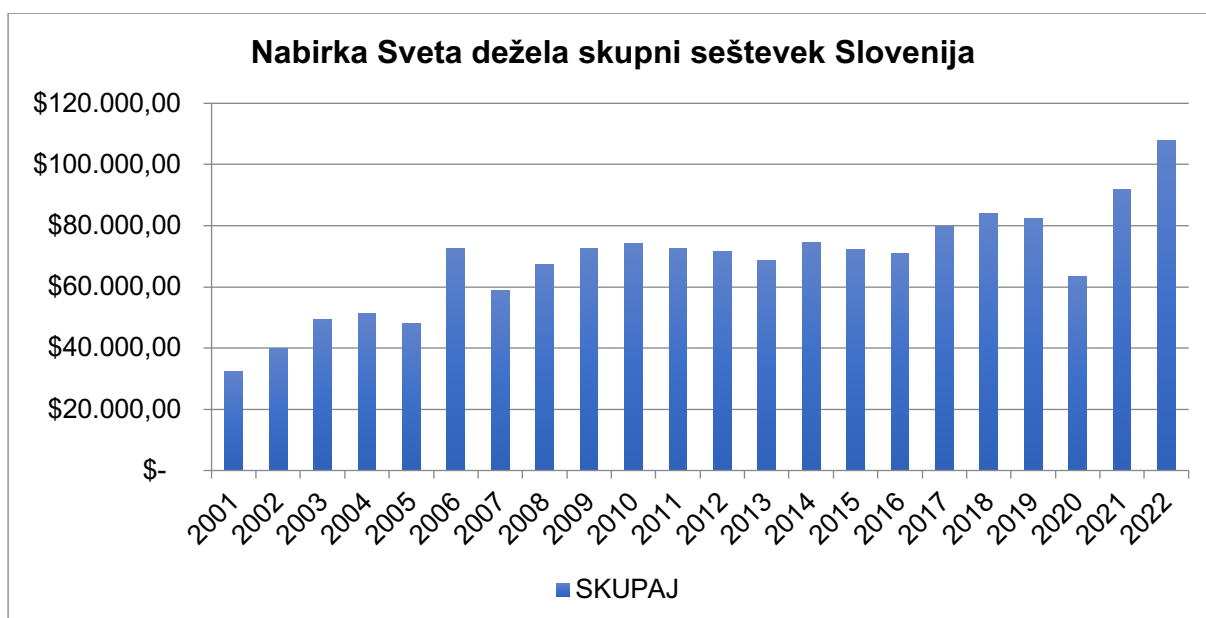
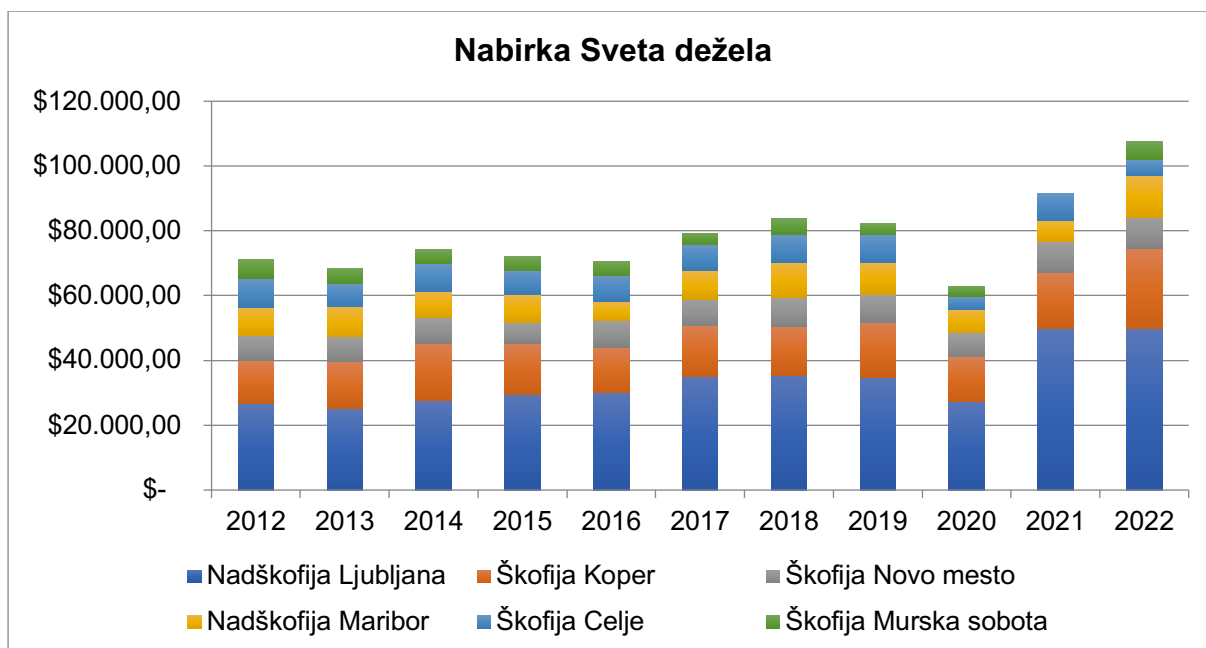
Nabirko zato določajo posebne papeške uredbe, ki jo opredeljujejo kot prednostno dodelitev (*in primis*) frančiškanski kustodiji. Zadolžena je za vzdrževanje svetišč na svetih krajih in za pastoralne, vzgojne, skrbstvene, zdravstvene in socialne ustanove, ki omogočajo življenje v župnijah in v raznih drugih cerkvenih telesih, da bi žive in dejavne skupnosti vse bolj uresničevale evangeljsko varstvo.

Zbrana denarna sredstva so namenjena za dokončanje nujno potrebnih obnovitvenih del: na primer za obnovo na strehi bazilike rojstva v Betlehemu; za večletno podporo pri izgradnji stanovanj za mlade družine, da bi ostale v Sveti deželi. Sredstva so namenjena tudi za bogato razvejano šolsko dejavnost, še posebej po župnijah, kar omogoča kakovostno šolanje, ki ga cenijo tudi na ekumenskem in medverskem področju.

V letu 2021 je tradicionalna nabirka za Sveto deželo (*Collecta pro Terra Sancta*) v Katoliški cerkvi v Sloveniji zaradi epidemije covid-19 potekala 12. septembra, na praznik povišanja svetega Križa. Slovenski škofje so ta datum določili na 123. redni seji SŠK, ki je potekala 3. maja 2021, saj zaradi epidemije nabirke ni bilo na veliki petek, 2. aprila 2021, kot v običajnih razmerah.

Slovenski katoličani so v letih 2001–2022 v ta namen darovali 1.506.794,41 USD.

Tako so katoliški verniki v Sloveniji med letoma 2012 in 2022 darovali skupaj 867.023,85 EUR za Sveto deželo. Skupni znesek darov v letih 2001–2022 znaša 1.506.794,41 EUR. Iz grafa je razvidno, da največ prispevajo verniki v Nadškofiji Ljubljana.

Nabirka velikega petka slovenskih katoličanov za Sveto deželo.

Leto	Nadškofija Ljubljana	Škofija Koper	Škofija Novo mesto	Nadškofija Maribor	Škofija Celje	Škofija Murska sobota	SKUPAJ
2001	17.873,00 \$	5.343,00 \$	/	9.400,00 \$	/	/	32.616,00 \$
2002	22.150,00 \$	7.110,00 \$	/	10.655,00 \$	/	/	39.915,00 \$
2003	25.600,00 \$	15.600,00 \$	/	8.347,00 \$	/	/	49.547,00 \$
2004	26.500,00 \$	8.680,00 \$	/	16.150,00 \$	/	/	51.330,00 \$
2005	26.000,00 \$	9.750,00 \$	/	12.500,00 \$	/	/	48.250,00 \$
2006	30.000,00 \$	10.900,00 \$	/	31.734,00 \$	/	/	72.634,00 \$
2007	24.500,00 \$	11.000,00 \$	6.200,00 \$	9.900,00 \$	7.200,00 \$	n. p.	58.800,00 \$
2008	25.324,00 \$	12.900,00 \$	6.589,00 \$	9.656,00 \$	8.376,00 \$	4.578,00 \$	67.423,00 \$

2009	25.914,00 \$	13.837,00 \$	6.758,00 \$	10.697,00 \$	10.669,00 \$	4.588,00 \$	72.463,00 \$
2010	25.572,62 \$	16.569,00 \$	8.285,86 \$	10.627,63 \$	7.660,00 \$	5.464,35 \$	74.179,46 \$
2011	28.029,68 \$	14.000,00 \$	7.259,57 \$	8.926,00 \$	9.650,00 \$	4.747,85 \$	72.613,10 \$
2012	26.592,22 \$	13.350,00 \$	7.654,79 \$	8.703,82 \$	9.123,77 \$	6.061,54 \$	71.486,14 \$
2013	25.135,00 \$	14.400,00 \$	7.751,20 \$	9.291,90 \$	7.050,00 \$	5.169,80 \$	68.797,90 \$
2014	27.725,82 \$	17.500,00 \$	7.965,13 \$	8.100,00 \$	8.508,00 \$	4.764,00 \$	74.562,95 \$
2015	29.625,65 \$	15.600,00 \$	6.358,60 \$	8.700,00 \$	7.490,00 \$	4.587,96 \$	72.362,21 \$
2016	30.000,00 €	14.100,00 €	8.082,53 €	6.000,00 €	8.009,13 €	4.661,41 €	70.853,07 €
2017	35.000,00 €	15.700,00 €	8.179,17 €	8.900,00 €	8.071,00 €	3.766,70 €	79.616,87 €
2018	35.432,00 €	15.000,00 €	8.871,52 €	11.000,00 €	8.550,00 €	5.219,40 €	84.072,92 €
2019	34.785,38 €	17.000,00 €	8.486,97 €	10.000,00 €	8.620,71 €	3.526,75 €	82.419,81 €
2020	27.278,29 €	14.000,00 €	7.200,00 €	7.200,00 €	4.000,00 €	3.564,00 €	63.242,29 €
2021	50.000,00 €	17.000,00 €	9.617,54 €	6.600,00 €	8.600,00 €	/	91.817,54 €
2022	50.000,00 €	24.500,00 €	9.680,63 €	12.769,14 €	5.000,00 €	5.842,38 €	107.792,15 €

11 Cerkev v Sloveniji in misijoni – Misijonsko središče Slovenije

Misijonsko središče Slovenije (MSS)

Ravnatelj MSS-ja, ravnatelj Papeških misijonskih družb za Slovenijo in narodni voditelj za misijone: Matjaž Križnar

Misijonsko središče Slovenije

Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana

Tel.: 01 300 59 50

E-pošta: missio@rkc.si

Spletna stran: www.missio.si

FB-profil: <https://www.facebook.com/missio.si/>

Youtube kanal: Misijonsko središče Slovenije

11.1 Zgodovina misijonov na Slovenskem in Misijonskega središča Slovenije

Misijonsko središče Slovenije (prej Misijonska pisarna) v današnji obliki deluje od leta 1991. Seveda ima misijonsko delovanje Cerkve na slovenskih tleh veliko daljšo in presenetljivo bogato tradicijo, zato je povzetek, ki sledi, zgolj njen kratek oris.

11.1.1 Starejša zgodovina

Po doslej zbranih podatkih Misijonskega središča Slovenije je skupno število misijonarjev slovenskega rodu od prve omembe v pisnih virih do danes 685 (skupaj duhovniki, redovniki, redovnice in laiki). Za prvega velja frančiškan p. Odorik Mattiuzzi iz Pordenona, ki je kot misijonar na Kitajsko odšel leta 1314. Frančiškan p. Antonio Elio, sprva škof v Pulju in Koprju, je odšel v misijone v Jeruzalem leta 1558 in bil še istega leta izbran za jeruzalemskega patriarha.

Načrtno misijonsko delo se je med Slovenci razvilo v 17. in 18. stoletju kot sad katoliške obnove po tridentinskem koncilu in po zaslugi misijonske dejavnosti redovnih skupnosti, zlasti kapucinov, frančiškanov in jezuitov, večinoma kot del avstrijskih ali italijanskih provinc. V 17. stoletju smo dobili mučenca p. Janeza Mesarja, enega izmed jezuitskih misijonarjev, mučencev v Tonkingu (severni Vietnam). Izstopajo še jezuit p. Marko Anton Kapus iz Kamne Gorice (Mehika in Kalifornija, umrl 1717), jezuit p. Volbenk Inocenc Erberg iz Ljubljane (jezuitske redukcije v Južni Ameriki, umrl 1763), jezuit p. Ignac Cirheimb iz Hmeljnika (jezuitske redukcije v Južni Ameriki, rojen 1703), jezuit p. Bernard Distel iz Vipave (Kitajska, Peking, umrl 1660, s sobratom je odkril kopensko pot iz Kitajske v Evropo) in jezuit p. Avguštin Hallerstein iz Mengša (Macao in Kitajska, pekinški dvor, dvorni astronom in matematik, umrl 1774).

Misijonsko delovanje med Slovenci se je vnovič razvilo po letu 1830, ko je odšel med severnoameriške Indijance Friderik Irenej Baraga iz Male vasi pri Dobrniču. Njegovemu zgledu je sledil tudi Ignacij Knoblehar, ki je bil deset let v Sudanu. Škof bl. Anton Martin Slomšek je vernike in duhovnike pogosto vnemal za misijone. Številni slovenski misijonarji, pravi junaki vere, so takrat delovali po vsem svetu: na primer v

Braziliji (kapucin br. Janez Madon iz Podlake), na Kitajskem (salezijanca Jožef Kerec in Božji služabnik Andrej Majcen, ki je nato odšel v Vietnam), v indijski Bengaliji (skupina slovenskih jezuitov), na Tajske (uršulinki Rafaela Vurnik in Ksaverija Pirc), v Srednji in Južni Ameriki, kjer izstopajo zlasti: misijonar Ernest Saksida (Brazilija, Pantanal, kjer je zgradil celo mesto), kapucin p. Andrej Božič (37 let misijonar na področju reke Amazonke v Braziliji), mariborske šolske sestre (v Paragvaju so zaslužne za prvo knjigo plemena Čulupi v domačem jeziku). V letih, ko ni bilo novih misijonarjev (konec 18. in v začetku 19. stoletja), so duhovniki in verniki z nabirkami podpirali obstoječe misijone.

11.1.2 Misijonske podporne družbe

Posebnost 19. stoletja so bile tudi misijonske družbe, ki so nastale v podporo slovenskim misijonarjem, saj ti ne morejo uspešno delovati brez domače podpore. Leta 1829 je bila na Dunaju ustanovljena Leopoldinina ustanova za podpiranje severnoameriških misijonov, znana po svojem članu Frideriku Baragi, ki je pozneje ustanovil Jožefovo družbo za denarno podporo indijanskim misijonom. Na Dunaju je bila leta 1852 ustanovljena tudi Marijina družba v podporo srednjeafriškim misijonom, ki je pomagala Ignaciju Knobleharju v Sudanu. V Sloveniji je leta 1870 začela delovati misijonska družba Dejanje svetega detinstva za reševanje življenj ubogih otrok in njihovo krščansko vzgojo. Ta je imela leta 1923 po slovenskih župnijah že okoli 100 podružnic. Družba za širjenje vere je povezovala mladino po dvanajstem letu starosti; leta 1926 je imela v Sloveniji že več kot 15.000 članov. V Ljubljani je bila leta 1905 ustanovljena slovenska podružnica Družbe sv. Petra Klaverja za dekleta, ki je podpirala afriške misijone s prostovoljnim delom v domačem okolju. Ustanovila je tudi Otroško zvezo za Afriko, izdajala svoj list in koledarje. Serafska mašna družba za podporo kapucinskih misijonov se je na Slovenskem širila od leta 1909.

V času Kraljevine SHS je Jugoslovanska škofovska konferenca spodbudila, da se po škofijah ustanovijo duhovniške misijonske zveze. Tako je leta 1924 nastala Slovenska duhovniška misijonska zveza za bogoslovce in duhovnike; leta 1929 je štela že 1076 članov iz ljubljanske in mariborske škofije. Leta 1930 so v Chicagu ustanovili Baragovo zvezo, v Sloveniji pa Baragovo zvezo za vzgojo misijonark (Baragove sestre).

Misijonski poklici so v 19. stoletju cveteli zlasti med jezuiti, ki so odhajali v Bengalijo, med lazaristi in šolskimi sestrami (Kitajska), salezijanci (Indija in Daljni vzhod), uršulinkami (Siam) in frančiškankami Marijinimi misijonarkami (različni konci sveta).

11.1.3 Prvo slovensko misijonišče

Leta 1916 je v Ljubljani nastala Misijonska mašna družba, ki je zbirala prispevke za maše v podporo misijonarjem. Leta 1917 je bila ustanovljena Misijonska mašna zveza, ki je imela namen čim prej ustanoviti vseslovenski zavod za vzgojo misijonarjev. Leto pozneje, po prvem slovenskem misijonskem zborovanju 3. aprila 1918, je krščansko društvo Dobrodelnost z zbranimi sredstvi kupilo graščino barona Alfonza Wurzbacha Tannenberga v Grobljah pri Domžalah. V stavbi so leta 1920 lazaristi ustanovili prvo slovensko misijonišče za šolanje nove generacije misijonarjev. Tam je bilo od misijonske nedelje leta 1923 naprej uredništvo lista *Katoliški misijoni* in *Misijonskega*

koledarja. 1. novembra 1929 je v misijonišču začela delovati misijonska tiskarna. Lazaristi so v njem izvajali tudi številne dejavnosti za misijone. Organizirali so vseslovenski misijonski kongres (13.–20. junij 1937), ki se ga je udeležilo približno 6000 ljudi in je bil pomemben mejnik v razvoju misijonske zavesti med Slovenci.

Stavbo v Grobljah so ob začetku druge svetovne vojne zaplenili nacisti in uničili vse, kar je bilo v njej, po vojni pa jo je nacionalizirala komunistična oblast. Zavod misijonišče je bil ukinjen leta 1948, vendar so njegove dejavnosti slovenski izseljenski lazaristi prenesli v Lanus pri Buenos Airesu v Slovensko vas; poimenovali so ga Baragovo misijonišče. Postalo je središče slovenske izseljenske misijonske dejavnosti. Tam je bil ustanovljen tudi Misijonski zavod, iz katerega je izšla vrsta znanih slovenskih misijonarjev: Franc Buh, Pedro Opeka, Jože Adamič, Tomaž Mavrič in drugi. Od aprila 1948 pa vse do leta 1987 so nadaljevali izdajanje lista *Katoliški misijoni*.

11.1.4 Odprtje misijonske pisarne

Za načrtni razvoj misijonske dejavnosti si je od dvajsetih let 20. stoletja najbolj prizadeval duhovnik dr. Lambert Ehrlich. Med drugim je napisal 31 misijonskih brošur in ustanovil Škofijsko misijonsko pisarno v Ljubljani. Vodil jo je lazarist Ladislav Lenček. V njej je delovala Družba za širjenje vere, ki jo je ustanovil ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič. Na Ehrlichovo pobudo sta v Ljubljani začeli delovati tudi Duhovniška misijonska zveza ter Družba apostola Petra za misijonsko vzgojo domače duhovščine in bogoslovcev. Na Teološki fakulteti je Ehrlich leta 1922 uvedel in predaval novo teološko disciplino, misiologijo. Pri tem delu ga je nasledil dr. Vilko Fajdiga. Leta 1928 je Ehrlich v Slovenijo vpeljal obhajanje misijonske nedelje.

11.1.5 Misijonske razstave, muzeji, praznovanja

Med takratnimi načini širjenja misijonske zavesti so bile tudi razstave. Ehrlich je leta 1923 ob petem katoliškem shodu v Narodnem muzeju pripravil misijonsko razstavo s predmeti katoliških misijonarjev, ki so jo nato preselili v prostore ljubljanske misijonske knjižnice na Taboru. Leta 1930 so ob mednarodnem akademskem misijonskem kongresu na ljubljanskem sejmišču pripravili misijonsko razstavo. Leta 1933 je bil ob šentjakovski cerkvi v Ljubljani odprt Indijski misijonski muzej z eksponati jezuitskih misijonarjev iz Bengalije. Leta 1931 so organizirali prvo potujočo misijonsko razstavo v 38 krajih ljubljanske škofije. Vse te zbirke je po drugi svetovni vojni prevzel Slovenski etnografski muzej.

11.1.6 Pomembnejši dogodki med svetovnjima vojnama

Med prvo in drugo svetovno vojno je bila misijonska dejavnost na Slovenskem izjemno pestra, zato bomo omenili samo nekaj pomembnejših dogodkov.

1923: Peti slovenski katoliški shod je imel tudi odsek za misijone, ki je začel delovati 26. avgusta v cerkvi Srca Jezusovega. 27. avgusta je bilo v dvorani deželnega muzeja misijonsko zborovanje, na katerem je lazarist Andrej Tumpej napovedal začetek izhajanja osrednjega slovenskega misijonskega lista *Katoliški misijoni*.

- 1924: Od 6. do 7. januarja je v Ljubljani potekal misijonski tečaj z 12 predavanji.
- 1926: 1. julija so v Celju pripravili misijonski dan, na katerem je škof Andrej Karlin posvetil člane *Unio Cleri*.
- 1928: *Unio Cleri* je od 23. do 27. julija pripravil prvi akademski misijonski tečaj ob Bohinjskem jezeru in na Svetih Višarjah.
- 1929: Od 17. do 20. julija je dr. Ehrlich organiziral drugi akademski misijonski tečaj za Jugoslavijo na Plitvicah (s temami o islamu in novoustanovljenih papeških misijonskih družbah).
- 1930: Od 6. do 11. septembra je bil v Ljubljani v dvorani hotela Union mednarodni akademski misijonski kongres v organizaciji vatikanskega mednarodnega misijonskega centra CIAM pod pokroviteljstvom nuncija Pelegrinettiija in zagrebškega nadškofa dr. Anteja Bauerja; spremljala ga je misijonska razstava v prostorih sejma.
- 1932: Tretji akademski misijonski tečaj je potekal od 29. do 30. junija v Krapini.
- 1934: Četrty akademski misijonski tečaj je potekal od 27. do 29. junija v Grobljah.
- 1937: Ob 100. obletnici Baragove vrnitve v domovino je misijonišče organiziralo misijonski teden in misijonski kongres v Grobljah.
- 1940: Slovenska *Unio Cleri* je 28. in 29. marca organizirala misijonski tečaj za bogoslovce (slovenske in hrvaške) na Trsatu.

11.1.7 Misijoni med drugo svetovno vojno

Med vojno vihro je bilo misijonsko delovanje onemogočeno, sprva s strani nemških nacistov, ki so zaplenili misijonišče v Grobljah in uničili vse gradivo, vendar vojna ni zavrla misijonske dejavnosti. Leta 1942 je misijonski pisarni pod vodstvom Ladislava Lenčka uspelo pripraviti večdnevni misijonski tečaj za duhovnike v Ljubljani na Taboru pod vodstvom škofa Gregorija Rožmana. Udeležilo se ga je 60 duhovnikov.

Dr. Lamberta Ehrlicha, ki je bil do takrat motor in srce misijonske dejavnosti na Slovenskem, so komunisti umorili 26. maja 1942 na Streliški ulici v Ljubljani. Njegovo vlogo so prevzeli predvsem dr. Vilko Fajdiga, Franc Mikuž in Ladislav Lenček.

Kljub hudim časom je ljubljanski škof Gregorij Rožman 12. aprila 1943 ustanovil Škofijski misijonski svet za koordinacijo vseh misijonskih zadev, 13. oktobra 1943 pa Misijonsko dijaško zvezo, glavno nosilko misijonske vzgoje dijakov in študentov. Ta je pripravila študijski misijonski tečaj, posebej za fante in dekleta.

11.1.8 Povojno obdobje

Po drugi svetovni vojni in nastopu totalitarnega režima ni bilo mogoče organizirati misijonskih tečajev ali kongresov, zato so se številni slovenski duhovniki in misijonsko zavzeti ljudje umaknili v begunstvo. V begunskem taborišču za Slovence Senegalija blizu Ancone v Italiji so v letih 1946 in 1947 priredili misijonski tečaj, ki se ga je udeležilo več sto mlajših taboriščnikov.

Po vojni je izstopala slovenska izseljenska skupnost v Argentini, kjer so slovenski lazaristi ustanovili že omenjeno Baragovo misijonišče in v njegovem sklopu leta 1959

Misijonski zavod. Tam je bilo ob prvem slovenskem izseljenskem katoliškem shodu, ki ga je vodil dr. Alojzij Odar, tudi misijonsko zborovanje.

Misijonska dejavnost se je nadaljevala tudi na avstrijskem Koroškem, kjer se je pozneje razvila trikralsjevska koledniška akcija. Tam na misijonskem področju izstopa duhovnik Jože Kopeinig. Dušnopastirski urad krške škofije je v osemdesetih letih kot prilogo *Nedelje* začel izdajati *Misijonski list*.

11.1.9 Prvi narodni voditelj misijonov

Papeška misijonska družba, osrednja ustanova Svetega sedeža za misijone, ki je delovala v okviru Kongregacije za evangelizacijo narodov (nekdanje Kongregacije za širjenje vere), je z dekretom dne 14. decembra 1965¹¹⁶ imenovala prvega narodnega ravnatelja Papeških misijonskih družb za Slovenijo, prelata msgr. dr. Vilka Fajdigo. Kmalu je bil ustanovljen Medškofijski misijonski odbor (MMO), vsaka škofija je dobila svoj škofijski misijonski odbor s posebnim škofijskim animatorjem za misijone. Fajdigo so na mestu narodnega voditelja misijonov nasledili duhovniki: msgr. Franc Mikuč, lazarist Jože Planinšek (od leta 1990), lazarist dr. Drago K. Ocvirk (od leta 2000) ter škofijska duhovnika Stane Kerin (od leta 2006) in Matjaž Križnar (od leta 2016).

11.1.10 Časi popuščanja režima

V sedemdesetih letih 20. stoletja smo priča novemu razcvetu misijonske odprtosti. Že pred tem obdobjem je v ljubljanskem bogoslovnem semenišču deloval misijonski krožek. V misijone so začeli odhajati številni duhovniki iz slovenskih škofij, prav tako laiški misijonarji. List *Katoliški misijoni* je še naprej izhajal v Argentini (do leta 1987), urejal ga je lazarist Ladislav Lenček. Na Teološki fakulteti je misiologijo predaval dr. Franc Rode, za njim dr. Drago Ocvirk in p. Mari Jože Osredkar OFM, v Mariboru pa dr. Rafko Vodeb. Vsako leto so pripravili misijonske študijske dneve, ki se jih je udeležilo veliko število udeležencev. Letna srečanja z misijonarji so po sklepu MMO-ja stalnica od leta 1975. 1. oktobra 1972 je v pritličju Alojzijevišča začela delovati misijonsko-dobrodelna pisarna Ognjišča. Ponujala je misijonska gradiva in zbirala darove za misijone, vodila pa jo je ga. Cvetka Benko. Misijonsko delo je bilo povezano z osrednjo misijonsko centralo v Sarajevu, ki je delovala v okviru takratne Jugoslovanske škofovske konference.

Pestro misijonsko dejavnost tistega časa zaznamujejo raznovrstne pobude: letne misijonske razstave, misijonski dnevi mladih, molitveni dnevi za misijone, maše ob pomembnih obletnicah misijonarjev, otroški misijonski dan (6. januarja), misijonski dan bolnikov, dan redovnic za misijone, dnevi zbranosti za misijone (v Stični), duhovniški misijonski dnevi, misijonske tombole itd. Decembra 1989 so ministranti pri salezijancih začeli spontano oživljati koledniško akcijo. Na seji MMO-ja 23. januarja 1991 so tudi uradno sklenili, da se v Sloveniji začne otroška trikralsjevska koledniška akcija.

---

¹¹⁶ V *Letopisu Cerkve na Slovenskem 1978* je pomotoma navedeno leto 1964 (str. 472), v knjigi *Na Misijonskih brazdah Cerkve* (str. 261) pa leto 1973.

11.1.11 Misijonski tisk in *Misijonska obzorja*

Že v preteklosti so v slovenščini izhajala nekatera misijonska glasila. Družba sv. Petra Klaverja za afriške misijone je izdajala glasila *Zamorček*, *Odmev iz Afrike*, *Klaverjev koledar* (za odrasle) in *Misijonski koledar* (za mladino). Salezijanci so po letu 1901 v Gorici izdajali *Cvetje z vrtov sv. Frančiška*, v katerem so objavljali misijonska poročila iz Kitajske. Slovenska duhovniška misijonska zveza je izdajala glasilo *Lux Mundi* in knjižno zbirko. Družba za širjenje vere pa je enkrat na leto izdala *Poročilo o dohodkih in izdatkih* te papeške ustanove. Jezuiti so v Ljubljani zasnovali glasilo *Bengalski misijonar* (1933–1941) in knjižno zbirko *Indijska knjižnica* z 22 naslovi. Izhajal je še *Misijonski koledar*.

Kljub temu se je že v 19. stoletju močno čutilo pomanjkanje osrednjega vseslovenskega misijonskega lista. Prvo takšno glasilo so bili *Katoliški misijoni*. Začeli so izhajati na misijonsko nedeljo leta 1923 pri lazaristih v misijonišču v Grobljah. Bili so tudi uradno glasilo Papeških misijonskih družb za Slovenijo. Objavljali so pisma misijonarjev in poročila o življenju in delu v njihovih misijonskih področjih. V Grobljah so izdajali še *Misijonski koledar* in prilogo *Tuji svet*. Po nemški zasedbi misijonišča leta 1942 so *Katoliški misijoni* tri leta izhajali v Ljubljani, nekaj časa v Rimu z imenom *Begunski katoliški misijoni*, nato pa v Argentini v Slovenski vasi v Lanusu pri Buenos Airesu (od aprila 1948 do leta 1987).

Tednik *Družina* je od 24. januarja 1982 do 22. februarja 1987 kot odgovor na pomanjkanje misijonskega časopisa objavljala misijonsko rubriko *Misijonska obzorja* (poimenoval jo je prelat dr. Vilko Fajdiga), že prej pa članke o naših misijonarjih. Na avstrijskem Koroškem je krška škofija kot prilogo svojega verskega lista *Nedelja* izdajala *Misijonski list*.

Na vseslovenskem misijonskem simpoziju v Tinjah (7.–10. oktober 1986) je bila navzoča želja, da bi *Katoliške misijone* iz Argentine prenesli nazaj v Slovenijo. Na koncu so sklenili, da bodo pripravili vse potrebno za izdajo novega vseslovenskega misijonskega lista. Ta naj bi povezoval vse Slovence doma in po svetu, ki si prizadevajo za misijone. Tako so nastala *Misijonska obzorja*, ki izhajajo od marca 1987. Do konca 1987 kot dvomesečna priloga *Družine* (prvič v *Družini* št. 13, 29. marca 1987, nekaj časa tudi v *Nedelji*), od 1988 kot samostojna revija s svojimi naročniki.¹¹⁷

11.1.12 Drugi vseslovenski simpozij v Tinjah leta 1986

V Rimu je papeški zavod Slovenik oktobra 1981 organiziral prvi slovenski misijonski simpozij pod vodstvom dr. Vilka Fajdige. Od 7. do 10. oktobra 1986 je drugi slovenski misijonski simpozij na temo *Mladi in misijoni* potekal v Tinjah na Koroškem. Še posebej je pomemben, ker predstavlja mejnik v razvoju misijonskega duha na Slovenskem. Predavali so: dr. Ocvirk (*O Kristusu med krščanskimi in nekrščanskimi izročili*), dr. Snaj (*Vrednote sodobne mladine*), dr. Sodja (*Praktično oblikovanje misijonskih poklicev*) in dr. Jezernik (sinteza vseh predavanj). Zbrali so se animatorji misijonskega dela s Koroškega, iz Trsta, Gorice, Rima, Nemčije, Kanade, ZDA in Argentine. Iz Slovenije

---

¹¹⁷ *Družina* 1987, št. 49–50, str. 4.

so bili navzoči glavni nosilci misijonskih dejavnosti: lazarist Franc Sodja, lazarist Ladislav Lenček in narodni ravnatelj za misijone Franc Mikuž. Na simpoziju so sprejeli pomembna sklepa: ustanoviti slovensko organizacijo MIVA in vseslovenski misijonski časopis *Misijonska obzorja*.

11.1.13 MIVA Slovenija

Slovenska MIVA je sad vseslovenskega misijonskega simpozija v Tinjah. Mednarodno pobudo MIVA je 27. aprila 1927 v Kölnu ustanovil p. Paul Schulte, nemški misijonar v Namibiji iz reda oblatov Brezmadežne. Povod je bila smrt njegovega prijatelja misijonarja zaradi malarije. Zagotovo bi preživel, če bi bilo na voljo vozilo, ki bi ga hitreje pripeljalo v bolnišnico. To ga je spodbudilo, da je začel akcijo MIVA (*Missions Verkehrs Arbeitsgemeinschaft*, po slovensko *Misijonska Vozniška Akcija*). P. Paul je bil v prvi svetovni vojni vojaški pilot. Veliko je delal za misijone med Inuiti (Eskimi). Iz Nemčije se je akcija najprej razširila v Avstrijo, uradno po sklepu Avstrijske škofovske konference leta 1949. Idejni pobudnik je bil laik in družinski oče Karel Kumpfmüller. Delo je začel na svojem domu v kraju Stadl-Paura v Zgornji Avstriji, kjer je še danes njen sedež, vodi pa jo njegov sin.

V letu 1986 je v Tinjah na avstrijskem Koroškem na vseslovenskem misijonskem simpoziju »virus dobrote« okužil tudi Slovenijo in leta 1987 je MIVA Slovenija začela svoj plemeniti pohod, ki ga ni ustavil niti režim. Za njenega ravnatelja je bil na predlog ljubljanskega nadškofa msgr. dr. Alojzija Šuštarja imenovan škofijski duhovnik Stane Kerin (sklep seje MMO-ja 26. novembra 1986). Začeli so iz nič in akcijo širili od župnije do župnije. Prvi blagoslov misijonskega vozila v Sloveniji, ki je bil kupljen s pomočjo avstrijske MIVE, je bil 1. julija 1987 v Vrhopolju pri Vipavi pod vodstvom škofa Metoda Piriha. Prvi avtomobil, ki smo ga poslali v misijone, kupljen popolnoma v okviru slovenske MIVE, je bil blagoslovljen v Rovtahn 7. oktobra 1987 za misijonarja Janka Slabeta z Madagaskarja.

Značilnost organizacij MIVA je, da delujejo samostojno na državni ravni. Med seboj se povezujejo na neformalnih srečanjih in zlasti pri logistični izvedbi nakupa in dostave posameznih prevoznih sredstev. Tudi pri nas je MIVA sprva delovala kot samostojna organizacija, pozneje je prešla pod Misijonsko središče Slovenije. Leta 2017 je slovenska MIVA praznovala tridesetletnico delovanja.

11.1.14 Nov zagon po osamosvojitvi

Osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije je sledil nov razcvet misijonske dejavnosti Cerkve v Sloveniji. Leta 1991 je bilo v misijonih po svetu 119 misijonarjev: približno polovica duhovnikov, polovica pa redovnih bratov, redovnic in laikov. V okviru samostojne SŠK je bil ustanovljen Medškofijski misijonski svet. Po slovenskih župnijah delujejo misijonski krožki, pripravljajo se koncerti, festivali, misijonske razstave, tombole in predavanja.

11.1.15 Vseslovenski misijonski kongres 1991

Vseslovenski misijonski kongres leta 1991 je bil naslednji pomemben mejnik pri krepitvi misijonskega duha v Cerkvi v Sloveniji. Kljub dramatičnim zgodovinskim dogodkom je med 20. in 29. septembrom 1991 uspešno potekal po vsej Sloveniji. Želel je povezati tiste Slovence doma, v zamejstvu in izseljenstvu, ki jim ni vseeno, ali so ljudje v oddaljenih krajih že slišali za Kristusov evangelij ali ne, in jih povabiti, naj kljub skrbi za domovino materialno podpirajo delo naših misijonarjev in misijonark po svetu. Naslov kongresa je bil *Naša krajevna Cerkev in misijoni*.

Program je bil pester: misijonska razstava v ljubljanskih Križankah; srečanje mladih v Stični, posvečeno misijonski poklicanosti Cerkve (21. septembra); molitveni dan za misijone (23. septembra); dan, namenjen duhovnim poklicem (24. septembra); redovniški dan na Teološki fakulteti pod naslovom *Redovništvo in misijoni* (25. septembra); misijonski simpozij (26.–27. septembra); strokovna predavanja in nastopi misijonarjev; evropsko srečanje organizacije MIVA v Sloveniji (28. septembra); srečanja za otroke; mladi so izvajali misijonsko igro *Sveti eksperiment*; izšel je zbornik *Slovenska Cerkev in misijoni*. Kongres so sklenili v Mariboru s Slomškovo proslavo (29. septembra).

Delo kongresa je spremljal nadškof metropolit dr. Alojzij Šuštar. Navzoči so bili dunajski kardinal König, tržaški škof Bellomi, goriški Bommarco, vsi slovenski škofje, direktor avstrijske MIVE Franz Kumpfmüller, ministri osamosvojitvene vlade: Andrej Capuder (za kulturo), Peter Vencelj (za vzgojo in izobraževanje) in Janez Dular (za Slovence po svetu), predsednik SAZU Janez Milčinski, ljubljanski župan Jože Strgar in drugi.

11.1.16 Misijonsko središče Slovenije

Četrty sklep vseslovenskega misijonskega kongresa leta 1991 se glasi: »Misijonska pisarna v Ljubljani naj postane središče misijonske dejavnosti za vso Slovenijo; to obsega tudi tesnejše sodelovanje s posameznimi misijonskimi krožki in dejavnostmi. Prevzame naj skrb za poslovanje Sklada vseh slovenskih misijonarjev in organizirano nadaljuje njegovo poslanstvo.«¹¹⁸

Tako je 18. decembra 1991 dotedanja Misijonska pisarna postala Misijonsko središče Slovenije, kot ga poznamo danes. Na ta dan je potekalo uradno odprtje z blagoslovom novih prostorov, ki ga je opravil škof Jožef Kvas (Misijonsko središče Slovenije je bilo uradno registrirano 11. oktobra 1991).

Septembra 1996 se je odprla misijonska pisarna tudi v Mariboru, kjer je delovala do leta 2015. Njen prvi voditelj je bil Anton Pačnik, nato od leta 2011 Jožef Lipovšek.

V zadnjem času potekajo ustaljene vsakoletne misijonske akcije in dogodki: Krištofova nedelja z akcijo MIVA, misijonska nedelja z nabirko, adventna akcija Otroci za otroke, trikralska koledniška akcija, misijonska vas, letna srečanja misijonarjev, obiski misijonarjev po župnijah, pustna sobotna iskrica radia Ognjišče z nabirko za misijone, misijonske tombole.

---

¹¹⁸ *Misijonska obzorja* št. 4/1991, str. 6.

Zbrana sredstva Misijonsko središče nakazuje neposredno našim misijonarjem na terenu, brez dodatnih posrednikov, ob strogem upoštevanju namena darovalcev in zakonodaje, zato uživa visoko zaupanje vseh dobrotnikov, ne samo katoličanov. Koordinatorji misijonske dejavnosti v Cerkvi v Sloveniji so Medškofijski misijonski svet, ki ga vodi škof, odgovoren za misijone, v katerem so člani zastopniki vseh škofij in redovnikov, Misijonsko središče Slovenije in njegov nadzorni svet.

11.1.17 Laiški misijonarji

Laiški misijonarji so v misijone vseskozi odhajali kot pomoč misijonarjem. 22. februarja 1989 je bil na seji MMO-ja potrjen *Pravilnik za sprejem in vzgojo laiških misijonarjev*. Za asistentko pri vzgoji laiških misijonarjev je bila predlagana Anica Tomažič. Na Teološki fakulteti se je ob sobotah enkrat mesečno srečeval poklicni misijonski krožek. Po osamosvojitvi so se laiški misijonarji zbirali v Skupnosti slovenskih laiških misijonarjev in izdajali glasilo *Pošlji mene* (1994–2009). V okviru skupnosti so imeli tudi priprave oziroma dvoletni tečaj za bodoče laiške misijonarje – laiški misijonski poklicni krožek (LMPK), ki se je leta 2001 preimenoval v skupino Sled. V letu 2018 je spet nekoliko oživelo zanimanje za pripravo laiških misijonarjev ter tudi mladih prostovoljcev na misijone za daljši čas. Priprave skupine Sled potekajo enkrat mesečno.

11.1.18 Misijonska molitvena zveza (MMZ)

Mnogi verniki čutijo z misijoni ali celo misijonski poklic, vendar zaradi različnih razlogov ne morejo v svet, zato so »misijonarji doma«. Zbirajo se v Misijonski molitveni zvezi, ki deluje v okviru Misijonskega središča Slovenije. Vodi jo duhovnik Jožef Lipovšek, župnik župnije Črna na Koroškem in animator za misijone v mariborski nadškofiji. MMZ je zaživela leta 1999 na pobudo g. Toneta Pačnika, nekdanjega misijonarja v Kongu. Člani se veselijo dela misijonarjev in se zavedajo, da bo njihovo delo uspešno le, če ga spremlja molitev. Zato vsak dan od ponedeljka do petka molijo desetko misijonskega rožnega venca in za misijone darujejo svoje trpljenje. Skupaj z našimi misijonarji misijonarijo od doma ali s svoje bolniške postelje. Redno srečanje MMZ po škofijah je vsako leto zadnjo nedeljo v juliju. Zveza ima trenutno nekaj manj kot 1300 članov. Misijonski rožni venec je v petih barvah in objema naše misijonarje in njihovo delo na vseh celinah sveta: v ponedeljek molijo za Afriko, v torek za Ameriko, v sredo za Evropo, v četrtek za Avstralijo in Oceanijo, v petek za Azijo.

O prvi zamisli ustanovitelj Tone Pačnik pripoveduje: »Misel na ustanovitev Misijonske molitvene zveze se je rodila v Kongu, kjer sem bil misijonar. Nekega dne sem se napotil peš v vas daleč v gozdu, ki je zaradi težkega dostopa misijonarji niso več obiskovali. Bil sem močno utrujen. Poskušal sem moliti, pa nisem zmogel. Ves izčrpan sem ponavljal: Ljudje molijo zame, zdržal bom. Res sem prišel v vas in ljudje so me navdušeno sprejeli. Takrat sem se spomnil psalmistovih besed: »Če Gospod ne zida hiše, se zaman trudijo z njo njeni graditelji; ali Gospod ne varuje mesta, zaman čuje paznik« (Ps 127,1). Po vrnitvi v domovino leta 1999 smo ustanovili misijonsko molitveno zvezo.«

Zavetnica misijonov je sv. Terezija Deteta Jezusa. Cerkev jo je razglasila za zavetnico misijonov, četudi ni bila nikoli v misijonih. Kot karmeličanka je živela v samostanu, svoje življenje, molitve in trpljenje pa je vsak dan darovala Bogu za misijone.

Vsi smo vabljeni, da po svojih zmožnostih materialno ali duhovno podpremo delo naših misijonarjev in molimo za nove misijonske poklice.

11.1.19 Izredni misijonski mesec oktobra 2019

Papež Frančišek je na misijonsko nedeljo, 22. oktobra 2017, z dopisom prefektu Kongregacije za evangelizacijo narodov in obenem z javnim oznanilom po opoldanski molitvi Gospodovega češčenja na Trgu sv. Petra v Vatikanu oktober 2019 razglasil za izredni misijonski mesec kot poseben čas za poživitev misijonskega poslanstva celotne Cerkve.

Misijonsko središče Slovenije je s tem namenom pripravilo vrsto dejavnosti, ki so se začele v juliju 2019 in se nadaljevale tudi v letu 2020. Po škofijah oziroma krajih po Sloveniji od julija 2019 potuje misijonska razstava, s katero se želi ljudem predstaviti misijonarje in njihovo delo, z različnimi izdelki pa tudi kulturo ljudstev, kjer delujejo. Slovesno odprtje izrednega misijonskega meseca je potekalo na Svetih Višarjah. Sveto mašo je vodil msgr. Metod Pirih, po njej pa sta sledili predavanji dr. Janeza Juhanta in g. Jožeta Kopeiniga.

V soboto, 12. oktobra 2019, je bil v Zavodu sv. Stanislava organiziran misijonski simpozij, na katerem so sodelovali dr. Mari Osredkar, p. Janez Mujdrica, dr. Blaž Jezeršek ter dr. Marko Frelj. O njihovem delu se je z osmimi (nekdanjimi in sedanjimi) misijonarji pogovarjala s. Hermina Nemšak.

11.2 Poslanstvo in cilji Misijonskega središča Slovenije (MSS)

Poslanstvo in cilji delovanja MSS-ja so opredeljeni v *Statutu MSS*, ki ga potrjuje SŠK, narejen pa je v skladu s *Statutom Papeških misijonskih družb*, uradne ustanove Svetega sedeža za misijonsko področje, ki deluje v okviru Dikasterija za evangelizacijo.

Prvotni temelj misijonskega poslanstva je Božja beseda, povzeta v Jezusovem naročilu učencem: »Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence, krščajte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal!« (Mt 28,19-20). Na tem temelju tudi slovenski misijonarji že stoletja odhajajo na področja, kjer krajevne Cerkve še ni, se šele ustanovlja ali kjer ljudje še niso slišali za Kristusa. To je posebno misijonsko poslanstvo, ki je nadgradnja splošne misijonske poklicanosti vseh vernih.

MSS deluje v službi slovenskih misijonarjev in misijonark kot tudi njihovih občestev v misijonskih deželah. Je osrednja misijonska ustanova znotraj Cerkve v Sloveniji, ki združuje pobude za misijone. S tem omogoča razvoj misijonske zavesti in dejavnosti na krajevni in vesoljni ravni.

Poslanstvo MSS-ja je predvsem pomoč pri oznanjevalno-pastoralnem delu v Cerkvu v Sloveniji s poudarkom na misijonski razsežnosti Cerkve. Delo, ki ga opravlja MSS, je namenjeno animaciji za širjenje evangelija v misijonskih deželah. Pri tem gre za skrb za celotnega človeka, ne samo za človekove pravice, temveč za človekovo dostojanstvo. To je razlog, zakaj je treba širiti evangelij, krepiti zavest o odrešenju vseh ljudi po Jezusu Kristusu, edinem Odrešeniku. V tem se MSS razlikuje od človekoljubnih organizacij. To konkretno pomeni, da spodbuja in podpira delo misijonarjev v misijonskih deželah, širi čut za posebno misijonsko poslanstvo Cerkve in cerkveno občestvo seznanja z misijonskim delom. Misijonarjem zagotavlja podporo iz domačega zaledja in jih tako povezuje z domovino.

MSS torej podpira pastoralno dejavnost misijonarjev. Iz nje izhaja tudi dobrodelna dejavnost, saj oznanjevalno poslanstvo prinaša sadove samo, če ga potrjuje konkretno pričevanje evangeljskega služenja: z nudenjem materialne, zdravstvene in razvojne pomoči v misijonskih deželah vsem, ne glede na versko ali nazorsko prepričanje. V tem je delovanje MSS-ja podobno delovanju Karitas in drugih humanitarnih organizacij, s katerimi občasno sodeluje.

V domovini MSS usklajuje vseslovenske misijonske akcije in nabirke po škofijah in župnijah, skuša širiti misijonski čut v občestvu Cerkve, skozi vse leto zbira darove posameznikov in pošilja pomoč za konkretne projekte slovenskih misijonarjev, projekte Papeških misijonskih družb, projekte krajevnih Cerkva v misijonih, za osebne potrebe misijonarjev in vzdrževanje stikov z njimi. Po potrebi pripravlja laiške misijonarje za odhod v misijone. Misijonsko središče je v stiku z vsemi slovenskimi misijonarji in javnosti posreduje njihove novice, prošnje za pomoč, zahvale za prejete darove in poročila o projektih, ki jih z našimi darovi izvajajo (npr. o gradnji pastoralnih centrov, šol in vrtcov, ambulant, bolnišnic, cerkev in kapel, delavnic).

MSS sodeluje pri pripravi vsebin za osrednjo slovensko misijonsko revijo *Misijonska obzorja*, ki je leta 2017 obhajala trideseto obletnico nastanka (kot naslednica časopisa *Katoliški misijoni*, ki je najprej v Sloveniji, nato v Argentini izhajal od leta 1923). Urednik revije je lazarist Pavle Novak.

MSS je tudi predstavništvo za vse štiri Papeške misijonske družbe: Družbo za širjenje vere, Družbo svetega otroštva, Družbo svetega Petra in Papeško misijonsko zvezo. Vsaka izmed njih ima svoje področje misijonskega delovanja.

11.2.1 Temeljni dokumenti delovanja

Temelj misijonskega delovanja Cerkve je Božja Beseda – Jezus Kristus in njegov poziv, naj širimo evangelij vsem ljudem.

V cerkvenem učiteljstvu je temeljni dokument za misijone odlok II. vatikanskega koncila o misijonski dejavnosti Cerkve *Ad gentes* (1965). Sledita mu apostolska spodbuda papeža Pavla VI. *O evangelizaciji današnjega sveta (Evangelii nuntiandi, 1975)* in misijonska okrožnica papeža sv. Janeza Pavla II. *Odrešenikovo poslanstvo (Redemptoris Missio, 1991)*. Misijonsko delovanje pravno ureja *Zakonik cerkvenega prava* v različnih kanonih, za širše verno občestvo pa ga dobro povzema *Katekizem Katoliške cerkve*, zlasti v členih 849–856. Z misijoni so povezani še drugi dokumenti,

med njimi *Statut Papeških misijonskih družb*, vsakoletne papeške poslanice ob misijonski nedelji in aktualni *Statut Misijonskega središča Slovenije*, ki ga je leta 2022 potrdila SŠK.

11.2.2 Redne dejavnosti in akcije

Med dejavnostmi in akcijami Misijonskega središča Slovenije so se ustalile naslednje:

- sprotna denarna podpora posameznih misijonarjev ali njihovih akcij,
- misijonska nedelja (svetovni dan misijonov),
- botrstvo za otroke v misijonih,
- adventna akcija *Otroci za otroke*,
- trikraljevska akcija kolednikov,
- akcija MIVA za misijonska vozila,
- revija *Misijonska obzorja*,
- Misijonska molitvena zveza,
- poletna srečanja misijonarjev v domovini,
- redna komunikacija z misijonarji in objava njihovih dopisov,
- druga pomoč in posredovanje pri reševanju potreb misijonarjev.

11.2.3 Organiziranost

Osrednja struktura Svetega sedeža za misijone so Papeške misijonske družbe, ki v okviru Dikasterija za evangelizacijo združujejo štiri misijonske družbe s svojim statutom. Dikasterij na predlog SŠK za dobo petih let imenuje narodnega ravnatelja Papeških misijonskih družb za Slovenijo, ki je hkrati tudi ravnatelj MSS-ja.

Misijonsko področje v Cerkvi v Sloveniji koordinira Medškofijski misijonski odbor (MMO), ki ga poleg pristojnega škofa za misijonsko dejavnost in ravnatelja sestavljajo škofijski animatorji za misijone, zastopnik moških redovnih skupnosti, zastopnica ženskih redovnih skupnosti, urednik *Misijonskih obzorij* in predstavnik misijonskih dejavnosti. Vsaka škofija ima poleg škofijskega tudi dekanijske animatorje za misijone.

V Misijonskem središču Slovenije, ki ga vodi ravnatelj, so redno zaposleni štirje sodelavci. Dejavnih je tudi nekaj prostovoljcev, molivcev, botrov in zlasti nešteto dobrotnikov in podpornikov naših misijonarjev. Nad finančnim delovanjem MSS bedi nadzorni odbor, ki ga imenuje SŠK na predlog odgovornega škofa za misijone.

MSS na ravni vesoljne Cerkve sodeluje s Kongregacijo za evangelizacijo narodov in Papeškimi misijonskimi družbami ter lokalnimi Cerkvami (škofijami) po vsem svetu. V Sloveniji sodeluje z drugimi delovnimi telesi SŠK, z (nad)škofijami in župnijami, ob posameznih projektih tudi z drugimi cerkvenimi, državnimi in družbenimi ustanovami (šole, Karitas, zdravstvene ustanove, Ministrstvo za zunanje zadeve RS idr.).

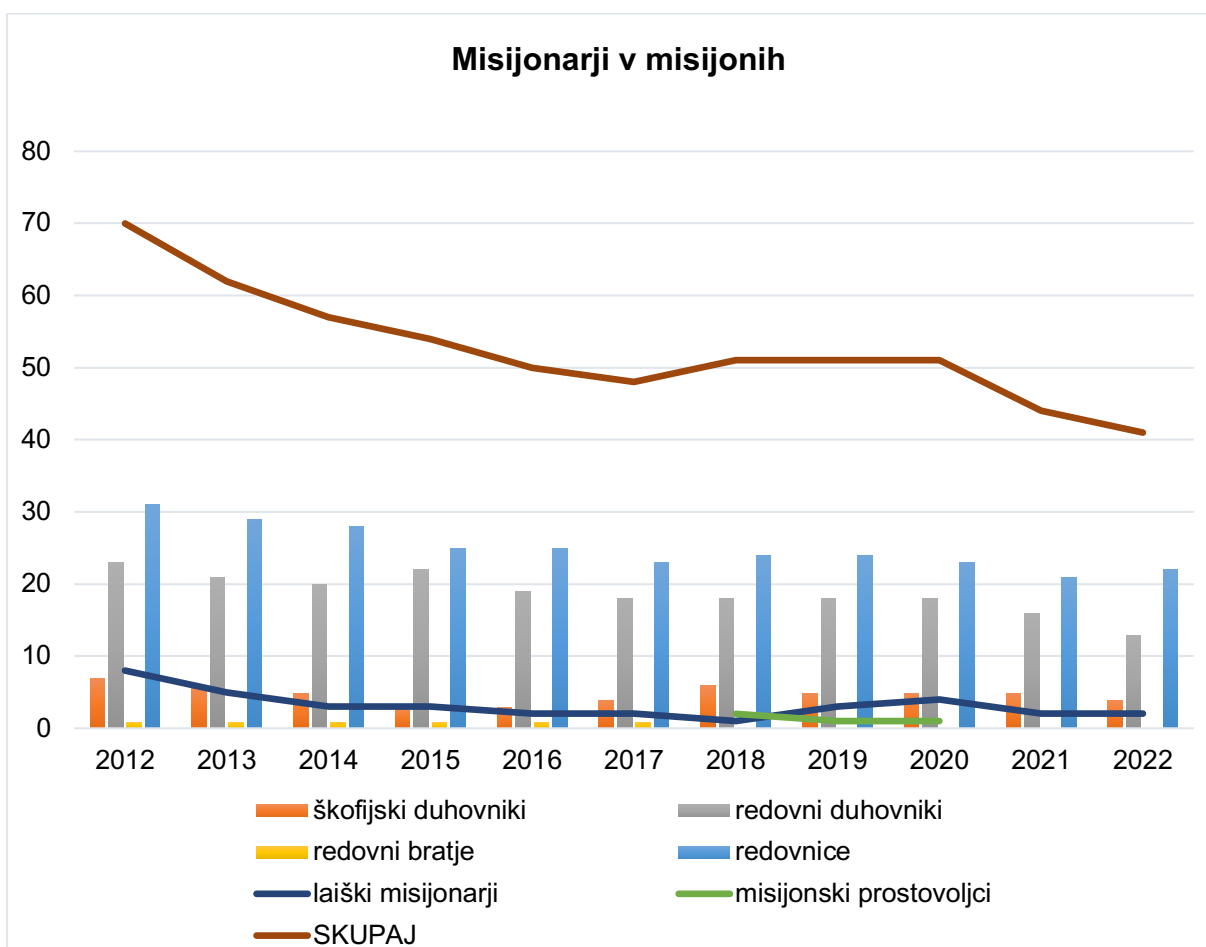
11.3 Statistika 2012–2022

11.3.1 Misijonarji v misijonih

V zadnjih desetih letih je vidno zmanjšanje števila misijonarjev v misijonih. V letu 2012 je bilo v misijonih 70 misijonarjev, leta 2022 pa je bilo v misijonih 43 misijonarjev. Eden izmed razlogov za upad je seveda manjše število novih duhovnih poklicev. Zavod Katoliška mladina vsako leto organizira tudi enomesečni misijonski prostovoljski projekt POTA, v okviru katerega se vsako leto v misijone odpravi okrog 40 mladih prostovoljcev.

V MISIJONIH	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
škofijski duhovniki	7	6	5	3	3	4	6	5	5	5	4
redovni duhovniki	23	21	20	22	19	18	18	18	18	16	13
redovni bratje	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
redovnice	31	29	28	25	25	23	24	24	23	21	23
laiški misijonarji	8	5	3	3	2	2	1	3	4	2	3
misijonski prostovoljci							2	1	1		
SKUPAJ	70	62	57	54	50	48	51	51	51	44	43

Tabela 1: Število misijonarjev 2012–2022 po pripadnosti in stanu (podatki: jan. 2023)

Primerjava števila misijonarjev po pripadnosti in trend

V obdobju 2012–2022 lahko vidimo, da je bilo v misijonih največ redovnic in redovnikov, sledijo jim škofijski duhovniki. Pri vseh število počasi upada. V misijone so odšli le: trije škofijski duhovniki, deset redovnic in pet redovnikov. Pri laiških misijonarjih sta do leta 2016 vsako leto v misijone odšla en ali dva laiška misijonarja, odstopa le leto 2012, ko so v misijone odšli štirje laiški misijonarji. Septembra 2018 smo v misijone za leto dni poslali dva misijonska prostovoljca. V letu 2019 smo v misijone poslali dve laiški misijonarki in eno misijonsko prostovoljko.

ODHOD V MISIJONE	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
škofijski duhovniki						1	2				
redovni duhovniki	1	1		2							
redovni bratje											
redovnice		1	1		1	1	3	1			
laiški misijonarji	4	2	1	2		1		2			
misijonski prostovoljci							2	1			
SKUPAJ	5	4	2	4	1	3	7	4	0	0	0

Tabela 2: Odhodi v misijone v obdobju 2012–2022 po letih

VRNITEV DOMOV	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
škofijski duhovniki		1	1	2				1			1
redovni duhovniki		1	1		2	1					3
redovni bratje							1				
redovnice	2	3	2	2	1	2	2			1	
laiški misijonarji	1	5	3	2	1		1			2	
misijonski prostovoljci								2		1	
SKUPAJ	3	10	7	6	4	3	4	3	0	4	4

Tabela 3: Število misijonarjev, ki so se za stalno vrnili iz misijonov

V desetletnem obdobju se je za stalno v domovino vrnilo 48 misijonarjev, od tega 15 laiških misijonarjev. Drugi misijonarji (redovniki, redovnice, duhovniki) so se večinoma vrnili v domovino zaradi zdravstvenih težav in starosti.

11.3.2 Denarna pomoč misijonarjem

Namen MSS-ja je pomagati našim misijonarjem pri njihovem oznanjevanju in delu za dobro župnije in ljudi. Pomagamo jim z Misijonsko molitveno zvezo in finančno s podporo njihovih projektov. V povprečju smo na leto podprli 110 različnih projektov in v misijone poslali približno 2.000.000 EUR letno.

11.3.3 MIVA v številkah

Akcija MIVA deluje v sklopu MSS-ja. V Sloveniji obstaja že od leta 1987 in je članica mednarodne organizacije MIVA. Že trideset let pomaga našim misijonarjem pri nakupu prepotrebnih vozil. Večji del zbranih sredstev gre za potrebe slovenskih misijonarjev. Na predlog mednarodne MIVE vsako leto darujemo tudi kakšno vozilo za potrebe njihovih sobratov oziroma misijonarjev iz drugih držav. Danes smo vsi vezani na prometna sredstva. Vozniki in drugi na Krištofovo nedeljo namenijo svoj dar za srečno

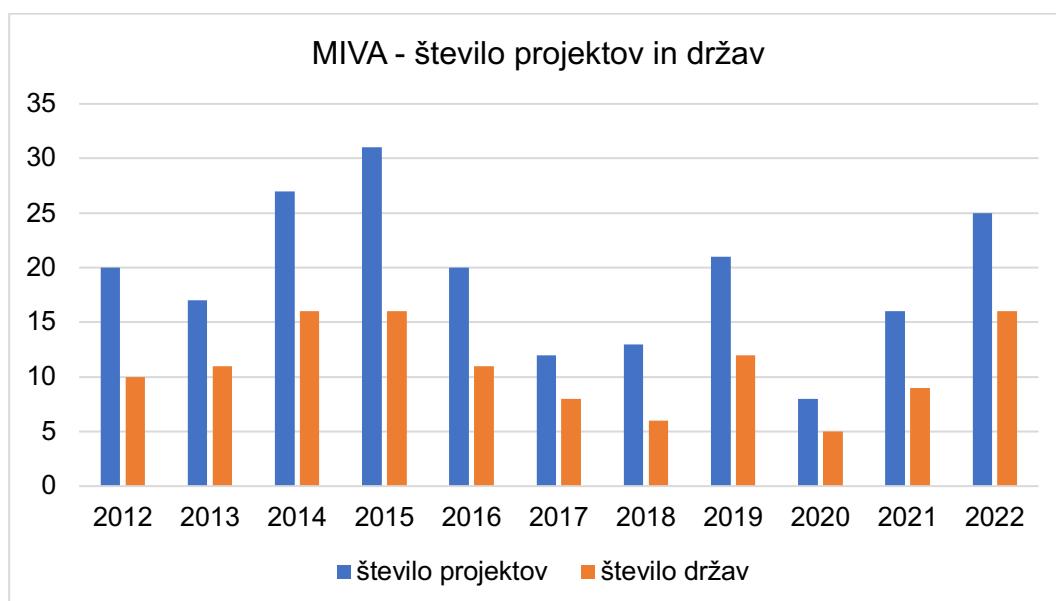
prevožene kilometre. Kako mogočen je ta dar in kako rešilen za naše misijonarje in ljudi v tretjem svetu, zgovorno pričajo vozila, sad akcije MIVA.

Da lahko misijonarji opravljajo svoje človekoljubno poslanstvo, potrebujejo prevozna sredstva. Njihovo delo poteka večinoma v krajih, ki so zelo oddaljeni od središč. Dobro vozilo jim omogoča, da lahko prevažajo hrano, gradbeni material, učitelje, katehiste in otroke, predvsem pa bolnike, s čimer rešujejo življenja.

V zadnjih desetih letih smo podprli skupno 202 projekta, kar pomeni, da smo v povprečju odobrili 18 projektov na leto. Ob tem vidimo, da finančna pomoč v vseh letih ni upadala, ampak je nenehno naraščala, razen v letu 2020, kar je posledica epidemije covid-19. Največ projektov smo izvedli leta 2015, ko smo jih odobrili kar 31 v 16 različnih državah. Misijonarji so največkrat prosili za avtomobile; v desetih letih smo tako v misijone poslali kar 214 avtomobilov.

Leto	Število projektov	Število držav	Zbrani darovi
2012	20	10	325.064,60 €
2013	17	11	285.368,00 €
2014	27	16	454.435,00 €
2015	31	16	572.805,60 €
2016	20	11	463.700,00 €
2017	12	8	284.036,66 €
2018	13	6	378.180,00 €
2019	21	12	405.286,63 €
2020	8	5	164.780,00 €
2021	16	9	369.100,00 €
2022	25	16	593.760,00 €
SKUPAJ:	210	120	4.296.516,49 €

Tabela 4: Število podprtih prošelj za misijonska vozila po letih (v enem projektu je včasih več vozil, opreme ali drugih stroškov)

tip vozila MIVA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SKUPAJ
avto	10	11	14	16	16	6	10	15	5	8	13	124
kombi			2	3	1		1	2	1		5	15
kamionet	1				1			1				3
tovornjak	3											3
minibus		1	2		1					1	1	6
avtobus				1			1				2	4
reševalno vozilo				1		1	1			1		4
traktor	1		1			2						4
delovni stroj				1								1
štirikolesnik			1									1
motor, motorno kolo	3		1	9		4				5	2	24
kolo	1					3					1	5
čoln	1	1	1	2								5
pristan			1									1
radijska postaja	1			1								2
nadomestni deli (motor, gume ...)	1	1				1			1			4
popravilo		2			1			1		1	1	6
drugo (doplačilo, carina, prevozi ...)		1						2	1	3	4	11
SKUPAJ	22	17	23	34	20	17	13	21	8	19	29	223

Tabela 5: Število poslanih vozil, opreme ali povezanih stroškov po letih

11.3.4 Trikralsjevska akcija

Od leta 1994 Misijonsko središče Slovenije obuja star običaj koledovanja, ki mu dodajamo pomen solidarnosti. Otroci in mladi, ponekod pa tudi starejši, kot koledniki hodijo od hiše do hiše, prepevajo in prinašajo blagoslov. Z zbranimi sredstvi vsako leto podpremo izključno projekte slovenskih misijonarjev. Projekte izberemo na podlagi poslanih prošelj, ki jih dobimo od misijonarjev. Z velikonočnim pismom misijonarjem pošljemo obrazce za prijavo projekta za TKA. Prošnje zbiramo do konca avgusta, jih nato pregledamo in izberemo projekte, za katere bomo zbirali denar. V adventu na župnije pošljemo revije, letake, nalepke, plakate in pohvale, ki jih koledniki potrebujejo za uspešno izvedbo koledniške akcije. V času od 26. decembra do 6. januarja koledniki v svoji župniji obišejo domove, zapojejo kolednico, voščijo vse dobro v novem letu in ob tem zbirajo sredstva za projekte naših misijonarjev. Zbran denar najpozneje v marcu pošljemo misijonarjem, katerih projekti so bili izbrani. Morebitni preostanek namenimo za druge projekte v okviru TKA, povezane z izobraževanjem in druženjem otrok in odraslih.

Trikralsjevska akcija je med ljudmi iz leta v leto bolj sprejeta. V desetih letih se je tako število sodelujočih župnij povečalo. Zadnjih nekaj let število župnij ostaja enako, znesek zbranih in poslanih darov pa se je zaradi epidemije koronavirusa in drugačne

izvedbe koledniške akcije zmanjšal. V povprečju smo imeli v desetletnem obdobju približno enajst projektov na leto.

Trikraljevska akcija po letih	Število projektov	Število sodelujočih župnij	Zbrani in poslani darovi
2012/13	6	310	329.215,00 €
2013/14	10	340	362.159,00 €
2014/15	4	330	351.831,00 €
2015/16	7	354	356.133,00 €
2016/17	16	359	334.932,00 €
2017/18	17	362	306.300,00 €
2018/19	20	363	387.910,00 €
2019/20	20	363	428.174,00 €
2020/21	9	365	135.000,00 €
2021/22	10	365	276.000,00 €
2022/23	10	367	337.000,00 €
SKUPAJ	129		3.604.654,00 €
Povprečje	12	353	327.695,82 €

Tabela 6: Rezultati trikraljevske akcije po izpeljanih projektih, številu župnij in zneskih zbranih darov

11.3.5 Adventna akcija

Otroci po župnijah so vsako leto v adventu povabljeni k dobrodelnosti. Zato pripravimo adventni koledar, ki služi kot pomoč otrokom, staršem in katehetom pri doživljanju adventnega časa in pripravi na Jezusovo rojstvo. Koledar jih spodbuja tudi k njihovi solidarnosti z otroki po svetu, ki živijo v revščini. Prihranki, ki jih v decembrskih dneh podarijo otroci za svoje vrstnike, revne otroke po svetu, pomagajo pri nabavi hrane in gradnji ali vzdrževanju sirotišnic, vrtcev, šol in dispanzerjev v misijonskih deželah, kot tudi pri različnih oblikah pastore, kateheze in priprave na zakramente.

Adventna akcija je dobro sprejeta med ljudmi, kar lahko v priloženi tabeli vidimo po številu sodelujočih župnij in tudi zbranih darov. Ker pa v akciji darujejo predvsem otroci, so zbrani darovi v primerjavi s trikraljevsko akcijo veliko manjši. V povprečju se je vsako leto zbralo približno 85.000 EUR. Izstopa leto 2014, ko so zbrani darovi presegli znesek 100.000 EUR. Darove, ki so zbrani v okviru adventne akcije, namenimo za projekte Svetega otroštva, ki jih izberejo v Rimu. Vsako leto nam sporočijo, kam in za kateri projekt pošljemo zbrane darove.

Adventna akcija	Število župnij	Darovi
2012	616	90.276,60 €
2013	613	89.903,58 €
2014	617	126.954,37 €
2015	624	87.965,51 €
2016	629	86.179,03 €

2017	630	76.103,97 €
2018	624	64.190,52 €
2019	615	75.717,13 €
2020	Ni točne inf. zaradi drugačne izvedbe	64.845,09 €
2021	615	82.687,71 €
2022	607	89.932,51 €
SKUPAJ		934.756,02 €
Povprečje	619	84.977,82 €

Tabela 7: Pregled zbranih darov v otroški adventni akciji in število sodelujočih župnij

11.3.6 Botrstvo

V Sloveniji je vsem otrokom omogočeno šolanje; vsi imajo možnost, da si pridobijo vsaj osnovno izobrazbo. Marsikje po svetu pa ni tako. Mnogo otrok si v revnih deželah želi v šolo, starši pa jih zaradi revščine ne morejo vpisati, jim plačati šolnine, kupiti šolske uniforme. Štipendij in pomoči države pri šolanju ni. Zato smo se v MSS-ju odločili, da bomo po misijonarjih v misijonih pomagali otrokom vsaj do osnovne izobrazbe.

Projekt Botrstvo smo začeli izvajati v juniju 2000 na pobudo pokojnega misijonarja p. Miha Drevenška, ki je deloval v Zambiji. Takrat je p. Miha v Slovenijo pripeljal glasbeno skupino iz Zambije. Ljudje, ki so obiskovali njihove koncerte, so želeli članom skupine pomagati. Tako se je porodila ideja za botrstvo. Pozneje smo projekt razširili še na druge države. Trenutno botrstva potekajo v devetih različnih državah: Angoli, Braziliji, Etiopiji, Kambodži, Mjanmaru, Zambiji ter na Madagaskarju, Salomonovih otokih in Samoi. Botrom, ki se odločijo za botrstvo, dvakrat letno pošljemo pošto, s katero jih obveščamo o stanju na misijonu in o otrocih, ter položnico. V zadnjih letih je število botrov nekoliko upadlo, a še vedno je številka kar visoka, saj je v projekt trenutno vključenih nekaj več kot 3000 slovenskih botrov.

11.3.7 Misijonska nedelja

Oktober je namenjen misijonom, zato v tem mesecu praznujemo misijonsko nedeljo. Takrat se še posebej spominjamo misijonarjev, zanje molimo in zbiramo darove. Molitev in nabirka na misijonsko nedeljo sta nekaj posebnega, saj zajameta vse župnije po vsem svetu. Vernike vsega sveta na ta dan povežeta v solidarnosti in utrjujeta zavest o misijonih. Nabirka na misijonsko nedeljo ustvarja mednarodni solidarnostni sklad za misijone, kar omogoča pravično delitev darov, še posebej tistim župnijam po svetu, ki so najbolj potrebne pomoči. Nabirko misijonske nedelje vsako leto nakažemo v Rim, kjer jo razdelijo med projekte po vsem svetu.

Misijonska nedelja	Nakazani znesek v EUR
2012	259.425,95 €
2013	180.209,53 €
2014	322.595,01 €

2015	273.125,65 €
2016	279.057,50 €
2017	304.764,62 €
2018	256.151,12 €
2019	250.967,92 €
2020	117.921,82 €
2021	221.087,22 €
2022	275.123,85 €
SKUPAJ	2.740.430,19 €

Tabela 8: Pregled zbranih darov v nabirkah za misijonsko nedeljo

11.3.8 Način razdeljevanja zbranih darov

Vsi zbrani darovi iz različnih akcij in nabirk so v MSS-ju računovodsko zavedeni in sledljivi, ob strogem upoštevanju namena se nakazujejo neposredno misijonarjem. Zato uživa MSS veliko zaupanje ljudi. Misijonarji nam skozi vse leto pošiljajo svoje prošnje s predračuni za konkretne misijonske projekte (npr. za šole, vozila, ambulante, cerkve, župnišča, obnove, hrano ...). Ravnatelj MSS-ja oziroma Medškofijski misijonski odbor prošnje pregleda, in ko jih glede na razpoložljiva sredstva potrdimo, se odobreni znesek nakaže na račun misijonarja oziroma njegove redovne skupnosti v misijonih. Izjemi sta adventna akcija (postopek smo opisali v predhodnem besedilu) in misijonska nedelja, ki sta del svetovne nabirke za misijone. Ta sredstva se nakažejo v različne države za projekte, ki so izbrani na razpisih Papeških misijonskih družb v Rimu.

Naši misijonarji že med napredovanjem projekta, zlasti pa po njegovem sklepu, pošiljajo poročila, zahvale in fotografije. O delu misijonarjev in njihovih projektih lahko prebirate na spletni strani www.missio.si, na FB-profilu Misijonsko središče Slovenije in v glasilu *Misijonska obzorja*, ki ima naklado 4700 izvodov. Ob raznih akcijah občasno izdamo tudi DVD-je z misijonskimi tematikami (dostopni so tudi na Youtube kanalu in v arhivu TV Exodus). Kadar so naši misijonarji v domovini, radi spregovorijo za *Družino*, Radio Ognjišče, revijo *Ognjišče* in druge katoliške medije.

11.3.9 Trenutno stanje slovenskih misijonarjev

V oktobru 2022 ima Cerkev v Sloveniji 41 misijonarjev in misijonark v 27 državah na štirih celinah. Od oktobra 2021 do oktobra 2022 so se trije misijonarji vrnil v domovino, en misijonar je trenutno na zdravljenju v Sloveniji, na Japonskem je umrl jezuit p. Vladimir Kos, na misijon v Senegal pa je odšla s. Zorica Blagotinšek.

12 Slovenska ter škofijske in župnijske karitas

Karitas je dobrodelna ustanova Katoliške cerkve v Sloveniji, ki uresničuje karitativno in socialno poslanstvo Cerkve. Slovensko karitas je 1. maja 1990 ustanovila tedanja Slovenska pokrajinska škofovska konferenca.

Pomembna dejstva o Slovenski in škofijskih karitas:¹¹⁹

- V letu 2022 je bilo v različne programe Karitas vključenih več kot 143.175 oseb, od tega več kot 26.733 otrok in 35.104 starejših.
- Karitas s hrano, plačilom položnic, rabljenimi oblačili in drugimi oblikami materialne pomoči vsako leto pomaga več kot **40.000 gospodinjtvom** oziroma **več kot 99.408 socialno ogroženim ljudem**.
- Karitas je v zadnjih desetih letih razdelila več kot **35 milijonov kilogramov hrane, v letu 2022 pa 3490 ton**. Prostovoljci Karitas so ljudem v stiski v zadnjih desetih letih poklonili več kot **6 milijonov ur prostovoljnega dela**, samo v letu 2022 so opravili 553.342 prostovoljnih ur.
- V letu 2002 je Karitas soustanovila **prvo ambulanto za osebe brez zdravstvenega zavarovanja** v Ljubljani; v letu 2005 je bila ustanovljena v Mariboru. V letu 2010 je nastala prva ljudska kuhinja v Mariboru in nato še v Murski Soboti.
- Danes v socialnovarstvenih programih za zasvojene, oskrbo žensk v stiski, večinoma v sklopu Zavoda Pelikan Karitas in Karitas Samarijan ter v Škofijski karitas Murska Sobota in Maribor, deluje **več kot 50 zaposlenih sodelavcev in strokovnjakov**, predvsem s področja sociale. Programe večinsko sofinancira MDDSZ.
- Razvija se YoungCaritas Slovenija, ki je v sklopu programa v letu 2022 izvajala lastne projekte in se pridružila projektom Slovenske karitas. Potekalo je sodelovanje z YoungCaritas v okviru škofijskih karitas. V mreži Karitas sodeluje več kot **2500** mladih prostovoljcev. Predstavniki YoungCaritas Slovenije je vključen v delovno skupino Caritas Evropa.
- Na vsakega zaposlenega v mreži Karitas je na terenu 80 prostovoljcev.
- Slovenska karitas sodeluje z misijonarji v Afriki. V zadnjih 16 letih smo podprli gradnjo, obnovo in opremljanje osmih šol in vrtca, sedmih zdravstvenih centrov, centra za fizioterapijo in šest porodnišnic ter gradnjo več kot 30 večjih vodnjakov. Z nakupi hrane smo pomagali tisoče podhranjenim otrokom, pri čemer so bila rešena mnoga življenja. Dosedanja pomoč iz Slovenije lajša življenje več kot **250.000 ljudem** v Afriki, med katerimi je več kot polovica otrok. V Afriki pomaga tudi v okviru akcij »Z delom do dostojnega življenja« in »Kupim kozo«, ki najrevnejšim omogočata zaslužek in trajnostno preživetje.
- Slovenska karitas se z lastnimi dobrodelnimi akcijami vključuje tudi na mednarodno humanitarno področje. Z Ministrstvom za zunanje zadeve Republike Slovenije je v letu 2021 podpisala sporazum o strateškem partnerstvu na področju mednarodne humanitarne pomoči, ki ga bo izvajala do oktobra 2023. V sklopu tega partnerstva se Karitas s projekti hitro odziva na aktualne humanitarne potrebe (v letu 2022: pomoč beguncem na Poljskem in v Moldaviji; v Ukrajini; ob krizi v Etiopiji).

---

¹¹⁹ Vir: Letna poročila slovenskih škofij in Slovenska karitas, <https://www.karitas.si/o-karitas/porocilo/>, pridobljeno 20. oktobra 2022.

Hkrati skupaj s platformo SLOGA krepi delovanje slovenskih nevladnih organizacij na humanitarnem področju.

- Slovenska karitas je v letu 2022 izvedla tudi največjo humanitarno akcijo v svoji zgodovini, saj je za pomoč prizadetim z vojno v Ukrajini v letu 2022 zbrala 3.390.066 EUR: v finančni obliki je bilo darovanih 2.422.147 EUR; v materialni obliki pa pomoč v vrednosti 673.981 EUR s strani številnih posameznikov in 235 podjetij; 293.939 EUR je prispevalo Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve RS v okviru humanitarnega strateškega partnerstva. S pomočjo te velike solidarnosti Slovencev in Slovenije je Slovenska karitas v enem letu v sodelovanju s Karitas Spes Ukrajina v Ukrajino odposlala 29 humanitarnih pošiljk s 416 tonami materialne pomoči (predvsem hrano, vodo, higienske potrebščine, sanitetni in medicinski material ter zdravila). Ostala zbrana sredstva so bila nakazana za izvedbo humanitarnih projektov Karitas v Ukrajini.
- Del poslanstva Karitas je tudi pomoč beguncem, migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi. Slovenska karitas kot nadaljevanje triletnega evropskega projekta ozaveščanja javnosti o migracijah in razvoju MIND nadaljuje programe, s katerimi mlade v slovenskih šolah seznanja s to tematiko. V šolah potekajo tudi preventivne delavnice ozaveščanja o trgovini z ljudmi.
- Karitas izvaja tudi pomoč pri celoviti integraciji oseb s prizanim statusom repatriirane osebe iz Venezuele.
- Karitas se z različnimi preventivnimi programi zavzema za zmanjšanje porabe alkohola v Sloveniji, spremembo družbenih navad in preprečevanje čezmernega pitja, ki vodi v zasvojenost in trpljenje številnih družin. Izvaja brezplačna preventivna predavanja za mlade v pripravi na zakon, starše in delavnice za otroke, mladostnike.

12.1 Odhodki mreže Karitas v letih 2011–2022 (v EUR)¹²⁰

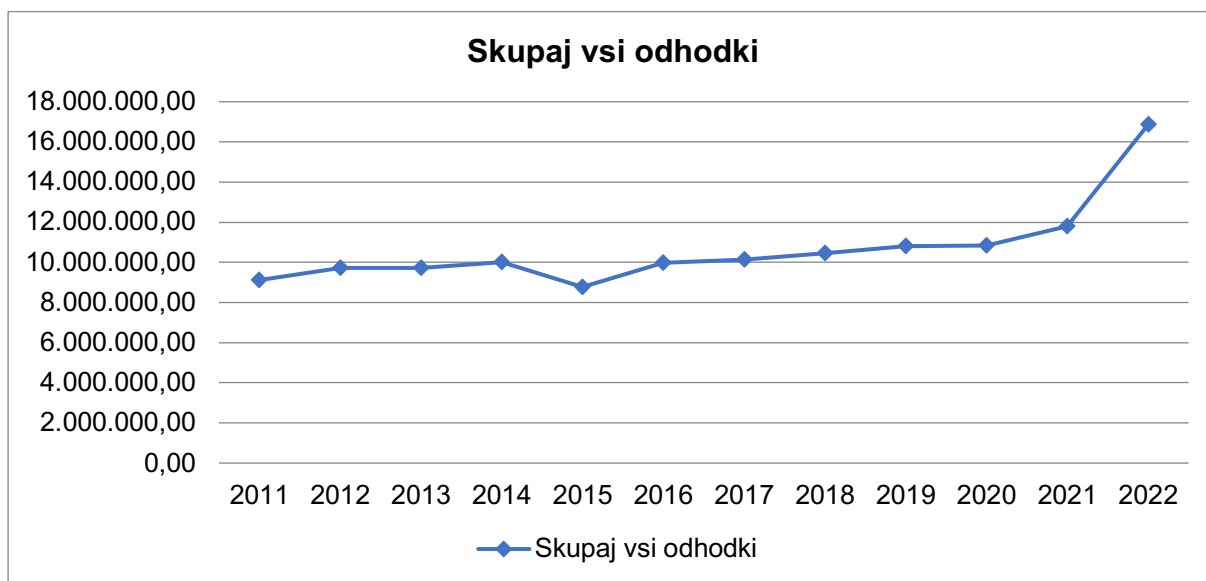
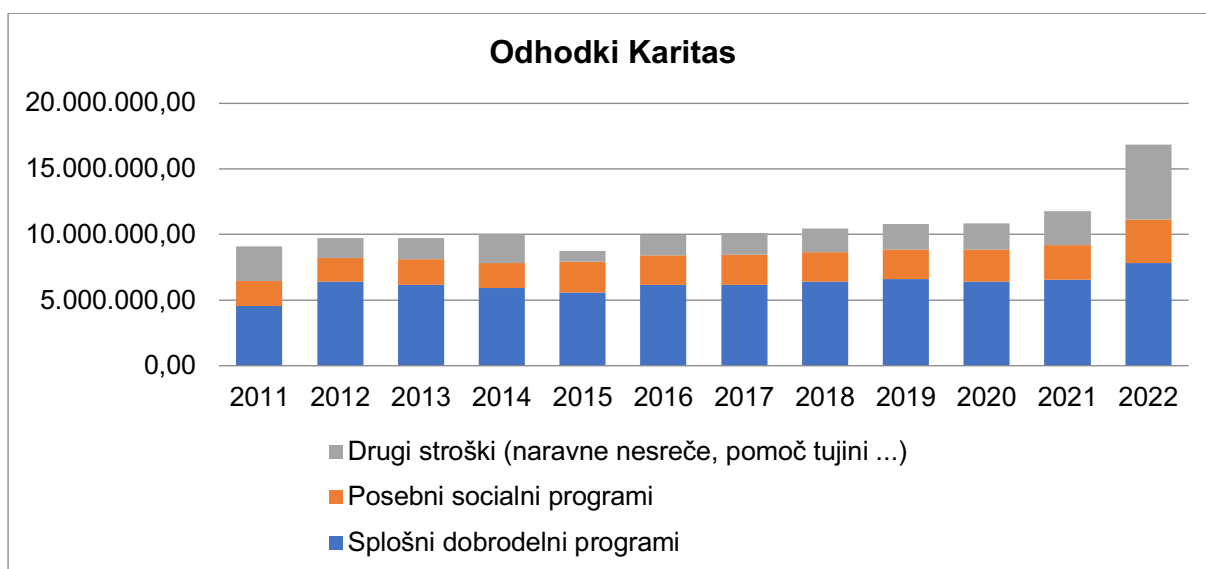
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Splošni dobrodelni programi	4.533.199,00	6.419.769,14	6.172.997,38	5.910.701,65	5.601.667,01	6.160.573,89
Posebni socialni programi	1.942.605,00	1.773.411,60	1.930.992,79	1.893.588,07	2.319.898,28	2.247.560,19
Drugi stroški (naravne nesreče, pomoč tujini ...)	2.626.874,00	1.524.873,64	1.604.530,00	2.198.259,71	849.665,75	1.562.611,91
Skupaj vsi odhodki	9.102.678,00	9.718.054,38	9.708.520,17	10.002.549,43	8.771.231,04	9.970.745,99

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Splošni dobrodelni programi	6.161.756,08	6.397.519,76	6.594.877,70	6.397.575,91	6.581.368,51	7.816.479,53

¹²⁰ Vir: Letna poročila slovenskih škofij in Slovenska karitas, <https://www.karitas.si/o-karitas/porocilo/>, pridobljeno 20. oktobra 2023.

Posebni socialni programi	2.320.893,72	2.238.193,94	2.265.150,06	2.431.926,31	2.611.918,32	3.306.608,75
Drugi stroški (naravne nesreče, pomoč tujini ...)	1.648.249,99	1.830.761,94	1.951.916,48	2.012.520,45	2.585.834,99	5.746.351,07*
Skupaj vsi odhodki	10.130.899,80	10.466.475,64	10.811.944,24	10.842.022,67	11.779.121,82	16.869.439,35

* Pomoč tujini (predvsem Afriki in območju Balkana ter Ukrajini) je presegla 4,4 mio EUR. Izjemen dodaten del pomoči tujini v višini 3,3 mio EUR je bil namenjen humanitarni pomoči prizadetim v vojni v Ukrajini. Od tega je bilo v finančni obliki darovanih 2.422.147 EUR, v materialni obliki pa pomoč v vrednosti 673.981 EUR s strani številnih posameznikov in 235 podjetij. 293.939 EUR je prispevalo Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve RS v okviru humanitarnega strateškega partnerstva.

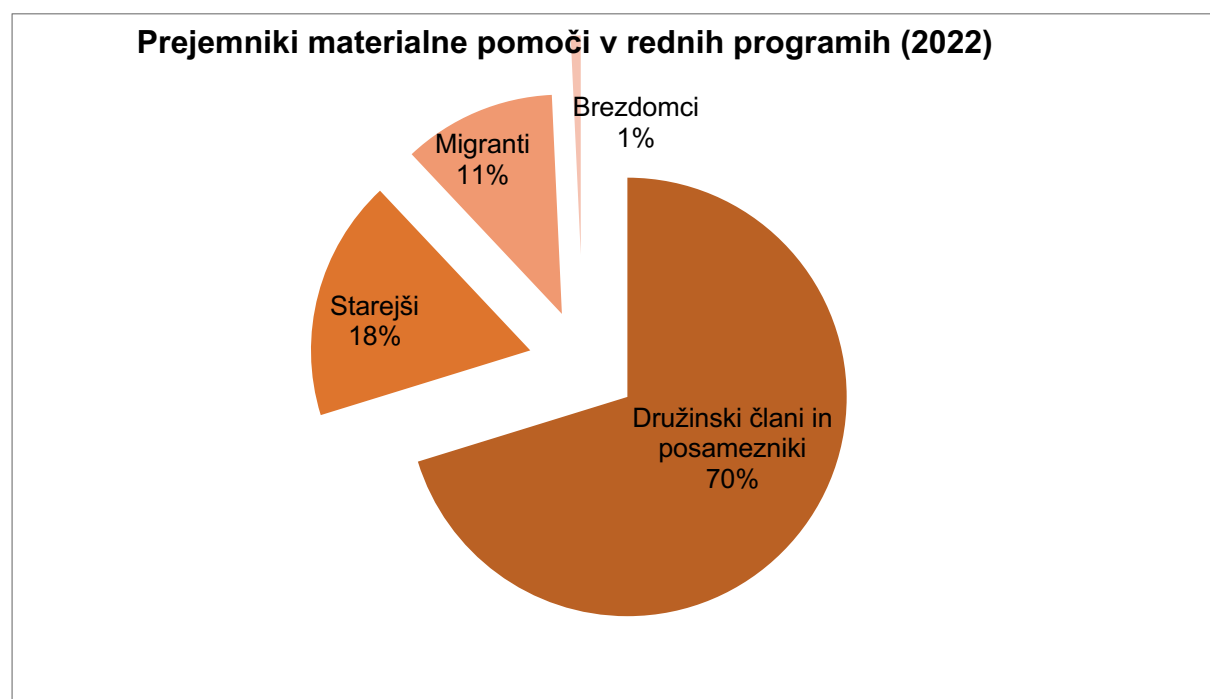
12.2 Mreža Karitas v letu 2022¹²¹

V letu 2022 so v Sloveniji v okviru mreže Karitas delovali krovna organizacija Slovenska karitas, šest škofijskih karitas, **445** župnijskih in območnih karitas ter dva zavoda, ki izvajata socialnovarstvene programe na področju pomoči ženskam v stiski in pomoči odvisnikom. V Karitas je v letu 2022 delovalo več kot **9700 prostovoljcev**, ki so skupaj opravili **553.342 ur prostovoljnega dela**. V letu 2022 so z zbranimi sredstvi pomagali več kot **143.175 ljudem v stiski** po vseh slovenskih krajih, med njimi tudi **35.104 starejšim** in **26.733 otrokom**. **Pomoč v hrani je skupaj prejelo 99.408 oseb.**

Materialno pomoč je v rednih programih pomoči prejelo:

Prejemniki materialne pomoči v rednih programih (2017–2022)	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%
Družinski člani in posamezniki	77.367	82	76.248	7	75.432	77	77.396	84,98	68.399	76,21	69.816	70,23
Starejši	11.829	12	14.093	15	16.163	16	12.965	14,23	15.030	16,74	17.648	17,75
Migranti	4249	4	4395	5	5451	6	n. p.	0,00	5701	6,35	11.215	11,28*
Brezdomci	1439	2	1240	1	1221	1	719	0,79	624	0,70	729	0,73
Skupaj:	94.884	100	95.976	100	98.267	100	91.080	100	89.754	100	99.408	100

* V letošnjem letu se je pomoč migrantom povečala predvsem zaradi prihoda beguncev iz Ukrajine.

¹²¹ Vir: Letna poročila Slovenske karitas, <https://www.karitas.si/o-karitas/porocilo/>, pridobljeno 7. oktobra 2022.

Karitas je glavnino materialne pomoči družinam, otrokom in starejšim razdelila v hrani, obleki, higienskih pripomočkih, v obliki plačila najnujnejših položnic in v obliki šolskih potrebščin. V sklopu materialne pomoči je bilo v letu 2022:

- razdeljenih **3.490** ton hrane;
- v projekt donirane hrane je bilo vključenih **2.361 oseb**, razdeljenih pa je bilo **247 ton** hitro pokvarljive hrane iz trgovskih centrov;
- **13.854** oseb je prejelo pomoč v obliki plačila položnic;
- **1.187** oseb je ob večjih stiskah in drugih naravnih nesrečah prejelo dodatno pomoč;
- **12.350** otrok je prejelo šolske potrebščine v obliki paketa ali bonov za delovne zvezke;
- **1.727** osnovnošolcev in dijakov je bilo deležnih pomoči pri plačilu kosila, prevoza in obšolskih dejavnosti;
- **13.468** otrok je bilo vključenih v botrstvo in posvojitev na razdaljo, otroci pa so bili deležni tudi obdarovanj ob praznikih in učne pomoči;
- **585** oseb je bilo vključenih v letovanja družin, otrok in starejših v Portorožu in Soči;
- strokovni delavci in usposobljeni prostovoljci v škofijskih in župnijskih karitas so izvedli več kot **22.833** individualnih svetovanj, v katera je bilo vključenih več kot **9.700** gospodinjev;
- v različne oblike družabnih dogodkov je bilo vključenih **7.660** starejših;
- prostovoljci so z več kot **62.515** obiski razveselili več kot **29.288** starejših;
- **2.300** družinskih članov iz socialno ogroženih družin je bilo vključenih v strokovno vodene skupine, delavnice in izobraževanja;
- več kot **12.222** otrok je bilo vključenih v obdarovanja, **5.077** v delavnice in **387** v centre za mlade in otroke.

Poleg splošnih dobrodelnih programov organizacije Karitas izvajajo tudi socialnovarstvene programe na področju pomoči odvisnikom, materinskih domov, brezdomcev, ambulant za osebe brez zavarovanja in pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. Tako je v materinskih domovih in v varni hiši v lanskem letu bivalo **210** žensk in otrok, v sprejemne in terapevtske centre ter v komune je bilo vključenih **129** odvisnikov, v zavetiščih za brezdomce ter v trajni namestitvi je bilo oskrbe deležnih **77** oseb. V ljudskih kuhinjah je hrano redno prejelo **1.363** oseb. Prav tako je Karitas pomagala žrtvam trgovine z ljudmi.

12.3 Državna sredstva za mrežo Karitas

Kot pravna oseba zasebnega prava se Cerkev lahko poteguje tudi za sredstva iz državnega proračuna, na primer za dobrodelnost in izvedbo programov na socialnem področju. Organizirana dobrodelnost se je v Cerkvi v Sloveniji začela z demokratičnimi spremembami leta 1990, ko je bila ustanovljena Slovenska karitas.

12.4 Viri za realizacijo odhodkov v letu 2022¹²²

Največji vir za realizacijo odhodkov so v letu 2022 predstavljali donatorji s 53,3 % (41 % donacije in sponzorstva; 11,2 % podarjena hrana in material podjetij ter

---

¹²² Vir: Letna poročila Slovenske karitas.

posameznikov), sledijo državna sredstva (razpisi ministrstev, dohodnina, zavodi ...) z 18 %, hrana iz sklada EU s 15 %, Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij z 8,7 %, občine s 4,8 %. Preostala sredstva v višini 0,2 % so prispevali drugi manjši financerji.

12.5 Zaposleni v Karitas¹²³

V škofijskih karitas, zavodih in na Slovenski karitas je bilo v letu 2022 na področju splošne dobrotelnosti, v programih in splošnem delovanju redno zaposlenih 40 oseb in 11 oseb v okviru javnih del. Stroške dela večinsko pokrivajo Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter zavodi v sklopu programov aktivnega zaposlovanja.

Na področju specifičnih in socialnovarstvenih programov pomoči odvisnikom, ženskam v stiski, brezdomcem, osebam brez zdravstvenega zavarovanja, migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi, katerih stroške dela večinsko financira Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve, je delovalo 57 redno zaposlenih in devet v okviru javnih del.

Trije zaposleni in en zaposlen s polovičnim delovnim časom so delovali na področju preventive, izobraževanja, razvoja in mentorstva prostovoljstva; eden na področju dobrotelnih akcij; eden na področju mednarodne humanitarne in razvojne pomoči ter globalnega učenja.

---

¹²³ Vir: Letna poročila Slovenske karitas.

13 Financiranje in plačevanje davkov Katoliške cerkve

Glavni vir prihodkov Katoliške cerkve v Sloveniji predstavljajo prostovoljni darovi vernikov, ki so prvenstveno namenjeni financiranju verske dejavnosti (bogoslужje, kateheza, vzdrževanje duhovnikov, dobrotelost Cerkve ipd.), pa tudi vzdrževanju stavb, sakralne kulturne dediščine in drugim materialnim stroškom. Država verske dejavnosti Katoliške cerkve ne financira, ampak sofinancira samo tiste dejavnosti, ki so družbeno in splošnokoristne (npr. vzdrževanje in obnova sakralne kulturne dediščine nacionalnega pomena, karitativna dejavnost in socialna pomoč, arhivi, šolstvo ipd.). Cerkev večino teh sredstev prejme s kandidiranjem na javnih razpisih.

Zakonska podlaga za sofinanciranje splošnokoristnih dejavnosti, ki jih opravljajo verske skupnosti, je predstavljena v naslednjih dokumentih:

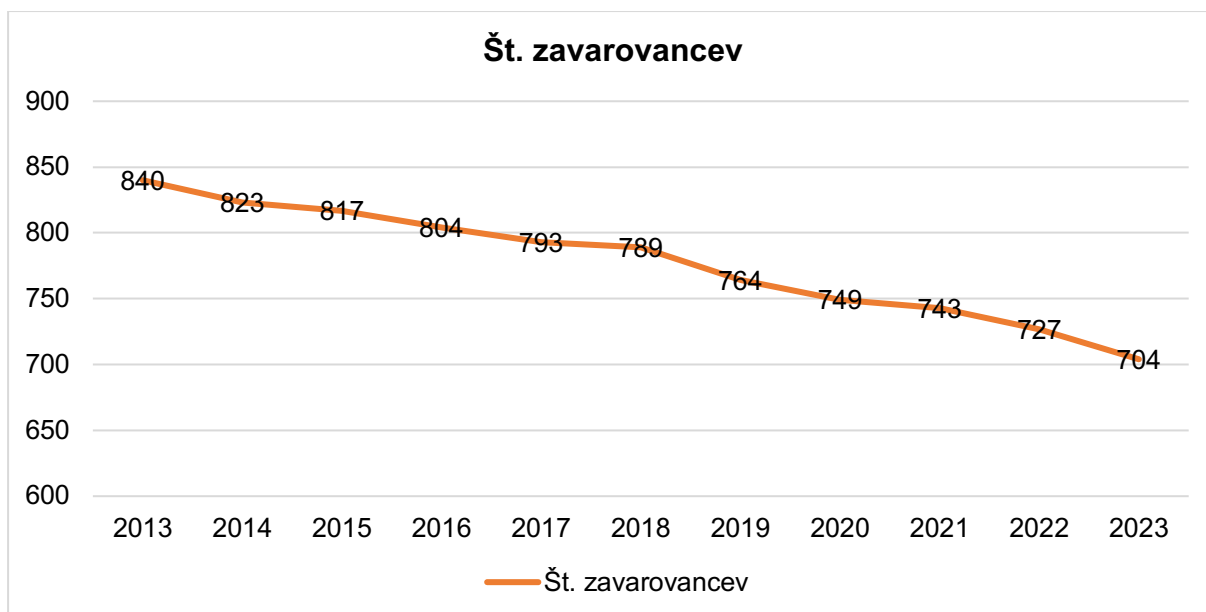
- Zakon o verski svobodi (27. in 28. člen);
- Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/01 in Rm-1/02;
- Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-107/96, U-I-121/97, U-I-326/98 in U-I-92/07;
- Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih (UL RS št. 13/2004);
- Zakon o davku na dodano vrednost (UL RS št. 117/2006).

Za Cerkev so zavezujoče tudi norme o pridobivanju in upravljanju premoženja, kakor jih navaja *Zakonik cerkvenega prava* (kann. 1254–1310).

13.1 Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem

Ministrstvo za kulturo RS na podlagi 32. člena *Zakona o državni upravi*, 7. točke prvega odstavka 30. člena *Zakona o verski svobodi* (ZVS) in 28. člena ZVS ter vloge, ki jo vložijo Katoliška cerkev vsak mesec, izda odločbo z namenitvijo državne finančne pomoči za plačilo prispevkov verskim uslužbencem. Namenska državna pomoč se izplačuje za pokritje prispevkov za socialno varnost od osnove v višini 60% povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova, za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in za obvezno zdravstveno zavarovanje.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Št. zavarovancev	840	823	817	804	793	789	764	749	743	727	704
Znesek skupaj na leto (v EUR)	1.781.071,35	1.602.203,82	1.598.377,83	1.606.058,65	1.616.638,99	1.659.378,75	1.698.300,53	1.475.245,28	1.842.650,15	2.979.104,42	3.761.090,18
Povprečni znesek na zavarovanca na leto (v EUR)	2.120,32	1.946,78	1.956,40	1.997,59	2.038,64	2.103,14	2.222,91	1.969,62	2.480,01	4.097,81	5.342,46
Povprečni znesek na zavarovanca na mesec (v EUR)	176,69	162,23	163,03	166,47	169,89	175,26	185,24	164,13	206,67	341,48	445,20

13.2 Prihodki verskih skupnosti od donacije 1 % dohodnine v letu 2022¹²⁴

Davčni zavezanci lahko zahtevajo, da se do 1 % dohodnine, odmerjene po Zakonu o dohodnini od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo, podeli za financiranje splošnokoristnih namenov ter za financiranje političnih strank in reprezentativnih sindikatov.

Vlada RS je z *Zakonom o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19*, ki je bil sprejet konec decembra 2020, povišala odstotek dela dohodnine za donacije, ki ga lahko davčni zavezanci namenijo nevladnim organizacijam v javnem interesu, političnim strankam, reprezentativnim sindikatom ali registriranim cerkvam in drugim verskim skupnostim, in sicer z 0,5 % na 1 %.

V letu 2022 je bilo namenjenih 592.533 donacij. Zavezanci so del dohodnine za donacije namenili 6.713 različnim upravičencem v skupnem znesku 13.326.479,92 EUR.¹²⁵

Registrirane verske skupnosti v Sloveniji so v letu 2022 prejele skupaj 260.354,27 EUR donacij (v letu 2021 266.347,00 EUR). Takoj za Katoliško cerkvijo so Islamska skupnost v Republiki Sloveniji (71.234,71 EUR), Srbska pravoslavna cerkev Metropolija Zagrebško-Ljubljanska (50.580,36 EUR) ter Evangeličanska cerkev AV v Republiki Sloveniji (6.456,20 EUR).

Katoliško cerkev v Sloveniji sestavljata 1.102 sestavna dela (župnije, redovne skupnosti, župnijske in škofijske karitas, samostani, dekanije itd.). Iz donacij 1 %

¹²⁴ Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, v: https://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/podrocja/dohodnina/letna_odmera_dohodnine#c4618 (pridobljeno 17. januarja 2024).

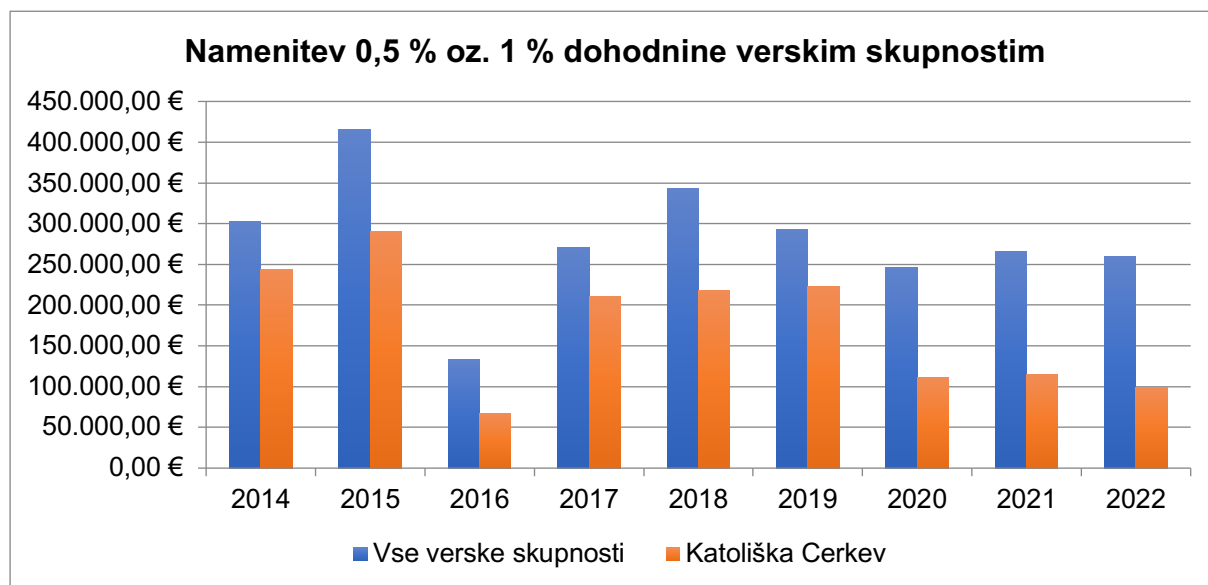
¹²⁵ Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, v: https://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/podrocja/dohodnina/letna_odmera_dohodnine#c4618 (pridobljeno 17. januarja 2024).

dohodnine so vsi sestavni deli Katoliške cerkve od 22.696 upravičencev prejeli 431.268,37 EUR. V letu 2022 je 15.856 upravičencev namenilo 278.312,78 EUR Slovenski karitas. K sestavnim delom je treba prišteti še 43 zavodov, dobrodelnih fundacij, izobraževalnih ustanov ipd., ki sicer delujejo v sklopu Katoliške cerkve v Sloveniji, vendar niso med sestavnimi deli in niti niso samostojne verske skupnosti. Povprečna donacija Katoliški cerkvi v letu 2022 je znašala 13,45 EUR (v letu 2021 14,12 EUR).

Prihodki verskih skupnosti od donacije 0,5 % dohodnine oz. 1 % v letih 2020 in 2021 (vrednosti v EUR)

	2014	2015	2016 ¹²⁶	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vse verske skupnosti	302.872,27	415.208,54	133.638,13	270.531,08	342.579,33	292.574,89	247.020,62	266.347,00	260.354,27
Katoliška cerkev	244.596,38	289.871,23	68.322,80	210.762,74	218.100,46	222.872,04	112.173,57	114.537,03	100.150,62
Delež donacij Katoliški cerkvi v %	80,76	69,81	51,13	77,91	63,66	76,18	45,41	43	38,47

Razlika med leti 2015, 2016 in 2017 je nastala zaradi drugačne metodologije seštevanja, saj smo v letu 2016 upoštevali le tiste upravičence, ki so bili evidentirani s strani FURS-a kot verske skupnosti; med temi ni bilo Slovenske karitas in drugih dobrodelnih organizacij, ki so sestavni del Katoliške cerkve.

13.3 Obdavčitev cerkvenih ustanov in verskih delavcev

Cerkvene ustanove kot pravne osebe zasebnega prava ter verski delavci plačujejo predvsem naslednje davke in prispevke:

1. nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča;
2. davek od dohodkov pravnih oseb za pridobitne prihodke (prodaje, najemnine, obresti ...); izvzeti so darovi in drugi nepridobitni prihodki;

¹²⁶ V izračunu za leto 2016 so upoštewane samo verske skupnosti, ki jih v evidenci vodi FURS.

3. davek ob prodaji nepremičnin;
4. prispevek za vzdrževanje gozdnih cest (lastniki gozdov);
5. obvezno članarino za članstvo v Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije (lastniki zemljišč);
6. 22% DDV pri nakupih opreme, obnovi nepremičnin, tudi cerkva itd.; ker cerkvene ustanove niso zavezanke za DDV, plačani DDV ni povrnjen;
7. dohodnino od prihodkov, kakor je opredeljeno v Zakonu o dohodnini.

Dohodnino od prihodkov, kakor to določa Zakon o dohodnini (ZDoh-2), plačujejo vsi verski delavci s pogodbo; verski delavci, ki nimajo pogodbe o zaposlitvi (npr. duhovniki, redovnice in redovniki itd.), pa plačujejo normirano dohodnino.

Država ne financira verske dejavnosti Katoliške cerkve. Finančna pomoč države Katoliški cerkvi je v skladu z ustavo, zakoni ter odločbo Ustavnega sodišča. Katoliška cerkev s plačevanjem različnih vrst davkov plača vsaj desetkrat več, kot država nameni za sofinanciranje socialnih prispevkov verskih uslužbencev.

Za objektivno sliko obdavčitve dohodkov cerkvenih pravnih oseb je treba prikazati celotno davčno sliko, torej davke, ki jih Cerkev plačuje. Bistveno je, da Cerkev plačuje davke za vse dohodke iz pridobitne dejavnosti. Pri tem je pridobitna dejavnost lahko samo dopolnilna dejavnost neobdavčeni nepridobitni dejavnosti oziroma dejavnosti, ki je dobrodelne ali socialne narave.

Dejstva o financiranju Katoliške cerkve v Sloveniji:

- Katoliška cerkev in njene pravne osebe (župnije, škofije, redovne skupnosti, društva, organizacije ...) se večinoma financirajo z darovi vernikov in donacijami.
- Vsi slovenski duhovniki, redovnice in redovniki ter verski delavci plačujejo dohodnino, kakor to določa Zakon o dohodnini.
- Državni delež sofinanciranja verskih skupnosti je v Sloveniji 0,8 EUR na posameznega člana naše verske skupnosti (absolutna vrednost državnega sofinanciranja vseh verskih skupnosti na prebivalca znaša 5,81 EUR). V Nemčiji država z zbranim davkom nameni 200-krat večji delež sofinanciranja na prebivalca kot v Sloveniji, v Avstriji 85-krat večji in na Hrvaškem 12-krat večji delež.¹²⁷
- Katoliška cerkev prejme s kandidiranjem na javnih razpisih tudi državna sredstva za delovanje Karitas, šol, arhivov in obnovo zaščitenih kulturnih spomenikov. Porabo nadzorujejo različne državne službe, med drugim tudi Komisija za preprečevanje korupcije in Računsko sodišče RS.
- Ustavno sodišče RS je ugotovilo, da ustavno načelo ločitve države in verskih skupnosti ne pomeni, da je vsakršna materialna pomoč države Cerkvam in drugim verskim skupnostim izključena (prim. odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/01

¹²⁷ Prim. Državni zbor RS, *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*, Ljubljana, 23. januar 2015, v: http://www.dz-rs.si/wps/PA_DZ-LN-RazNaloge/RazNalogeRes?unid=605A8BD854C26275C1257D9E004732C9&fn=vN6zQfb51yRzOI3mNvXKMg==&server=KILIsy07xoTni3/DEWdgVg== (pridobljeno 7. julija 2015).

in Rm-1/02). Država je zato dolžna s cerkvami in verskimi skupnostmi vzpostavljati in ohranjati odnos trajnega sodelovanja in dialoga (prim. odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-107/96, U-I-121/97, U-I-326/98 in U-I-92/07).

- Državno sofinanciranje socialnih prispevkov verskih delavcev ne pomeni financiranja verske dejavnosti. Namenjajo se izključno za zagotavljanje socialne varnosti verskih delavcev, ki so državljani Republike Slovenije in opravljajo splošnokoristno dejavnost (glej poglavje 2.9.1 Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem). Gre torej za zagotavljanje pravice do socialne varnosti iz 50. člena Ustave RS v povezavi z uveljavljanjem javnega interesa oziroma načela socialne države (2. člen) ob zagotovitvi enakopravnosti (14. člen) zlasti s kulturnimi delavci. Tudi tem država financira socialne prispevke, podobno kot namenja proračunska sredstva za športno dejavnost. Sicer pa je državno financiranje socialnih prispevkov verskih delavcev običajno v številnih evropskih državah (npr. v Belgiji, na Češkem, v Litvi, Nemčiji, na Madžarskem, Poljskem in Slovaškem).

Študija Državnega zbora RS *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*¹²⁸ je pokazala, da se razne oblike državnega prispevka verskim skupnostim v Evropi razlikujejo od države do države. Če primerjamo količino sredstev in število prebivalcev v posamezni državi ter vsoto javnih sredstev, ki se po razpoložljivih podatkih namenja na posameznega prebivalca, je vrstni red držav, ki namenijo največ sredstev verskim skupnostim, sledeč:¹²⁹

Država	Sredstva na prebivalca v EUR
Finska	190,67
Danska	170,93
Avstrija	163,93
Nemčija	148,75
Norveška	138,98
Madžarska	80,22
Hrvaška	20,59
Italija	18,29
Češka	12,02
Belgija	9,49
Francija	5,56
Slovenija	5,81

Izrazito izstopajo Finska, Danska, Avstrija, Nemčija in Norveška, v katerih država iz lastnega proračuna na prebivalca namenja več kot 100 EUR sredstev na prebivalca. Slovenija je v tej skupini zadnja, saj na prebivalca nameni verskim skupnostim le 5,81 EUR.

¹²⁸ Državni zbor RS, *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*, Ljubljana, 23. januar 2015, v: http://www.dz-rs.si/wps/PA_DZ-LN-RazNaloge/RazNalogeRes?unid=605A8BD854C26275C1257D9E004732C9&fn=vN6zQfb51yRzOI3mNvXKMg==&server=KILIsy07xoTni3/DEWdgVg== (pridobljeno 7. julija 2015).

¹²⁹ Absolutna vrednost v EUR na prebivalca. Prim.: *Javno financiranje verskih skupnosti*. Državni zbor RS. Ljubljana 2014.

14 Kristjanofobija in kazniva dejanja zoper Katoliško cerkev v Sloveniji

V Sloveniji je prisotna kristjanofobija ali protikrščansko delovanje, ki je vsak izraz nestrpnosti, diskriminacije, vandalizma, strahu, odpora, izključevanja, sovraštva ali žalitev do krščanstva, krščanskih simbolov in vernikov. Izraz kristjanofobija označuje nerazumen strah in odpor do krščanstva, zažiganje križev, skrunjenje cerkva in kapelic in druga žaljiva dejanja, ki se pogosto skrivajo pod besedno zvezo »umetniški izraz«. Ob tem so skrb vzbujajoči primeri medijskega linča, širjenja predsodkov ter stigmatizacije kristjanov kot tudi politični in družbeni interesi iz ozadja, ki omejujejo delovanje verskih skupnosti.

V letu 2022 je Slovenska škofovsko konferenca izdala *Poročilo o kristjanofobiji in diskriminaciji kristjanov v Sloveniji 2016–2021*, ki sistematično in celovito obravnava primere kristjanofobije v Sloveniji.¹³⁰ Poročilo je izšlo ob 70. obletnici zažiga ljubljanskega škofa Antona Vovka v Novem mestu, kjer so ga 20. januarja 1952 po naročilu komunistične partije in Uprave državne varnosti (UDV) polili z bencinom ter zažgali.¹³¹

Na evropski ravni na tem področju deluje nevladna in neprofitna organizacija *Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians* (Opazovalnica nestrpnosti in verske diskriminacije kristjanov) s sedežem na Dunaju.¹³²

V nadaljevanju so popisani primeri kristjanofobije za leto 2022 ter statistika kaznivih dejanj zoper sakralne objekte v obdobju 2012–2023.¹³³

14.1 Evidentirani primeri kristjanofobije v Sloveniji v letu 2022

Tednik Mladina: Širjenje negativnih stereotipov proti Katoliški cerkvi in duhovnikom (17. marec 2023)

Tednik Mladina je v izdaji 17. marca 2023 objavil članek novinarja Marcela Štefančiča z naslovom *Uničevanje življenj*, v katerem širi negativne stereotipe proti Katoliški cerkvi in duhovnikom. Novinar končuje članek z vprašanjem: »Kdo je uničil več otroških življenj – kraljice preobleke, ki otrokom v knjižnicah berejo pravljice, ali kralji preobleke, ki otrokom v cerkvah berejo katekizem?«. V tem lahko prepoznamo negativno konotacijo duhovniškega poklica in ustvarjanje posplošenega negativnega mnenja o Katoliški cerkvi.

Povezava:

- <https://www.mladina.si/223384/unicevanje-zivljenj/>

¹³⁰ Celotno poročilo je dostopno na spletni strani SŠK: <https://katoliska-cerkev.si/porocilo-o-kristjanofobiji-in-diskriminaciji-kristjanov-20162021>.

¹³¹ Prim. *Nadškof Anton Vovk – Božji služabnik*, v: http://anton-vovk.rkc.si/u/Vovk_SI.pdf (pridobljeno 11. januarja 2022).

¹³² <http://www.intoleranceagainsthchristians.eu>.

¹³³ Zadnja posodobitev podatkov za leto 2023 je na dan 1. december 2023.

Vandalizem na fasadi župnijske cerkve sv. Jožefa v Mariboru (10. april 2023)

Neznani storilci so po veliki noči z grafiti oskrunili fasado župnijske cerkve sv. Jožefa v Mariboru. Z napisi, ki omenjajo Hitlerja in kljukastimi križi, so vandali poškodovali cerkev, ki je sakralni kulturni spomenik. Dejanje vandalizma so v župniji takoj prijavili policiji.

Povezava:

- <https://www.druzina.si/clanek/vandalizem-na-cerkvi-sv-jozefa-v-mariboru>

Norčevanje iz razpela in Kristusa na študentski prireditvi v Ljubljani (11. maj 2023)

V Ljubljani je 11. maja 2023 v organizaciji *Zveze študentskih klubov Slovenije* potekala študentska prireditev *Škisova tržnica*. Na njej so se udeleženci norčevali iz Kristusa in simbola križa, saj so uprizorili križanje mladega dekleta na konstrukcijo iz embalaže za pivo. Dekle in konstrukcijo v obliki križa nosijo mladi, oblečeni v redovnike. Glede na to, da se pod to podpisuje *Klub škofjeloških študentov*, gre verjetno tudi za norčevanje iz škofjeloškega pasijona, ki je uprizoritev enega najsvetejših trenutkov krščanstva ter tudi kulturna dediščina Škofje Loke. V omenjenem primeru prepoznavamo žalitev kristjanov in krščanskih verskih simbolov ter posmehovanje iz elementov, ki so sveti za krščanske vernike.

Povezave:

- <https://radio.ognjisce.si/sl/262/novice/36456/norcevanje-iz-razpela-in-kristusa-na-skisovi-trznici.htm>
- <https://www.rtv slo.si/zabava-in-slog/popkultura/druzabno/ni-slabega-vremena-le-slaba-oprema-studentje-se-zabavajo-na-26-skisovi-trznici/667771>
- <https://slosolar.si/aktualno/26-skisova-trznice-studentski-klubi-so-pomembni/>
- <https://radio.ognjisce.si/sl/262/novice/36459/kaj-o-norcevanju-na-skisovi-trznici-porecejo-skofje.htm>

Vandalizem nad križem v kraju Dolnja Briga (12.–13. maj 2023)

Neznani storilci so v noči iz 12. na 13. maj 2023 poškodovali lesen korpus na križu, ki je nameščen na vaških lipah. Dogodek je župnija prijavila policiji.

Vandalizem in škoda na Kočevski Reki (23. maj 2023)

Neznani storilci so v noči iz 22. na 23. maj 2023 na župnijskem pokopališču na Kočevski Reki ukradli bakreno strešno kritino na pokopališkem križu ter podrli križ. Pri tem so poškodovali korpus. Gre za kaznivo dejanje uničevanja tuje lastnine ter skrunitev krščanskih simbolov.

Vlomi v župnišča in sakralne objekte v novomeški škofiji (1. avgust 2023)

V zadnjem tednu julija in začetku avgusta 2023 je na območju Škofije Novo mesto prišlo do povečanega števila vlomov v cerkve in zakristije, tudi v osrednjo romarsko cerkev novomeške škofije na Zaplazu, v župnijske cerkve na Krki in Muljavi, Zagradcu, Ambrusu, Velikem Grabru in Žužemberku. Pri vlomih je nastala predvsem večja

materialna škoda, saj gre za kulturno dediščino, ki zahteva posebno pozornost pri popravilu in ohranjanju. Poleg vandalizma in materialne škode, ki nastane na slovenski sakralni kulturni dediščini, gre za onečaščenje sakralnih prostorov in predmetov, ki so za katoličane svetinje.

Povezave:

- <https://www.skofija-novomesto.si/sl/novice/vlomi/2462>
- <https://radio.ognjisce.si/sl/265/novice/36838/skofija-novo-mesto-poroaca-o-povecanem-stevilu-vlomov-v-cerkve.htm>
- <https://www.druzina.si/clanek/skofija-novo-mesto-o-povecanem-stevilu-vlomov-v-cerkve>
- <https://www.delo.si/novice/crna-kronika/policija-preiskuje-serijo-vlomov-v-cerkve-na-dolenjskem/>

Predsednik Zveze ravnateljcev in pomočnikov ravnateljcev Slovenije Gregor Pečan širi negativne stereotipe zoper Katoliško cerkev (18. avgust 2023)

Predsednik Zveze ravnateljcev in pomočnikov ravnateljcev Slovenije Gregor Pečan je v članku z naslovom *Spolne zlorabe osumljeni ravnatelj dal odpoved*, ki je bil objavljen v *Dnevniku* 18. avgusta 2023, brez ustrezne argumentacije izpostavil Katoliško cerkev v povezavi s primerom domnevne spolne zlorabe s strani ravnatelja v eni od slovenskih šol. V svoji izjavi je zatrdil, da »Če potegnem vzporednico s Katoliško cerkvijo in njenim prikrivanjem in ščitenjem, pa lahko rečem, da ne vem točno, koliko tega se dogaja. Zelo močno upam, da tudi v družbi na splošno zelo malo. A kolikor že je takšnih primerov, jih je preveč.« V tem primeru gre za negativno stigmatizacijo Katoliške cerkve, saj izjava ne sloni na konkretnih dokazih, ampak gre za pavšalno oceno. S tem avtor širi negativne stereotipe proti točno določeni verski skupnosti in meče slabo luč na katoliške šole. Katoliška cerkev in Slovenska škofovska konferenca sta v zadnjih 15 letih sprejeli številne pomembne ukrepe in pravno podlago na področju preventive ter za zaščito otrok in mladoletnih.

Povezava:

- <https://www.dnevnik.si/1043030508>

Novinarka in publicistka Maja Megla v članku *Niste verodostojni* ponižuje katoličane in javno molitev rožnega venca (14. oktober 2023)

V članku *Niste verodostojni*, ki je izšel v *Dnevniku* 14. oktobra 2023, avtorica Maja Megla odreka katoličanom ustavno zagotovljeno pravico javne molitve rožnega venca v Ljubljani ter s posploševanjem in širjenjem negativnih stereotipov proti Katoliški cerkvi zbuja nezaupanje in nestrpnost do pripadnikov Katoliške cerkve. Svoj komentar avtorica sklene z besedami: »Preprosto niste verodostojni, katolibani.« V tem primeru gre za sovražni govor, saj besedilo žaljivo in slabšalno konotira katoličane in tiste, ki molijo na javnem kraju, predstavlja kot nevarne ekstremiste.

Povezava:

- <https://www.dnevnik.si/1043034428>

Ministrstvo za kulturo RS odvzame Katoliški cerkvi v Sloveniji status splošno koristne organizacije (18. oktober 2023)

Ministrstvo za kulturo RS z odločbo št. 093-12/2023-3340-1 z dne 18. oktobra 2023 je Katoliški cerkvi v Sloveniji odvzelo status splošno koristne organizacije ter s tem posledično znižalo višino prispevka namenske državne pomoči verskim delavcem. Ministrstvo je s tem dejanjem poseglo na področje že pridobljenih socialnih pravic številnih Slovenk in Slovencev, ki opravljajo karitativno, družbenokoristno in kulturno delo ter na simbolni ravni Katoliški cerkvi odvzelo priznanje za njen prispevek slovenski družbi. Odločitev ministrstva razumemo kot obliko sistematične državne kristjanofobije oziroma negativne diskriminacije pripadnikov Katoliške cerkve v Sloveniji, saj so bili brez ustreznega dialoga in predhodnega obvestila postavljeni v slabši socialni položaj. Z odvzemom statusa gre za pravno izključevanje oziroma omejevanje pridobljenih socialnih pravic in ugodnosti.

Povezave:

- <https://katoliska-cerkev.si/slovenska-skofovska-konferenca-se-zavzema-za-ohranitev-pridobljenih-socialnih-pravic-verskih-delavcev>
- <https://katoliska-cerkev.si/vabljeni-k-poslusanju-oddaje-radia-ognjisce-na-temo-sprememb-zakona-o-verski-svobodi>
- https://avdio.ognjisce.si/share/po_2023_10_18

14.2 Ropi, tatvine, vlomi in druga kazniva dejanja zoper objekte ali osebe Katoliške cerkve v Sloveniji¹³⁴

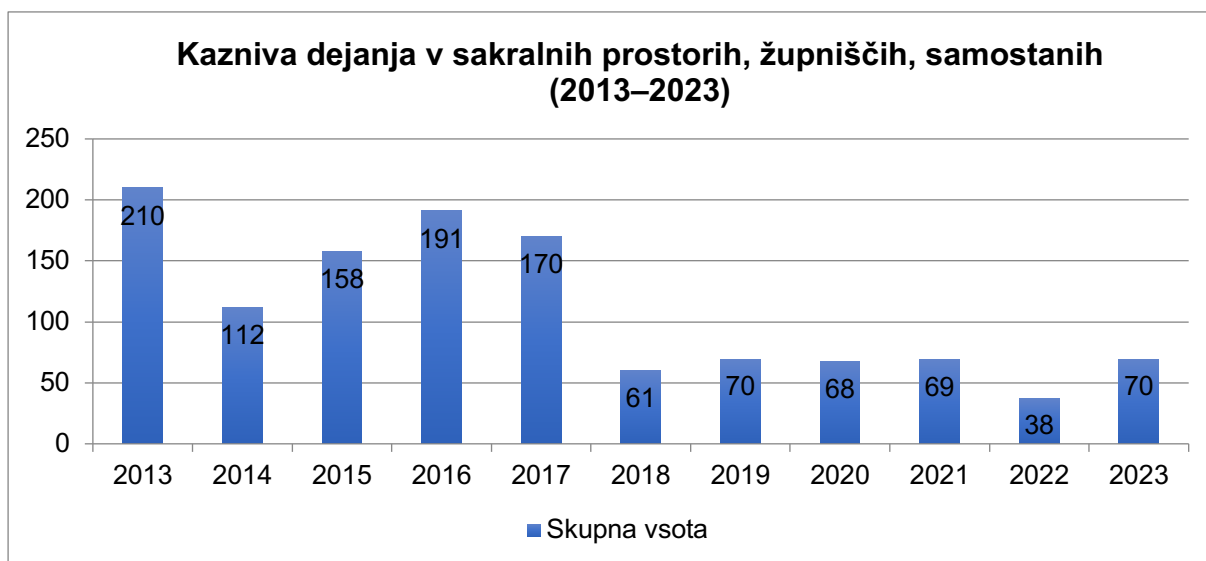
Slovenski duhovniki, redovniki in redovnice ter verniki so pogosta tarča napadov, ropov in tatvin. V nadaljevanju objavljamo tabelo s statistiko kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala policija po izbranem podrobnem prizorišču »cerkev, župnišče, kapelica« v letih 2013–2023 po posameznih PU. V tem obdobju (do 1. decembra 2023) so policijske uprave obravnavale 1.217 kaznivih dejanj (med leti 2012–2022 1.356 primerov), od leta 2005 do leta 2022 pa so bili slovenski verniki žrtve 2.877 kaznivih dejanj, ki so se zgodila v slovenskih sakralnih prostorih in jih je evidentirala policija.

Število kaznivih dejanj na leto

Policijska uprava	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Skupna vsota
PU CELJE	25	8	16	25	22	6	9	11	11	3	4	140
PU KOPER	8	3	9	9	5	6	4	5	3	2	4	58
PU KRANJ	22	3	18	26	26	2	3	6	2	2	7	117
PU LJUBLJANA	82	55	65	63	53	29	23	22	30	20	33	475
PU MARIBOR	26	11	15	22	20	7	13	4	8	6	1	133
PU MURSKA SOBOTA	9	7	3	5	5	1	5	3	0	n.p.	11	49
PU NOVA GORICA	10	11	9	27	25	7	7	5	5	2	1	109

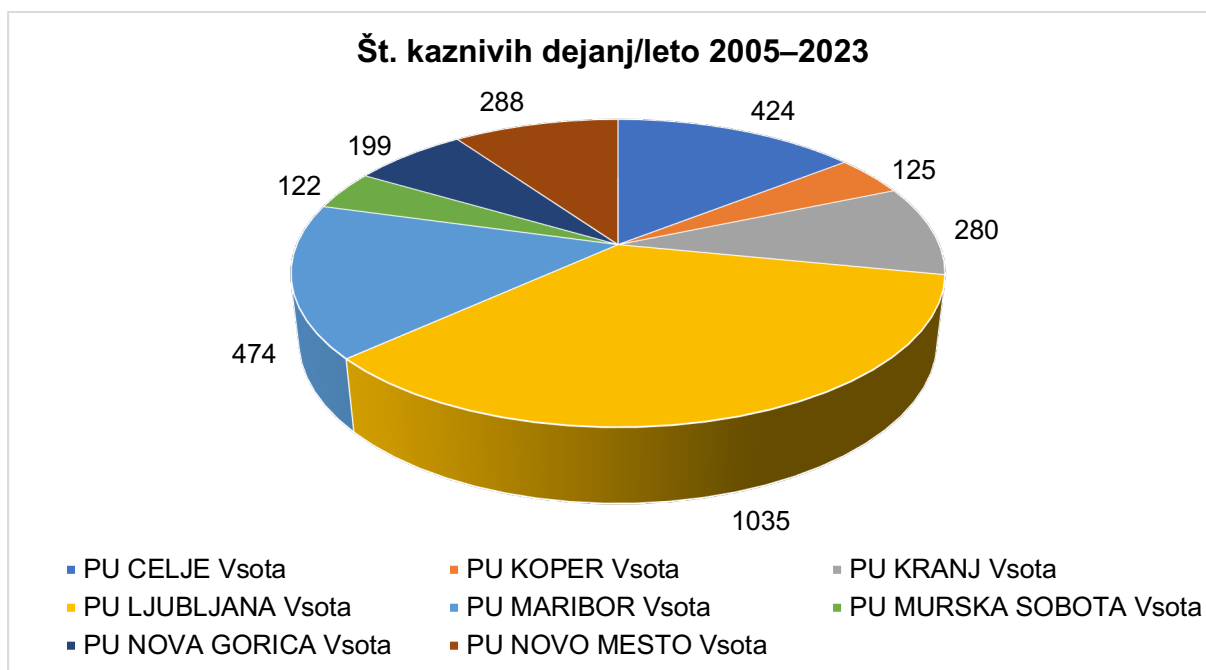
¹³⁴ Vir: Ministrstvo za notranje zadeve RS, Policija; vključeni so podatki za objekte vseh krščanskih Cerkev v Sloveniji.

PU NOVO MESTO	28	14	23	14	14	3	6	12	10	3	9	136
Skupna vsota	210	112	158	191	170	61	70	68	69	38	70	1.217

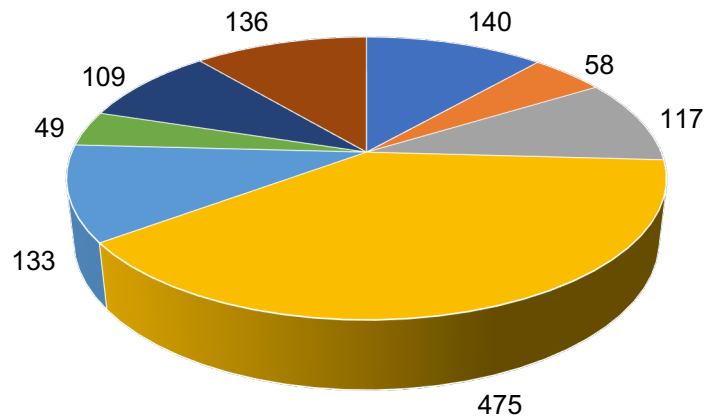

Iz podatkov, ki jih je zbrala in posredovala policija, izhaja, da je v primerjavi z letom 2021 v letu 2022 višji delež preiskanih kaznivih dejanj, 31,6 % proti 27,7 %. Nastala škoda se je leta 2021 v primerjavi z letom prej skoraj prepolovila: s 106.000 EUR leta 2020 na 53.900 EUR v letu 2021. V letu 2022 pa je bila nastala škoda 26.000 EUR. Največja škoda v letu 2022 – več kot 7.700 EUR – zoper Katoliško cerkev v Sloveniji ali njene vernike je bila povzročena v juliju.

Največ kaznivih dejanj v desetletju 2013–2023 se je zgodilo na območju PU Ljubljana (475), sledita PU Novo mesto (136) in PU Maribor (133), najmanj pa na območju PU Koper (58).

Št. kaznivih dejanj/leto 2013–2023

- PU CELJE Vsota
- PU LJUBLJANA Vsota
- PU NOVA GORICA Vsota
- PU KOPER Vsota
- PU MARIBOR Vsota
- PU NOVO MESTO Vsota
- PU KRANJ Vsota
- PU MURSKA SOBOTA Vsota

Sledi splošni pregled obravnavanih kaznivih dejanj po poglavjih kazenskega zakonika za območje Republike Slovenije.¹³⁵

Pregled kaznivih dejanj po poglavjih in členih Kazenskega zakonika

Poglavje KZ obravnave kaznivega dejanja		
Člen	Opis klasifikacije kršitve	Vsota
204.	Tatvina	33
205.	Velika tatvina	32
219.	Poškodovanje ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote	1
220.	Poškodovanje tuje stvari	4
Skupna vsota		70

¹³⁵ Vir: Policija, pridobljeno 21. december 2023.

15 Civilna zakonodaja in Cerkve ter druge verske skupnosti v Sloveniji

V nadaljevanju je predstavljena pomembnejša veljavna državna zakonodaja, ki določa pravni položaj Cerkva in drugih verskih skupnosti v Republiki Sloveniji (RS), zlasti Katoliške cerkve.¹³⁶

- *Ustava Republike Slovenije* (7., 14., 16., 41., 46., 63., 123. člen) (Uradni list RS, št. 33/1991, 42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 68/2006).
- *Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih* (Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, Uradni list RS – MP, št. 4/2004).
- *Zakon o verski svobodi (ZVS)* (Uradni list RS, št. 14/2007, 46/2010, 40/2012, 100/2013).
- *Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji* – 20. člen (Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji, ki ga je sprejela skupščina Socialistične Republike Slovenije, je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 15/76. Z uveljavitvijo Zakona o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07) so prenehale veljati določbe Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji, razen določb 20. člena, ki so ostale v veljavi).
- *Sporazum med Slovensko škofovsko konferenco in Vlado Republike Slovenije o duhovni oskrbi vojaških oseb v Slovenski vojski*.
- *Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvenih storitev* (Uradni list RS, št. 100/2008).
- *Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v zavodih za prestajanje kazni zapora, vzgojnih zavodih, prevzgojnih zavodih in zavodih za usposabljanje* (Uradni list RS, št. 101/2008).
- *Pravilnik o organizaciji in načinu verske duhovne oskrbe v policiji* (Uradni list RS, št. 72/2007).
- *Pravilnik o organizaciji religiozne duhovne oskrbe* (Uradni list RS, št. 58/2003).
- *Uredba o določitvi dohodkov verskih delavcev iz naslova razmerja z versko skupnostjo* (Uradni list RS, št. 136/06).
- *Uredba o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije Cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev* (Uradni list RS, št. 65/22)
- *Uredba o namenitvi dela dohodnine za donacije* (Uradni list RS, št. 155/21 in 15/22)

Odločitve Ustavnega sodišča, ki zadevajo področje verske svobode in Cerkva ter drugih verskih skupnosti

1. Odločba št. **U-I-11/16** z dne 17. 9. 2020. Tema: NUSZ
2. Odločba št. **U-I-140/14** z dne 25. 4. 2018 (Uradni list RS, št. 35/2018).

¹³⁶ Vir: Ministrstvo za kulturo RS, v: http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_verske_skupnosti/zakonodaja_in_drugi_dokument_i/#c17925 (pridobljeno 19. 10. 2015).

Akt: Zakon o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo) (ZZZiv), 2. odst. 25. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US31391?q=u-i-140-14-21>.

3. Sklep **U-I-67/14-11** z dne 19. 1. 2017 (OdlUS XXII, 3).

Akt: Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (Uradni list RS št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 52/10, 19/15 in 83/16) (ZPDPD), 2. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US31095?q=u-i-67%2F14-11>.

4. Odločba št. **U-I-92/07** z dne 15. 4. 2010 (Uradni list RS, št. 46/2010).

Akt: Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07) (ZVS), 1. odst. 13. čl., 1. in 5. tč. 14. čl., 22. čl., 23. čl., 24. čl., 3. odst. 24. čl., 4. odst. 24. čl., 25. čl., 2. odst. 25. čl., 26. čl., zadnji st. 1. odst. 27. čl., 5. odst. 27. čl., 3. odst. 29. čl., 30. čl. in 32. čl.), Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list SRS, št. 15/76 in 42/86, ter Uradni list RS, št. 22/91) (ZPPVS), 20. čl., Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) (ZObr), 3. odst. 52. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/525A00D4A9080D2AC1257736004527C4>.

5. Sklep **Up-2229/08** z dne 28. 5. 2009 (Uradni list RS, št. 43/2009).

Akt: Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 367/2006 z dne 3. 4. 2008 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 101/2006 z dne 1. 2. 2006 in s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. P 2474/2005 z dne 8. 12. 2005,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/B226B1429EA6C8B5C12575CF002BB30A><http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/B226B1429EA6C8B5C12575CF002BB30A>.

6. Odločba št. **U-I-354/06** z dne 9. 10. 2008 (Uradni list RS, št. 104/08, in OdlUS XVII, 52).

Akt: Odlok o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč (Uradni vestnik občine Moravče, št. 1/06), 2. odst. 9. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/D2F33286C55CDB64C12574F2004123E9>.

7. Odločba št. **U-I-111/04** z dne 8. 7. 2004 (Uradni list RS, št. 77/04, in OdlUS XIII, 54).

Akt: Sklep o razpisu naknadnega referendumu o uveljavitvi Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o sprejemu prostorskih ureditvenih pogojev za plansko celoto V2 Trnovo – Tržaška cesta (za območje urejanja VR 2/6 Ob Cesti dveh cesarjev), Sklep o spremembah tega sklepa (Uradni list RS, št. 41/04), Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/2000 in 51/02),
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/71F362EDF7480126C1257172002A2D73>.

8. Mnenje št. **Rm-1/02** z dne 19. 11. 2003 (Uradni list RS, št. 118/03, in OdlUS XII, 89).

Akt: Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/DF0893E08CA14C0DC1257172002A2D5E>.

9. Odločba št. **U-I-92/01** z dne 28. 2. 2002 (Uradni list RS, št. 22/02, in OdlUS XI, 25).

Akt: Zakon o popisu prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Republiki Sloveniji leta 2001 (Uradni list RS, št. 66/2000 in 26/01) (ZPPGO), 5., 14. al. 6., 10., 11., 12., 13.,

15., 23., 24., 25., 28. in 29. čl.,

<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/5A1563FD339BF970C125717200288B64>.

10. Odločba št. **U-I-68/98** z dne 22. 11. 2001 (Uradni list RS, št. 101/01, in OdlUS X, 192)

Akt: Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 12/96 in 23/96 – popr.) (ZOFVI), 3. odst. 72. čl., 4. odst. 72. čl.,

<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/F1AF487C56F1CFE0C125717200288B45>.

11. Odločba št. **U-I-107/96** z dne 5.12.1996 (Ur. list RS, št. 1/97 Ur. list RS, št. 41/97 in OdlUS VI, 104).

Akt: Zakon o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja (Ur. list RS, št. 74/95) (ZZDZP), 1. al. 1. odst. 1. čl., 4. al. 1. odst. 1. čl.,

<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/D2072419108E0165C125717200280D59>.

12. Odločba št. **U-I-121/97** z dne 5. 12. 1996 (Ur. list RS, št. 1/97 Ur. list RS, št. 41/97 in OdlUS VI, 104).

Akt: Zahteva za oceno ustavnosti vsebine zahteve za razpis predhodnega zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o denacionalizaciji,

<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/A924D6CE5749E66CC1257172002A284C>.

13. Odločba št. **U-I-25/92** z dne 4. 3. 1993 (Ur. list RS, št. 13/93).

Akt: Zakon o denacionalizaciji (Ur. list RS, št. 27/91-I), (ZDen), 1. odst. 3 čl., 2. odst. 3. čl., 13. čl. in 14. čl.,

<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/C177312B25B58DDFC125717200280BDA>.

16 Katoliške laiške organizacije

Akademsko katoliško združenje AMOS

Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor
Predsednik: Blaž Kosi
akzamos@gmail.com

Zavod Živi na polno

Kvedrova cesta 1, 1000 Ljubljana
zivinaolno@gmail.com

Društvo Barka

01/361 64 58
Zbilje 1k, 1215 Medvode
Direktor: Blaž Brešan
info@skupnostbarka.si; www.skupnostbarka.si

Društvo Salezijanski mladinski center Maribor

Engelsova 66, 2000 Maribor
Predsednica: Sanja Obaha Brodnjak
drustvo.smc@gmail.com

Družinska pobuda

Selo pri Vodica 30b, 1217 Vodice
Predsednik: Tomaž Merše
tomaz.merse@druzinskapobuda.si; predsednik@druzinskapobuda.si
info@druzinskapobuda.si; http://www.druzinskapobuda.si

Gibanje za življenje

Rimska cesta 13, 1000 Ljubljana
Predsednik: David Rupnik
Podpredsednica: dr. Mojca Tuta
drustvo@gibanjezazivljenje.si; http://www.gibanjezazivljenje.si

Društvo katoliških pedagogov Slovenije (DKPS)

Rožna ulica 2, 1000 Ljubljana
Predsednica: Marija Žabjek
dkps@rkc.si; http://www.dkps.si

Društvo Mladinski ceh

01/427 71 40
Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana
Predsednik: Jure Babnik
ceh@mladinski-ceh.si; http://www.mladinski-ceh.si

Društvo slovenski katoliški izobraženci (SKI)

Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana
Predsednik: dr. Jože Balažič
slovenski.katoliski.izobrazenci@rkc.si; https://sites.google.com/site/katoliskiizobrazen
ci

Frančiškovi otroci in Frančiškova mladina

Ulica škofa Maksimilijana Držečnika 7 , 2000 Maribor
info@fo-frama.org; www.fo-frama.org

Frančiškanski družinski inštitut

Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
<http://franciskanski-druzinski-institut.si/>

Frančiškov svetni red (OFS)

Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
Predsednica Narodnega sveta FSR: s. Fani Pečar
<http://www.ofs.si>; narodni.svet@fsr.si; minister@fsr.si

Izseljensko društvo Slovenija v svetu

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
drustvo.svs@guest.arnes.si; <http://www.drustvo-svs.si>

Mavrični most mladih (MMM)

Partizanska ulica 40, 5000 Nova Gorica
info@mladi.net; <http://www.drustvo-mmm.si>

Oratorij Slovenija

Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana
Voditelj: Jure Babnik SDB
pisarna@oratorij.net; <http://www.oratorij.net>

Rafaelova družba

Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
Predsednik: msgr. dr. Anton Jamnik
voditelj: Lenart Rihar
rafaelova.druzba@siol.net; <http://rafaelova-druzba.si>

Socialna akademija – zavod za izobraževanje, raziskovanje in kulturo

Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana
Direktor: Matej Cepin
info@socialna-akademija.si; <http://www.socialna-akademija.si>

Zavod Biblično gibanje

Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
Predsednik: dr. Samo Skralovnik
<https://www.facebook.com/sbg.rkc.si>; <https://biblicnogibanje.si>

Združenje slovenskih katoliških zdravnikov

Trubarjeva 82, 1000 Ljubljana
Predsednik: Janez Dolinar
<http://www.katoliski-zdravniki.si>

Katoliška mladina, zavod za vzgojo, versko, kulturno in izobraževalno dejavnost mladih

Jurčičev trg 2, 1000 Ljubljana
info@katoliskamladina.si; katoliskamladina.si
Direktor: Matevž Mehle
matevz@katoliskamladina.si

Središče Rotunda

Destradijev trg 11, 6000 Koper
Direktor: mag. Bojan Mevlja
info@sredisce-rotunda.si; <http://www.sredisce-rotunda.si>

VIDES Slovenija

Rakovniška 21, 1000 Ljubljana
vides.slovenija@gmail.com; <http://vides.zavod-dominika.si/>

Zavod sv. Ignacija

Ulica Stare pravde 11, 1000 Ljubljana
Direktor: p. Milan Bizant DJ
info@zsi.si; <http://www.ignacijevdom.si>

Ignacijev dom duhovnosti Zavod sv. Ignacija

Ulica Stare pravde 11, 1000 Ljubljana
Ravnateljica: Sonja Pungertnik
ignacijevdom@gmail.com; <http://www.ignacijevdom.si>

ZAO – Združenje animatorjev Oratorija

Zavod Salesianum OE Oratorij Slovenija
Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana
Predsednica: Mirjam Avguštin
www.oratorij.net/zao; zao@oratorij.net

Združenje krščanskih poslovnežev Slovenije

Rožna dolina Cesta XVII/22b, 1000 Ljubljana
info@zkps.si; <http://www.zkps.si>

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS)

Ulica Janeza Pavla II. 13, 1000 Ljubljana
Načelnica: Tjaša Sušin
Načelnik: Nejc Kurbus
Tajnik: Milan Kobal
Generalni duhovni asistent: Janez Kobal
info@skavti.si; <http://www.skavt.net>

Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS)

Mekinčeva ulica 1, 1000 Ljubljana
Načelnik: Žiga Nastran
Generalni duhovni asistent: br. Primož Kovač OFM Cap
zbokss@skavt.net; <http://zboksss.skavt.net>

17 Naslovi nekaterih pomembnejših ustanov Katoliške cerkve v Sloveniji

Konferenca redovnih ustanov Slovenije (KORUS)

Poljanska cesta 6
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. in faks: +386 (0)1 433 53 23
E-pošta: korus@rkc.si
Spletna stran: <http://korus.rkc.si>

Metropolitanski Cerkveni sodišči

Metropolitansko Cerkveno sodišče v Ljubljani

Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990
1001 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 234 26 38

Metropolitansko Cerkveno sodišče v Mariboru

Slomškov trg 19,
2000 Maribor, Slovenija
Tel. +386 (0)590 80 115
E-pošta: cerkveno.sodisce@nadskofija-maribor.si

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci

Krekov trg 1, p. p. 95
1001 Ljubljana, Slovenija
E-pošta: kpm@rkc.si
Spletna stran: <http://pravicnost-mir.si>

Papeški slovenski zavod – Slovenik

Pontificio collegio Sloveno
Via Appia Nuova, 884
00178 Roma, Italia
Tel.: +39 06 718 46 11
E-pošta: franc.marsic@rkc.si

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani

Poljanska cesta 4
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 434 58 18
Faks: +386 (0)1 434 58 54
E-pošta: referat@teof.uni-lj.si
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani – Enota v Mariboru

Slovenska ulica 17
2000 Maribor, Slovenija
Tel. +386 (0)590 80 132
Faks: +386 (0)590 80 133
E-pošta: referat-MB@teof.uni-lj.si
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Katoliški inštitut, Fakulteta za pravo in ekonomijo

Krekov trg 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)820 52 300
Faks: +386 (0)1 432 10 39
E-pošta: info@kat-inst.si
Spletna stran: <http://www.katoliski-institut.si>

Slovenska Karitas

Kristanova ulica 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 300 59 60
Faks: +386 (0)1 232 31 86
E-pošta: info@karitas.si
Spletna stran: <http://www.karitas.si>

Misijonsko središče Slovenije

Kristanova ulica 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 300 59 50
Faks: +386 (0)1 300 59 55
E-pošta: missio@rkc.si
Spletna stran: <http://www.missio.si>

Vojaški vikariat

Slovenska cesta 21
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 471 10 49
Faks: +386 (0)1 471 16 50
E-pošta: jakopicmatej@hotmail.com
Spletna stran: <http://www.slovenskavojska.si/struktura/sile-za-podporo->

poveljevanja/organizacijske-enote-pri-
gssv/vojaski-vikariat/

Policijski vikariat

PA, Rocenska 56
1211 Ljubljana - Šmartno
E-naslov: igor.jereb@policija.si,
tel.: 01 428 54 08, GSM: 030 650 656
Spletna stran: <https://katoliska-cerkev.si/ssk/policijski-vikariat>

Zaporniški vikariat

Smrekarjeva ulica 7/a
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. 080/30 05
GSM: +386 (0)41 715 429
E-pošta: robert.friskovec@gov.si;
robert.friskovec@guest.arnes.si
Spletna stran: <http://www.center-ecce.si/>

Duhovna oskrba v bolnišnicah

Bolniška župnija
Trubarjeva c. 80
1000 Ljubljana, Slovenija
GSM: 041 61 33 78, Tel: 01/232 04 49
E-pošta: bolniska.zupnija@rkc.si

18 Slovenske katoliške misije v tujini

Koordinacija Dušnega pastirstva Slovencev po svetu

Slowenisch Kath. Gemeinde München

Landsberger Straße 39

3. Stockwerk, DE - 80339 München

Izidor Pečovnik, GSM 0049/173 9876 372

izidor.pecovnik@erzbistumberlin.de; slowenischsprachige-

gemeinde.muenchen@ebmuc.de

18.1 Argentina

Mision Catolica Eslovena en Argentina

Ramon L Falcon 4158; 1407 C.A.B.A. Buenos Aires, Argentina

0054/11 463 608 41; 0054/9 261 599 79 74

Delegat: Franc Cukjati

dusnopastirstvo.ar@gmail.com; *cukjatifranc@gmail.com*

18.2 Avstralija

Adelaide

51 Young Avenue

West Hindmarsh SA 5007

Poštni naslov:

PO Box 156

AU – WELLAND SA 5007

p. David Šrumpf OFM, voditelj misijona (2014), oskrbuje iz Melbournea

GSM 0061/497 097 783

p.david.ofm@gmail.com

Melbourne

p. Simon Peter Berlec OFM, provincialov delegat, voditelj misijona

p. David Šrumpf OFM

19 A'Beckett Street

AU – Kew VIC 3101

PO Box 197

AU – Kew VIC 3101

simon.peter.berlec@ofm.si

p.david.ofm@gmail.com

Sydney

311 Merrylands Road

AU – Merrylands NSW 2160

Poštni naslov:

PO Box 280

AU – Merrylands NSW 2160

p. Darko Žnidaršič OFM, voditelj misijona (2005)
darko.znidarsic@ofm.si

18.3 Avstrija

Slovenski pastoralni center Dunaj

Einsiedlergasse 9–11
AT – 1050 Wien faks
info@spc-dunaj.net
žpk Matija Tratnjek

Slovenska katoliška misija Gradec

Mariahilferplatz 3
AT – 8020 Graz
žpk p. mag. Jože Lampret OFMConv

Slovenska skupnost na Predarlškem (Vorarlberg)

oskrbuje: mag. David Taljat (Švica)

Slovenska katoliška misija Špital

Drau Marienkapelle, Villacherstraße, Spittal
Št. Primož 65, AT – 9123 St. Primus - Št. Primož
žpk mag. Jože Andolšek

18.4 Belgija, Nizozemska in Luksemburg

Slovenski pastoralni center Bruselj

Av. de la Couronne 206, BE – 1050 Bruxelles
žpk dr. Zvone Štrubelj
zvones@gmx.de

Slovenska katoliška misija Eisden

Guill. Lambertlaan 36, AT – 3630 Eisden
žpk Gregor Šemrl

18.5 Francija

Slovenska delegatura

Aumônerie nationale des slovenes de France
Moulin de Thicourt
57380 Thicourt
delegat: Jože Kamin
kaminjoseph@aol.com

Slovenska katoliška misija Pariz

3, Impasse Hoche, FR – 92320 Chatillon
žpk dr. Zvone Štrubelj (Bruselj)
zvones@gmx.de
diakon Ciril Valant
32, rue de la Guilloire, 78720 La Celles les Bordes

Slovenska katoliška misija Merlebach
14, r. du 5 Decembre, FR – 57800 Merlebach
žpk Jože Kamin
kaminjoseph@aol.com

18.6 Hrvaška

Slovenska katoliška skupnost Zagreb (oskrbovana iz Slovenije)
msgr. Anton Trpin
Trubarjeva cesta 1, 8310 Šentjernej
zupnija.sentjernej@rkc.si

18.7 Italija

Slovenska katoliška skupnost Rim
Via Appia Nuova 884, IT – 00178 Roma

Slovenska katoliška skupnost Milan
Cerkev Corpus Domini, Canova 4, IT – 20100 Milano
informacije: Karel Bolčina

18.8 Kanada

Župnija sv. Gregorija Velikega Hamilton
125 Centennial Parkway, North
Hamilton, Ontario L8E 1H8 Canada
žpk Drago Gačnik SDB
gregory_sdb@stgregoryhamilton.ca

Župnija Marije brezmadežne
739 Brown's Line
Etobicoke ON M8W 3V7 Kanada
Valentin Batič CM
Leopold Valant CM
batic@ourladyofmm.com; <http://www.brezmadezna.com>

Slovenska župnija Marija Pomagaj
611 Manning Ave.
Toronto ON M6G 2W1 Kanada
Valentin Batič CM
Leopold Valant CM

batic@ourladyofmm.com; <http://www.brezmadezna.com>

Župnija Sv. Vladimira

3470 Boul. St. Joseph E. faks
Montreal, QC, H1X 1W6, Kanada
l.francm@yahoo.com

18.9 Nemčija

Slovenska katoliška misija Berlin

Kolonnenstr. 38, DE – 10829 Berlin
žpk Izidor Pečovnik
dori@skmberlin.de; <http://www.skmberlin.de>

Slovenska katoliška župnija sv. Cirila in Metoda Stuttgart

Stafflenbergstr. 64, DE – 70184 Stuttgart
žpk Aleš Kalamar
ales.kalamar@rkc.si; <http://www.skm-stuttgart.de>

Slovenska katoliška misija Augsburg

Ottmarsgäßchen 8, DE – 86152 Augsburg
žpk Roman Kutin
roman.kutin@gmx.net

Slovenska katoliška župnija Dominik Savio Ulm

Neukirchenweg 63 a, DE – 89077 Ulm
žpk Roman Kutin
roman.kutin@gmx.net

Slovenska katoliška župnija München

žpk Izidor Pečovnik
slowenischsprachige-gemeinde.muenchen@ebmuc.de
diakon: Ralph Prausmüller
ralphprau@gmail.com
pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
skessler@ebmuc.de
slowenischsprachige-gemeinde.muenchen@ebmuc.de
www.skgmuc.com

18.10 Srbija

Slovenska katoliška skupnost Beograd

Župa sv. Cirila in Metoda
Požeška 35, RS – 11030 Beograd
Alojz Letonja CM
lletonja@gmail.com

18.11 Švedska

Slovenska katoliška misija Göteborg

Parkgatan 14, SE – 41138 Göteborg

žpk Zvone Podvinski

zvone@kristuskonungen.se; zvone.podvinski@rkc.si

18.12 Švica in Liechtenstein

Slovenska katoliška misija Zürich

Slowenen-Mission

Naglerwiesenstrasse 12, CH – 8049 Zürich

žpk mag. David Taljat

slomission.ch@gmail.com; taljat.david@gmail.com; http://www.slomisija.ch

18.13 Velika Britanija

Slovenska katoliška misija London

62, Offley Road

GB – London SW9 OLS

http://www.skm-london.org.uk

18.14 ZDA

Johnstown

(podružna hiša Lemontu)

536 Decker Avenue

US – Johnstown PA 15906

p. Bernard Karmanocky

bernard.karmanocky@ofm.si

Lemont

14246 Main Street

POBox 608

US – Lemont IL 60439

p. Metod Ogorevc OFM

metod.ogorevc@ofm.si

New York

(podružna hiša Lemontu)

62 St. Marks Place

US – New York NY 10003

p. Krizolog Cimerman OFM

krizolog.cimerman@ofm.si

19 Koledar svetovnih dnevo, praznikov, godov in dogodkov Katoliške cerkve v Sloveniji – 2024

Velika noč in zapovedani prazniki so zapisani z VELIKIMI ČRKAMI.

Mednarodni dnevi so označeni s krepko pisavo.

S poševno pisavo so označeni prazniki, obvezni in neobvezni godovi, ki so v Slovenskem liturgičnem koledarju določeni za Cerkev v Sloveniji in jih je potrdila Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov z odlokom z dne 7. marca 2019 (prot. št. 54/19).

Državni prazniki so označeni s kratico DP.

JANUAR

1. januar:	Marija, Božja mati
1. januar:	57. svetovni dan miru
1. in 2. januar:	ново leto (DP)
6. januar:	Gospodovo razglašenje (sveti trije kralji)
7. januar:	Jezusov krst
<i>11. januar:</i>	<i>sv. Pavlin Oglejski, škof</i>
18.–25. januar:	teden molitve za edinost kristjanov
21. januar:	nedelja Božje besede
24. januar:	sv. Frančišek Saleški, zavetnik novinarjev
24. januar:	71. svetovni dan gobavosti
27. januar:	sv. Angela Merici, ustanoviteljica uršulink
31. januar:	sv. Janez Bosko, ustanovitelj salezijancev

FEBRUAR

2. februar:	Jezusovo darovanje v templju, svečnica/dan Bogu posvečenega življenja
4. februar:	Mednarodni dan človeškega bratstva
8. februar:	Prešernov dan, slovenski kulturni praznik (DP)
11. februar:	Lurška Mati Božja
11. februar:	32. svetovni dan bolnikov
14. februar:	pepelnična sreda
<i>14. februar:</i>	<i>sv. Valentin, mučenec</i>
19. februar:	ustanovitev samostojne Slovenske škofovske konference (1993)
<i>24. februar:</i>	<i>sv. Matija, apostol</i>

MAREC

1. marec:	svetovni molitveni dan žensk
17. marec:	papeška nedelja
19. marec:	sv. Jožef, Jezusov rednik
19.–25. marec:	teden družine
23. marec:	Gospodovo oznanjenje
24. marec:	cvetna nedelja
28. marec:	veliki četrtek (krizmene maše)

29. marec: veliki petek (nabirka za Sveto deželo)
30. marec: velika sobota
31. MAREC: VELIKA NOČ GOSPODOVEGA VSTAJENJA
31. marec: sv. Modest, škof

APRIL

1. april: velikonočni ponedeljek
7. april: bela nedelja, nedelja Božjega usmiljenja
16. april: sv. Bernardka (Soubirous) Lurška, redovnica
27. april: dan upora proti okupatorju (DP)
21. april: nedelja Dobrega pastirja
21. april: **61. svetovni molitveni dan za duhovne poklice**

MAJ

1. maj: sv. Jožef – delavec
1. maj: 34. obletnica ustanovitve Slovenske Karitas
1. in 2. maj: praznik dela (DP)
4. maj: sv. Florijan, mučenec
9. maj: Gospodov vnebohod
12. maj: sv. Leopold Mandič, duhovnik
12. maj: **58. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja**
13. maj: Fatimska Mati Božja
16. maj: sv. Janez Nepomuk, duhovnik
17. maj: sv. Jošt, puščavnik
19. maj: binkošti
20. maj: binkoštni ponedeljek
24. maj: Blažena Devica Marija, Pomočnica kristjanov – Marija Pomagaj, zavetnica Slovenije
26. maj: nedelja Svete Trojice
27. maj: bl. Alojzij Grozde, mučenec
29. maj: sv. Maksim Emonski, škof
30. maj: sv. Kancij, Kancijan in Kancijanila, mučenci
30. MAJ: SV. REŠNJE TELO IN KRI

JUNIJ

1. junij: spravna slovesnost v Kočevskem Rogu ob breznu pod Krenom
7. junij: praznik Srca Jezusovega
8. junij: dan Primoža Trubarja (DP)
9. junij: sv. Primož in Felicijan, mučenca
13. junij: sv. Anton Padovanski, cerkveni učitelj
15. junij: sv. Vid, mučenec
25. junij: dan državnosti (DP)
27. junij: sv. Ema Krška, vdova
29. junij: sv. Peter in Pavel, apostola

JULIJ

4. julij: sv. Ulrik (Urh), škof
5. julij: sv. Ciril in Metod, slovanska apostola in sozavetnika Evrope
7. julij: nedelja Slovencev po svetu
12. julij: sv. Mohor in Fortunat, mučenca
21. julij: Krištofova nedelja¹³⁷
22. julij: sv. Marija Magdalena, apostolka apostolov
24. julij: sv. Krištof
27. julij: sv. Gorazd, Kliment in drugi učenci
28. julij: 4. svetovni dan starih staršev in starejših¹³⁸
31. julij: sv. Ignacij Lojolski, ustanovitelj jezuitov

AVGUST

4. avgust: romanje treh Slovenij na Svete Višarje¹³⁹
6. avgust: Jezusova spremenitev na gori
15. AVGUST: VNEBOVZETJE DEVICE MARIJE (VELIKI ŠMAREN)
16. avgust: sv. Rok
17. avgust: praznik združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom (DP)
23. avgust: dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov

SEPTEMBER

- 1. september: 9. svetovni dan molitve za skrb stvarstva**
1. september: sv. Egidij (Tilen), opat
1. september: obletnica kronanja Marije Pomagaj na Brezjah
1. september: angelska nedelja
8. september: rojstvo Device Marije (mali šmaren)
8. september: katehetska nedelja
14. september: škofijski molitveni dan za duhovne poklice
15. september: vrnitev Primorske k matični domovini (DP)
15. september: nedelja svetniških kandidatov
21. september: Stična mladih
24. september: bl. Anton Martin Slomšek, škof
24. september: sv. Rupert iz Salzburga, škof
29. september: Slomškova nedelja
29. september: 110. svetovni dan migrantov

OKTOBER

4. oktober: sv. Frančišek Asiški, redovni ustanovitelj
6. oktober: sv. Bruno, duhovnik
5. oktober: slovesnost v spominskem parku Teharje pri Celju
12. oktober: sv. Maksimilijan Celjski, mučenec
20. oktober: 98. misijonska nedelja
22. oktober: sv. Janez Pavel II.

¹³⁷ 3. nedelja v mesecu juliju.

¹³⁸ 4. nedelja v mesecu juliju.

¹³⁹ 1. nedelja v mesecu avgustu.

25. oktober: dan suverenosti (DP)
31. oktober: dan reformacije (DP)

NOVEMBER

1. NOVEMBER: VSI SVETI (DP)
2. november: spomin vseh vernih rajnih
3. november: sv. Viktorin Ptujski, škof in mučenec
3. november: sv. Just Tržaški, mučenec
3. november: zahvalna nedelja
6. november: sv. Leonard, opat
13. november: sv. Stanislav Kostka, redovnik
17. november: 8. svetovni dan ubogih
18. november: dan molitve za žrtve spolnih zlorab in nasilja
23. november: dan Rudolfa Maistra (DP)
24. november: Kristus, Kralj veseljstva
24. november: 39. svetovni dan mladih (obhajanje po škofijah)
27. november: sv. Virgil, škof

DECEMBER

1. december: 1. adventna nedelja
6. december: sv. Nikolaj, škof
8. december: brezmadežno spočetje Device Marije
15. december: bl. drinske mučenke
25. DECEMBER: GOSPODOVO ROJSTVO (BOŽIČ)
26. december: sv. Štefan, mučenec
26. december: dan samostojnosti in enotnosti (DP)
28. december: sv. nedolžni otroci
28. december: narodni dan molitve za nerojeno človeško življenje
31. december: sv. Silvester, papež in mučenec

Adsumus Sancte Spiritus – Molitev za sinodo o sinodalnosti

*Pred Teboj smo, Sveti Duh,
ko smo zbrani v Tvojem imenu.
Samo ti nas vodi,
bodi doma v naših srcih;
pokaži nam pot, po kateri naj gremo,
in kako naj hodimo po njej.*

*Šibki smo in grešni;
ne dopusti, da bi širili nered.
Ne dopusti, da bi nas nevednost vodila po napačni poti
ali da bi pristranskost vplivala na naša dejanja.*

*Daj, da v Tebi najdemo svojo edinost,
da bomo lahko skupaj hodili večnemu življenju naproti
in se ne bomo oddaljili od poti resnice
in od pravičnosti.*

*Vse to Te prosimo,
ki deluješ na vsakem kraju in v vsakem času,
v občestvu z Očetom in Sinom
na vekov veke.*

Amen.